

SAS ÅRSREDOVISNING
2017/2018
NOVEMBER 2017–OKTOBER 2018

**SOMETIMES WE
CHANGE THE WORLD**

SAS

SAS ÅRSREDOVISNING 2017/2018

Hållbarhetsinformationen har integrerats i SAS årsredovisning 2017/2018. En separat hållbarhetsredovisning enligt GRI (Global Reporting Initiative) med fördjupad hållbarhetsrapportering finns därutöver också på www.sasgroup.net.

VERKSAMHET

Kort om SAS	sid 1
SAS i siffror 2017/2018	sid 2
Viktiga händelser under året	sid 4
VD-ord	sid 6

MARKNAD

Omvärld och trender i flygbranschen	sid 8
Ett innovativt företag med återhämtningsförmåga	sid 10
Så här skapar vi värde	sid 12

STRATEGI

Strategisk sammanfattning	sid 13
Vinna Skandinaviens frekventa resenärer	sid 14
Skapa en effektiv och hållbar operativ modell.....	sid 20
Säkra rätt kompetenser	sid 24
Med sikte på 2030	sid 26

FINANSIELLA INSTRUMENT

SAS som investering	sid 28
Finansiella instrument och kapitalmarknaden	sid 29

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelse	sid 33
Utdelning, vinstdisposition och utsikter	sid 47
Ordförandeord	sid 48
Bolagsstyrningsrapport	sid 49
Styrelse	sid 58
Ledningsgrupp	sid 60

RÄKENSKAPER

CFO:s kommentar till de finansiella rapporterna	sid 61
Koncernens finansiella rapporter	sid 62
Notöversikt	sid 66
Koncernens noter	sid 67
Moderföretagets finansiella rapporter	sid 98
Moderföretagets noter	sid 100
Underskrifter	sid 101
Revisionsberättelse	sid 102

ÖVRIGT

Operationella nyckeltal	sid 106
Ekonomisk tioårsöversikt	sid 107
Definitioner och begrepp	sid 108

SAS erbjuder flest avgångar och ett attraktivt erbjudande till dem som reser ofta till, från och inom Skandinavien. SAS genomförde över 800 dagliga reguljära flygningar under 2017/2018 och fler än 30 miljoner passagerare reste till SAS 125 destinationer samt med SAS charterflyg i Europa, USA och Asien. Genom medlemskapet i Star Alliance™ erbjuder SAS tillgång till ett globalt nätverk med stor räckvidd och smidiga förbindelser. Utöver flygverksamhet SAS erbjuder även marktjänsthantering, tekniskt underhåll och frakttjänster.

SAS AB är moderbolaget i SAS och är noterat på börserna i Stockholm (primärnotering), Köpenhamn och Oslo. Huvuddelen av verksamheten och tillgångarna finns i SAS Konsortiet.

VISION

Make life easier
for Scandinavia's
frequent travelers.

WE ARE TRAVELERS

SAS gör livet enklare för dem som reser ofta till, från och inom Skandinavien, genom att erbjuda smidiga och prisvärda resor både för affärsresande och privatresande. Vi utvecklar kontinuerligt våra tjänster för att ge alla våra resenärer en positiv reseupplevelse.

SKANDINAVIENS LEDANDE FLYGBOLAG

30

MILJONER
PASSAGERARE

125

MILJONER KILO FRAKT

222

TUSEN HANTERADE
AVGÅNGAR

157

ANTAL FLYGPLAN I TRAFIK

5,6

MILJONER EUROBONUS-
MEDLEMMAR

FLYGVERKSAMHET

SAS är Skandinaviens ledande flygbolag för smidiga flygresor till, från och inom Skandinavien. Under 2017/2018 reste totalt 30 miljoner resenärer med SAS. Flygverksamheten är vår kärnverksamhet som utförs av SAS Scandinavia, SAS Ireland och våra regionala produktionspartner.

FRAKTTJÄNSTER

SAS Cargo är den ledande leverantören av flygfraktlösningar till, från och inom Skandinavien, med fokus på kvalitet och kundvård i världsklass. SAS Cargos tjänster är baserade på den fraktkapacitet som finns tillgänglig genom SAS flygplan, kompletterat med specialfordon.

MARKTJÄNSTER

SAS Ground Handling är det ledande marktjänstbolaget på flygplatserna i Köpenhamn, Oslo och Stockholm. Verksamheten tillhandahåller passagerar- och frakttjänster, ramptjänster samt load control för SAS och andra flygbolag.

TEKNISKT UNDERHÅLL

SAS Maintenance Production tillhandahåller tekniskt underhåll av flygplan och motorer vid sex flygplatser i Skandinavien för SAS och andra flygbolag.

EUROBONUS

EuroBonus är Skandinaviens största reserelaterade lojalitetsprogram och utgör navet när SAS bygger en närmare relation till kunderna. EuroBonus har 5,6 miljoner medlemmar och fler än 100 partners, som utgör en värdefull kunddatabas och differentierar oss från konkurrenterna.

SAS I SIFFROR

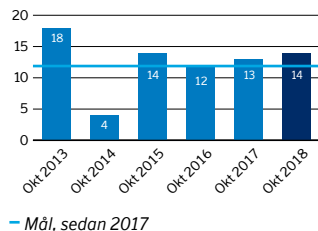
SAS redovisar ett positivt resultat före skatt och jämförelsestörande poster om 2 100 MSEK, en förbättring mot föregående år om 176 MSEK. En positiv efterfrågetrend gav en ökad yield och enhetsintäkt. Tillsammans med effektiviseringsåtgärder förbättrades lönsamheten markant. Dock började effekterna från ökade flygbränslekostnader bli kännbara under det fjärde kvartalet.

MÅL

AVKASTNING PÅ INVESTERAT KAPITAL (ROIC)

Vårt målsättning är att ROIC ska överstiga 12% över en konjunkturcykel, vilket är kravet för att SAS ska skapa aktieägarvärde. Målsättningen motsvarar kapitalmarknadens genomsnittliga kapitalkostnad (WACC) före skatt och är också kopplad till vår utdelningspolicy, se sidan 37.

ROIC, 12 MÅN RULLANDE, %

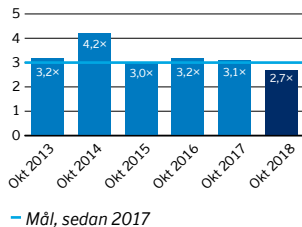
UTFALL

En positiv resultatutveckling bidrog till att ROIC förbättrades med en procentenhet till 14% under 2017/2018, och översteg målet för fjärde året i rad.

JUSTERAD FINANSIELL NETTOSKULD/EBITDAR

Vi har ett mål att den justerade finansiella nettoskulden/EBITDAR ska vara lägre än tre gånger (3×).

JUSTERAD FINANSIELL NETTOSKULD/EBITDAR

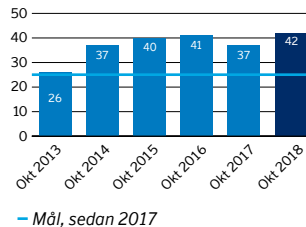
UTFALL

Den justerade finansiella nettoskulden/EBITDAR sjönk under räkenskapsåret från 3,1x till 2,7x. Det berodde huvudsakligen på en högre EBITDAR, men motverkades av att den kapitaliserade leasingkostnaden ökade till följd av infasningen av nya Airbus A320neo-flygplan som ökar den justerade finansiella nettoskulden.

FINANSIELL BEREDSKAP

Vårt målsättning är att den finansiella beredskapen för likvida medel och tillgängliga kreditfaciliteter ska överstiga 25% av de årliga fasta kostnaderna.

FINANSIELL BEREDSKAP, %

UTFALL

Ett positivt kassaflöde från verksamheten bidrog till en förbättrad finansiell beredskap under 2017/2018. Inlösen av preferensaktier för 2,6 miljarder SEK i februari 2018 kompensades i viss utsträckning genom de 1,3 miljarder SEK som erhöles genom den riktade emissionen av nya stamaktier i november 2017. Per 31 oktober 2018 uppgick den finansiella beredskapen till 42%.

+1,1%

tillgängliga
sätteskilometer

MSEK

4 559

Kassaflöde från den
löpande verksamheten

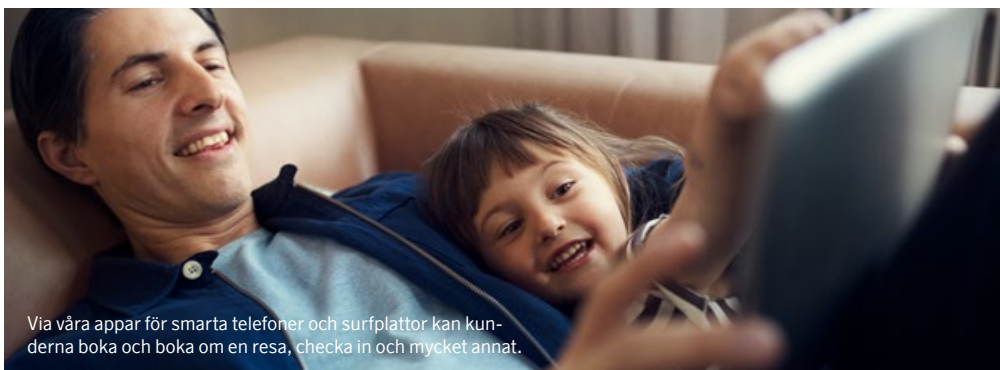
MSEK

2 127

Resultat före skatt och
jämförelsestörande poster

74,4%

Kabinfaktor
(reguljärtrafik)

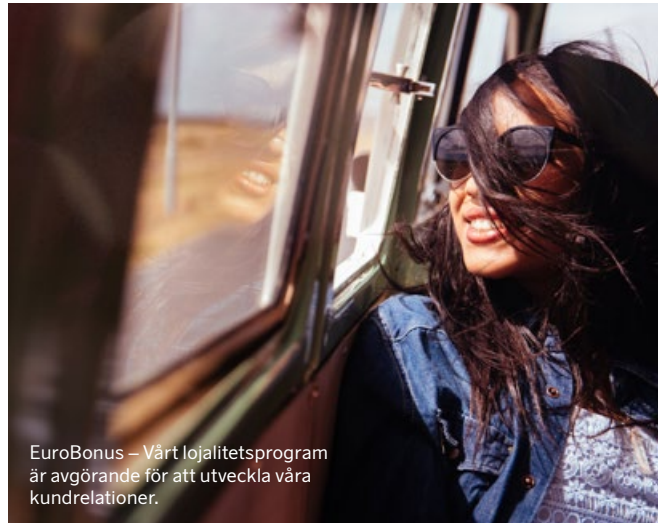
Via våra appar för smarta telefoner och surfplattor kan kunderna boka och boka om en resa, checka in och mycket annat.

KUNDER

Kundnöjdheten sjönk under sommaren i samband med att punktligheten och regulariteten var lägre.

KUNDNÖJDHET INDEX

70 (72)

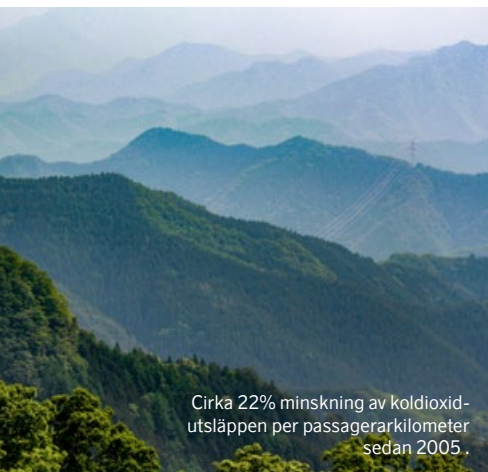
EuroBonus – Vårt lojalitetsprogram är avgörande för att utveckla våra kundrelationer.

EUROBONUS

EuroBonus är Skandinavien's starkaste reserelaterade lojalitetsprogram, med 5,6 miljoner medlemmar per 31 oktober 2018.

FÖRSÄLJNING AV EUROBONUS-POÄNG

+3,5%

Cirka 22% minskning av koldioxidutsläppen per passagerarkilometer sedan 2005.

HÅLLBARHET

Vi har satt upp två ambitiösa men genomförbara mål fram till 2030. Det första är att minska våra totala koldioxidutsläpp med minst 25% jämfört med 2005, vilket överstiger de mål som IATA har satt upp. Det andra är att vi ska använda förnybart bränsle till en trafikvolym som motsvarar vår totala inrikestrafik.

GRAM CO₂/PASSAGERAR-KILOMETER

95 (96)

Koldioxidutsläpp per passagerarkilometer har reducerats med cirka 22% sedan 2005. Löpande förnyelse av vår flygplansflotta och kontinuerligt effektiviseringsarbete, har bidragit till reduktionen.

MEDARBETARE

Medelantalet anställda minskade under året med 1,7% till 10 146 heltidstjänster. Minskningen beror delvis på effektivisering av verksamheten.

SJUKFRÅNVARO, %

6,1 (5,9)

MEDARBETAR-ENGAGEMANG INDEX

55 (57)

Flygande personal utgör omkring 36% av de heltidsanställda.

FINANSIELLA INSTRUMENT

SAS genomförde en riktad nyemission av stamaktier om 1 270 MSEK i november 2017. Under 2018 löste SAS in sina preferensaktier till ett totalt belopp om 3,7 miljarder SEK. Vidare, emitterades ett nytt obligationslån uppgående till 2 250 MSEK. En utdelning om 79 MSEK delades ut till aktieägare med preferensrätt.

PREFERENSAKTIE-UTDELNING

50 SEK

STAMAKTIEUTVECKLING (2017/2018)

-20%

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

PRODUKT OCH ERBJUDANDE

EUROBONUS Vi erbjuder nu onlinebokning av bonusresor till samtliga destinationer inom Star Alliance.

FÖRBÄTTRADE FACILITETER Vi har uppgraderat loungen, byggt om Fast Track och infört en ny servicedisk på Köpenhamns flygplats.

WIFI OMBORD Installation av höghastighets-WiFi i kortdistansflottan genomfördes löpande under året. Vid slutet av räkenskapsåret hade 39 flygplan utrustats med höghastighets-WiFi.

NYTT FÖRETAGSERBJUDANDE SAS har utvecklat sitt företagserbjudande genom lanseringen av programmet SAS For Business för små och medelstora företag.

PERSONLIG KOMMUNIKATION Nya digitala plattformar har införts för att kunna erbjuda en mer personlig kommunikation med våra kunder mellan resorna, förenlig med GDPR.

FÖRBESTÄLLNING AV MÅLTIDER Möjligheten att förbeställa sittplats, tillgång till lounge och måltider ombord introducerades för resenärer i SAS Go.

ORGANISATIONEN

NY STYRELSEORDFÖRANDE Carsten Dilling valdes av årsstämman till SAS styrelseordförande.

NY CFO Torbjørn Wist utsågs till Chief Financial Officer (CFO).

SAS GROWTH Affärsenheten SAS Growth lanserades för att kartlägga och utnyttja nya affärsmöjligheter, ledd av EVP Strategy & Ventures, Göran Jansson.

NYA LINJER

29 nya linjer och 6 nya destinationer under 2018:

- Stockholm–Eilat, Verona, Gazipasa, Chambéry, Århus och Örnköldsvik
- Köpenhamn–Beirut, Toulon, Sarajevo, Lissabon, Genua, Hongkong och Tromsø
- Oslo–Thessaloniki, Prag, Genève och Århus
- Århus–Nice, München, Palma och Split
- Stavanger–Pula
- Bergen–Pula, Hamburg och Tromsø
- Bodö–Alicante
- Trondheim–Kristiansand
- Göteborg–Berlin
- Tammerfors–Malaga

OPERATIONELLT

FLYGPLANSORDER Order på ytterligare 50 Airbus A320neo-flygplan.

FLYGPLAN Under året har SAS tagit ytterligare nio Airbus A320neo i trafik.

NYTT FLYGTILLSTÅND SAS Ireland etablerades och en IOSA-certifiering genomfördes. Första flygningen från basen i London ägde rum i december 2017 och från basen i Malaga i juni 2018.

REGIONAL PRODUKTION Fyra nya CRJ900 fasades in i trafik av regionala produktionspartner.

SAS CARGO innehar positionen som nummer ett i världen när det gäller kvalitet, enligt IATA:s Customer Promise Performance Index.

FINANSIELLT

RESULTAT FÖRE SKATT SAS levererade sitt starkaste resultat på många år.

EFFEKTIVITET Genom effektiviseringsprogrammet uppnåddes kostnadsbesparingar på 723 MSEK under 2017/2018.

RIKTAD EMISSION AV STAMAKTIER SAS genomförde en riktad nyemission av stamaktier om cirka 1 270 MSEK.

EMITTERADE OBLIGATIONSÅN SAS emitterade ett nytt obligationslån uppgående till 2 250 MSEK.

NORSKA STATEN avyttrade sitt aktieinnehav på 9,9% i SAS.

PREFERENSAKTIER SAS återlöste knappt 4,9 miljoner preferensaktier för en sammanlagd inlösenlikvid om 2 579 MSEK.

Ny direktlinje från Köpenhamn till Beirut under 2018.

Ny lounge i Köpenhamn.

UTMÄRKELSER OCH ERKÄNNANDEN

- SAS erhöj flera utmärkelser och erkännanden under året. Här ingår:
- SAS Plus röstades fram som det bästa Premium Economy-konceptet av frekventa resenärer i Global Traveler's "Leisure Lifestyle Awards".
 - Svenska resenärer röstade fram SAS som det flygbolag som ger bäst service i den årliga ServiceScore, och i Grand Travel Awards utsågs SAS till Bästa flygbolag Europa och Bästa transport inrikes.
 - SAS fanns med bland världens 20 bästa flygbolag i resemagasinet Condé Nast Travelers läsarmröstning Readers' Choice Awards.
 - Fyra av fem möjliga stjärnor från resenärerna i APEX Award.
 - SAS Cargo rankades som nummer ett i IATA:s Customer Promise Performance Index.
 - I en Google-enkät rankades SAS mobilanpassade sidor som de bästa bland de nordiska flygbolagen.
 - SAS röstades fram som nummer fyra i "Digital Leaders in Norway" (Digitala ledare i Norge), och som nummer ett inom kategorin Passagerartransporter. (BearingsPoint)

HÅLLBARHET

KOLDIOXIDUTSLÄPPEN per passagerarkilometer minskade med 1% jämfört med föregående år.

NIO FABRIKSNYA AIRBUS A320NEO introducerades under räkenskapsåret. Flygplanen har 15-18% lägre bränsleförbrukning jämfört med de flygplan som de ersätter.

CERTIFIERING SAS upprätthöll sin ISO 14001-certifiering.

BIOBRÄNSLE SAS köpte cirka 100 ton biobränsle under räkenskapsåret och fortsatte att arbeta aktivt för att påskynda kommersialiseringen av biobränsle för flyget.

SAMARBETE MED PREEM SAS undertecknade en avsiktsförklaring med PREEM om leverans av 200 000 m³ förnybart flygbränsle från och med 2022, vilket skulle motsvara 10–12% av SAS totala bränslebehov.

KLIMATKOMPENSERADE UNGDOMSBILJETTER SAS började i april 2018 att klimatkompensera alla ungdomsbiljetter.

SAS började i april 2018 att klimatkompensera alla ungdomsbiljetter.

"SAS Cargo rankades som nummer ett i IATA:s Customer Promise Performance Index."

MEDARBETARE

LEDARSKAP SAS Executive Program 2018 stärkte ledarskapskompetensen och det strategiska beslutsfattandet hos 70 av våra högsta chefer.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE SAS rankades som en av de mest attraktiva arbetsgivarna i Norge – särskilt bland studenter.

FRISKVÅRDSBIDRAG TILL ANSTÄLLDA infördes under året för att främja de anställdas hälsa och välbefinnande.

SURFPLATTOR till all flygande personal, tekniker och lastare.

DIGITALA VERKTYG Mobila och molnbaserade arbetsredskap med Office 365 i hela bolaget.

SJUKFRÅNVARON var 6,1% (5,9%) och långtidssjukfrånvaron 4,0% (3,9%).

ETT FRAMGÅNGSRIKT ÅR VISAR PÅ SAS KAPACITET ATT HANTERA FRAMTIDA UTMANINGAR

SAS VD och koncernchef, Rickard Gustafson, rapporterar om ett framgångsrikt år, de framsteg som gjorts och de utmaningar bolaget har framför sig.

2018 var helt klart ett bra år för SAS.

Vilka är de främsta skälen till framgången?

Det är mycket tillfredsställande att kunna rapportera vårt starkaste resultat på senare år – med en vinst före skatt på drygt 2 miljarder SEK för helåret. Över 30 miljoner passagerare flög med SAS under året, vilket visar att vår strategi säkerställer att vi kan lyckas på en mycket konkurrensutsatt marknad.

Vår framgång är resultatet av ett långsiktigt arbete med att grundligt genomföra vår strategiska inriktning och förbättra vårt kunderbjudande. Detta har omfattat en utveckling av vårt nätverk för att göra det bättre anpassat till säsongvariationer samt betydande uppgraderingar av sådant som flygplansinteriorer och lounger. Vi har även förbättrat verksamhetens produktivitet och effektivitet, vilket resulterade i kostnadsbesparingar på 723 MSEK under räkenskapsåret.

Jag vill också tacka våra medarbetare som i hög grad bidragit till detta goda resultat. Jag är oerhört tacksam för våra engagerade medarbetares fantastiska arbete, särskilt under den utmanande sommarperioden.

Vilka andra viktiga händelser under året vill du lyfta fram?

En viktig händelse under året var vår order på 50 nya Airbus A320neo som innebär att SAS kommer att ha en enhetsflotta år 2023. Detta kommer att ge oss en operativ plattform baserad på marknadens mest effektiva flygplan.

I februari 2018 löste vi in en majoritet av preferensaktierna till ett belopp om 2,6 miljarder SEK. I november 2018 löste vi in återstoden av preferensaktierna till ett belopp om 1,1 miljarder SEK. Detta kommer att förbättra förutsättningarna för att ge våra stamaktieägare god avkastning på deras investeringar framöver.

En annan viktig händelse är att den norska staten sålde sina återstående aktier i SAS under året, efter mer än 70 år som en av SAS större aktieägare. Jag är tacksam över vårt samarbete under årens lopp och vill klargöra att denna förändring av ägarstrukturen inte på något sätt ändrar vårt strategiska fokus på Skandinavien i allmänhet och Norge i synnerhet.

SAS kunderbjudande har fokuserat på att vinna Skandinaviens frekventa resenärer. Vilka framsteg har gjorts under 2018?

För att fortsätta vara relevanta för våra kunder måste vi se till att vårt erbjudande överträffar deras förväntningar. Detta omfattar vart och när vi flyger, vårt bokningssystem, vår markservice och vår service ombord.

Baserat på dessa förväntningar har vi sett till att vårt nätverk svarar mot säsongvariationerna i kundernas efterfrågan; bland annat har vi infört 29 nya linjer under året. Vi etablerade dessutom vår nya operativa plattform – SAS Ireland, med baser i London och Malaga – som kompletterar våra befintliga

plattformar genom att ge oss samma förutsättningar som lågpriskonkurrenterna. Det gör oss mer flexibla med avseende på säsongvariationerna i efterfrågan och konkurrenskraftig på priskänsliga linjer.

Vårt lojalitetsprogram, EuroBonus, har gjorts ännu mer attraktivt genom att vi byggt in fler egenskaper som skapar värde för kunderna. Exempelvis kan medlemmarna nu använda sina EuroBonus-poäng för onlinebokning av bonusresor inom Star Alliance-nätverket, och poängen kan numera delas med familj och vänner. Tack vare vårt nya samarbete med Live Nation är det även möjligt att förköpa biljetter till konserter och andra evenemang, innan biljetterna släpps för allmänheten.

Vi har ökat antalet flygplatser med Fast Track-tjänster och arbetat för att göra de befintliga tjänsterna snabbare och mer effektiva. Under året har vi renoverat och förbättrat vår flaggskeppslounge på Köpenhamns flygplats.

Vi blev det första flygbolaget i Europa med höghastighets-WiFi ombord på planen, vilket har varit mycket uppskattat av våra kunder. Höghastighets-wifi installerades i 39 flygplan under året, och förväntar oss att hela vår kortdistansflotta kommer att uppgraderas under de kommande 18 månaderna.

Sist men inte minst utgör hållbarhet och främjandet av en mer ansvarsfull och miljövänlig verksamhet också en integrerad del av vårt kunderbjudande.

Vilka framsteg har SAS gjort under året inom hållbarhet?

Vi har satt upp ett nytt mål att minska våra totala koldioxidutsläpp med 25% till 2030, vilket överstiger IATA:s mål. Vi beräknar att omkring hälften av denna minskning kan uppnås genom förnyelse av flottan och resten genom övergång till biobränsle. Till 2030 siktar vi på att använda förnybart bränsle till en trafikvolym som motsvarar vår totala inrikestrafik.

Vår förhoppning att skapa en enhetsflotta med bränslesnåla Airbus A320neo till 2023, är en avgörande del av vår strävan att minska utsläppen. För att underlätta en storskalig utveckling av biobränsle har vi tecknat en avsiktsförklaring med Preem om leverans av 10–12% av vårt totala bränslebehov till 2023. Ett annat viktigt framsteg är optimeringen av mängden mat och dryck som lastas för varje flygning – detta för att minska mängden avfall, flygplanets vikt och bränsleförbrukningen.

Under året gick jag med i plattformen ”Nordic CEOs for a Sustainable Future”, som möjliggör kunskapsdelning och samarbete med likasinnade bolag och dialog med nordiska statsministrar om hållbarhetsfrågor. Vi är även fortsatt anslutna till FN:s Global Compact, vilket visar att vi står bakom universella hållbarhetsprinciper.

”Hållbarhet är en integrerad del av vår verksamhet och påverkar alla beslut vi fattar.”

Rickard Gustafson, VD och koncernchef

Vad är ditt budskap till de som undviker att flyga på grund av flygets klimatpåverkan?

Flyget berikar samhället. Utan flyget skulle vi inte ha så många globalt framgångsrika skandinaviska företag, och jag tror att världen blir en bättre plats om människor har möjlighet att mötas och skapa större förståelse för, och acceptans av olika kulturer.

Men faktum kvarstår att alla kommersiella flygplan idag har jetmotorer som släpper ut växthusgaser. Vi är medvetna om denna påverkan och vi tar den på allvar genom att arbeta för att så snabbt som möjligt röra oss mot en mer hållbar framtid. Jag tror att tekniken kommer att ge oss utsläppsfria flygresor i framtiden. Under tiden gör vi allt vi kan för att minska våra utsläpp – inklusive nya flygplan, effektiviseringar i verksamheten, minskning av flygplanens vikt och investeringar i biobränsle. Detta är det mest konkreta vi kan göra här och nu som i slutänden leder till en stegvis minskning av våra utsläpp.

Vi upplever emellertid att branschen rör sig för långsamt mot att minska flygets utsläpp. Vi vill vara drivande i att förändra branschen i positiv riktning och det är därför vi sätter upp allt tuffare och mer utmanande mål. Vi har exempelvis ingått ett partnerskap med Preem om biobränsle, och för dialog med politiker via Nordic CEO-plattformen.

Digitaliseringen utgör en stor möjlighet för alla företag idag. Vad innebär detta för SAS?

För våra kunder innebär digitaliseringen en förbättring av våra tjänster, exempelvis kan vi ge reseinformation i realtid för att främja smidigare resor eller erbjuda höghastighets-WiFi ombord. Den ger oss även möjlighet till bättre samverkan med våra kunder.

I vår verksamhet gör digitaliseringen enorm skillnad när det gäller förbättrad effektivitet. Tekniken används allt mer för att förbättra vår planeringsförmåga genom ökad användning av data, och exempelvis vid planerat flygplansunderhåll.

För våra medarbetare innebär digitaliseringen att de kan utföra sitt arbete på ett mer effektivt sätt. De mobila enheter vi gett våra besättningar och vår markpersonal har lett till ökat samarbete och tillgång till realtidsinformation och dokumentation via molnbaserade IT-plattformar. På så sätt kan vi ge våra kunder en mer personaliserad service. På vår väg att bli mer hållbara kommer digitala tjänster såsom artificiell intelligens att medföra nya möjligheter. Digitala verktyg gör det även möjligt för våra medarbetare att hantera sina arbetsskift, vilket i slutändan hjälper dem få bättre balans mellan arbete och fritid.

Om vi bortser från det resultatmässigt starka året, vilka utmaningar står ni inför, och hur kommer ni att ta itu med dem?

Även om vi har haft ett framgångsrikt år är marknaden i konstant förändring, och vi kan inte vila på våra lagrar. Efter den ökade marknadskapaciteten under vintern förväntas vår totala kapacitet överstiga kundernas efterfrågan under 2019. Oförutsägbarheten inom olje- och flygbränslepriserna ser ut att fortsätta, liksom den svenska kronans volatilitet. Den geopolitiska osäkerheten från Brexit och internationella handelskrig kan komma att dämpa den globala ekonomin.

Vi har dock tagit oss igenom svåra perioder förut, och vi tror på vår strategi att utveckla kunderbjudandet ytterligare, skapa en effektiv operativ modell och stärka medarbetarnas kompetens. Digitalisering och hållbarhet är två avgörande teman som fortsätter att ligga till grund för våra tre strategiska prioriteringar, så att vi klarar av utmaningarna och kan skapa nya möjligheter.

Jag skulle även vilja upprepa hur viktiga våra medarbetare är för vår förmåga att klara av utmaningar och lyckas i framtiden. Den passion de känner för kunderna, deras personliga engagemang och deras hängivenhet i allt de gör kommer att fortsätta utgöra grunden för vår framgång.

OMVÄRLD OCH TRENDER I FLYGBRANSCHEN

Omkring 100 miljoner flygresor genomfördes till, från och inom Skandinavien under 2017/2018. Det innebär att skandinaverna är bland de som reser mest i världen.

BRANSCHÖVERSIKT

Globalt genomförs cirka 4 miljarder resor årligen med kommersiella flygbolag och i Europa uppgår antalet resor till drygt en miljard årligen. Branschen har kännetecknats av en högre tillväxt än BNP, men också av en intensiv konkurrens och prispress. Den är även kapital- och personalintensiv med en hög andel fasta kostnader. I kombination med att en stor andel av försäljningen sker nära inpå avgångar, gör det att flygbolag påverkas snabbt vid efterfrågeändringar. Till skillnad från den nordamerikanska marknaden där många flygbolag har slagits ihop de senaste åren så är den europeiska marknaden fortfarande fragmenterad, vilket innebär större utmaningar för de europeiska flygbolagen att hantera.

EXTERNA UTMANINGAR

Branschens beroende av flygbränsle leder till känslighet för den globala oljemarknaden och är en avgörande utmaning för hållbarhetsarbetet. Branschens globala förankring gör den även utsatt för förändringar i det internationella politiska landskapet, eftersom de snabbt kan påverka efterfrågan och möjligheten till flygresor mellan olika länder. Aktuella exempel på faktorer som kan ha en påverkan är Brexit och handelskonflikten mellan Kina och USA. Flygbolagen är också mycket beroende av sin stödjande infrastruktur, såsom flygplatser och flygledning. Som ett exempel har konflikterna mellan arbetsmarknadens parter inom

den europeiska flygledningen nyligen lett till att avgångar ställts in. I takt med att flygkapaciteten fortsätter att öka, väntas även trängseln i lufterummet och på flygplatserna öka, vilket kommer att begränsa flygbolagens möjligheter att optimera schemaläggning och linjenät.

FLYGET I SKANDINAVIEN

Satt i relation till folkmängden är den skandinaviska flygmarknaden mycket stor jämfört med övriga Europa. Detta beror på Skandinaviens höga ekonomiska välstånd, många internationellt framgångsrika företag samt geografien. Regionen präglas av stora avstånd mellan relativt små städer samt en topografi med mycket berg, där landmassorna till stor del omges av hav. Det gör andra transportmedel tidskrävande och ineffektiva. Samtidigt innebär Skandinaviens låga befolkningssiffror att det finns ett begränsat antal flyglinjer som kan trafikeras av större flygplan med flera dagliga avgångar. För att ett flygbolag ska kunna erbjuda ett brett nätverk och många frekvenser krävs därför en operativ model som är flexibel och består av flygplan av olika storlekar, optimerade för de olika typerna av trafikflöden. Dessutom ökar intresset hos resenärer från andra delar av världen för Skandinavien som fritidsdestination.

Det nya flygplanet Airbus A320neo har 15–18% lägre koldioxidutsläpp än den flygplansgeneration som det ersätter.

FORTSATT TILLVÄXT UNDER 2017/2018

Antalet passagerare från skandinaviska flygplatser och antal erbjudna säten fortsatte att öka under räkenskapsåret.

ÖKNING AV ANTAL
PASSAGERARE FRÅN
SKANDINAVISKA
FLYGPLATSER

+3,7%

ÖKNING AV ANTAL
ERBJUDNA SÄTEN

+4,5%

”Skandinaverna är
bland de som reser
mest i världen.”

Intresset har ökat hos resenärer från andra delar av världen för Skandinavien som fritidsdestination.

SVAR PÅ TRENDER INOM FLYGBRANSCHEN

TREND >	PÅVERKAN PÅ FLYGBRANSCHEN >	SAS ÅTGÄRDER
Globalisering, ekonomisk tillväxt och ökat välstånd.	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad efterfrågan på flygresor 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kapacitet • Ökad flexibilitet i produktionsmodellen för att möta efterfrågan
Ökat fritidsresande	<ul style="list-style-type: none"> • Kräver annat linjenät, ytterligare säsongsjusteringar och ett enklare produkterbudande 	<ul style="list-style-type: none"> • Nya destinationer och ökad differentiering av produkterbudandet
Förändringar i konkurrenssituationen	<ul style="list-style-type: none"> • Nya operativa modeller med flexibla anställningsformer i låglöneländer • Prispress 	<ul style="list-style-type: none"> • SAS Ireland • Ökad produktivitet • Effektiviseringsprogram
Teknisk utveckling och digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad produktivitet och nya tjänster • Kunderna efterfrågar internetanslutning • Förbättrade distributionsmöjligheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Nya effektiva flygplan • Personalisering genom mobila enheter • WiFi ombord • Nytt (framtida) pris-distributionsprojekt
Ökat miljö- och samhällsansvar	<ul style="list-style-type: none"> • Kunderna efterfrågar i ökad utsträckning att flygbolagen tar sitt miljö- och samhällsansvar 	<ul style="list-style-type: none"> • Ambitiösa hållbarhetsmål • Användning av biobränsle • Minskade utsläpp

ETT INNOVATIVT FÖRETAG MED ÅTERHÄMNINGSFÖRMÅGA

SAS har upprepade gånger bevisat sin förmåga att anpassa sig och övervinna omfattande förändringar som flygindustrin ställts inför. Genom innovation, uthållighet och samarbete har SAS hanterat de nödvändiga förändringarna och förblivit Skandinaviens ledande flygbolag.

DET AVGÖRANDE ÖGONBLICKET

Under 2012 befann SAS sig i en svår situation. Under ett antal år hade lågkostnadsbolag vuxit kraftigt på marknaden och SAS hade betydligt högre kostnader än sina närmaste konkurrenter. Förmånsbestämda pensionsplaner och Spanairs konkurs ansträngde balansräkningen. SAS var tvunget att fatta ett antal svåra beslut för att övervinna de rådande svårigheterna, däribland minskning av personalstyrkan, åtgärder för att öka produktiviteten, förändringar av sina pensionsplaner, outsourcing av flera funktioner och lönesänkningar.

NY STRATEGI FÖR LÖNSAMHET

En omfattande plan lanserades 2012 för att återfå lönsamhet. Här ingick en ny kommersiell strategi samt fortsatta investeringar i produkter och effektiviseringar. Strategin omfattade bland annat att:

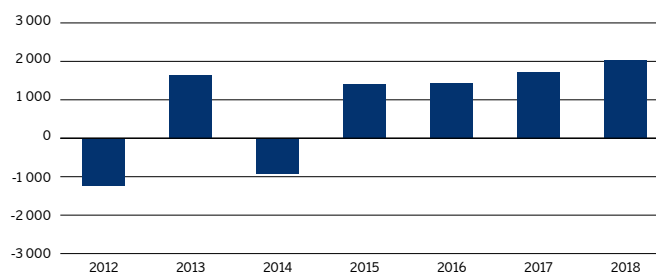
- fokusera på frekventa resenärer som gör fler än fem resor per år,
- stärka vårt linjenät och möjliggöra för säsongsjusteringar,
- investera i produkter som förbättrar vårt kunderbjudande,
- separera och effektivisera våra operativa plattformar och
- öka effektiviteten.

BÄTTRE MOTSTÅNDSKRAFT MOT FRAMTIDA UTMANINGAR

Som ett resultat av den positiva utvecklingen de senaste åren rapporterade SAS ett av sina starkaste resultat i bolagets historia under 2017/2018. Bolagets finansiella situation har gradvis förbättrats de senaste åren vilket också syns på en förbättrad kreditrating, något som underlättat planerade investeringar i flygplan, digitalisering m.m.

Den nya kommersiella strategin har varit framgångsrik i att fokusera och optimera SAS verksamhet för att bättre klara den hårda konkurrensen inom flygbranschen samt framtida oförutsedda händelser. Dessutom har resan till lönsamhet de senaste åren gjort SAS starkare genom att öka bolagets anpassningsförmåga och genom innovationer. Denna starkare motståndskraft kommer att hjälpa SAS att övervinna utmaningar i framtiden i takt med att marknaden fortsätter att förändras.

SAS RESULTAT FÖRE SKATT (MSEK)

2012

- Programmet 4Excellence Next Generation lanserades med besparingsmål om 3 miljarder SEK i effektiviseringar.
- Avgörande avtal med fackförningarna som gjorde att SAS kunde förnya sin kreditfacilitet och fortsätta verksamheten.

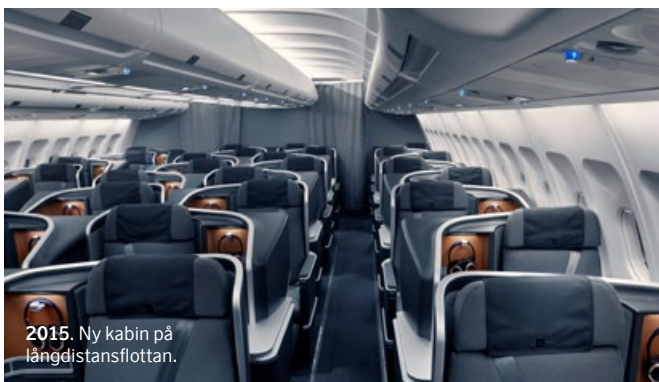
2013

- En ny kommersiell strategi med fokus på frekventa resenärer lanserades.
- SAS beställde fyra Airbus A330E och åtta Airbus A350.
- SAS började bygga upp sin regionala produktionsplattform genom avtal med produktionspartner.
- SAS sålde 80% av ägarandelen i Widerøe.
- Förenkling av flygplansflottan genom utfasning av MD-80.

2014

- Förbättring av EuroBonus-programmet för att fokusera på frekventa resenärer.
- Implementeringen av ytterligare effektiviseringsåtgärder om 2,1 miljarder SEK fram till 2017 påbörjades.
- SAS förvärvade Cimber A/S för att operera dess 12 CRJ900, i syfte att få en mer fokuserad och flexibel produktion.

”En ny kommersiell strategi med fokus på frekventa resenärer lanserades 2013.”

2015. Ny kabin på långdistansflottan.

2016. Airbus A320neo introducerades.

2015

- Expansion av långdistansflottan från 12 till 16 flygplan och infasning av två Airbus A330E.
- Ny kabin på långdistansflottan.
- Markverksamheten på linjestationerna outsourcad i Danmark, Norge och Sverige.
- Avtal med produktionspartner för all regional verksamhet.
- Förenkling av SAS flygplansflotta genom utfasning av Boeing 717.
- SAS sålde dotterföretaget Blue1.

2016

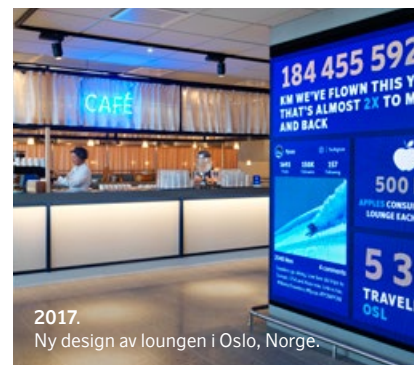
- Uppgradering av kabininteriören på alla kortdistansflygplan.
- 20 nya linjer, däribland nya interkontinentala linjer till Los Angeles, Boston och Miami.
- Servicekonceptet SAS Go Light lanserades.
- Det första Airbus A320neo togs i bruk.
- SAS sålde de återstående 20% i Widerøe.

2017

- Grundandet av SAS Ireland med baser i London och Malaga.
- Internationella lounge ombyggda.
- Ytterligare effektiviseringar om 3 miljarder SEK till 2020 annonserades.
- SAS sålde Cimber, som en del av vår strategi att använda externa samarbetspartner, så kallade wet lease, för mindre trafikflöden och regionaltrafik.

2018

- Order på 50 nya Airbus A320neo för att skapa en enhetsflotta till år 2023.
- Installation av höghastighets-WiFi på kortdistansflottan.

2017. Ny design av lounge i Oslo, Norge.

SÅ HÄR SKAPAR VI VÄRDE

VÅRA RESURSER

SOCIALT OCH RELATIONSKAPITAL

30 MILJONER PASSAGERARE

och relationer med kunder, leverantörer, partner och beslutsfattare, samt vår stora community med 146 miljoner årliga webbesök och 1,2 miljoner följare på Facebook.

IMMATERIELLT KAPITAL

5,6 MILJONER MEDLEMMAR

i EuroBonus-programmet, över 800 dagliga start- och landningstillstånd och SAS starka varumärke.

HUMANKAPITAL

10 146 HELTIDS-TJÄNSTER

med lång erfarenhet och hög kompetens, varav 36% är flygande personal, 40% mark-, 10% teknik- och 14% stabspersonal.

TILLVERKAT KAPITAL

157 FLYGPLAN

med ett marknadsvärde på cirka 32 miljarder SEK, och ett antal fastigheter, fordon, maskiner, verktyg och inventarier såsom lounges och selfservice-kiosker.

FINANSIELLT KAPITAL

26 MILJARDER SEK

i investerat kapital som kommer ifrån aktieägare, långgivare och leasinggivare.

NATURKAPITAL

1 369 KTON FLYGBRÄNSLE

varav 100 ton biobränsle till flygverksamheten samt övriga råvaror, energiförbrukning och mat och dryck till passagerare och personal.

VÅR AFFÄRS-MODELL

VAD VI GÖR

SAS gör livet enklare för dem som reser ofta till, från och inom Skandinavien, genom att erbjuda smidiga flygresor både för affärsresande och fritidsresande. Vi erbjuder fler destinationer och fler avgångar inom Skandinavien än något annat nordiskt flygbolag, vilket är styrkan i vår affärsmodell. Vi har en attraktiv produkt med hög valfrihet. Genom vårt EuroBonus-program belönar vi våra kunder för deras lojalitet.

HUR VI GÖR DET

Våra rese- och frakttjänster bygger på en produktionsmodell där SAS Scandinavia, kompletterat av SAS Ireland, producerar trafiken på större trafikflöden med en enhetlig flygplansflotta, medan mindre flöden och regionaltrafik produceras av regionala produktionspartner. Effektiva marktjänster, tekniskt flygplansunderhåll och försäljningsorganisation, tillsammans med en attraktiv produkt, stödjer flygplansverksamheten.

SAS vidtar kontinuerliga åtgärder för att minska vår verksamhets negativa miljöpåverkan genom innovation, smarta lösningar och stora investeringar i den senaste tekniken, utan att ge avkall på flygets viktiga roll i samhället: att göra det möjligt för människor att mötas och bidra till värdeskapande och positiv tillväxt.

DET VI SKAPAR

30
miljoner resor

288
flyglinjer

>800
dagliga avgångar

125
miljoner kg transporterat gods

125
destinationer samt 1 300 via Star Alliance

UTFALL

FÖR AKTIEÄGARNA

- Årets resultat 1 589 MSEK
- Börsvärde om 7,9 miljarder SEK
- 79 MSEK i preferensaktieutdelning

14
ROIC, %

FÖR KUNDERNA

- Smidigt och prisvärt resande som gör livet enklare
- Nya upplevelser, relationer och personlig utveckling

70
Nöjd kund-index

FÖR MED-ARBETARNA

- Arbetstillfällen
- Personlig & professionell utveckling
- Lön och förmåner

55
Medarbetar-engagemang index

FÖR FINANSIÄRER & LEVERANTÖRER

- Leverantörsbetalningar om cirka 37 miljarder SEK
- Räntekostnad om 559 MSEK
- Leasingkostnad för flygplan om 3 156 MSEK

B+/B1
SAS kreditrating¹⁾

FÖR SAMHÄLLET

- Infrastruktur som möjliggör handel, nya företag, import/export, turism, kulturutbyte och regional utveckling
- Skandinavisk gemenskap
- Skatteintäkter & arbetstillfällen

1,6
Miljarder SEK i skatter

FÖR MILJÖN

- Ökad produktion med mer bränsleeffektiva flygplan med lägre klimatpåverkan och minskat buller.

1,4%
Minskning av totala CO₂-utsläpp

¹⁾ Kreditvärdering, Standard & Poor's B+, Moody's B1.

STRATEGISKA PRIORITERINGAR FÖR EN MARKNAD I FÖRÄNDRING

SAS fokuserar på de som reser ofta till, från och inom Skandinavien. Med denna målgrupp i fokus arbetar vi utifrån tre strategiska prioriteringsområden med att stärka vår konkurrenskraft och möta utmaningarna i branschen.

VINNA SKANDINAVIENS FREKVENTA RESENÄRER

- Erbjud kunderna ett attraktivt nätverk och tidtabell efter säsong
- Fortsätta att utveckla vårt uppskattade servicekoncept
- Erbjud effektiva digitala lösningar genom hela resekedjan

SKAPA EN EFFEKTIV OCH HÅLLBAR OPERATIV MODELL

- Inrätta en mer flexibel operativ modell genom kompletterande baser utanför Skandinavien samt regionala produktionspartner
- Ta tillvara tekniken för att öka effektiviteten och förbättra processkvaliteten i alla delar av produktionen
- Påskynda hållbarhetsarbetet

SÄKRA RÄTT KOMPETENSER

- Stärka medarbetarengagemanget genom större delaktighet
- Utveckla ledarskapet genom utbildningar, interna nätverk och mentorprogram
- Höja kompetensen genom successions- och karriärplanering, trainee- och mentorprogram
- Göra SAS till en attraktiv arbetsplats genom fokus på individuell utveckling, digitala verktyg, välbefinnande och employer branding

Globala mål för hållbar utveckling

SAS har identifierat de fyra av FN:s hållbarhetsutvecklingsmål som är mest väsentliga för vår verksamhet. SAS verksamhet på dessa områden beskrivs kort på de följande sidorna. För mer utförlig hållbarhetsinformation, se *SAS hållbarhetsredovisning*.

Läs mer om våra strategiska prioriteringar på följande sidor.

VISION:

**TO MAKE LIFE EASIER
FOR SCANDINAVIA'S
FREQUENT TRAVELERS**

VINNA SKANDINAVIENS FREKVENTA RESENÄRER

En av våra strategiska prioriteringar är att vinna Skandinaviens frekventa resenärer. Genom att fokusera på frekventa resenärer som reser fem eller fler tur- och returesor per år, utvecklar vi vår produkt och vårt nätverk – något som gynnar alla våra kunder.

FREKVENTA RESENÄRER

- Ser sig själva som vana resenärer – att resa är en del av deras livsstil.
- Flyger i affärssyfte och fritidssyfte – vi uppfyller deras resbehov året runt.
- Är "early adopters" som håller sig uppdaterade om det senaste.
- Vill behålla kontrollen, bekräftas och få omtanke.
- Svarar för en majoritet av passagerarintäkterna i Skandinavien.

"De som flyger mest är också de som har de högsta kraven på sin reseupplevelse."

Ljusterapizon i SAS lounge i Köpenhamn.

FN:s mål 12 för hållbar utveckling ska främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster. SAS främjar en mer effektiv resursanvändning genom hela resekedjan.

PRE-TRAVEL**PRE-FLIGHT****IN-FLIGHT****POST-FLIGHT**

MED KUNDEN GENOM HELA RESEKEDJAN

Genom kontinuerlig utveckling av vårt kunderbjudande, arbetar vi med att göra livet enklare för de som reser ofta till, från och inom Skandinavien. De frekventa resenärerna reser både i affärssyfte och på sin fritid. Oavsett skälet till resan, uppskattar frekventa resenärer vårt omfattande nätverk och den tillförlitliga smidiga reseupplevelse vi erbjuder, liksom vår höga standard av service.

De som flyger mest är också de som har de högsta kraven på sin reseupplevelse. SAS investerar därför kontinuerligt i förbättringar och anpassningar av erbjudandet, för att säkerställa att det möter och till och med överträffar kundernas förväntan.

PRE-TRAVEL

Servicekoncept som passar alla

För att möta förväntningarna från de frekventa resenärerna på enkla och tillförlitliga resor, har vi vidareutvecklat de uppskattade servicekoncepten SAS Go Smart och SAS Plus Pro samt alternativen SAS Go Light och SAS Plus Smart. Med dessa servicekoncept får kunderna ett brett utbud av alternativ utformade för att uppfylla deras särskilda behov.

Uppgraderat digitalt kundmöte

Efter att ha tagit hänsyn till kundernas återkoppling, uppgraderade vi under hösten 2017 vår webbplats för att kunna erbjuda ett smidigare, enklare och mer intuitivt kundmöte. Kundinnehållet är individanpassat för att vara så relevant som möjligt, till exempel med individanpassat innehåll på webbplatsen såsom erbjudande av tilläggstjänster som måltider ombord där så är relevant.

Omfattande nätverk

SAS erbjuder det mest omfattande nätverket med täta avgångar och smidiga tillförlitliga resor till, från och inom Skandinavien. På våra huvudflygplatser i Skandinavien står SAS för cirka 45% av samtliga avgångar.

Optimering genom säsongslinjer

Vi har optimerat vårt linjenät under året för att bättre möta svängningarna i kundernas efterfrågan, däribland öppnandet av 27 nya sommarlinjer. Under 2018 ökade våra intäkter för sommarkvartalet med 7,7% jämfört med föregående år, vilket uppnåddes genom ökad produktivitet och säsongsmässig omalokering av de större flygplanen där efterfrågan var störst. Detta ökade vår andel av den växande fritidsmarknaden.

PRE-FLIGHT

Förbättrad kundupplevelse

Över 80% av SAS passagerare med bagage i Skandinavien använder nu någon av SAS automatiserade check-in-tjänster för att förbättra reseupplevelsen. Tjänsten Fast Track genom säkerhetskontrollen uppskattas också och vi byggde om Fast Track i Köpenhamn under året. Vi fortsatte att investera i SAS lounges, exempelvis genom att införa vårt populära Oslo baristakoncept i Köpenhamn under året. Andra bekvämligheter i utbudet är gym, innovations-hubbar och ljusrum.

Digitalisering gör saker lättare

Via våra appar för smarta telefoner och surfplattor kan kunderna boka och boka om en resa, checka in, ladda ner boardingkort, kontrollera flygstatus och mycket annat. Det sparar tid och förenklar livet för våra kunder både före och efter resan.

Möjligheter till klimatkompensation

Vi har erbjudit våra kunder möjligheter till klimatkompensation sedan 2005 och kompensationsprogrammet täcker idag nära 4% genom investeringar i projekt för förnybar energi hos tredje parter i Asien och Oceanien. Under 2017/2018 gjorde vi framsteg på följande områden:

- *Klimatkompensation av ungdomsbiljetter* – vi började i april 2018 klimatkompensera alla ungdomsbiljetter. Det har lett till att vi har kompenserat för 135 000 ton koldioxidutsläpp vid verksamhetsårets utgång.
- *Frivillig klimatkompensering* – vi undersöker hur användarvänligheten kan ökas i alternativen för klimatkompensering genom att integrera dem sömlöst i vårt bokningsflöde online.

IN-FLIGHT

Nytt höghastighets-WiFi

En viktig utveckling under året var lanseringen av höghastighets-WiFi ombord på våra Airbus 320 och Boeing 737. Tjänsten har blivit mycket uppskattad av både affärs- och fritidsresenärer och möjliggör tjänster såsom streaming av filmer.

Nya flygplan

Vi har lagt till nio fabriksnya Airbus A320neo till vår flygplansflotta under räkenskapsåret. Den moderna inredningen i det nya flygplanet har lett till mycket positiva reaktioner från kunderna. Airbus A320neo är också mer bränsleeffektiva än tidigare flygplan och minskar koldioxidutsläppen med omkring 18%. Dessutom uppgraderade vi de kvarvarande flygplanen med ny kabininteriör under året.

Punktlighet

Vår punktlighet låg på 77,7% under 2018 och SAS var det sjätte mest punktliga flygbolaget i Europa. Utmaningar i trafiken främst under sommarens högsäsong påverkade punktligheten negativt.

Menyföbättringar in-flight

Vi har förbättrat vår in-flight-meny under året med ett nytt svenskt urval av fika, för att möta efterfrågan från våra nordiska konsumenter. Möjligheten att kunna förbeställa måltider introducerades för resenärer i SAS Go, för att ytterligare förbättra deras reseupplevelse och främja hållbarheten genom att undvika extra vikt och avfall. Vi har också introducerat mer hållbara smörgåsförpackningar som halverat mängden förpackningsmaterial samtidigt som vi införde förnybar, biobaserad plast.

POST-FLIGHT OCH RESAN

Utveckling av EuroBonus och företagserbjudandet

EuroBonus, Skandinavien's starkaste lojalitetsprogram inom resor och upplevelser, har 5,6 miljoner medlemmar och är avgörande för att utveckla våra kundrelationer, lojaliteten och lönsamheten. Vår nya digitala plattform har gjort det möjligt för oss att lansera flera nya tjänster och funktioner till våra EuroBonus-medlemmar, exempelvis poängdelning med släktingar och vänner, livstids guld-medlemskap för våra mest trogna resenärer och användarvänlig onlinebokning av bonusresor med EuroBonus-poäng till samtliga destinationer inom Star Alliance. Under 2019 kommer vi att fortsätta att lansera nya funktioner och resetjänster för att ytterligare öka värdet på kunderbjudandet och upplevelserna för EuroBonus-medlemmar, samt öka antalet resepartner i programmet.

Digitalisering möjliggör mer personlig kommunikation

Nya digitala plattformar som har införts under året gör att vi kan erbjuda en mer personlig kommunikation med våra EuroBonus-medlemmar mellan resorna. På så vis kan vi ta fram relevanta erbjudanden som skapar mervärde för kunderna.

TILLVALSTJÄNSTER OCH KOMPETENSER

SAS Growth

Under 2018 etablerades affärsenheten SAS Growth för att göra oss starkare, snabbare och mer innovativa i syfte att stärka kärnverksamheten, främja lojaliteten, dra nytta av outnyttjad potential inom vår befintliga verksamhet och skapa nya intäkter.

Ambitionen för Growth är att vara vår andra motor i att driva intäkter utanför kärnverksamheten biljettförsäljning, med hjälp av vårt omfattande ekosystem av partner, data, analyser, engagerad samverkan med kunder och entreprenörskap.

SAS For Business

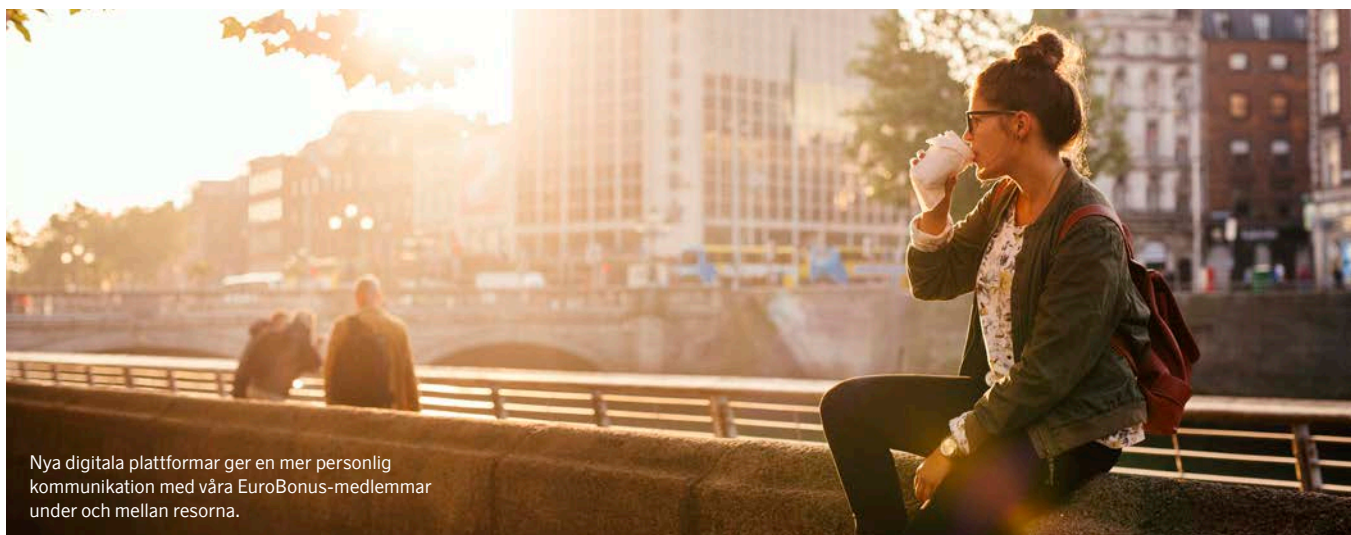
I juni 2018 utvecklade SAS sitt företagserbjudande genom lanseringen av programmet SAS For Business, som är avsett att underlätta för små och medelstora företag att boka biljetter och omedelbart dra nytta av rabatt vid köptillfället. Programmet är resultatet av en dialog med ett urval av våra 64 000 kunder från små och medelstora företag om vilken typ av program de skulle föredra.

Star Alliance stärker SAS globala nätverk

SAS är medgrundare till Star Alliance som erbjuder resenärerna fördelar såsom ett globalt nätverk, tillgång till lounges och Fast Track, samt möjlighet att nå sina destinationer när de påverkas av irreguläritet genom ombokning till nästa tillgängliga Star Alliance-flygning. Medlemmar kan också tjäna in och lättare använda poäng hos medlemsbolagen. Star Alliance är ett samarbete mellan 28 flygbolag som erbjuder fler än 18 800 avgångar dagligen. Den kombinerade flottan med över 4 700 flygplan flyger till 1 317 destinationer i 193 länder, vilket gör Star Alliance till världens största flygbolagsnätverk.

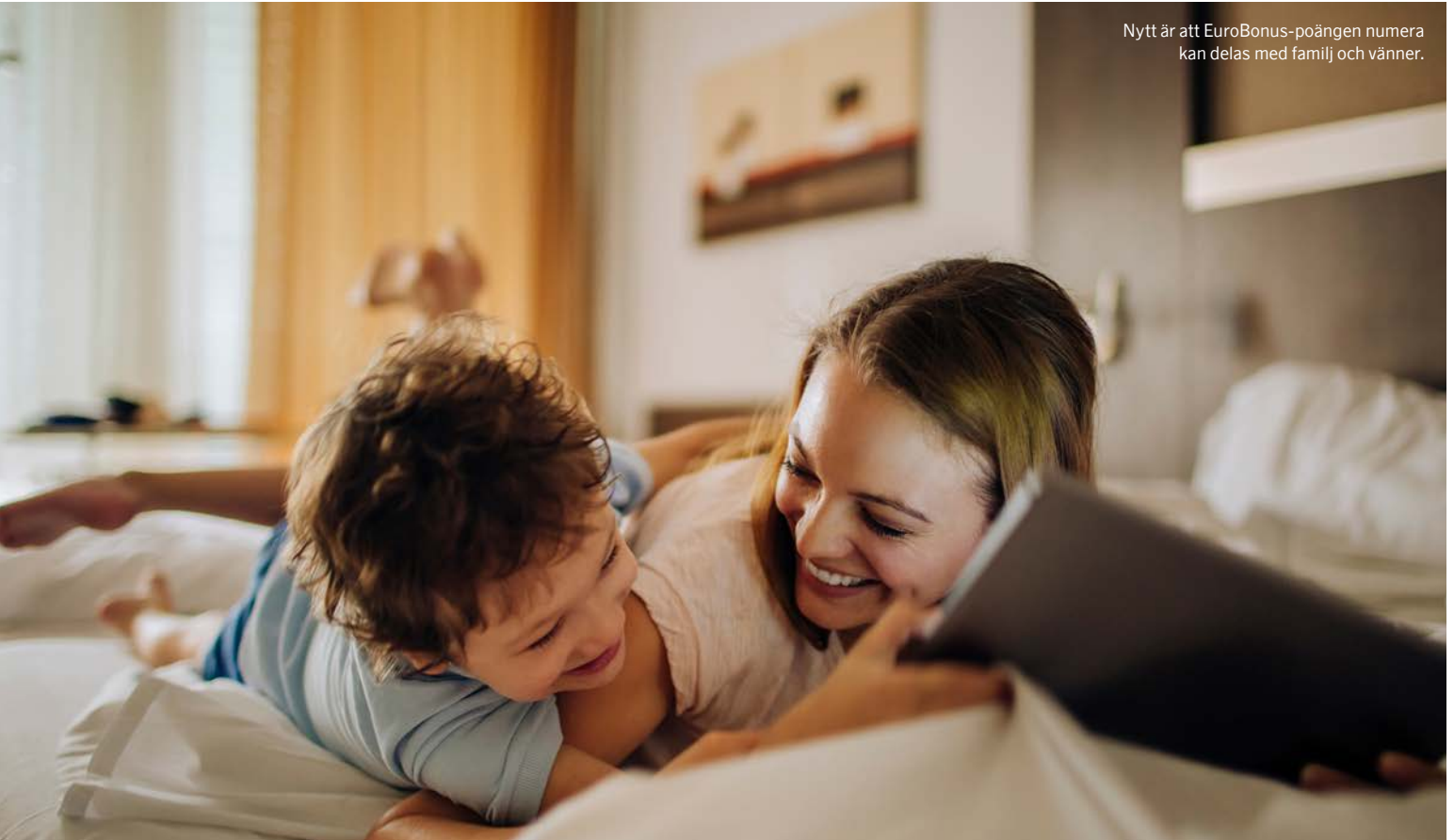
SÅ HÄR FUNGERAR EUROBONUS-POÄNG

När en EuroBonus-medlem köper en flygbiljett erhåller resenären EuroBonus-poäng. Den andel av flygbiljettens pris som värdet på EuroBonus-poängen representerar, redovisas som en skuld. Intäkten redovisas när resenären använder poängen, exempelvis genom att boka en resa. Försäljning av EuroBonus-poäng till partner intäktsförs under övriga intäkter och den bedömda kostnaden skuldförs.

Nya digitala plattformar ger en mer personlig kommunikation med våra EuroBonus-medlemmar under och mellan resorna.

Nytt är att EuroBonus-poängen numera kan delas med familj och vänner.

STÄRKT KUNDUPPLEVELSE GENOM INNOVATION

SAS har en lång historia av att förbättra kundupplevelser genom innovation – från att vara det första flygbolaget med ett digitalt system för biljetter och passagerarinformation 1965 – till en tidig pionjär inom kundkommunikation via internet på 1990-talet.

Idag främjar vi innovation genom hela organisationen, oavsett om det handlar om design av våra kabiner och matboxar, vårt biobränslesamarbete med Preem eller att främja den digitala arbetsplatsen internt med en rad lösningar.

Innovation spelar en viktig roll i att förbättra upplevelsorna för våra kunder och frekventa resenärer. Vi utvecklar innovativa digitala plattformar, tjänster baserade på artificiell intelligens (AI) och dataanalyser, och vi främjar till och med innovation genom samarbete med partner utanför flygbranschen.

VÅR DIGITALA OMVANDLINGSRESA

Vi startade en digital omvandlingsresa 2014 under vilken vi har byggt om vår digitala plattform och skapat större rörlighet för kunder och personal. Vårt övergripande mål är att förenkla för kunden genom smidiga, enkla resor – såväl i den digitala som den fysiska världen. Kundernas återkoppling visar att våra digitala verktyg är avgörande för att de ska få den information de behöver under sina resor.

FINJUSTERINGAR AV VÅRA DIGITALA PLATTFORMAR

Under 2017/2018 arbetade vi med att förbättra organisationen och integrationen av våra informationsplattformar. En ny

uppsättning API:er (Application Program Interfaces) har gett oss nya möjligheter till integration med samarbetspartner och snabbare marknadsföring av digitala tjänster.

Användargränssnittet på vår webbplats har genomgått en stor uppgradering under året för att öka användbarhet, respons, prestanda och tillgänglighet. Det har skapat en grund för ett effektivt och smidigt arbetssätt samt en mer individanpassad kundupplevelse på nätet.

SAS LABS

Vår enhet SAS Labs arbetar med att ta kundupplevelsen till nästa nivå genom att testa och utveckla tjänster baserade på världsledande teknologi, övervakning av digitala trender och genom att fungera som en katalysator för innovation inom teknikbranschen.

SAS Labs "Open innovation" involverar samarbete med startup-företag och andra partner både inom och utom flygbranschen för att gemensamt utveckla olika tjänster. I synnerhet utreds hur den senaste teknologin kan användas för att ta fram nya produkter och tjänster som förenklar livet för våra frekventa resenärer, såsom chatbots eller hur vi effektiviserar hanteringen av försenat bagage.

TRÄFFA VÅR CHATBOT TURI

Bland de senaste teknologierna som testats av SAS Lab har talande användargränssnitt baserade på AI och realtidsdata blivit allt mer relevant för våra kunder. SAS Turi är en chatbot utformad som en digital resesäljare som hjälper resenärerna under hela resan.

Turi lanserades i november 2018 och är tillgänglig som en gratistjänst på Facebook Messenger. Turi meddelar när något viktigt händer på användarens resa, exempelvis tilldelning av gate, flygförseningar, väderprognos på destinationen, aktuell väntetid i säkerhetskontrollen samt var och när bagaget kommer att anlända.

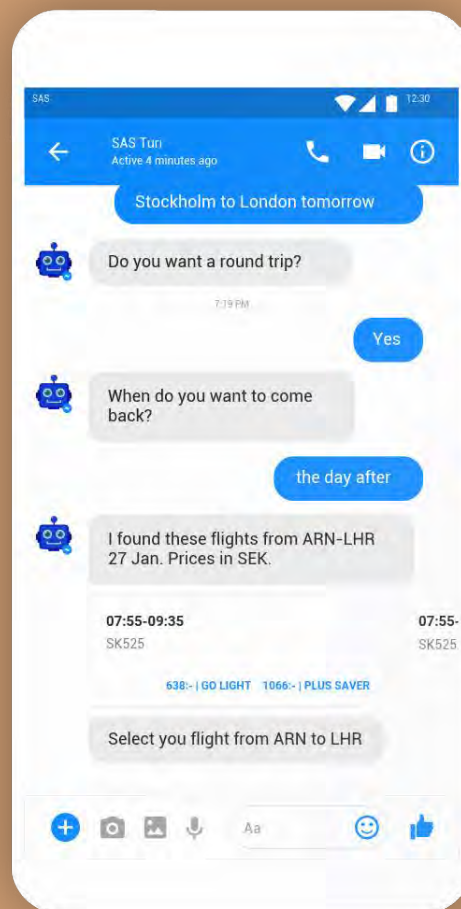
VEM ÄR TURI?

Turi är en könsneutral chatbot har fått sitt namn efter den forna SAS-piloten Turi Widerøe, som var den första kvinnliga piloten för ett kommersiellt västerländskt flygbolag på 1960-talet. Namnet Turi är också en hyllning till Alan Turing, en av de viktigaste pionjärerna inom artificiell intelligens.

INDIREKT FÖRBÄTTRING AV KUNDUPPLEVELSEN GENOM INNOVATION

Vi arbetar med en rad innovativa nya teknologier och lösningar för att förbättra vår verksamhet, vilket indirekt ger kundvärde. Bland exemplen finns att ta fram chatbots anpassade för våra medarbetare för att förbättra tillgången till realtidsinformation, och tillhandahålla underhållstekniker med utbildningsverktyg i virtuell verklighet, så att de kan utbildas i flygplansunderhåll.

Vi har också utrustat all flygande personal och de flesta i markpersonalen med mobila redskap som exempelvis kan bidra till att optimera planeringen av verksamheten och flygplansunderhållet. Dataanalyser blir allt viktigare när vårt nätverk drabbas av oförutsedda händelser för att säkerställa att vi arbetar så effektivt som möjligt och minimerar störningarna för kunderna.

Turi är tillgänglig på Facebook Messenger.

2018 SAS HACKATHON STIMULERAR VIKTIGA INNOVATIONER FÖR KUNDERNA

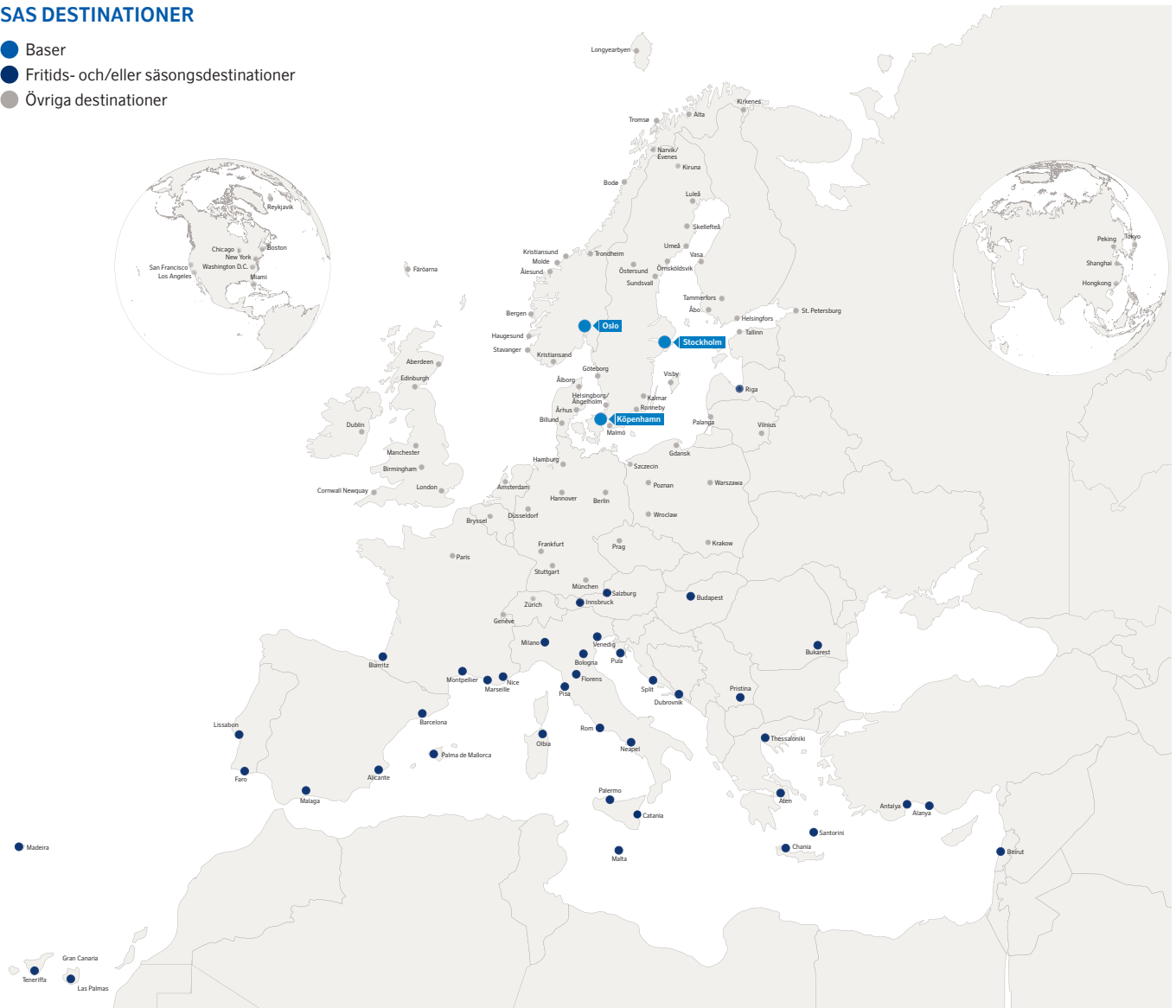
SAS första 24-timmars Hackathon (HAX2018) organiserades av SAS Labs i oktober 2018. 60 utvecklare, designers och innovatörer bjöds in till SAS huvudkontor i Stockholm. Under 24 timmar formgav, skapade och validerade lagen sina främsta idéer kring två teman: "Making time matter" och "Connected flights", innan de presenterade sina idéer inför en jury av representanter från SAS och dess samarbetspartner. Bland de idéer som presenterades var: en chatbot-tjänst relaterad till hälsa och välbefinnande som ger stöd och råd till resenärer inom områden som flygrädsla, vätskebalans och jetlag. Ytterligare en idé var en mobilapp som skulle ge passagerarna på en viss flight möjlighet att kontakta varandra i luften för att exempelvis dela en taxi från den flygplats de landar på. Vinnarna av HAX 2018 belönades med flygbiljetter och de mest lovande idéerna gick vidare för att utvecklas på SAS Labs.

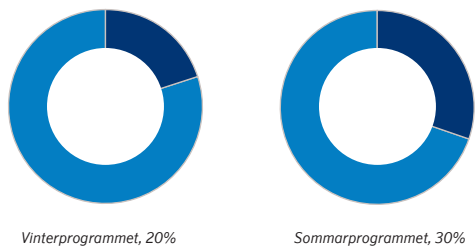
Deltagare i 2018 SAS Hackathon.

SAS DESTINATIONER

- Baser
- Fritids- och/eller säsongdestinationer
- Övriga destinationer

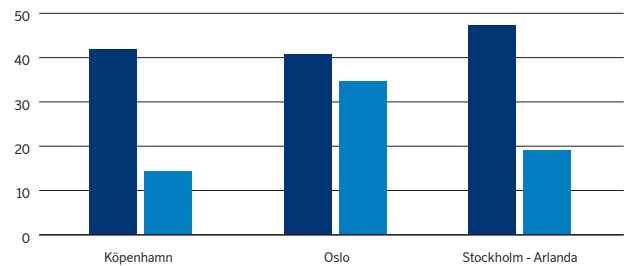
ANDEL FRITIDSKAPACITET I SAS LINJENÄT (ASK), %

■ Leisure-andel av SAS produktion i Europa och Skandinavien

Under året anpassade SAS verksamheten i ökande grad utifrån kundernas efterfrågan. Framförallt ökade SAS produktionen markant på fritidslinjerna under sommarperioden. Även under större helger som vid påsk och jul gjorde SAS stora anpassningar i nätverket.
Källa: Innovata schedule data

ANDEL AV AVGÅNGAR FRÅN HUVUDFLYGPLATSERNA I SKANDINAVIEN, %

■ SAS andel ■ Största konkurrent

SAS har en stark position på sina huvudflygplatser i Köpenhamn, Oslo och Stockholm och erbjuder fler avgångar än någon konkurrent.
Källa: Innovata schedule data

SKAPA EN EFFEKTIV OCH HÅLLBAR OPERATIV MODELL

Vi har väsentligt förändrat vår operativa modell de senaste åren, och under 2017/2018 började vi se resultat i form av högre intjäning, särskilt under sommar-månaderna som är vår högsäsong.

”Vår nya operativa modell tillåter större flexibilitet i att anpassa och justera vårt nätverk.”

VIKTIGA FRAMSTEG 2017/2018

- Digitaliseringen har ytterligare ökat den operationella effektiviteten.
- Inrättat den nya produktionsplattformen SAS Ireland med baser i London och Malaga – etablerade i december 2017 respektive juni 2018.
- Genomfört kostnadsåtgärder med resultat effekt om 0,7 miljarder SEK brutto.
- Fortsatt implementering av Lean i hela organisationen.

FN:s mål 8 för hållbar utveckling verkar för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. SAS erbjuder rättvisa arbetsvillkor för alla sina medarbetare, wet-lease-partner och leverantörer.

FN:s mål 12 för hållbar utveckling ska säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster. SAS effektiviseringsprogram är direkt hänförlig till att använda resurser på ett effektivare sätt.

FN:s mål 13 för hållbar utveckling uppmanar till omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna. SAS arbetar proaktivt för att minska sina klimatpåverkande utsläpp genom att fokusera på att minska utsläppen från flygverksamheten.

Ordern på 50 nya Airbus A320neo kommer att säkerställa att SAS till år 2023 har en enhetsflotta.

SAS VERKSAMHET

Vår nya operativa modell tillåter större flexibilitet i att anpassa och justera vårt nätverk för att bättre möta säsongsvariationer och kundernas efterfrågan, samt öka effektiviteten och minska kostnaderna.

FLYGVERKSAMHET

Vår operativa modell inkluderar nu tre produktionsplattformar: SAS Scandinavia, SAS Ireland och våra regionala produktionspartner.

Större flexibilitet & konkurrenskraft

Vår nya operativa modell ger större flexibilitet för att bättre möta säsongsvariationer och kundernas efterfrågan, för att öka effektiviteten och minska kostnaderna (se nedan). Det gör till exempel att vi kan öka kapaciteten under sommarsäsongen när kundernas efterfrågan är som störst. Vi har också fortsatt att lägga ut vissa delar av markverksamheten till underleverantörer, för att öka effektiviteten och flexibiliteten i vårt nätverk.

Digitalisering stärker vårt kunderbjudande

En ökad digitalisering stödjer vår förmåga att hantera en mer flexibel operativ modell, genom att ge medarbetare och partner tillgång till realtidsinformation. Alla kabinanställda har exempelvis en iPad som gör att vi kan optimera våra tjänster – från planering av flyglinjer till bagagehantering.

Enhetsflotta till 2023

Till följd av en order på 50 nya Airbus A320neo i april 2018 kommer SAS Scandinavia att ha en enhetsflotta till 2023. Det skapar en effektiv produktionsplattform som består av marknadens mest effektiva kort- och medeldistansplan med 15–18% lägre bränsleförbrukning. En enhetsflotta ger också effektivitet i fråga om underhåll, utbildning och flexibilitet med möjligheter till flygplansbyten.

SAS MARKVERKSAMHET

Vi bedriver marktjänsthanteringen i egen regi på våra huvudflygplatser i Köpenhamn, Oslo och Stockholm, och fortsätter att höja kvaliteten och produktiviteten genom ökad automatisering och digitalisering. Det är en kontinuerlig utveckling, men den övergripande ambitionen är att förbättra kundbemötandet genom modernare processer för incheckning, bagagehantering och irregularitetshantering.

På övriga flygplatser kontrakterar SAS marktjänster från underleverantörer. Det ger oss större flexibilitet i kostnads- och planeringsstrukturen, vilket gör att vi snabbare kan genomföra ändringar i nätverket.

SAS TEKNISKA UNDERHÅLL

Vi genomför löpande tekniskt underhåll av flygplan för SAS och andra flygbolag på sex flygplatser i Skandinavien. Tyngre tekniskt underhåll, där flygplanen tas ur trafik under en längre tid, är outsourcat till specialiserade tekniska underleverantörer.

Vi gjorde stora framsteg i införandet av Lean under 2017/2018, vilket innebär kontinuerliga förbättringar för att effektivisera våra underhållsprocesser. När det gäller digitalisering har också vårt informationssystem för underhållshantering effektiviserat underhållet, genom att ge teknikerna tillgång till data i realtid.

SAS CARGO

Vi hanterar SAS frakttjänster, där vi främst utnyttjar utrymmet på våra långdistansflygningar. Detta kompletteras med marktransporter på kortare sträckor samt till och från flygplatserna. Genom vår breda nätverk och täta avgångar erbjuder vi frakttjänster av hög kvalitet och punktlighet.

Under 2017/2018 hade vi en kraftig ökning av mängden gods som bokades online av kunderna, vilket nu svarar för drygt 85% av alla bokningar. Denna höga digitalisering är unik i världen och ger mycket mindre administration, samtidigt som bokningen blir lättare för kunderna.

VÅRA PRODUKTIONSPLATTFORMAR

SAS SCANDINAVIA

Produktionsplattform med baser i Skandinavien
Vår huvudsakliga verksamhet där den största delen av vår produktion sker.

SAS IRELAND

Ny produktionsplattform med baser i London och Malaga
Kompletterar SAS Scandinavia genom att ge oss samma förutsättningar som lågkostnadskonkurrenter. Detta möjliggör för oss att konkurrera på mycket konkurrensutsatta linjer och på den växande fritidsmarknaden.

REGIONALA PRODUKTIONS-PARTNER

Regionaltrafik som flygs av samarbetspartner under SAS varumärke
Möjliggör för SAS att erbjuda ett större nätverk, fler frekvenser och flygplan av lämplig storlek på varje flygning.

7

Flygplan i trafik
SAS Ireland

117

Flygplan i trafik
SAS Scandinavia

33

Flygplan i trafik
Regionala produktionspartner

EFFEKTIVISERINGSPROGRAM

Vårt pågående effektiviseringsprogram främjar effektiviteten i hela organisationen och är avgörande för vår fortsatta konkurrenskraft. Det övergripande målet är att uppnå totala effektivitetsförbättringar om 3 miljarder SEK mellan 2017 och 2020.

Effektiviseringsprogrammet omfattar över 200 olika initiativ och ledde till finansiella besparingar om cirka 0,7 miljarder SEK under 2017/2018. Det bidrog till att den valutajusterade enhetskostnaden, exklusive flygbränsle, sjönk med 1,1%. Hållbarhet är ofta en av de viktigaste faktorerna i initiativen, eftersom en mer effektiv resursanvändning vanligen leder till besparingar för både miljön och ekonomin.

EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER INOM EFFEKTIVISERINGSPROGRAMMET

Bränslebesparingsprogram

Programmet omfattar olika verksamheter inom SAS och har lett till besparingar om 22 miljoner SEK under 2017/2018 genom optimerad användning av SAS flygplan i den dagliga verksamheten. De totala koldioxidutsläppen per passagerarkilometer har minskat med 1,3% sedan 2016/2017 och med 1,7% i absoluta termer.

Minska avfallet ombord

Vi har minskat förpackningsmaterial till maten och förbättrat våra processer för att återvinna avfallet ombord. Infrastrukturen på vissa flygplatser håller på att byggas om så att aluminiumburkar kan återvinnas, och plastavfallet har minskat avsevärt genom vår tjänst med förbeställning av måltider som säkerställer att rätt mängd portioner tas ombord med varje flygning. Totalt sparades 24 miljoner SEK 2017/2018.

Granskning av beställningar av flygplansmaterial

Syftet med initiativet är att undvika beställningar av onödigt flygplansmaterial, genom inrättande av processer som bättre utvärderar behovet före beställning av nytt material. Besparing om 1 miljon SEK 2017/2018.

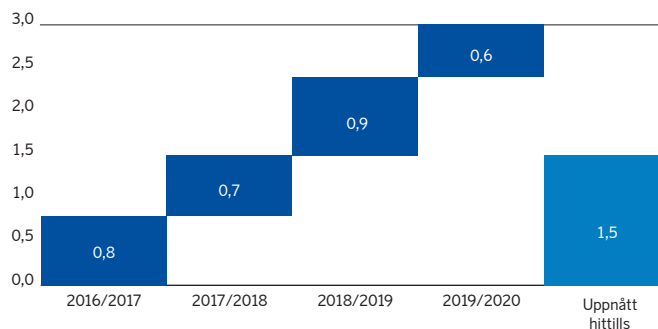
Bemanning på långdistansflygningar

Under året har avtal slutits med kabinföreningar för att säkerställa större flexibilitet i anpassningen till säsongsvariationer, vilket har gett kostnadsbesparingar på nära 50 miljoner SEK.

Digitalisering av marktjänster

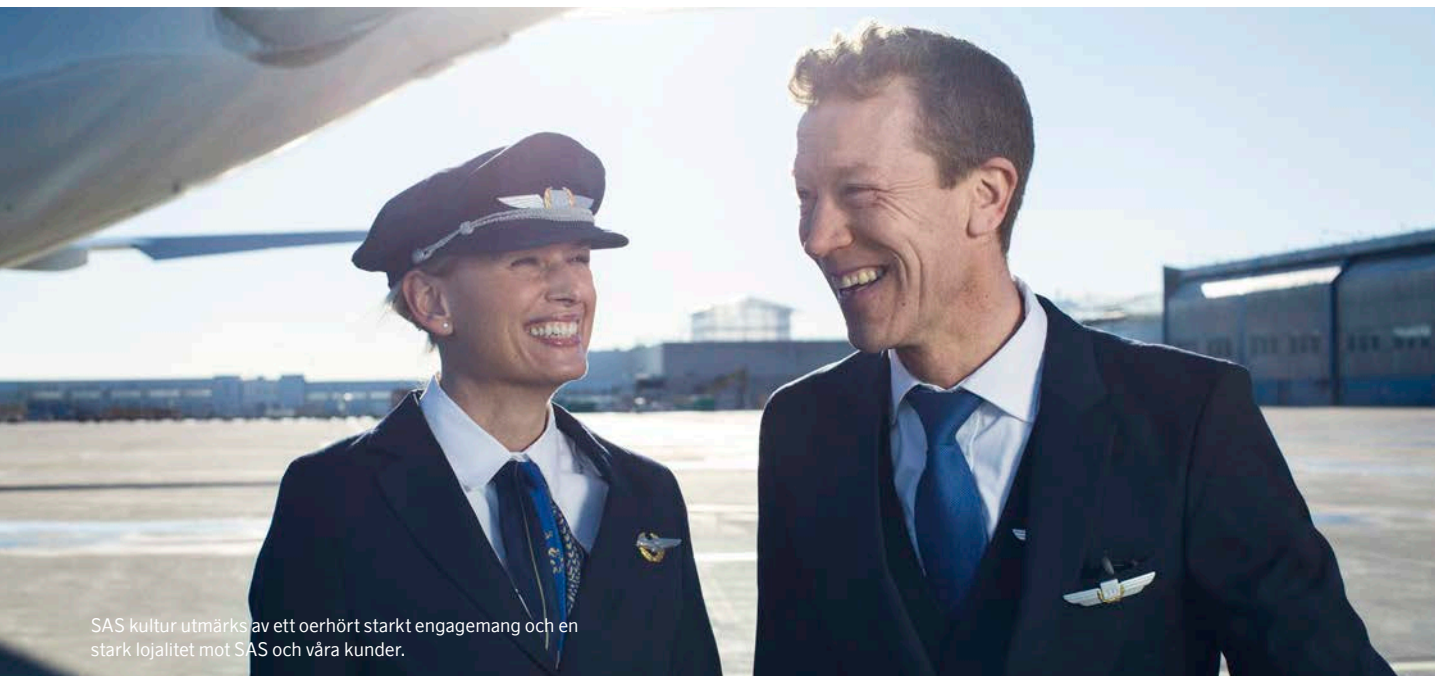
Marktjänstmedarbetare har under året utrustats med surfplattor för att öka effektiviteten i expedieringen. Detta resulterade i en besparing om 6 miljoner SEK 2017/2018.

RESULTATEFFEKT (MILJARDER SEK)

EFFEKTIVISERINGSÅTGÄRDER EFTER 2020

Eftersom vårt nuvarande effektiviseringsprogram löper ut 2020 har vi börjat planera för vår nästa fas av effektiviseringsåtgärder. I centrum för åtgärderna står SAS Scandinavias mål att skapa en enhetsflotta till år 2023. När de nya flygplanen sätts in i trafik kommer vi att dra nytta av sänkt bränsleförbrukning samt effektiviseringar inom underhåll och utbildning. Ytterligare investeringar i digitalisering och Lean kommer också att vara viktiga delar av våra effektiviseringsåtgärder framöver.

SAS kultur utmärks av ett oerhört starkt engagemang och en stark lojalitet mot SAS och våra kunder.

MOTVERKA KLIMATFÖRÄNDRINGEN MED FOKUS PÅ FLYGPLANSUTSLÄPP

I linje med vår helhetssyn på hållbarhet arbetar vi för att minska utsläppen i hela vår verksamhet. Däremot lägger vi tyngdpunkten på flygplansutsläppen eftersom de svarar för drygt 99%¹ av våra totala utsläpp.

Vårt strukturerade tillvägagångssätt för att bekämpa klimatförändringen

SAS är ett av mycket få flygbolag i världen som är helt certifierade enligt ISO 14001 miljöledningssystem. ISO-certifieringen är grunden för vårt miljöprogram som säkerställer att vi arbetar på ett strukturerat sätt, och hjälper oss att planera, genomföra, granska och följa upp åtgärder för att minska vår klimatpåverkan.

AMBITIÖSA MÅL

Under 2017/2018 satte vi upp ett nytt mål att minska våra totala koldioxidutsläpp med 25% till 2030 jämfört med 2005. Omkring hälften av dess minskningar kommer att uppnås genom förnyelse av flottan och andra förbättringar, och hälften genom övergång till biobränsle. Till 2030 siktar vi på att använda 100% biobränsle till inrikesflyget.

I slutet av räkenskapsåret hade vi minskat våra totala utsläpp med 2,8% jämfört med 2005, samtidigt som vi har ökat vår produktion med cirka 20% (inkluderat både passagerare och gods). De närmaste åren förväntar vi oss att denna trend fortsätter, att vi minskar våra totala utsläpp samtidigt som vi ökar vår produktion.

FÖRNYELSE AV FLOTTAN

Förnyelse av flottan är nyckeln till att minska våra utsläpp, eftersom nya flygplan är mer bränsleeffektiva och ger lägre utsläpp. Under 2017/2018 gjorde vi framsteg på följande områden:

- **Aktuell förnyelse** – 9 nya Airbus 320neo tillkom till vår flotta som nu omfattar 157 flygplan med en genomsnittsålder på 9,9 år.
- **Planerad förnyelse** – 50 nya Airbus 320neo har beställts med leverans från 2019 till 2023.
- **Förnyelse genom wet-lease** – äldre CRJ900 regionaljet ersattes av nya flygplan under året, för att säkerställa att wet-lease-bolagen nu har en modern flygplansflotta.

EFFEKTIVARE ANVÄNDNING AV FLYGPLAN

Vi kan sänka utsläppen och kostnaderna genom effektivare planering av flygplansanvändningen, exempelvis genom att se till att storleken på ett visst flygplan passar till antalet passagerare och genom initiativ till bränslebesparingar. Vi tittar också på hur vi kan optimera våra flygplan i termer av aerodynamik, vikt och bränsleförbrukning, vilket kan förbättra bränsleeffektiviteten. Under 2017/2018 gjorde vi framsteg på följande områden:

- **Bränslebesparingsprogram** – pågående arbete med att analysera flygdata för att förbättra prestandan och optimera markverksamheten.
- **Förbeställning av måltider** – genom vår nya digitala plattform kan kunderna förboka måltider för att se till att vi bara tar ombord vad vi behöver för att undvika onödig vikt, bränsleförbrukning, kostnad och matsvinn.
- **Uppgradering av kabiner** – vi har till exempel uppgraderat mattor i mittgångarna med betydligt lättare material, vilket minskar vikten med omkring 40 kg i ett A320-flygplan.

¹) Denna siffra bygger på vår flygverksamhet inklusive wet-lease. Den omfattar inte andra externa tjänster, även om vi arbetar för att bättre förstå dessa utsläpp och samarbetar med våra partner för att minska utsläppen.

FÖRNYBARA FLYGBRÄNSLEN

SAS använder så mycket förnybart flygbränsle vi kan, och deltar i flera olika projekt för att öka tillgången på förnybara bränslen. Under 2017/2018 gjorde vi framsteg på följande områden:

- **Användning av förnybart bränsle** – SAS använde omkring 100 ton förnybart flygbränsle, vilket är den högsta kvantitet vi för närvarande kan köpa in av vår leverantör Air BP.
- **Samarbete med Preem** – vi undertecknade en avsiktsförklaring med Preem om leverans av 200 000 m³ (ca 155 000 ton) förnybart flygbränsle från och med 2022, vilket skulle motsvara 10–12% av vårt totala bränslebehov.
- **Möjlighet till klimatkompensation** – vi ser på olika möjligheter för kunder att uppgradera sitt bränsle till förnybart bränsle mot betalning.

ARBETE FÖR ATT OPTIMERA DEN EUROPEISKA FLYGLEDNINGEN

Sedan i början av 2000-talet har SAS arbetat med olika intressenter och gjort många investeringar för att göra det möjligt och förbereda för införandet av ett effektivare europeiskt flygledningssystem. Processen med att implementera ett gemensamt europeiskt luftrum pågår och kommer att revolutionera luftrummet när den är fullt genomförd genom optimerade flygvägar och betydligt lägre utsläpp.

EN FLYGBRANSCH MED NOLL UTSLÄPP TILL 2050

SAS stödjer fullt ut International Air Transport Associations (IATA) ambition om kommersiellt flyg utan väsentlig klimatpåverkan till 2050. IATA och flygbranschen har kommit överens om följande:

- Förbättra bränsleeffektiviteten med i genomsnitt 1,5% årligen från 2009 till 2020.
- Uppnå koldioxidneutral tillväxt från 2020.
- Minska koldioxidutsläppen med 50% till 2050 jämfört med 2005.

Källa: www.enviro.aero

SAS har åtagit sig att uppfylla och överskrida IATA:s mål och har minskat sina koldioxidutsläpp per passagerarkilometer med cirka 22% sedan 2005.

SÄKRA RÄTT KOMPETENSER

Att säkra rätt kompetenser handlar också om att se till att varje anställd kan göra skillnad med sin kompetens och erfarenhet. Konkurrensen inom flygbranschen i Europa är hård, och vi vet att det är våra medarbetare som utmärker oss och avgör om vi lyckas.

”Vi vill alltid hälsa passagerarna välkomna på ett varmt, förtroendefullt och genuint sätt, som gör att de känner sig hemma.”

Vår höga servicestandard skiljer oss från våra konkurrenter.

SKAPA RÄTT FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VÅRA MEDARBETARE

Var och en av våra medarbetare har en viktig roll att spela och det är nödvändigt att vi har rätt kompetenser i hela bolaget. Detta gör vi genom att arbeta systematiskt med fyra prioriteringsområden:

- Stärka medarbetarengagemanget
- Stärka ledarskapet
- Utveckla våra kompetenser
- Göra SAS till en attraktiv arbetsplats

FN:s mål 5 för hållbar utveckling verkar för jämställdhet och alla kvinnors och flickors bemyndigande. SAS bidrar till detta mål genom att uppmuntra jämställdhet och mångfald genom vår rekryteringspolicy och en årlig kartläggning, ”people review”.

FN:s mål 8 för hållbar utveckling verkar för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. SAS har 10 146 heltidsanställda och strävar efter att tillhandahålla goda arbetsförhållanden där medarbetarna känner sig engagerade, uppskattade och trygga.

EN ORGANISATION I FÖRÄNDRING

SAS har utvecklats till en mycket anpassningsbar organisation de senaste åren. Här ingår att främja en innovationskultur och ett nytt tänkesätt kring våra processer, samt säkerställa att vi har rätt kompetenser och inställning.

STÄRKA MEDARBETARENGAGEMANGET

Våra passagerare sätter mycket stort värde på sina kontakter med SAS personal och vi vet att våra medarbetare verkligen gör skillnad i vårt erbjudande. Engagerade medarbetare är mer entusiastiska, nöjda och motiverade, vilket är förutsättningar för nöjda kunder och bättre verksamhet. Vår kultur utmärks av ett oerhört starkt engagemang och en stark lojalitet till SAS och våra kunder.

Initiativ under 2017/2018

- *Medarbetarundersökning* – den nya nätbaserade medarbetarundersökningen har gjort att vi regelbundet kan identifiera vad som är viktigt att jobba med inom olika avdelningar för att främja motivation och medarbetarengagemang. Undersökningen följdes upp med workshops för att analysera resultat och fokusområden mer på djupet för att öka medarbetarengagemang.
- *Ett SAS – A great place to work* – syftar till att göra SAS till en ännu attraktivare arbetsplats med högt motiverade och engagerade medarbetare. Många initiativ har lanserats och investeringar har gjorts i hela bolaget, däribland införande av interna ambassadörer och kompetensdagar inom flygverksamheten.
- *Vinstdelning till våra medarbetare* – medarbetarna är en viktig del av våra framgångar, och vinstdelning av det finansiella resultatet är ett annat sätt att öka engagemang. Som ett första steg har styrelsen godkänt en engångsbonus till våra medarbetare, som speglar resultatet för 2017/2018.
- *SAS Awards* – det fjärde året med utmärkelser som lyfter fram förebilder inom SAS inom följande kategorier: "SAS Person", "SAS Leader", "SAS Team Achievement", "SAS Improvement Initiative of the Year", "SAS Team of the Year" och "SAS Safety".

STÄRKA LEDARSKAPET

Ledarskap är avgörande för våra framtida framgångar och säkerställer att våra chefer har de kompetenser som krävs för att fatta goda strategiska beslut och leda team på ett bra sätt. Utvecklingen av våra ledare är därför något som vi har fokuserat på under året genom flera olika initiativ.

Initiativ under 2017/2018

- *SAS Executive Program 2018* – programmet genomfördes tillsammans med Duke Executive Education, för att stärka ledarskapskompetensen och det strategiska beslutsfattandet hos 70 av våra högsta chefer, i moduler om 3x3 dagar under 2018.
- *Nätverkande* – nätverket Forum50 engagerar 50 potentiella ledare varje år, för att utveckla projekt i små team som presenteras för koncernledningen.
- *Mentorprogram* – åtta seniora ledare handleddes av medlemmar ur koncernledningen och vårt tvärfunktionella mentorprogram Grow omfattade 20 deltagare, där syftet var att överföra kunskaper och utveckla färdigheter.

UTVECKLA VÅRA KOMPETENSER

Vår årliga kartläggning, "people review", syftar till att säkerställa rätt kompetenser genom en systematisk genomgång av vilka specifika kompetenser vi som organisation behöver utveckla, för att uppfylla framtida verksamhetskrav.

Initiativ under 2017/2018

- *People review process* – i denna årliga kartläggning har vi identifierat behovet av att stärka kompetensen inom ekonomistyrning, digitalisering, automatisering, projektledning, leverantörsledning och kontraktsledning.
- *SAS Aircraft Management program* – detta interna trainee-program erbjöd sex deltagare en 12-månaders praktik uppdelat på tre månader i fyra olika affärsenheter: Business Control, Strategic Sourcing, Continuous Airworthiness och Fleet.
- *Mentorprogram för piloter* – nyanställda piloter handledes av mer erfarna kollegor som delade med sig av sin kompetens och erfarenhet.

GÖRA SAS TILL EN ATTRAKTIV ARBETSPLATS

För att kunna attrahera rätt personer, arbetar vi konstant på att bli en bättre och mer attraktiv arbetsgivare, som erbjuder medarbetarna möjligheter att växa, både i sina yrkesroller och som privatpersoner. Vi verkar på en konkurrensutsatt arbetsmarknad där de flesta stora flygbolag rekryterar piloter. SAS ses som en attraktiv arbetsgivare som tar hand om både medarbetare och kunder. Vi har aktivt rekryterat ett stort antal nya kollegor de senaste åren och under 2018 anställde vi 344 nya kabinanställda och 46 nya piloter, för att uppfylla den ökande efterfrågan på våra tjänster. Vi arbetar för jämställdhet genom att exempelvis genomföra löneenkäter bland medarbetarna, för att se till att män och kvinnor får lika lön för lika arbete. Under 2018 rankades SAS som en av de mest attraktiva arbetsgivarna i Norge – särskilt bland studenter.

Initiativ under 2017/2018

- *Företagsövergripande utställning av projektet Make Work Easier* – övergång till Office365, appar, teamsajter och molnbaserade interna sociala medieverktyg såsom Yammer har skapat nya möjligheter att nätverka, utbyta erfarenheter, dela information och samverka, i syfte att göra det dagliga arbetet effektivare och stärka vår kompetens som organisation.
- *Välbefinnande* – efter att ha lyckats sänka sjukfrånvaron till en stabil nivå arbetar vi nu förebyggande med våra medarbetares hälsa och välbefinnande, genom att främja motion och ge dem hälsorelaterad information och verktyg för egenbedömning.
- *Friskvårdsbidrag till anställda* – infördes under året för att främja de anställdas hälsa och välbefinnande.

SJUKFRÅNVARO

INDEX MEDARBETARENGAGEMANG

MED SIKTE PÅ 2030

Globala megatrender formar morgondagens flygbransch, med potential att främja effektiviteten och ytterligare förbättra kundupplevelsen. Nedan studerar vi några av dessa trender och vad de kan innebära för SAS fram till 2030.

HÅLLBARHET OCH FLYGTRANSPORTTEKNOLOGI

Samhället och våra kunder kräver i allt högre grad hållbara lösningar. Det är en utveckling som väntas fortsätta inom flygbranschen till 2030 och framåt, med fokus på att minska utsläpp och få en effektivare resursanvändning.

SAS 2030

- Vår allt mer bränsleeffektiva flygplansflotta, användning av förnybara flygbränslen och andra åtgärder, kommer att ha minskat våra koldioxidutsläpp med minst 25% – i enlighet med vårt mål för 2030.
- Vårt arbete med att öka biobränsleproduktionen kommer att ha gett resultat och vi kommer att ha uppfyllt vårt mål att använda förnybara flygbränslen motsvarande allt vårt inrikesflyg till 2030.
- Vi fortsätter att klimatkompensera där utsläpp inte kan undvikas och har gjort det enklare för våra kunder att klimatkompensera.
- Vi undersöker potentialen till flygplan som är helt eldrivna eller med hybriddrift i fråga

Människor kommer fortfarande att behöva träffas och resa år 2030.

om flygdestination, nödvändig infrastruktur och kommersiella möjligheter.

- Helt självkörande elfordon eller hybridfordon kommer att transportera passagerarna till och från flygplatsen.

- Vi använder redan drönare till inspektion av flygplansunderhåll, men skannings- och övervakningsteknologin kommer att förfinas till 2030, för att göra servicen ännu effektivare.

- Automatiska servicetruckar och robotar för fysiskt tunga uppgifter, som bagagehantering, kommer att göra att personalen kan fokusera på att hantera oväntade situationer.

Flygbranschen spelar en huvudroll i att främja ett mer hållbart samhälle.

MEDARBETARE

Trots den höga graden av digitalisering, automatisering och AI, kommer samspelet med personalen fortfarande att vara viktigt för våra kunder och medarbetare.

SAS 2030

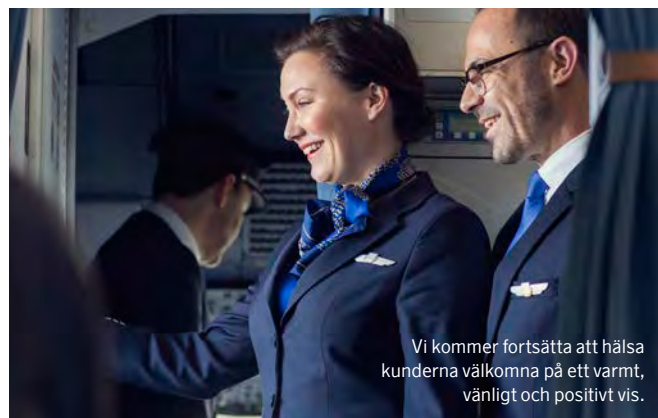
- Kontakten mellan personal och kunder samt en hög servicenivå, kommer att vara

viktigt även i framtiden, och våra medarbetare kommer fortsätta att hälsa kunderna välkomna på ett varmt, vänligt och positivt vis.

- Medarbetarkompetens är avgörande för att säkerställa att SAS ligger i täten när det gäller teknisk utveckling, för att dra full nytta av vårt kunderbjudande.

Vi vill ge möjligheter till kommande generationer att resa och upptäcka världen.

Vi kommer fortsätta att hälsa kunderna välkomna på ett varmt, vänligt och positivt vis.

DIGITALISERING

Digitala verktyg kommer att användas i ännu högre grad år 2030, vilket kommer att ge våra medarbetare möjlighet att effektivisera verksamheten och förbättra kundupplevelsen ännu mer.

SAS 2030

- Passagerarna kommer att ha konstant och oavbruten tillgång till höghastighets-

internet, oavsett var de befinner sig.

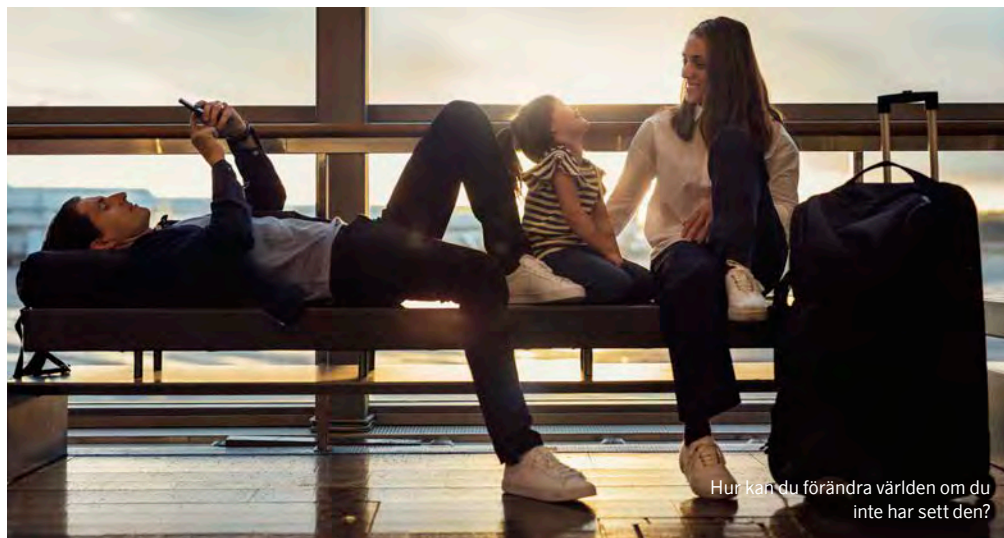
- En ökad digitalisering ger nya försäljningskanaler och fler möjligheter att skräddarsy kunderbjudanden.
- Biometri i kombination med blockkedjeteknik kommer att underlätta och påskynda säkerhetskontroller och boarding.

ARTIFICIELL INTELLIGENS

AI kommer att spela en mycket större roll i att göra så att vi snabbare kan reagera på trender och extern påverkan, och skapa ännu mer individualiserade kunderbjudanden. Den kommer också att medföra lösningar för ökad hållbarhet och effektivitet.

SAS 2030

- AI kommer att omvandla våra möjligheter att hantera komplexa data om extern påverkan såsom väderprognoser och datum för skollov, för att ytterligare individualisera erbjudanden.
- Avancerade analyser och AI kommer att optimera vårt sätt att planera och hantera vår verksamhet samt minska bränsleförbrukningen.
- AI har potential att förbättra våra chatbots på webbplatsen som ger virtuellt stöd på våra nätplattformar, för att göra det lättare att boka online och ge omedelbar kundsupport.

Hur kan du förändra världen om du inte har sett den?

RESENÄRER

Människor kommer fortfarande att behöva träffas och resa år 2030. Fördelarna med att resa långa sträckor för att träffas, se andra kulturer och få nya upplevelser kommer att fortsätta att vara viktiga. Hur kan du förändra världen om du inte har sett den?

SAS 2030

- Vi kommer att erbjuda ännu större flexibilitet för att bättre möta säsongsvariationer i kundernas efterfrågan – med fortsatt fokus på resor till och från Skandinavien.

- Inom vår nya affärsenhet Growth kommer vi att fortsätta att kartlägga framtida resenärers behov, för att säkerställa att vi kan möta en förändrad efterfrågan från kunderna.

SAS SOM INVESTERING

Flygbranschen är kapital- och arbetsintensiv samt påverkas ofta av omvärldshändelser, vilket gör den mycket krävande. Hög pristransparens mellan flygbolags olika erbjudanden bidrar till hård konkurrens. För att skapa aktieägarvärde krävs optimering av resursanvändandet och ett attraktivt kunderbjudande.

1 VÄLDEFINIERAD STRATEGI

SAS fokuserar på de som reser ofta till, från och inom Skandinavien. Med denna målgrupp i fokus arbetar vi utifrån tre strategiska prioriteringsområden med att stärka konkurrenskraften och möta utmaningarna i branschen.

2 LEDANDE MARKNADSPPOSITION I SKANDINAVIEN

SAS är utifrån ett europeiskt perspektiv ett nischat flygbolag med fokus på Skandinavien. För flygresor till, från och inom Skandinavien har SAS en stark marknadsposition med det mest omfattande nätverket. Tillsammans med Star Alliance och partner kan vi erbjuda ett brett nätverk med frekventa avgångar. Det gör att SAS oftast är förstahandsvalet för de frekventa resenärerna. Det finns inget annat flygbolag i Skandinavien som har så hög preferens hos de frekventa resenärerna.

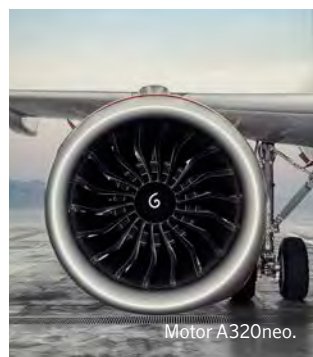
3 STARKT VARUMÄRKE

SAS är ett av Skandinavien starkaste och mest välkända varumärken. SAS har flera gånger rankats som det starkaste varumärket inom kategorin resor i Skandinavien och Europa, och fanns 2018 med bland världens 20 bästa flygbolag i resemagasinet Condé Nast Traveler.

4 STARKT LOJALITETS-PROGRAM

EuroBonus är Skandinavien starkaste lojalitetsprogram inom resor och upplevelser, och utgör navet när vi bygger en närmare relation till kunderna. EuroBonus har runt 5,6 miljoner medlemmar och fler än 100 partner, som utgör en värdefull kunddatabas och differentierar oss från konkurrenterna. SAS har även ett program för att stärka företagskundernas lojalitet – SAS For Business. De avtalsknutna kunderna står för drygt en tredjedel av våra passage-räntor.

5 FOKUS PÅ KAPITAL-EFFEKTIVITET

Flygbolag är, till följd av de stora investeringarna i flygplan och motorer, kapitalintensiva, vilket kräver effektiv kapitalhantering. SAS introducerade under 2017 två finansiella mål som har ökat fokus på att kapitalstrukturen optimeras. Under de senaste åren har vi genomfört flera transaktioner och strukturella förändringar som ökat kapitaleffektiviteten genom köp av Airbus A340 med leasor på väg att löpa ut, samt sale och lease-back av Airbus A330E och Airbus A320neo. Kapitalstrukturen kring varje större investering utvärderas noggrant och har förstärkts genom de införda målsättningarna.

6 AKTIVT HÅLLBARHETSARBETE

Flyget fyller en viktig funktion i Skandinavien infrastruktur. Men givet klimat- och miljöpåverkan kopplat till flygbränslen med fossila råvaror, är vår främsta prioritet inom hållbarhetsarbetet att använda vår innovationskraft till att reducera klimatpåverkan från vår flygverksamhet. Detta sker genom ökad energieffektivitet (nyare flygplan och kontinuerliga effektiviseringar i den dagliga verksamheten) och övergång till flygbränslen baserade på förnybara råvaror. Arbetet är integrerat i SAS ledningssystem och certifierat enligt ISO 14001. Våra mål är att minska våra totala koldioxidutsläpp med 25% till 2030 jämfört med 2005, och att se till att den mängd biobränsle vi använder motsvarar förbrukningen för allt vårt inrikesflyg till 2030.

FINANSIELLA INSTRUMENT OCH KAPITALMARKNADEN

SAS strävar efter att ge transparent och relevant information till kapitalmarknaden, så att en effektiv handel kan bedrivas i våra finansiella instrument. Bland dessa finns stamaktien som är noterad på Nasdaq Stockholm, med sekundärnoteringar i Köpenhamn och Oslo, det konvertibla obligationslån som förfaller i april 2019 samt det obligationslån som förfaller i november 2022.

REKAPITALISERING

SAS har låneförfall uppgående till 3 miljarder SEK de närmaste två åren, varav 1,6 miljarder SEK avser det konvertibla obligationslån som förfaller i april 2019.

Genomförda effektiviseringar har bidragit till en ökad lönsamhet och ökat förtroende och intresse i kapitalmarknaden för SAS. Detta skapade förutsättningar att i november 2017 sätta en finansieringsplan i verket. Som ett första steg genomfördes en riktad nyemission om knappt 1,3 miljarder SEK. Kapitalet från nyemissionen samt egengenererade vinstmedel har använts till återlösen av preferensaktierna. 70% löstes in i februari och återstående 30% i november 2018. I november 2017 emitterade SAS en ny obligation utan säkerhet om 1 500 MSEK till en kupongränta om 5,37%. I juli 2018 utökades obligationen med 750 MSEK till en kupongränta om 4,73%.

UTVECKLING AV FINANSIELLA INSTRUMENT 2017/2018

Stamaktiens kurs föll under räkenskapsårets åtta första månader, men återhämtade sig rejält under de fyra sista månaderna. Totalt minskade aktiekursen under räkenskapsåret med 20% till 20,6 SEK. Stockholmsbörsens index OMXS30 minskade med 8,4% under motsvarande period. SAS preferensaktie ökade med 0,5% till 551 SEK.

SAS konvertibel handlas på börsen i Frankfurt. Kursen, i procent av det nominella beloppet, sjönk under räkenskapsåret från 114,8% till 103,2%.

Intervju med Torbjørn Wist, CFO

HUR VI UPPNÅR DE FINANSIELLA MÅLEN

Hur kommer det sig att SAS löste in återstoden av preferensaktierna den 30 november 2018?

Preferensaktien emitterades 2014 vid en tid när vårt egna kapital var mycket mindre. Tack vare vårt förbättrade resultat under åren efter emissionen, har vårt egna kapital ökat betydligt. Preferensaktien tjänade oss väl under en period då

vi behövde säkra det egna kapitalet, men den 10-procentiga utdelningen, som togs ur resultatet efter skatt, var inte optimal ur våra stamaktieägares synvinkel. I enlighet med villkoren för preferensaktierna minskades inlösenbeloppet från 120% till 105% av teckningskursen i februari 2018, vilket gjorde inlösen till ett mer förnuftigt alternativ.

Flygbränslet utgör en stor del av SAS rörelsekostnader. Hur hanterar ni den volatila oljemarknaden?

Vår säkringsstrategi gör det möjligt för oss att undvika de värsta chockerna vid förändringar av oljepriset, som ju direkt påverkar flygbränslepriset. I praktiken innebär detta att vi använder finansiella derivatinstrument för att säkra en del av våra framtida bränslekostnader, och säkerställa förutsägbarheten hos våra kassaflöden. Enligt vår policy ska vi säkra 40–80% av den förväntade bränsleförbrukningen under kommande tolv månadersperiod, och upp till 50% av den förväntade förbrukningen under de sex månaderna därefter. Precis som andra europeiska fullservicebolag använder vi en kombination av swappar och optionskontrakt. Optionskontrakten ger oss kostnadsskydd vid stigande priser på flygbränsle, samtidigt som vi kan dra nytta av en del av uppsidan vid fallande priser på flygbränsle. Den premie som betalas för optionskontrakten kan ses som en "försäkringspremie", om priserna på flygbränsle skulle stiga.

Hur planerar bolaget att hantera de stora kommande investeringarna i flottan?

SAS lägger mycket pengar på att förnya flottan, vilket kommer att öka mängden investerat kapital betydligt. Detta kräver ett bättre resultat för att säkerställa att avkastningen överstiger kostnaden för det sysselsatta kapitalet. Vi kommer därför att fortsätta arbeta hårt med att förbättra intäkterna och minska vår kostnadsbas. Turligt nog är Airbus A320neo ett mycket attraktivt flygplan ur finansieringssynpunkt. Vårt mål är att ha en blandning av lease och ägda flygplan. Vi kommer att använda JOLCO-finansiering för de återstående tio flygplanen i Airbus A320-order från 2011. De första 15 flygplanen i 2018 års order på 50 A320neo kommer att ha operationella leasingavtal. Finansieringen av de första Airbus A350-flygplanen inleds i början av 2019.

ÄGARSPRIDNING OCH FÖRÄNDRING

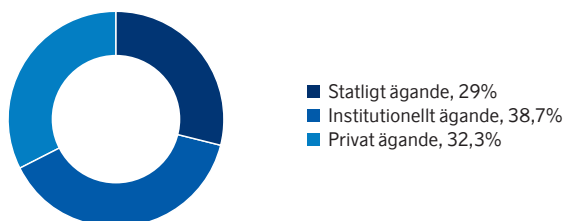
SAS hade 59 347 stamaktieägare och 6 147 preferensaktieägare per den 31 oktober 2018. Antalet enskilda aktieägare uppgick till 61 259, en ökning med 4% jämfört med föregående perioden.

Ägarandelen i Skandinavien uppgick till cirka 74%, fördelat på 40% i Sverige, 29% i Danmark och 5% i Norge per 31 oktober 2018. Av den återstående ägarandelen utanför Skandinavien, på 26%, var andelen utanför EES cirka 15%, varav huvuddelen registrerad i USA.

LANDSFÖRDELNING AV RÖSTANDEL I SAS, 31 OKTOBER 2018

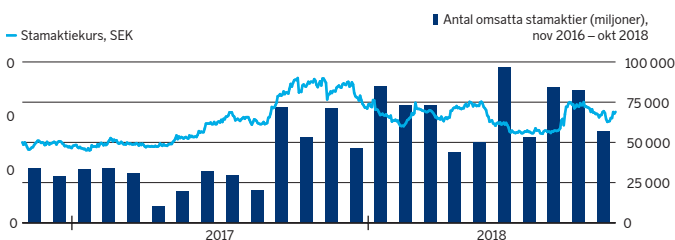
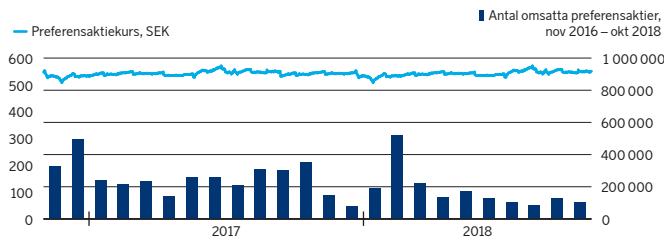
FÖRDELNING AV SAS ÄGARKAPITAL, RÖSTER, 31 OKTOBER 2018

AKTIEFÖRDELNING, STAM- OCH PREFERENS-AKTIER

31 okt 2018	Antal stamaktier	Antal preferensaktier	Röstandel
Svenska staten	56 700 000	-	14,8%
Danska staten	54 475 402	-	14,2%
Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	24 855 960	-	6,5%
BNY Mellon	18 154 017	23 673	4,7%
State Street Bank & Trust	18 152 501	21 829	4,7%
Norges Bank	7 018 292	34 014	1,8%
JPM Chase	6 793 455	55 378	1,8%
Färna Invest AB	6 400 000	-	1,7%
Försäkringsbolaget, Avanza Pension	5 737 815	118 653	1,5%
Gerald Engström	5 400 000	-	1,4%
CBNY-DFA-INT SMLCAP V	4 439 432	-	1,2%
Ålandsbanken i ägares ställe	4 360 659	6 303	1,1%
Swedbank Försäkring	2 811 446	89 148	0,7%
Banque de Luxembourg	2 707 293	-	0,7%
Brown Brothers Harriman & Co.	2 650 256	2 099	0,7%
Länsförsäkringar Global Hållbar	2 540 007	-	0,7%
CBNY-INT COR EQ POR DFA IN DIM GR I	1 876 825	-	0,5%
Nordnet Pensionsförsäkring AB	1 855 463	47 121	0,5%
Vätterleden AB	1 803 437	-	0,5%
NTC Various Fiduciary Capacity	1 714 298	-	0,4%
Övriga aktieägare	152 135 994	1 703 333	39,8%
Summa	382 582 551	2 101 552	100,0%

Källa: Euroclear, VP och VPS.

AKTIEFÖRDELNING, STAM- OCH PREFERENSAKTIER

31 okt 2018	Antal aktie- ägare	Antal röster	% av aktie- kapital	% av alla aktieägare
1-1 000	48 270	10 774 305	2,8%	78,8%
1 001-5 000	9 598	22 169 912	5,8%	15,7%
5 001-10 000	1 721	12 695 408	3,3%	2,8%
10 001-100 000	1 458	37 837 214	9,9%	2,4%
100 001-1 000 000	178	49 884 928	13,0%	0,3%
1 000 001-	34	242 949 101	63,5%	0,1%
Okända aktieägare	-	6 481 838	1,7%	0,0%
Summa	61 259	382 792 706	100,0%	100,0%

Källa: Euroclear, VP och VPS.

OMSÄTTA PREFERENSAKTIER OCH STAMAKTIER PER BÖRS

	Värde, MSEK		Antal aktier, miljoner	
	2017/2018	2016/2017	2017/2018	2016/2017
Stamaktier				
Stockholm	12 640	4 730	622	252
Köpenhamn	2 807	2 433	136	134
Oslo	486	210	24	13
Totalt stamaktier	15 933	7 373	782	399
Preferensaktier				
Stockholm	1 094	1 766	2,0	3,3

Källa: Nasdaq OMX Nordic.

FÖRÄNDRING AV AKTIEKAPITAL¹

	Händelse	Antal nya aktier	Totalt antal aktier	Nom. värde/aktie SEK	Nominellt aktiekapital
Maj-01	Bolagsregistrering	50 000	50 000	10	500 000
Jul-01	Apportemission	155 272 395	155 322 395	10	1 553 223 950
Aug-01	Apportemission	6 494 001	161 816 396	10	1 618 163 960
Maj-02 ²	Nyemission, stamaktier	2 683 604	164 500 000	10	1 645 000 000
Apr-09	Nyemission, stamaktier	2 303 000 000	2 467 500 000	2,5	6 168 750 000
Apr-10	Nyemission, stamaktier	7 402 500 000	9 870 000 000	0,67	6 612 900 000
Jun-10	Sammanläggning, stamaktier	-	329 000 000	20,1	6 612 900 000
Feb-14	Nyemission preferensaktier	7 000 000	336 000 000	20,1	6 753 600 000
Jan-16	Konvertering av konvertibellån	1 082 551	337 082 551	20,1	6 775 359 275
Nov-17	Nyemission, stamaktier	52 500 000	389 582 551	20,1	7 830 609 275
Feb-18	Inlösen preferensaktier	-4 898 448	384 684 103	20,1	7 732 150 470
Nov-18 ³	Inlösen preferensaktier	-2 101 552	382 582 551	20,1	7 689 909 275

1) Innan SAS AB bildades i maj 2001 var SAS noterad genom SAS Danmark A/S, SAS Norge ASA och SAS Sverige AB.

2) Teknisk förändring i samband med omläggning till en gemensam aktie.

3) Inträffat efter utgången av 2017/2018.

ÅRSREDOVISNING 2017/2018

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelse	sid 33
Utdelning, vinstdisposition och utsikter	sid 47
Ordförandeord	sid 48
Bolagsstyrningsrapport	sid 49
Styrelse	sid 58
Ledningsgrupp	sid 60

RÄKENSKAPER

CFOs kommentar till de finansiella rapporterna	sid 61
Koncernens finansiella rapporter	sid 62
Notöversikt	sid 66
Koncernens noter	sid 67
Moderföretagets finansiella rapporter	sid 98
Moderföretagets noter	sid 100
Underskrifter	sid 101
Revisionsberättelse	sid 102

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

SAMMANFATTNING AV 2017/2018

- Resultat före skatt och jämförelsestörande poster: 2 127 (1 951) MSEK
- Årets intäkter: 44 718 (42 654) MSEK
- Totalt antal passagerare steg med 0,3% och uppgick till 30,1 miljoner

- Enhetsintäkten (PASK) ökade med 0,5%¹
- Enhetskostnaden (CASK) sjönk med 1,1%²
- Resultatet före skatt uppgick till 2 041 (1 725) MSEK
- Årets resultat uppgick till 1 589 (1 149) MSEK

1) Valutajusterad. 2) Valutajusterad och exklusive flygbränsle.

Styrelsen och verkställande direktören för moderföretaget SAS AB avger härmed årsredovisning för SAS AB och SAS koncernen för verksamhetsåret 2017/2018 (1 november 2017–31 oktober 2018). SAS AB har säte i Stockholm och adressen till huvudkontoret är Frösundaviks allé 1, Solna. Organisationsnumret är 556606-8499. Bolaget bedriver flygverksamhet, inklusive marktjänster, tekniskt underhåll och frakt, i ett skandinaviskt och internationellt nätverk.

MARKNADSUTVECKLING 2017/2018

Marknadskapaciteten ökade igen i början av 2017/2018 efter långsammare tillväxt under det föregående året. Mätt i antal erbjudna säten ökade kapaciteten till, från och inom Skandinavien med 4,5% under 2017/2018. Det totala antalet passagerare till, från och inom Skandinavien ökade under räkenskapsåret med 3,8%.

Antalet passagerare som reste på SAS reguljära linjer ökade under 2017/2018 med 0,6% och uppgick till 28,8 miljoner, ett nytt rekord för ett räkenskapsår. Störst var ökningen på de europeiska linjerna där antalet passagerare ökade med cirka 1,4%. Tillväxten var särskilt stark på linjer till Sydeuropa.

Trafiken minskade med 2,2% på SAS interkontinentala linjer. Detta berodde på utfasningen av ett wet lease-flygplan. Inrikestrafiken var i princip oförändrad (-0,1%). Utvecklingen var starkast i Norge.

SAS charterkapacitet sjönk med 4,0% under räkenskapsåret vilket medförde att antalet charterpassagerare minskade med 6,1% till strax under 1,3 miljoner. Volymerna var huvudsakligen lägre i början av räkenskapsåret.

Den valutajusterade yelden ökade under räkenskapsåret med 1,6% och den valutajusterade enhetsintäkten (PASK) ökade med 0,5% jämfört med föregående år. Yelden ökade under vinterprogrammet och var mer stabil under andra hälften av räkenskapsåret. SAS valutajusterade enhetskostnad exklusive flygbränsle sjönk samtidigt med 1,1% jämfört med föregående år.

SAS TRAFIKUTVECKLING

SAS reguljärtrafik	2017/2018	2016/2017	Förändring
Antal passagerare (000)	28 794	28 625	+0,6%
RPK, passagerarkilometer (milj.)	36 496	36 361	+0,4%
ASK, säteskilometer (milj.)	49 023	48 303	+1,5%
Kabinfaktor	74,4%	75,3%	-0,8 ¹
Valutajusterad passageraryield, SEK	0,93	0,92	+1,6%
Valutajusterad enhetsintäkt, PASK, SEK	0,70	0,69	+0,5%

2017/2018 vs. 2016/2017

Geografisk utveckling, reguljärtrafik	RPK	ASK
Interkontinentalt	-2,2%	-2,0%
Europa/Intraskand	+2,7%	+4,4%
Inrikes	-0,1%	+0,9%

SAS chartertrafik	2017/2018	2016/2017	Förändring
Antal passagerare (000)	1 289	1 373	-6,1%
RPK, passagerarkilometer (milj.)	3 450	3 718	-7,2%
ASK, säteskilometer (milj.)	3 758	3 914	-4,0%
Kabinfaktor	91,8%	95,0%	-3,2 ¹

SAS totala trafik (reguljär och charter)	2017/2018	2016/2017	Förändring
Antal passagerare (000)	30 082	29 998	+0,3%
RPK, passagerarkilometer (milj.)	39 946	40 078	-0,3%
ASK, säteskilometer (milj.)	52 781	52 217	+1,1%
Kabinfaktor	75,7%	76,8%	-1,1 ¹
Valutajusterad enhetskostnad, CASK, exkl. flygbränsle	0,57	0,57	-1,1%

1) Siffror i procentenheter

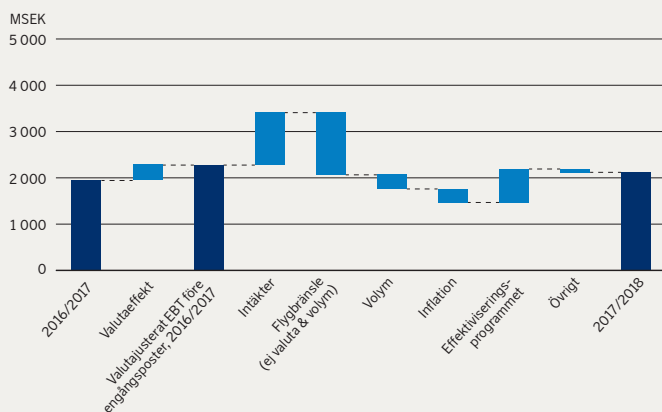
PUNKTLIGHET OCH REGULARITET

SAS punktlighet avseende ankomster under 2017/2018 uppgick till 77,7% (83,6 %). Punktligheten påverkades negativt under vinterhalvåret av ovanligt utmanande väder fram till april. Därefter förbättrades punktligheten. Under sommaren påverkades punktligheten negativt, huvudsakligen på grund av personalbrist och förseningar inom europeisk flygledning. SAS regularitet uppgick till 98,0% (98,9%). Regulariteten påverkades också av extremt utmanande vinterförhållanden, samt personalbrist, tekniska problem, förseningar inom europeisk flygledning samt sena leveranser av flygplan från Airbus under sommaren.

RESULTAT NOVEMBER 2017 –OKTOBER 2018

SAS rörelseresultat uppgick till 2 521 (2 187) MSEK och resultat före skatt och jämförelsestörande poster uppgick till 2 127 (1 951) MSEK. Resultatet före skatt uppgick till 2 041 (1 725) MSEK och resultatet efter skatt uppgick till 1 589 (1 149) MSEK. Intäkterna påverkades positivt och kostnaderna negativt av en svagare SEK. Totalt påverkade valutakursutvecklingen under året rörelseresultatet positivt om 371 MSEK och då finansnettot påverkades negativt av valuta med 38 MSEK var nettopåverkan på resultat före skatt 333 MSEK.

UTVECKLING AV RESULTAT FÖRE SKATT OCH JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER, FRÅN 2016/2017 TILL 2017/2018

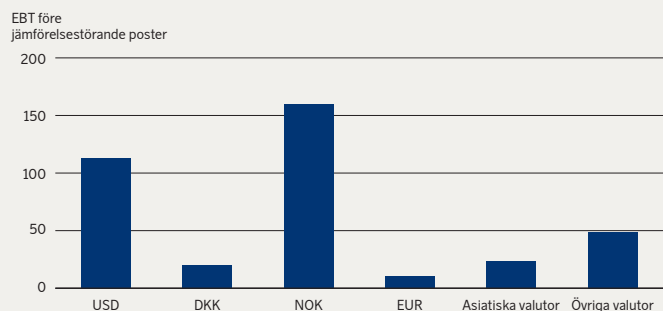
VALUTAPÅVERKAN MELLAN ÅREN

MSEK	2017–2018 jmf 2016–2017 Nov–okt	2016–2017 jmf 2015–2016 Nov–okt
Intäkter	931	768
Personalkostnader	-208	-233
Övriga kostnader	-348	-538
Omräkning av rörelsekapital	-465	-327
Resultat valutasäkring kommersiella flöden	461	485
Rörelseresultat	371	155
Finansnetto	-38	12
Resultat före skatt	333	167

VALUTAKURSEFFEKTER I PERIODENS RESULTAT

MSEK	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Omräkning av rörelsekapital	-226	239
Resultat valutasäkring kommersiella flöden	286	-175
Rörelseresultat	60	64
Valutakurseffekt på koncernens finansiella nettofordran	4	42
Resultat före skatt	64	106

EFFEKTEN FRÅN DE STÖRSTA VALUTORNA PÅ INTÄKTER/ RÖRELSEKOSTNADER, 2017/2018

INTÄKTER

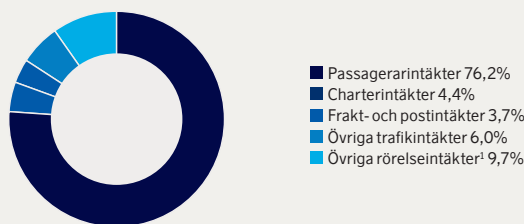
Intäkterna uppgick till 44 718 (42 654) MSEK, se not 2. Justerat för valuta var intäkterna 1 133 MSEK högre än motsvarande period föregående år. De valutajusterade passagerarintäkterna ökade med 2,0%. Ökningen är en följd av högre reguljär kapacitet (ASK) som, baserat på föregående års förutsättningar, påverkade intäkterna positivt om 517 MSEK. Lägre kabinfaktor gav en negativ effekt om 361 MSEK. En starkare yield jämfört med föregående år påverkade intäkterna positivt om 519 MSEK.

Intäkterna från charter uppgick till 1 957 (1 964) MSEK. Den valutajusterade minskningen uppgick till 3,3%. Den främsta orsaken till detta är lägre volym. Frakt- och postintäkter uppgick till 1 632 (1 470) MSEK och den valutajusterade ökningen uppgick till 8,9%. Tillväxten drevs av en positiv yieldutveckling.

Övriga trafikintäkter uppgick till 2 701 (2 419) MSEK. Den valutajusterade ökningen uppgick till 9,9%, främst hänförligt till ökade trafikintäkter från andra flygbolag (interlineintäkter) och ändrade bedömningar kring outnyttjade biljetter.

Övriga rörelseintäkter uppgick till 4 351 (4 157) MSEK. Justerat för valutaeffekter ökade övriga rörelseintäkter med 3,5%, vilket främst beror på ökad försäljning av EuroBonus-poäng, framförallt till kreditkortspartners, och ökade intäkter till följd av mer hanteringstjänster till andra flygbolag.

INTÄKTSFÖRDELNING 2017/2018

1) Ground Handling-tjänster, tekniskt underhåll, terminal- och speditionstjänster, försäljningskommissioner och avgifter, försäljning ombord samt övriga rörelseintäkter.

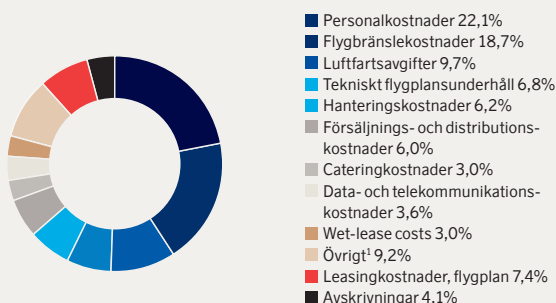
OPERATIVA OCH FINANSIELLA KOSTNADER

Personalkostnaderna uppgick till -9 441 (-9 205) MSEK. Justerat för valuta och jämförelsestörande poster minskade personalkostnaderna med 1,1% jämfört med motsvarande period föregående år.

Övriga rörelsekostnader uppgick till -28 347 (-27 489) MSEK. Kostnaderna bestod till stor del av flygbränsle, som uppgick till -7 996 (-6 836) MSEK. Justerat för valuta ökade kostnaden för flygbränsle med 17,8%. Kostnaden påverkades negativt om 2 107 MSEK till följd av högre flygbränslepriser vilket delvis motverkas av hedgeeffekter (inklusive effekt av tidsvärdet) som hade en positiv effekt om 807 MSEK jämfört med samma period föregående år. Volymen påverkade kostnaden positivt om 110 MSEK. Tekniska underhållskostnader uppgick till -2 897 (-3 515) MSEK, en minskning om 13,1%. Minskningen av de tekniska underhållskostnaderna beror främst på ändrade bedömningar avseende återlämningskrav och framtida underhåll för leaseade flygplan. Justerat för valuta uppgick minskningen till 13,7%. Wet lease-kostnaden var 128 MSEK (valutajusterad) högre jämfört med motsvarande period föregående år, vilket huvudsakligen beror på högre volymer i kombination med att dotterföretaget Cimber avyttrades under första kvartalet föregående år vilket medfört att motsvarande produktion nu köps externt. Övriga rörelsekostnader påverkades negativt av operationella utmaningar under sommarhalvårets högsäsong. Under motsvarande period föregående år påverkades övriga rörelsekostnader med -672 MSEK av EU-kommissionens beslut att återigen bötfälla SAS och tio andra flygbolag för påstådda överträdelse av konkurrensregler inom flygfraktområdet under åren 1999-2006.

Implementeringen av pågående effektiviseringsprogram har under perioden resulterat i kostnadsreduktioner om 723 MSEK. Leasingkostnaderna uppgick till -3 156 (-3 116) MSEK. Justerat för valuta ökade leasingkostnaderna med 1,7%. Finansiella intäkter och kostnader uppgick till -480 (-463) MSEK, varav räntenetto -430 (-451) MSEK. Det nya obligationslånet som emitterades i november 2017 påverkade räntenettet positivt jämfört med motsvarande period föregående år, eftersom det har en lägre ränta än det lån som återbetalades. Räntenettet påverkades negativt av en utökning av den befintliga obligationen som förfaller 2022, emission av EMTN-obligationer om 35 MEUR, flygplansfinansiering och en svag SEK i kombination med högre USD-räntor.

SAS KOSTNADSFÖRDELNING, 2017/2018

1) Fastighetskostnader, passagerarkostnader på marken, frakt och administrativa kostnader mm.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Totala jämförelsestörande poster uppgick under perioden till -86 (-226) MSEK. Av de jämförelsestörande posterna hänförs sig 479 (317) MSEK till realisationsresultat från flygplansaffärer, -4 (-21) MSEK till försäljning av dotterföretaget Cimber och -255 (-110) MSEK till omstruktureringar avseende fastigheter och personal. Nedskrivning av flyg uppgick till -206 MSEK och föregående års nedskrivning om -208 MSEK avsåg nedskrivning av IT-system.

Dessutom ingår en gratifikation om -100 MSEK till våra medarbetare. Under motsvarande period föregående år påverkades resultatet negativt av en avtalsförlikning inom flygfraktområdet om -30 MSEK och ändrade bedömningar avseende återlämningskrav och framtida underhåll av landningsställ, air frame och APU för leaseade flygplan om -180 MSEK. Vidare påverkades resultatet föregående år positivt om 678 MSEK till följd av överlåtelsen av två start- och landningstillstånd på London Heathrow samt negativt om 672 MSEK hänförligt till EU-kommissionens beslut att återigen bötfälla SAS och tio andra flygbolag för påstådda överträdelse av konkurrensregler inom flygfraktområdet under åren 1999-2006.

BALANSRÄKNING OCH FINANSIELL POSITION

TILLGÅNGAR

Immateriella och materiella anläggningstillgångar ökade med 1 465 MSEK under året. I förändringen ingår periodens investeringar 6 840 MSEK, avskrivningar -1 763 MSEK, avyttringar -3 575 MSEK samt övrigt och valutaeffekter -37 MSEK. Under perioden har SAS köpt en Bombardier Q400, en Airbus A319, en Airbus A340 och sju Boeing 737 som tidigare leaseades operationellt. I beloppet för investeringar ingår leveransbetalningar för nio nya Airbus A320neo, varav åtta avyttrades omgående genom sale and leaseback. En Airbus 320neo finansierades genom finansiell leasing, vilket innebär att flygplanet ingår i det redovisade värdet för materiella anläggningstillgångar. Övriga flygplansinvesteringar består av aktiverade utgifter för motorunderhåll, modifieringar, reservdelar samt förskott till Airbus.

Finansiella anläggningstillgångar minskade med 590 MSEK, vilket främst är hänförligt till en minskning av SAS förmånsbestämda pensionsplaner.

Kortfristiga fordringar minskade med 231 MSEK. Minskningen är huvudsakligen hänförlig till lägre kundfordringar.

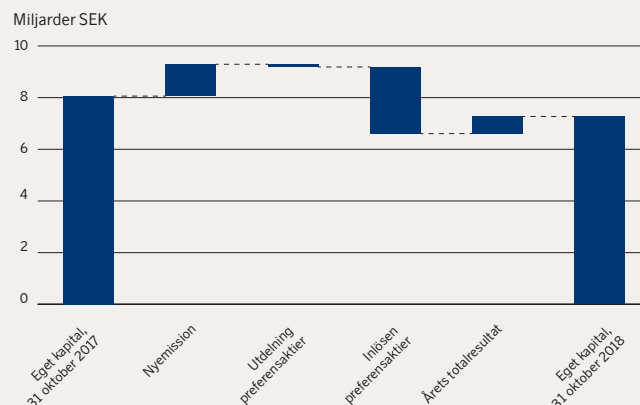
Likvida medel uppgick till 9 756 (8 836) MSEK per 31 oktober 2018. Outnyttjade kontrakterade lånelöften uppgick till 2 785 (2 700) MSEK. Den finansiella beredskapen uppgick till 42% (37%) av SAS fasta kostnader.

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital minskade med 790 MSEK. I förändringen ingick en riktad emission som netto efter transaktionskostnader uppgick till 1 233 MSEK, skuldförd utdelning på preferensaktier om -105 MSEK, inlösen av preferensaktier om -2 579 MSEK och totalresultat om 661 MSEK.

Långfristiga skulder ökade med 2 648 MSEK och kortfristiga skulder minskade med 214 MSEK. Ökningen i skulder beror huvudsakligen på en emission av ett icke-säktrat obligationslån som förfaller i november 2022, flygplansfinansiering och högre trafikavräkningsskuld. Ökningen motverkas delvis av en minskning av övriga lång och kortfristiga skulder.

UTVECKLING AV EGET KAPITAL 2017/2018

RÄNTEBÄRANDE SKULDER

Räntebärande skulder ökade med 1 517 MSEK jämfört med 31 oktober 2017 och uppgick till 10 092 MSEK på balansdagen. Nyupplåning och amorteringar under perioden var 3 853 MSEK respektive 2 921 MSEK. I förändringen av bruttoskulden sedan 31 oktober 2017 ingår negativ utveckling av marknadsvärdet på finansiella derivat som har ökat skulden med 63 MSEK. Valutaomvärdering har ökat skulden med 441 MSEK, och upplupen ränta och andra poster har ökat skulden med 81 MSEK.

SAS emitterade under 2014 ett konvertibelt obligationslån som värderades till 1 559 MSEK den 31 oktober 2018.

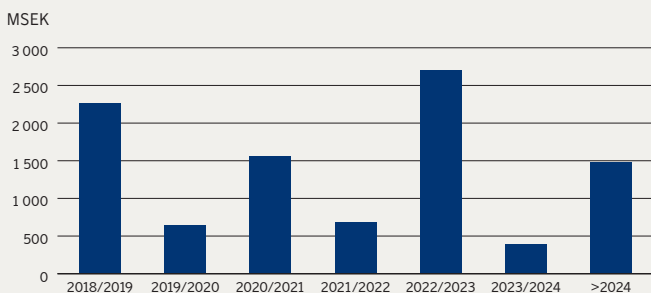
De räntebärande kortfristiga skulderna utgjorde 2 600 (3 034) MSEK av de räntebärande skulderna och bestod dels av låneskulder som förfaller till betalning inom ett år med 2 287 MSEK och dels av upplupen ränta samt finansiella derivat med 313 MSEK. De långfristiga skulderna uppgick till 7 492 (5 541) MSEK och består av förlagslån, obligationslån och övriga lån.

Den genomsnittliga räntebindningstiden på den finansiella bruttoskulden styrs av SAS finanspolicy och har ett måltal på 2 år. Den genomsnittliga räntebindningstiden var 2,7 år i oktober 2018.

NEDBRYTNING AV SAS RÄNTEBÄRANDE SKULDER, 31 OKTOBER 2018

Skuld	Not	MSEK
Förlagslån	24	1 161
Obligationslån	25	3 040
Konvertibellån	26	1 559
Finansiell leasing	26	2 706
Utnyttjade faciliteter/övriga lån	26	1 298
Övriga finansiella poster	29	328
Totalt		10 092

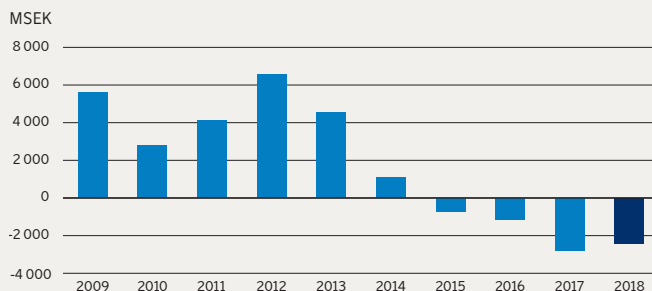
RÄNTEBÄRANDE SKULDERS AMORTERING, 31 OKTOBER 2018

FINANSIELL NETTOSKULD/-FORDRAN

Den finansiella nettofordran har minskat med 367 MSEK sedan 31 oktober 2017 och uppgick till 2 432 MSEK på balansdagen. Minskningen är främst hänförlig till inlösen av preferensaktierna om -2 579 MSEK. Minskningen motverkas delvis av nyemissionen i november 2017 samt det positiva kassaflödet från den löpande verksamheten.

FINANSIELL NETTOSKULD

SKULDSÄTTNING

Per 31 oktober 2018 uppgick soliditeten till 21% (25%), en försäring med fyra procentenheter sedan 31 oktober 2017. Försäringen är främst hänförlig till inlösen av preferensaktierna om -2 579 MSEK, och motverkades delvis av en ökning av summa totalresultat om 661 MSEK och nyemissionen som, netto efter transaktionskostnader, ökade eget kapital med 1 233 MSEK.

Justerad skuldsättningsgrad uppgick till 2,70 (2,28). Den justerade finansiella nettoskulden/EBITDAR förbättrades och uppgick till 2,7x (3,1). Förbättringen är hänförlig till en positiv utveckling på EBITDAR. I de justerade måtten är hänsyn tagen till kapitaliserade leasingkostnader.

KREDITVÄRDIGHET

SAS kreditvärderas av tre kreditinstitut: Moody's, Standard & Poor's och det japanska ratinginstitutet Rating and Investment Information Inc (R&I). SAS kreditvärdighet uppgraderades i november 2017 efter nyemissionen.

SAS KREDITRATING

	Rating	Utsikter	Ändrat
Moody's	B1	Stabila	November -2017
Rating and Investment Information	B+	Stabila	
Standard & Poor's	B+	Stabila	November - 2017

FINANSIELLA MÅL OCH UTDELNINGSPOLICY

SAS övergripande finansiella mål är att skapa värden för aktieägarna. För att uppnå detta arbetar SAS med sitt kunderbjudande, effektiviseringar och hållbarhet för att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbar lönsamhet. SAS verkar i en kapitalintensiv industri som kräver att kapitalstrukturen optimeras. Av den anledningen har SAS tre finansiella mål.

SAS FINANSIELLA MÅL ÄR:

- Avkastning på investerat kapital (ROIC): ska överstiga 12% över en konjunkturcykel.
- Justerad finansiell nettoskuld/EBITDAR: ska vara lägre än 3 gånger (3x).
- Finansiell beredskap: likvida medel och tillgängliga kreditfaciliteter ska överstiga 25% av SAS årliga fasta kostnader.

Målet för avkastning på investerat kapital motsvarar kapitalmarknadens och SAS interna bedömning av SAS genomsnittliga kapitalkostnad (WACC). Denna är också kopplad till SAS utdelningspolicy för stamaktieägarna som anger att utdelning först kan ges när värde skapats genom att SAS avkastning på investerat kapital överstiger den genomsnittliga kapitalkostnaden.

Skuldsättningsmålet – Justerad finansiell nettoskuld/EBITDAR är ett nyckeltal som används av kreditratinginstitut och banker vid kreditprövning och inkluderar värdet av leasade flygplan. Målsättningen att måttet ska vara lägre än tre gånger (3x) är i linje med SAS ambition om en förbättrad finansiell ställning, högre kreditrating och därmed sänkta finansieringskostnader.

Målet för den finansiella beredskapen är 25% av de årliga fasta kostnaderna. Detta täcker normalt SAS trafikavräkningskuld och motsvarar även myndighetskrav kring tillgänglig likviditet.

Osäkerheten i omvärlden avseende valutautvecklingen, flygbränslepriserna och förändringarna inom den europeiska flygindustrin med intensifierad konkurrens är fortsatt stor. I samband med övergången till IFRS 16 från 2019/2020, där leasetagaren redovisar en tillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen, kommer SAS att se över målsättningarna för att säkerställa deras fortsatta relevans.

BERÄKNING AV ROIC

MSEK	Oktober 2018
EBIT, 12 månader	2 521
33% av leasingkostnaderna på flygplan, 12 månader ¹	1 041
33% av leasingintäkter på flygplan, 12 månader ¹	-3
Justerat EBIT	3 559
Eget kapital, genomsnitt	7 377
Finansiell nettoskuld, genomsnitt ²	-2 612
Kapitaliserade leasingkostnader (x7), genomsnitt	21 546
Investerat kapital	26 311
ROIC	14%

BERÄKNING AV JUSTERAD FINANSIELL NETTOSKULD/EBITDAR

MSEK	
Finansiell nettoskuld, genomsnitt ²	-2 612
Kapitaliserade leasingkostnader (x7), genomsnitt	21 546
Totalt	18 934
EBITDAR, 12-månader	6 930
Justerad finansiell nettoskuld/EBITDAR	2,7x

BERÄKNING AV FINANSIELL BEREDSKAP

MSEK	
Likvida medel	9 756
Fordran övriga finansiella institut	-339
Outnyttjade kreditfaciliteter	2 785
Totalt	12 202
Totala rörelsekostnader	40 944
Flygbränslekostnader	-7 996
Luftfartsavgifter	-4 159
Totalt fasta kostnader	28 789
Finansiell beredskap	42%

UTDELNINGSPOLICY

SAS AB hade per 31 oktober 2018 två noterade aktieslag. Utdelning förutsätter att bolagsstämman beslutar därom samt att SAS AB har utdelningsbara medel. Hänsyn ska även tas till koncernens resultat och förväntade utveckling, finansiella ställning, investeringsbehov samt relevanta konjunkturförhållanden. Utdelningspolicyn strävar efter en långsiktigt hållbar utdelning.

Stamaktier

Utdelning till stamaktieägarna kan först ges när värde skapats genom att SAS avkastning på investerat kapital överstiger den genomsnittliga kapitalkostnaden (WACC). Utdelningsbeloppet ska ta i beaktande restriktioner i koncernens finansiella instrument³.

Preferensaktier

Under tiden SAS har utestående preferensaktier, ska SAS ge en utdelning till preferensaktieägarna i enlighet med villkoren för preferensaktierna. Efter räkenskapsårets utgång den 5 december 2018 skedde inlösen av samtliga preferensaktier.

FINANSIERING OCH KAPITALHANTERING

FINANSIERING

SAS kan använda banklån, obligationslån, konvertibla obligationslån, förlagslån, exportkrediter samt leasing som finansieringskällor. Nyupplåning uppgick till 3 853 (2 385) MSEK fördelat på lån mot säkerhet om 1 218 MSEK, obligationslån om 2 269 MSEK samt upplåning inom EMTN-programmet om 366 MSEK.

INVESTERAT KAPITAL

Som en naturlig följd av införandet av SAS finansiella mål, som beaktar hela SAS kapitalbindning, har SAS ökat fokus på kapitalstrukturen. Det investerade kapitalet uppgick 31 oktober 2018 till 26 311 MSEK.

Den största delen av det investerade kapitalet utgörs av flygplan och motorer som representerar huvuddelen av SAS investerade kapital. Vid flygplanstransaktioner är finansieringsmetoden en mycket viktig faktor som beaktas tillsammans med restvärdesrisker och finansieringskostnader.

1) För att finansieringsformen av flygplan inte ska påverka utfallet av ROIC adderas schablonmässigt 33% av flygplansleasingkostnaderna/intäkterna till det redovisade rörelseresultatet (EBIT).

2) SAS har i nuläget en finansiell nettofordran.

3) SAS hade per 31 oktober 2018 två finansiella instrument utestående som begränsar utdelningsrätten till SAS stamaktieägare. Enligt preferensaktievillkoren kunde utdelning till stamaktieägare inte ges om preferensaktiekapitalet översteg 50% av bokfört eget kapital. Full utdelning måste också ha betalats ut till preferensaktieägarna. Preferensaktierna inlöstes 5 december 2018. I november 2017 emitterade SAS en icke säkerställd obligation om 1,5 miljarder SEK, som i juni 2018 utökades till 2,25 miljarder SEK. Obligationen anger att utdelningen till aktieägare inte får överstiga 50% av årets resultat, dock att begränsningen inte omfattar preferensaktier eller andra typer av finansiella produkter eller instrument. Ingen utdelning får lämnas om SAS bryter mot obligationsvillkoren.

FLYGLANSFLOTTAN

SAS har förenklats flygplansflottan väsentligt de senaste åren och har idag tre flygplanstyper under SAS egen trafiklicens. Flygplansflottan består av Boeing 737NG, Airbus A320-familjen samt Airbus A330/A340. Därtill wet leasar SAS 33 flygplan genom strategiska samarbetspartners. I april 2018 beställde SAS 50 Airbus A320neo med leveranser från våren 2019 till 2023. Genom ordern får SAS från 2023 för första gången en enhetsflotta som består av marknadens mest effektiva och bränslesnåla kort- och medeldistansflygplan.

Flygplansflottan är SAS största materiella tillgång. Den 31 oktober 2018 representerade SAS flygplansflotta 26% av SAS bokförda tillgångar.

SAS skriver av ägda flygplan på 20 år med ett återstående restvärde på 10% exklusive flygplansmotorer. Flygplansmotorer skrivs av på cirka åtta år. Underhåll på leasade flygplan avsätts löpande relaterat till användningen medan underhåll på ägda flygplan aktiveras och skrivs av. Passagerarflygplan används normalt cirka 20–25 år i kommersiell passagerartrafik, men flygplan som underhålls väl kan hålla längre. Efter att ett flygplan tas ur trafik finns det fortfarande värden i reservdelar och motorer.

FINANSIERING AV FLYGLANSORDER

SAS har per 31 oktober 2018 flygplansorder på 59 Airbus A320neo, en A330-300 samt åtta Airbus A350-900 för leverans fram till 2023. Vid finansiering av flygplan använder SAS en kombination av operationella leasar, finansiella leasar samt säkrade banklån och kreditfaciliteter. SAS ambition är att ha en balans mellan ägda och leasade flygplan ur ett kostnads-, risk- och flexibilitetsperspektiv. Över tid är huvudmålet att ungefär hälften av flottan ska vara under operationella leasingavtal. Vid ägande avser SAS använda en mix av banklån, finansiella leasinglån samt bankfaciliteter. Vid leasing, som innebär sale and leaseback-avtal, säljs flygplanen ofta vid leverans och hyrs tillbaka på 8–12 år.

Av återstående flygplansorder på 59 Airbus A320neo har SAS finansierat 24 flygplan genom operationella leasingavtal samt genom JOLCO (japanska finansiella leasingavtal med köption). Därtill är SAS i färd med att finansiera en A330 samt de återstående åtta Airbus A350.

FLYGLAN PÅ FAST ORDER 2018–2023

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Airbus A320neo	14	10	3	17	15
Airbus A350		4	4		
Airbus A330	1				

SAS kontrakterade framtida inköpsåtaganden för flygplansbeställningarna med leverans under 2018–2023 uppgick den 31 oktober 2018 till 3 290 MUSD.

KONTRAKTERADE OPERATIONELLT OCH FINANSIELLT LEASADE FLYGPLAN SAMT FÖRFALLOPROFIL

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024>
Operationellt förfallande leasar, flygplan	15	8	14	5	10	25
Wet leasade flygplan, förfall	2	4	2	11	9	5
Hyresförpliktelser flygplan, MSEK	3 343	3 241	3 050	2 602	2 336	6 870
Finansiell leasing, flygplan, MSEK	255	287	935	166	425	340

Nuvärde av hyresförpliktelser vid olika diskonteringsräntor, flygplan

Diskonteringsränta	5%	6%	7%
--------------------	----	----	----

Nuvärdet av kontrakterade hyresförpliktelser flygplan, 31 oktober 2018, MSEK

	17 856	17 249	16 673
--	--------	--------	--------

FINANSIERING AV FÖRSKOTTSBETALNINGAR AV FLYGPLAN

Innan leverans gör flygbolag förskottsbetalningar. Förutom betalning vid orderläggningen inleds förskottsbetalningarna normalt när produktionen av flygplanen startar cirka två år före leverans. Dessa förskottsbetalningar finansierades under 2017/2018 med SAS egengenererade kassaflöde. Med nuvarande finansiella beredskap, som överstiger målsättningen, har SAS valt att inte ingå någon ytterligare finansiering av förskottsbetalningar av SAS flygplansorder.

FLEXIBILITET I FLYGLANSFLOTTAN

Genom en kombination av ägande samt operationella och wet leasade flygplan är ambitionen att ha en hög flexibilitet avseende återlämning av flygplan. Detta är viktigt eftersom flygindustrin är exponerad mot flera omvärldshändelser som negativt och snabbt kan påverka efterfrågan. De kommande två åren har SAS 23 flygplan på operationella leaseavtal som kan återlämnas till ägarna. De representerar 15% av SAS totala flygplansflotta.

Interiör A320neo.

SAS FLYGPLANSFLOTTA 31 OKTOBER 2018

Flygplan i trafik under SAS (SK) egen trafiklicens	Ålder	Ägda	Leasade	Summa	Order köp	Order lease
Airbus A330/A340/A350	13,4	11	5	16	9	
Airbus A319/A320/A321	8,8	11	26	37	44	15
Boeing 737 NG	14,7	25	39	64		
Summa	12,7	47	70	117	53	15

Flygplan i trafik under annan trafiklicens än SAS (SK)	Ålder	Ägda	Leasade	Summa	Order köp	Order lease
Bombardier CRJ900	1,7		22	22		
Bombardier CRJ1000	2,5		2	2		
ATR-72	3,6		9	9		
Airbus A320neo	0,7		7	7		
Summa	2,0	0	40	40		0

SAS totala flygplansflotta i trafik	Ålder	Ägda	Leasade	Summa	Order köp	Order lease
Summa	9,9	47	110	157	53	15

Flygplan för utfasning	Ålder	Ägda	Leasade	Summa	Uthyrda	Parkerade
Bombardier Q400	10,8	1		1		1

Flygplan på fast order 2018–2023 per 31 oktober 2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Airbus A320neo		14	10	3	17
Airbus A350			4	4	
Airbus A330		1			

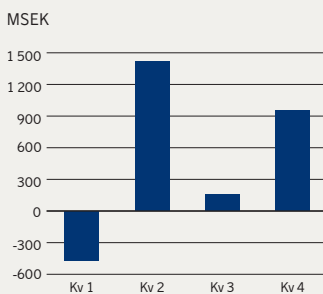
Exteriör A320neo.

SÄSONGSEFFEKTER OCH OPTIMERING AV KASSAFLÖDET

SAS arbetar med att analysera balansposter och trender inom verksamheten för att optimera kassaflödet med syfte att uppnå lägsta möjliga finansieringskostnad inom ramarna för fastställd finanspolicy. Som följd av att rörelseskulderna översteg rörelsetillgångarna uppgick rörelsekapitalet till -13 347 (-12 263) MSEK per 31 oktober 2018, vilket jämfört med föregående år var en förbättring med 1 084 MSEK.

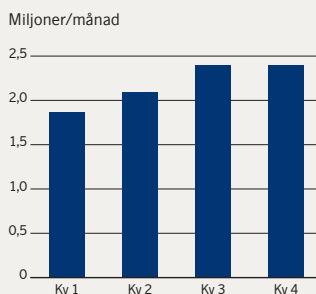
Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick under 2017/2018 till 4 559 (2 443) MSEK. Förbättringen jämfört med föregående år beror främst på positivt resultat och ökad försäljning. Kassaflödet från den löpande verksamheten har tydliga säsongsvariationer. Kassaflödet är starkast under andra och fjärde kvartalet, vilket sammanfaller med höga passagerarvolymerna samt högre andel förtidsbokningar. Andelen förtidsbokningar är störst under perioden januari–maj inför sommarperioden samt under perioden september–oktober. Eftersom passagerarintäkterna redovisas när SAS eller annat flygbolag utför transporten medför det att säsongsvariationerna påverkar kassaflödet och resultatet olika. Resultatmässigt är således tredje och fjärde kvartalet (maj–juli och augusti–oktober) starkast, vilket är när trafikvolymerna är som störst.

SÄSONGSVARIATIONER I SAS KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN¹

1) Avser genomsnittet under åren 2010–2018

SÄSONGSVARIATIONER I ANTALET TRANSPORTERADE PASSAGERARE¹

HÅLLBARHETSRAPPORT

I enlighet med årsredovisningslagen 6 kap 11§ har SAS valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten 2017/2018 publiceras i samband med årsredovisningen och återfinns på www.sasgroup.net.

LEGALA FRÅGESTÄLLNINGAR

I EU-kommissionens beslut i november 2010 fälldes SAS tillsammans med ett stort antal andra flygbolag för påstått deltagande i en global flygfraktkartell under åren 1999–2006 och dömdes att betala böter om 70,2 MEUR. SAS överklagade beslutet i januari 2011 och i december 2015 upphävde EU-domstolen EU-kommissionens beslut inklusive böterna om 70,2 MEUR. EU-domstolens dom vann laga kraft och bötesbeloppet om 70,2 MEUR återbetalades till SAS i början av mars 2016. EU-kommissionen fattade i mars 2017 ett nytt beslut i samma fråga och dömde återigen SAS och ett stort antal andra flygbolag att betala böter för påstått deltagande i en global flygfraktkartell under åren 1999–2006. Bötesbeloppet på 70,2 MEUR är detsamma som i beslutet från 2010. SAS har överklagat EU-kommissionens beslut. Överklagandet beräknas ta flera år.

Som en konsekvens av EU-kommissionens beslut i november 2010 och det förnyade beslutet i mars 2017 i flygfraktundersökningen är SAS tillsammans med övriga flygbolag som bötfällts av EU-kommissionen involverat i ett antal civila skadeståndsprocesser initierade av frakt kunder i bland annat Storbritannien, Nederländerna och Norge. SAS bestrider ansvar i samtliga rättsprocesser. En ogynnsam utgång i dessa tvister skulle kunna få en väsentlig negativ finansiell effekt på SAS. I december 2018 ingick SAS en förlikning avseende skadeståndsprocessen i Storbritannien. Ytterligare stämningar från frakt kunder kan inte uteslutas. Inga reserveringar har gjorts.

Ett större antal före detta kabinanställda i SAS i Danmark driver en grupptalan mot SAS vid dansk domstol med krav om ytterligare inbetalningar från SAS till Fonden for Pensionsforbedring for Cabin Crew (CAU-fonden) under åberopande att CAU-fonden är en för-månsbestämd tillskottsordning. Köpenhamns Byret avlog i en dom i december 2016 de kabinanställdas krav om ytterligare inbetalningar från SAS till CAU-fonden. De kabinanställda överklagade domen i januari 2017 och parterna avvaktar domstolsbehandling av överklagandet.

RISKHANTERING

Riskområde	Risk	Riskenivå	Riskkontrollåtgärder 2017/2018
1 MARKNADS-RISKER	1.1 Makroekonomisk utveckling	●	Kontinuerlig anpassning av SAS kapacitetserbjudande och produktion.
	1.2 Marknad och konkurrensutveckling	●	Implementering av SAS effektiviseringsprogram och en flexiblere produktionsmodell.
2 MEDARBETAR-RISKER	2.1 Rätt kompetens	●	Årliga "people reviews" och identifiering av successionsordning.
	2.2 Processer och system	●	Uppföljning av låg- och högpresterande individer. Dokumentering av interna processer.
	2.3 Engagemang	●	Stärkt ledarskap, kompetensdagar, ökad internkommunikation och transparens.
	2.4 Strejk	●	Stärka dialogen och relationen för ökad samsyn med fackföreningarna. Prioriterade dialog- och förhandlingsmöten under 2019 för att säkerställa långsiktiga avtal.
3 OPERATIONELLA RISKER	3.1 Säkerhetsarbete	●	Kontinuerlig intern uppföljning och rapportering till styrelsen.
	3.2 Leverantörer	●	SAS har under 2018 fokuserat på ett närmare samarbete med strategiska leverantörer. samt följt upp kvalitetsnivåer och effektivitet.
	3.3 Konkurrenskraftig kostnad och effektivitet	●	SAS har ett kostnadsgap jämfört med nystartade konkurrenter. Effektiviseringsprogrammet levererade under 2017/2018 strax över 0,7 mdr SEK i resultat effekt.
4 HÅLLBARHETS-RISKER	4.1 Miljödirektiv och krav	●	Strukturerat miljöarbetet som är certifierat enligt ISO14001 och innehåller åtgärder för att förbättra klimat- och miljöprestandan, samt säkra efterlevnad av gällande lagar och förordningar.
	4.2 Antikorruption	●	Genomförande av ett utbildningsprogram för medarbetargrupper med störst risk för korruption.
	4.3 Mänskliga rättigheter	●	Löpande kravställning och uppföljning av underleverantörer.
5 LEGALA OCH POLITISKA	5.1 Politiska och regulatoriska risker	●	SAS för en aktiv dialog med de politiska systemen och industriorganisationer (IATA) för att tidigt få information om regulatoriska förändringar samt möjlighet att påverka beslut. Tillsammans med industrin arbetade SAS med att föra fram flygets betydelse för näringsliv och samhälle. SAS analyserar de legala, ekonomiska och kommersiella effekterna av Brexit och samarbetar med beslutsfattare nationellt och inom EU. Storbritannien är en viktig marknad för SAS och det är avgörande för hela flygbranschen att en övergångsperiod eller ett nytt luftfartsavtal med samma förutsättningar som det nuvarande kan vara på plats innan det planerade utträdet i mars 2019.
	5.2 Legala- och försäkringsrisker	●	Utveckling av policyer och utbildning för att säkra efterlevnad av olika regler och lagar. Kontinuerlig uppföljning av lagar och policyer. Legal rådgivning och deltagande i avtalsprocesser för minimering av avtalsrisker. Säkerställande av fullgott försäkringsskydd av verksamhet och medarbetare.
6 FINANSIELLA RISKER	6.1 Likviditetsrisk och refinansiering	●	Uppföljning samt prognostisering av den finansiella beredskapen. SAS har emitterat stamaktier för 1,3 mdr SEK, samt emitterat en obligation på totalt 2,3 mdr SEK. Kontinuerliga diskussioner med banker och finansiärer för att hantera låne- och leasingförfall.
	6.2 Flygbränslepris och utläppsrättigheter	●	Säkring av flygbränsle enligt SAS Finanspolicy samt bevakning av flygbränsleprisutvecklingen.
	6.3 Valutakurser	●	Säkring av valutor enligt SAS Finanspolicy samt bevakning av valutamarknaden.
	6.4 Räntor	●	Binda räntor enligt SAS Finanspolicy samt bevakning av räntemarknaden.
	6.5 Motparts förluster	●	SAS motpartsrisker hanteras i enlighet med SAS Finanspolicy.
7 IT	7.1 IT	●	Kontinuerlig förbättring av processer för incident- och problemlösning. Fokus under 2017/2018 på att minska IT-problem som påverkar SAS hemsida, planeringssystem samt hantering av cyberrattacker.
8 ÖVRIGA HÄNDELSER	8.1 Extraordinära händelser	●	Öka kostnadsflexibiliteten för att minska kostnaderna vid minskad efterfrågan.
	8.2 Varumärke och omdöme	●	Bevakning av informationen kring SAS.

● Låg risk ● Medelhög risk ● Hög risk

Det underliggande syftet med riskhantering är att skapa bästa förutsättningar för värdeskapande för aktieägarna och andra intressenter. Alla organisationer exponeras mot risker och osäkerhet, vilket innebär både hot och möjligheter. SAS är exponerat mot ett stort antal generella och mer företagsspecifika risker som kan påverka verksamheten både positivt och negativt.

SAS riskhantering handlar om att positionera SAS i förhållande till kända och okända potentiella händelser, med målet att minimera de möjliga negativa effekterna om en oförutsedd händelse skulle

inträffa. Övergripande risker bevakas och identifieras centralt och följs upp genom policyer som syftar till att kontrollera riskerna. Flygsäkerheten är alltid SAS högsta prioritet.

Värde för SAS aktieägare och andra intressenter maximeras när strategier, mål och dess strategiska prioriteringar är fastställda, så att en optimal balans uppnås vad gäller tillväxt, lönsamhet och dess relaterade risker samt att resurser utnyttjas effektivt på ett hållbart sätt. Riskhantering och dess riskbedömning är därmed fundamentalt viktigt för att säkra en långsiktigt hållbar lönsamhet i SAS.

1. MARKNADSRISKER

1.1 MAKROEKONOMISK UTVECKLING

Efterfrågan i flygindustrin är korrelerad till utvecklingen av den ekonomiska tillväxten och exporten. SAS huvudsakliga verksamhet är baserad i Skandinavien och cirka 70% av passagerarintäkterna kommer från Skandinavien. Inget enskilt land står för mer än 30% av SAS passagerarintäkter vilket begränsar SAS exponering mot enskilda länder. Som region är dock efterfrågan i Skandinavien avgörande för SAS. De senaste åren har de skandinaviska ekonomierna varit stabilare än andra delar av Europa, vilket bidragit till en positiv utveckling i efterfrågan på flygresor. Reala BNP beräknas öka under 2019 med 2,0% i Norge och 1,9% i Danmark och Sverige enligt OECD. SAS exponering mot händelser på enskilda marknader kan delvis motverkas genom den flexibilitet SAS har i sin flygplansflotta genom att sätta in mindre flygplan och genom att återlämna flygplan under utlöpande operationellt leasingavtal.

1.2 MARKNAD OCH KONKURRENSUTVECKLING

Flygbranschen är mycket konkurrensutsatt av nya bolag som inträder på marknaden samt befintliga flygbolag som lätt kan omprioritera kapacitet till Skandinavien. Förändrat kundbeteende, allt fler LCC-bolag och befintliga flygbolag som flyttar kapaciteten till SAS hemmamarknad, kan göra att konkurrensen hårdnar.

Under 2017/2018 ökade konkurrensen och kapacitetstillväxten. Mått i antal erbjudna säten ökade kapaciteten till, från och inom Skandinavien med 4,5 % under 2017/2018.

För att möta samt förbereda sig i förhållande till ändrad konkurrens effektiviserar SAS också sina produktionsplattformar samt differentierar produkt erbjudandet för att stärka konkurrenskraften. Se vidare sid. 13-23.

OPERATIONELL OCH FINANSIELL KÄNSLIGHETSANALYS BASERAD PÅ UTFALLET UNDER 2017/2018

Flygverksamheten	Rörelseresultat, MSEK
RPK, ±1%	±290
Kabinfaktor, ±1%	±390
Passagerarintäkt per RPK eller ASK (yield & PASK), ±1%	±340
Enhetskostnad (CASK), ±1%	±380
Flygbränslepris, ±1%	±88

2. MEDARBETARRISKER

2.1 RÄTT KOMPETENS

Både flygindustrin som helhet, och SAS i synnerhet, genomgår stora strukturella förändringar, vilket ställer nya krav på organisationen och dess samlade kompetens. SAS har exempelvis övergått till att i högre grad upphandla och utveckla tjänster tillsammans med samarbetspartners där det är relevant. Den ökande digitaliseringen ställer också nya krav på organisation, ledarskap och kompetens. SAS arbetar aktivt för att säkerställa tillgång till rätt kompetenser och resurser och använder processer och system för att ta tillvara de interna resurserna och identifiera eventuella brister.

För att säkerställa en effektiv successionsordning har de seniora ledarna identifierat efterträdare både på kort och lång sikt för 51% av alla positioner. Målet är att över tid säkerställa successionsordningen till 80% med interna efterträdare och till 20% aktivt söka extern kompetens. Under 2017/2018 introducerade vi SAS Aircraft Management Program för att säkerställa kompetens och göra industrin attraktiv för unga ingenjörer.

Dessutom införde vi olika kompetenshöjande program däribland Leading Change för ledare samt SAS Executive Program för våra

seniora ledare. Båda dessa ska bidra delvis till att klara den föränderliga värld SAS agerar i samt höja kompetensen för att säkerställa succession på sikt.

2.2 PROCESSER OCH SYSTEM

SAS använder system och processer för effektiv personalhantering och som stöd för att säkra kompetensbehovet och successionsordningen. SAS implementerar successivt Lean-principerna i sina processer, med tydliga handlingsplaner som baseras på gemensamma mål kategoriserade enligt SQDEC (Safety, Quality, Delivery, Employees, Cost) som kan följas upp tvärs över hela verksamheten. SAS genomför en årlig kartläggning av de interna kompetenserna som syftar till att ta tillvara de största talangerna samt göra justeringar där förbättringar behövs. Den årliga processen har identifierat talanger där många medarbetare, över tid, fått en ny position eller ett utökat ansvar.

2.3 ENGAGEMANG

SAS mäter kontinuerligt engagemanget och motivationen bland medarbetarna. 2017/2018 var det första räkenskapsår där ett nytt mätsystem av engagemanget bland medarbetarna har använts. Vi ser ett stadigt ökat användande och växande svarsfrekvens, vilket är mycket positivt.

Systemet möjliggör att SAS kan stämma av engagemanget bland medarbetarna kvartalsvis. Därmed kan problem identifieras tidigare och åtgärdas, och lokala team kan arbeta med frågor och aktiviteter som är relevanta för dem och direkt påverkar deras arbetssituation för att stärka engagemanget. Snittet av medarbetarengagemanget uppgick under 2018 till 55, vilket är 2 enheter lägre än föregående år. Resultatet varierar mellan medarbetargrupper där utvecklingen under 2018 framförallt varit negativ bland de flygande medarbetarna medan övriga medarbetargrupper haft ett stabilt eller ökande engagemang. SAS kan tydligt se hur affärsstrategiska beslut och operativa utmaningar påverkar medarbetare olika och kan således snabbare sätta in rätt förbättringsåtgärder.

För att stärka engagemanget arbetar SAS med strategin One SAS – A great place to work, där fokus ligger på att minska avståndet mellan olika medarbetargrupper, skapa tro på framtiden, stärka relationen till operativa medarbetargrupper, bli en mer hållbar arbetsgivare och säkerställa att våra ledare har rätt förutsättningar. I samband med detta har 3 större projekt startats upp med fokus på Flight Operations, Ground Operations och Maintenance Production och drivs lokalt, men samordnas centralt.

Under 2018 deltog alla seniora ledare i ett ledarprogram, SAS Executive Program. SAS har också organiserat forum som Forum 50, 'Learning lunch' och SAS Awards, där fantastiska prestationer belönas.

SAS arbetar med tydlig målstyrning och medarbetarinflytande i Performance Development, som syftar till att utveckla medarbetarengagemanget, framtidens ledare och bidra till att SAS är en fortsatt attraktiv arbetsgivare.

2.4 STREJK

Historiskt har flygindustrin drabbats hårt av konflikter på arbetsmarknaden. Genom transparent och öppen dialog med samtliga fackförbund och medarbetargrupper, strävar SAS efter att öka förståelsen för de gemensamma utmaningarna och för behovet att säkra en effektivare verksamhet och därmed en trygg och stimulerande arbetsmiljö.

SAS drabbades inte av någon strejk under 2017/2018 orsakad av företagets egna medarbetargrupper. Däremot drabbades SAS och andra flygbolags verksamhet vid ett antal andra tillfällen av mindre, lokala arbetsmarknadskonflikter i andra länder. Under 2018 tecknade SAS två avtal med kabinföreningarna i Norge. SAS har också

reviderat sina avtal med kabinföreningarna i Danmark och Sverige. Dessa avtal kommer att möjliggöra för SAS att uppnå effektiviseringsmålen i det pågående kostnadsprogrammet som avser dessa viktiga personalgrupper. Under 2017 slöt SAS 3-åriga kollektivavtal med pilotföreningarna i Danmark, Norge och Sverige. Avtalen medgav uppsägning av sista året vilket föreningarna gjorde i juni 2018. Förhandlingar kommer att inledas första kvartalet 2019 för att få ett nytt avtal på plats senast 31 mars 2019 då nuvarande avtal upphör.

3. OPERATIONELLA RISKER

3.1 SÄKERHETSARBETE

SAS säkerhetsarbete har högsta prioritet och är en del av SAS "DNA". Säkerhetskulturen i SAS vilar på värderingar, kompetens och erfarenhet hos alla anställda i organisationen. I säkerhetskulturen ingår att aktivt lära, anpassa och modifiera såväl individuellt som organisatoriskt beteende i syfte att ständigt förbättra verksamheten och minska riskexponeringen. Säkerhetsarbetet drivs med en vilja till ständiga förbättringar och en gemensam uppfattning om säkerhetens betydelse för kunderna och SAS. Ledningen i SAS är löpande engagerad i säkerhetsfrågor baserat på en säkerhetspolicy som är dokumenterad, kommunicerad och tillämpad i SAS verksamhet.

SAS har ett helt implementerat och godkänt säkerhetsledningssystem (SMS) vilket också är ett myndighetskrav. SAS säkerhetsledningssystem godkändes också under 2018 av IOSA (IATA Operational Safety Audit) som en del av IATA's revisionsprogram.

Flygsäkerheten har förbättrats inom industrin under många år och är statistiskt mycket hög. Traditionellt har säkerhetsarbetet baserats på noggranna undersökningar och analyser av incidenter och olyckor, för att säkerställa att de inte kan upprepas. Det arbetet har medfört att industrin i dag har en hög säkerhetsnivå genom att implementera lärdomar i regelverket, standarder och operationella processer.

Ett modernt säkerhetsledningssystem bygger på dessa grunder och aktivt arbete för att mäta säkerheten och analysera trender för att identifiera säkerhetsproblem, innan de uppstår som en incident eller olycka. Identifiering av potentiella incidenter och olyckor är en grundläggande del av säkerhetsledningssystemet för SAS arbete att förhindra allvarliga olyckor och incidenter.

Implementeringen av säkerhetsledningssystemet ger SAS möjligheten att öka proaktiviteten inom säkerhetsarbetet, effektivisera prioriteringsarbetet och säkerställa att hela organisationen arbetar för passagerarnas, medarbetarnas och bolagets säkerhet.

De wet lease-operatörer som opererar för SAS ska vara IOSA-certificerade och inneha en europeisk trafiklicens. För att säkerställa att säkerhetsnivån är på motsvarande nivå som SAS egen flygverksamhet, ställer SAS ett antal krav:

- Innan kontraktering genomförs en analys av operatörens säkerhetsarbete.
- Månatliga säkerhetssammanfattningar och kontinuerliga avvikelserapporter skickas regelbundet till SAS ledning.
- Kvartalsvisa uppföljningsmöten avseende säkerhet.
- SAS träningspiloter genomför inspektionsflygningar samt utför observationer i simulatorträningar.
- Årliga revisioner genomförs av SAS.
- Genomförande av seminarier tillsammans med våra samarbetspartners där särskilda områden belyses och SAS erfarenheter delas.

SAS inleder endast code share-samarbeten med flygbolag som har en IOSA-certifiering eller har genomgått en jämförbar revision.

Säkerhetsarbetet och riskindex under 2017/2018

SAS har kontinuerligt följt och mätt den dagliga risknivån inom flygverksamheten, markoperationen, tekniskt underhåll och luftfartsskydd i ett hierarkiskt system av objektiva Safety Performance Indicators.

Under 2017 och 2018 har SAS implementerat ett nytt verktyg för att följa säkerhetsnivån. Verktyget har förbättrat kapaciteten att identifiera trender och korrelationer vilket i sin tur leder till att SAS mer proaktivt kan ta itu med säkerhetsrelaterade risker.

Utvecklingen var stabil under 2017/2018 och antalet mediumrisk-händelser var lägre än tidigare år. SAS hade inga händelser i säkerhetsnivån 'hög' jämfört med de två föregående räkenskapsåren.

Riskindex

Verksamhet	Låg	Medium	Hög
Flight Operations, %	2,500	0,002	0
Ground Operations, %	1,300	0,002	0
Technical Operations, %	0,200	0,002	0
Security, %	0,300	0,000	0
Totalt 2017/2018 i % av antal flygningar	4,37	0,007	0
Totalt 2016/2017 i % av antal flygningar	4,26	0,014	0

Låg: Händelser som inträffat där kvarvarande säkerhetsmarginaler varit mycket effektiva. Inga åtgärder annat än normal uppföljning krävs.

Medium: Händelser som inträffat där kvarvarande säkerhetsmarginaler varit begränsade. Riskvärdering jämte lämpliga åtgärder för fortsatta operationer vidtas.

Hög: Händelser som inträffat där säkerhetsmarginalerna varit minimala eller ineffektiva. Till denna grupp hör allvarigare händelser (t ex motorbortfall under start). Dessa händelser måste genast utredas för att klargöra om det är en enskild händelse och inte påverkar fortsatt flygverksamhet.

3.2 LEVERANTÖRER

I takt med att flygbranschen förändras och SAS operativa modell utvecklas, ökar beroendet av externa leverantörer i alla delar av verksamheten. Det gäller såväl operativa delar som marktjänster och wet lease samt administrativa funktioner som kundservice och redovisning. SAS gör kontinuerligt genomlysningar av leverantörsbasen och identifierar de mest verksamhetskritiska leverantörerna. SAS har en etablerad styrmodell som tydliggör ansvar, risker och förbättringsområden samt hur eventuella avvikelser ska hanteras. Ansvaret för att löpande följa upp de kritiska leverantörerna är centraliserat och standardiserat. För samtliga leverantörer till SAS gäller att de ska uppfylla krav på hållbarhet och socialt ansvarstagande i enlighet med SAS Supplier Code of Conduct. Detta kontrolleras vid upphandling.

3.3 KONKURRENSKRAFTIG KOSTNAD OCH EFFEKTIVITET

För att driva en långsiktigt lönsam verksamhet krävs att SAS har en konkurrenskraftig kostnadsposition och hög effektivitet. SAS har därför genomfört stora strukturella kostnadsänkande åtgärder och mellan 2013 och 2018 realiserat effektiviseringar om 5,8 miljarder SEK. Under 2016/2017 implementerade SAS åtgärder inom sitt effektiviseringsprogram om 3,0 miljarder SEK som ska implementeras under 2017–2020. Under räkenskapsåret 2017/2018 skapades kostnadsreduktioner om 723 MSEK. När åtgärderna har implementerats kommer SAS att vara ett mer flexibelt och produktivt flygbolag. SAS kommer dock att fortsätta att effektivisera verksamheten efter 2020, och flygplansordern som ska leda till en enhetsflotta till 2023 kommer att skapa fler möjligheter för SAS att effektivisera verksamheten. För mer information om SAS effektiviseringsarbete, se sid. 20-23.

4. HÅLLBARHETSRISKER

SAS har integrerat sitt hållbarhetsarbete i ledningssystemet. Ledningssystemet har strukturerade processer för att mitigera, samt hantera samtliga risker och möjligheter inom hållbarhetsområdet.

4.1 MILJÖDIREKTIV OCH KRAV

Olika lagar och föreskrifter ställer krav på minskad klimat- och miljöpåverkan, bland annat genom restriktioner avseende bullernivåer och utsläpp av växthusgaser. Samtliga lagar och föreskrifter inom klimat- och miljöområdet hanteras av SAS ledningssystem som, avseende miljöarbetet, är certifierat enligt ISO14001:2015.

SAS arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor för att tillmötesgå nationella och internationella krav. SAS mäter bland annat sin klimat effektivitet med hjälp av nyckeltalet koldioxidutsläpp per passagerarkilometer, som minskade med 1,4% till 95 gram (96) under räkenskapsåret. Förbättringen är huvudsakligen en följd av förnyelse av flygplansflottan och löpande effektiviseringsarbete.

4.2 ANTIKORRUPTION

SAS har under året genomfört ett antal aktiviteter för att förebygga de potentiella risker som kan föreligga. Det inkluderar exempelvis utbildningsprogram för prioriterade medarbetargrupper och kontrollåtgärder som syftar till att adressera kravet om att samtliga anställda efterlever SAS uppförandekod, samt tillämpbara lagar.

4.3 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

SAS är en stor köpare av produkter och tjänster från ett stort antal underleverantörer. SAS är ansluten till FN:s Global Compact och ställer en rad krav om att samtliga underleverantörer ska dela SAS uppfattning och krav avseende exempelvis mänskliga rättigheter. SAS ställer exempelvis krav på att de anställda hos underleverantörerna har anständiga marknadsmässiga anställningsvillkor och rätten att organisera sig fackligt. SAS prioriterar underleverantörer som delar grundprinciperna i FN:s Global Compact.

5. LEGALA OCH POLITISKA RISKER

5.1 POLITISKA OCH REGULATORISKA RISKER

SAS och flygindustrin är exponerad för olika typer av politiska och regulatoriska beslut, på våra hemmamarknader och internationellt, som kan ha en betydande påverkan på verksamheten och SAS ekonomi, både positivt och negativt. SAS följer utvecklingen inom det politiska området och genom aktiv dialog och förhandling med myndigheter och organisationer, arbetar vi för att påverka utvecklingen, både enskilt och genom nationella och internationella branschorganisationer.

Flygskatter och infrastrukturavgifter

I Sverige och Norge har det införts punktskatter på flygresor. Skatter som benämns miljöskatter men som helt saknar koppling till utsläpp eller några klimatbesparande åtgärder. Även i Danmark diskuteras nu samma typ av skatt. Nationella flygskatter skapar ett lapptäcke av kostnadsdrivande skatter som påverkar lönsamheten negativt, försvårar överenskommelser på global nivå och kan ha effekt på framtida investeringsmöjligheter i t.ex. biobränslen.

Avgiftshöjningar kopplade till infrastruktur på flygplatser påverkar lönsamheten negativt om de inte kan tas ut av kund.

Brexit

Storbritannien meddelade den 29 mars 2017 att de vill lämna EU i enlighet med Lissabonfördragets artikel 50. Det innebär att nya handelsavtal ska förhandlas fram mellan EU och Storbritannien, även

inom luftfart. Dagens luftfartsavtal inom EU skapades 1992 och har varit avgörande för ökad mobilitet och tillgänglighet för näringsliv och medborgare inom EU.

SAS analyserar de legala, ekonomiska och kommersiella effekterna av ett utträde och samarbetar med beslutsfattare nationellt och inom EU. Storbritannien är en viktig marknad för SAS och det är avgörande för hela flygbranschen att en övergångsperiod eller luftfartsavtal med samma förutsättningar som det nuvarande kan vara på plats innan utträdet i mars 2019.

5.2 LEGALA RISKER

SAS flyger och har verksamhet i över 30 länder, vilket innebär att SAS måste förhålla sig till ett stort antal lagar och regler. Bredden i SAS verksamhet och den stora mängden avtalsrelationer gör att SAS är, och även framöver kan komma att vara, inblandat i rättsprocesser och skiljeförfaranden, som kärande eller som svarande. SAS utsätts också för brott och bedrägerier som kan få en ekonomisk och materiell påverkan. Vid slutet av oktober 2018 var SAS involverat i ett flertal rättsprocesser, varav de viktigaste beskrivs mer ingående på sid 40.

SAS juristavdelning säkerställer efterlevnad av relevanta lagar och regler, håller utbildningar och inrättar interna policyer, processer och regelverk, däribland SAS uppförandekod "Code of Conduct" som fastställer vilka etiska regler och riktlinjer samtliga medarbetare inom SAS ska efterleva. SAS övervakar kontinuerligt hur förändringar i lagar och regler påverkar SAS verksamhet genom etablerande av nya eller uppdaterade rutiner, riktlinjer etc. Avtalsrisker i relation till externa parter minimeras genom legal rådgivning och deltagande i avtalsprocesser. SAS försäkrar verksamheten och medarbetarna för att skydda sig finansiellt mot oförutsedda händelser och risker.

6. FINANSIELLA RISKER

SAS är exponerat mot olika typer av finansiella risker. All riskhantering sker centralt och i enlighet med av styrelsen fastställd finanspolicy.

De finansiella riskerna avseende förändringar av valutakurser, räntor och bränslepris säkras genom derivatinstrument, vilket syftar till att motverka kortsiktiga negativa svängningar och ger handlingsutrymme att anpassa verksamheten till långsiktiga nivåförändringar. SAS säkringsstrategi syftar samtidigt till att möjliggöra för SAS att snabbt agera när förändringarna i valutakurser, räntor och bränslepriser ändras på ett fördelaktigt sätt. Ytterligare detaljer anges i not 27.

6.1 LIKVIDITETSRIK OCH REFINANSIERING

Kassaflödet från SAS flygverksamhet har tydliga säsongsvariationer. Eftersom passagerarintäkterna redovisas när SAS eller annat flygbolag utför transporten medför det att säsongsvariationerna påverkar kassaflödet och resultatet olika. SAS har också ett flertal olika utställda finansiella instrument samt 77 flygplan på operationella leasar och 33 flygplan på wet lease-kontrakt som kontinuerligt förfaller.

Målet är att ha en finansiell beredskap på minst 25% av fasta kostnader. SAS gör kontinuerligt en likviditetsprognos som används som underlag för att säkerställa att den finansiella beredskapen hålls samt identifierar refinansieringsbehov. SAS använder banklån, obligationslån, förlagslån samt leasing som finansieringskällor.

SAS för kontinuerligt diskussioner med banker och finansiärer angående refinansiering av SAS låne- och leasingförfall. Under räkenskapsåret minskade den finansiella beredskapen i februari 2018 med anledning av inlösen av preferensaktierna. Trots detta hade den finansiella beredskapen en stabil utveckling under året med förväntade säsongsvariationer. Nyckeltalet påverkades även

positivt av en riktad nyemission om 1 270 MSEK och en icke-säkerställd obligation om 1 500 MSEK i november 2017 samt en utökning av obligationen i juni 2018 med 750 MSEK. Per 31 oktober 2018 uppgick den finansiella beredskapen till 42% (37%).

6.2 FLYGBRÄNSLEPRIS OCH UTSLÄPPSRÄTTIGHETER

Flygbränslepriser

Flygbränslekostnaderna är SAS största enskilda kostnadspost och utgjorde under 2017/2018 cirka 19% (17%) av SAS rörelsekostnader (inklusive leasing och avskrivningar). SAS säkrar flygbränslekostnaderna för att motverka kortsiktiga negativa svängningar.

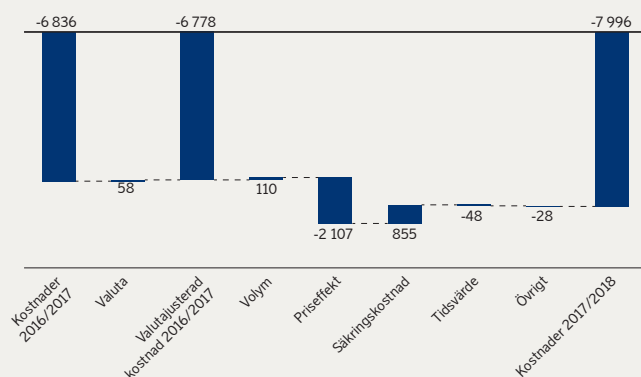
SAS policy för säkring av flygbränsle anger att flygbränslesäkring ska göras med 40–80% av kommande 12 månaders förväntade volymer. Policyn medger också säkring upp till 50% av förväntade volymer för perioden 13 till 18 månader.

Marknadspriset på flygbränsle var under 2017/2018 i genomsnitt 35% högre än föregående år. Flygbränslepriserna steg gradvis under året från cirka 590 USD/ton till runt 750 USD/ton vid räkenskapsårets slut. Det högre flygbränslepriset medförde att flygbränslekostnaderna, valutajusterat, steg med 18% jämfört med föregående år. Hedgeeffekter (inklusive effekt av tidsvärdet) var positiva om 807 MSEK jämfört med samma period föregående år.

Flygbränslekostnaden i resultaträkningen inkluderar inte effekten från SAS valutasäkring av USD. Effekten från SAS valutasäkring redovisas under 'Övriga rörelsekostnader' eftersom SAS valutasäkring inte specifikt är kopplad till flygbränsleinköp utan genomförs separat.

UTVECKLING AV FLYGBRÄNSLEKOSTNADERNA 2017/2018

MSEK

SAS har inför räkenskapsåret 2018/2019 säkrat 52% av den förväntade flygbränslekonsumtionen.

SÄKRING AV FLYGBRÄNSLE

Säkringsnivå (maxpris)	Nov 18–jan 19	Feb 19–apr 19	Maj 19–jul 19	Aug 19–okt 19
720–740 USD/ton	92%	82%	-	-
741–770 USD/ton	-	-	44%	-

KÄNSLIGHETSMATRIS FLYGBRÄNSLEKOSTNAD NOVEMBER 2018–OKTOBER 2019, MDR SEK¹

Marknadspris	Växelkurs SEK/USD			
	7	8	9	10
500 USD/ton	6,1	7,0	7,8	8,7
600 USD/ton	6,8	7,8	8,8	9,7
700 USD/ton	7,5	8,6	9,7	10,8
800 USD/ton	8,2	9,3	10,5	11,7

1) Hänsyn har tagits till SAS säkring av flygbränsle per 31 oktober 2018.

Utsläppsrättigheter

SAS stöttar sedan länge principen om att förorenaren ska betala för sina utsläpp. Det förutsätter dock att det sker på lika villkor och på ett sätt som inte snedvrider konkurrensen. Vidare ställer sig SAS positivt till krav på exempelvis ökad energieffektivisering, vilket passar väl med SAS miljömål. Under 2017/2018 uppgick SAS kostnader för utsläppsrättigheter i det europeiska utsläppshandelssystemet (EU-ETS) till 110 (55) MSEK. Det beslutade globala ekonomiska styrmedlet i ICAO:s regi (CORSIA), som syftar till att reglera flygets koldioxidutsläpp från och med 2021, kommer att vara viktigt för SAS utsläppskostnader i framtiden. I väntan på CORSIA har EU-kommissionen beslutat att EU-ETS endast ska omfatta flygningar inom EU fram till och med kalenderåret 2020. SAS kan ännu inte bedöma de finansiella konsekvenserna av detta styrmedel.

För att minska den finansiella exponeringen säkrar SAS utsläppsrättigheter på det förväntade underskottet. Inför 2018/2019 har SAS säkrat 65% av sina utsläppsrättigheter och förväntar att utsläppsrättigheternas kostnad kommer att öka under 2018/2019.

6.3 VALUTAKURSER

Transaktionsriskerna uppkommer vid valutakursförändringar som påverkar storleken på kommersiella intäkter och kostnader och därmed SAS rörelseresultat. SAS är till följd av att flygplanen och flygbränsle prissätts i USD samt den internationella verksamheten väsentligt exponerat mot ett flertal valutors kursutveckling. USD är SAS största underskottsvaluta och NOK är SAS största överskottsvaluta.

Under 2017/2018 var svenska Riksbankens reporänta på en negativ nivå, samtidigt som bland annat den amerikanska centralbanken genomfört räntehöjningar. Det har i ökande grad lett till en försvagning av värdet av SEK mot ett flertal valutor, inklusive USD. Sammantaget var SEK cirka 1% starkare än föregående år i förhållande till USD. Att SEK inte i genomsnitt blivit svagare beror på dess låga nivå under första hälften av föregående räkenskapsår. Det innebär en positiv effekt på SAS intäkter och kostnader med 113 MSEK netto. Stigande flygbränslepriser medförde en stärkt NOK under 2018. Under 2017/2018 var NOK i genomsnitt nästan 2% högre mot SEK jämfört med föregående år, vilket påverkade SAS intäkter och kostnader positivt med 160 MSEK netto.

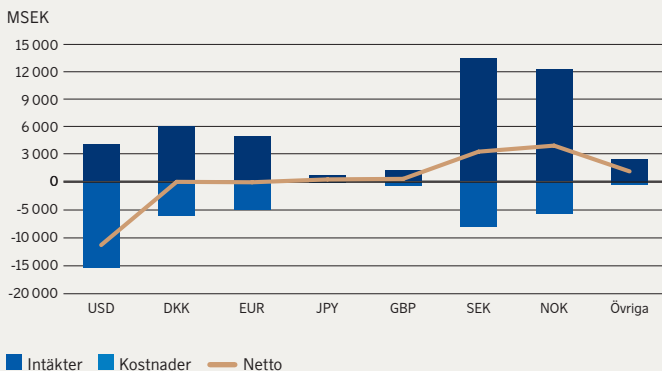
Valutaexponeringen hanteras genom att löpande kurssäkra 40–80% av SAS över- och underskottsvalutor baserat på en tolv månaders rullande likviditetsprognos.

Genom att säkra USD och NOK har SAS skjutit på effekterna från valutakursförändringarna. Valutakursutvecklingen hade en positiv effekt på SAS intäkter med 931 MSEK under 2017/2018. Förändringen från omräkning av rörelsekapitalet och valutasäkringar uppgick till -4 MSEK. Nettoeffekten, på SAS resultat före skatt, från förändringen i valutakurserna samt effekter från genomförd hedge var positiv med 333 (167) MSEK.

Den 31 oktober 2018 uppgick SAS säkringsgrad till 43% av det förväntade USD-underskottet under 2018/2019. När det gäller NOK var 65% säkrat av det förväntade överskottet de kommande

12 månaderna. För att förhindra resultatmässiga omvärderings-effekter avseende finansiella tillgångar och skulder sker säkring främst genom valutaterminer. Lån som SAS har i USD är säkrade i förhållande till SEK för att minska valutarisken på låneportföljen.

VALUTAFÖRDELNING SAS 2017/2018

RESULTATEFFEKT FRÅN ÄNDRADE VALUTAKURSER, NETTO 2017/2018

SAS totalt	MSEK
1% försvagning av SEK mot USD	-113
1% försvagning av SEK mot NOK	65
1% försvagning av SEK mot DKK	0
1% försvagning av SEK mot EUR	0
1% försvagning av SEK mot JPY	3
1% försvagning av SEK mot GBP	6

Valutarisk vid flygplansinvesteringar

För att begränsa valutarisken för flygplan som SAS har på order kan SAS säkra delar av ordervärdet. Detta sker både genom valutaterminer och genom ingående av sale and leaseback-avtal. Vid ingående av sale and leaseback-avtal avslutas eventuella valutaterminer. Genom att SAS ingått leasingavtal för 24 av 59 Airbus A320neo på fast order har SAS minskat valutaexponeringen för Airbus A320neo leveranser. SAS har också valutasäkrat en mindre andel av flygplansordern på åtta Airbus A350s med leverans från 2019.

6.4 RÄNTOR

Flygindustrin är kapitalintensiv och SAS hade på balansdagen 10 092 (8 575) MSEK i räntebärande skulder, vilket gör SAS exponerat för ränteförändringar.

SAS Finanspolicy reglerar proportionen mellan rörlig och fast ränta och målsättningen är att den finansiella bruttoskulden ska ha en bindningstid på 2 år, med ett tillåtet intervall mellan 1-4 år. Den genomsnittliga räntebindningstiden på den finansiella bruttoskulden var 2,7 (2,2) år i oktober 2018.

6.5 MOTPARTSFÖRLUSTER

SAS är exponerat för motpartsförluster genom krediter, leasingavtal och garantier mot externa parter och exponeringen regleras via SAS Finanspolicy. Inga betydande motpartsförluster påverkade SAS under räkenskapsåret. Nedskrivning av kundfordringar och återvunna kundfordringar, netto, samt nedskrivning av övriga kortfristiga fordringar har påverkat resultatet under 2017/2018 med -14 (-16) MSEK.

SAS Finanspolicy reglerar hur och på vilket sätt SAS ska agera för att minska risken för motpartsförluster. SAS likvida medel placeras i instrument med god likviditet eller kort löptid med kreditvärdighet om lägst A3/P1 enligt kreditvärderingsinstitutet Moody's, alternativt A- enligt Standard & Poor's.

7. IT

7.1 IT

SAS är beroende av IT och säkra informationsflöden inom alla delar av verksamheten och genom tydliga processer och löpande uppdateringar tryggar SAS informationens konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet. Detta regleras även genom ett flertal policyer och säkerhetslösningar. SAS, likt många andra företag, utsätts dagligen för olika typer av attacker men genom etablering av skyddsmekanismer har SAS dock lyckats förhindra allvarlig negativ påverkan på verksamheten.

SAS är beroende av ett stort antal underleverantörer av IT och IT-relaterade tjänster och genom ett omfattande arbete har processer och IT-stöd anpassats för att säkra leveranserna från underleverantörerna.

Under 2017/2018 arbetade SAS intensivt med att uppdatera sina IT-system för att säkerställa efterlevnad av GDPR, inklusive datahanteringen inom EuroBonus-programmet. SAS har också fortsatt att förbättra sin webbsida och lanserade sidan mot 19 nya marknader. En ny tjänst lanserades för EuroBonusmedlemmar i syfte att möjliggöra bokningar av bonusresor med Star Alliance partners. iPads introducerades i syfte att förbättra effektiviteten hos marktjänsterna. SAS har också lanserat höghastighets-WiFi inom Europa på företagets alla Airbus- och Boeing-flygplan. Fram till 31 oktober 2018 hade 39 flygplan utrustats med denna service. Framöver kommer WiFi att möjliggöra för SAS att ytterligare förbättra sina ombordtjänster till kunder.

8. ÖVRIGA HÄNDELSER

8.1 EXTRAORDINÄRA HÄNDELSER

Flygbolag påverkas av extraordinära händelser i världen såsom naturkatastrofer, terrorattacker, konflikter och epidemier. Trots ett antal terrorattacker i Europa under senare år påverkades inte efterfrågan på flygresor i någon större utsträckning.

SAS har flera olika beredskapsplaner för att hantera olika katastrofer och arbetar även med att öka flexibiliteten i produktionsplattformen och andelen rörliga kostnader, för att snabbt kunna ställa om verksamheten vid onormala händelser.

8.2 VARUMÄRKE OCH OMDÖME

SAS transporterade under 2017/2018 cirka 30,1 miljoner resenärer. Efterfrågan på SAS tjänster kan påverkas negativt om omvärldens förtroende för SAS och/eller flygindustrin skulle försämrats.

SAS bevakar kontinuerligt hur förtroendet för SAS och industrin utvecklas och arbetar strategiskt för att stärka SAS varumärke och omdöme. SAS har fastställda media- och informationspolicyer som syftar till att all information om SAS är korrekt och återges korrekt. Sprids felaktiga rykten om SAS eller om information återges felaktigt, strävar SAS efter att följa upp och korrigera felaktigheterna för att minimera eventuella negativa effekter på SAS generella omdöme och ställning på marknaden.

UTDELNING, VINSTDISPOSITION OCH UTSIKTER

UTDELNING

Styrelsen föreslår till årsstämman 2019 att utdelning till SAS AB:s stamaktieägare ej lämnas för räkenskapsåret 2017/2018. Detta beror bland annat på att styrelsen under kalenderåret 2018 prioriterat återlösen av preferensaktier om cirka 3 675 MSEK. Under räkenskapsåret har även utdelning om 228 MSEK betalats ut till ägare av preferensaktier. Vidare kommer SAS konvertibellån om ca. 1 574 MSEK förfalla i april 2019, förutsatt att konvertering inte sker innan dess. Sammantaget har dessa faktorer stor påverkan på SAS finansiella position. Styrelsen anser att hanteringen av preferensaktierna och konvertibellånet kommer bidra till att skapa förutsättningar för en kontinuerlig utdelning till stamaktieägarna över tid.

VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel i moderföretaget:

	SEK
Balanserade vinstmedel	2 231 835 096
Årets resultat	-39 786 082
Fritt eget kapital, 31 oktober 2018	2 192 049 014
Utbetalning av inlösenlikvid om 529,17 SEK per inlöst preferensaktie med avdrag för kvotvärdet om 20,10 SEK	-1 069 837 077
Avsättning till reservfond motsvarande minskning av aktiekapitalet om 20,10 SEK per inlöst preferensaktie	-42 241 195
Återförd utdelning på inlösta preferensaktier	26 269 400
Summa fritt eget kapital efter inlösen av preferensaktier	1 106 240 142

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras enligt följande:

	SEK
I ny räkning balanseras	1 106 240 142
Summa	1 106 240 142

VIKTIGA HÄNDELSER EFTER 31 OKTOBER 2018

- SAS beslutade om inlösen av samtliga 2,1 miljoner preferensaktier för en sammanlagd inlösenlikvid om 1 112 MSEK. Avstämningsdag var den 30 november 2018 och betalning av inlösenlikviden till aktieinnehavarna med preferensrätt skedde den 5 december 2018.

UTSIKTER 2018/2019

- Den totala marknadskapacitetsökningen förväntas överstiga efterfrågan under 2018/2019 vilket ökar intensiteten i konkurrensen i Skandinavien.
- Högre flygbränslepriser och en fortsatt svag SEK i förhållande till USD medför en utmanande situation framöver. Varje försvagning av NOK i förhållande till SEK försvårar situationen ytterligare. I linje med vår policy säkras SAS stor del av förväntad flygbränsleförbrukning, nettounderskottet i USD och nettoöverskottet i NOK.
- SAS ska stärka konkurrenskraften genom investeringar i kunderbjudandet och en robust verksamhet. Koncernen ska fortsätta att effektivisera vilket förväntas ge en resultat effekt på cirka 0,9 miljarder SEK under 2018/2019 (0,2 miljarder av åtgärderna har flyttats fram till 2020).
- Som ett resultat förväntar SAS ökad förlust under första kvartalet 2018/2019 jämfört med föregående år. För helåret lämnar SAS följande utsikter:

SAS förväntar ett positivt resultat före skatt och jämförelsestörande poster under 2018/2019. Utsikterna bygger på att inget oförutsett i övrigt inträffar.

UTSIKTERNA BYGGER PÅ FÖLJANDE FÖRUTSÄTTNINGAR OCH ANTAGANDEN PER 31 OKTOBER 2018:

- 2–3% reguljär kapacitetsökning (ASK) för SAS under 2018/2019
- Volatila men stigande flygbränslepriser, se känslighetsmatris sidan 45
- Ogynnsam utveckling av valutakurserna USD/SEK och NOK/SEK
- Förväntad resultat effekt av effektiviseringsåtgärder om 0,9 miljarder SEK
- Investeringar förväntas brutto uppgå till cirka 7 miljarder SEK

ORDFÖRANDEORD

Styrelseordförande Carsten Dilling intervjuas om SAS nuvarande position och de utmaningar bolaget står inför.

Efter fyra år i styrelsen utsågs du till SAS nya styrelseordförande i april 2018. Hur ser du på bolagets framtid?

SAS är det ledande skandinaviska flygbolaget och ett fascinerande bolag med djupa rötter i det skandinaviska samhället. Vi har engagerade, hängivna och kompetenta medarbetare, och SAS har visat motståndskraft och en stark förmåga att anpassa sig till förändringar. Det gör att SAS kan anpassa sig och dra nytta av nya möjligheter i framtiden, trots turbulensen i världen och en flygbransch i ständig förändring. SAS drivs av en ansvarsfull och ambitiös ledning med ett starkt fokus på hållbar tillväxt. Vi vill skapa lönsam tillväxt, men det är även viktigt att vi håller oss à jour med efterfrågan på marknaden, för att säkerställa att vi behåller vår position som det ledande skandinaviska flygbolaget.

I juni 2018 sålde den norska staten sina aktier i SAS. Hur påverkar detta SAS?

Jag skulle vilja tacka den norska regeringen för deras samarbete och stöd under de gångna åren. De tre skandinaviska staterna har varit de huvudsakliga aktieägarna i SAS sedan 1946. År 2017 minskade den norska statens investering i SAS till 9,9%, och i juni 2018 såldes de återstående aktierna.

Även om den norska staten inte längre är aktieägare i SAS, vill jag förtydliga att denna förändring av ägarstrukturen inte på något sätt förändrar vår strategi eller vårt fokus på Skandinavien. Detta gäller även Norge, som är en mycket viktig marknad för SAS. Vi kommer även fortsättningsvis att vara ett skandinaviskt flygbolag.

Hur har SAS ekonomiska resultat utvecklats på senare år?

SAS har gjort betydande framsteg, och bolagets konkurrenskraft har stärkts år efter år, vilket återspeglas i ett förbättrat resultat och en tvåsiffrig avkastning på investerat kapital. Den starka efterfrågan på vår produkt visar att vårt kunderbjudande är uppskattat och spelar en viktig roll i Skandinavien. Parallellt har vi förbättrat effektiviteten och flexibiliteten i vår verksamhet, med hjälp av SAS Ireland och våra regionala produktionspartner. På senare år har vi även gjort större investeringar i flygplansflottan. Denna modernisering kommer att fortsätta under kommande år och är avgörande för att vi ska kunna behålla vår konkurrenskraft.

Trots ett starkt resultat under 2018 föreslår styrelsen ingen utdelning till stamaktieägarna. Varför?

På grund av de betydande kapitalinvesteringar som krävs, och de lån som förfaller under kommande år, har vi under de senaste åren tydligt förklarat vår avsikt att prioritera inlösen av preferensaktierna. Sedan 2014 har bolaget betalat ut betydande belopp i utdelning till preferensaktieägarna, och genom att lösa in dessa aktier och ta itu med konvertibelns som förfaller i april 2019, kommer vi att skapa bättre förutsättningar för konsekvent utdelning över tid till våra stamaktieägare.

Hur tacklar SAS hållbarhetsutmaningarna i flygbranschen?

Kundernas, investerarnas och medarbetarnas krav på hållbarhet är viktiga för SAS och vårt kunderbjudande. Under året har vi exempelvis satt ambitiösa mål för att minska klimatpåverkan från vår flygverksamhet, vilket är den största hållbarhetsutmaningen inom flygbranschen. Detta omfattar en 25-procentig minskning av våra totala koldioxidutsläpp till 2030. Vi kommer att uppfylla dessa mål genom att införa effektivare flygplan, använda mer biobränsle och andra effektivitetsförbättringar. Självklart behåller vi även vårt långsiktiga fokus på medarbetarna, för att säkerställa att vi har rätt kompetenser, och på att främja affäretik inom den egna verksamheten och i leverantörsledet – vilket leder till en ännu mer ansvarsfull verksamhet.

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Denna bolagsstyrningsrapport avseende räkenskapsåret 2017/2018 har upprättats enligt årsredovisningslagen och Svensk kod för bolagsstyrning (Koden).

MODERFÖRETAGET

SAS AB, som är moderföretag för verksamheten inom SAS, är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm. SAS AB är sedan juli 2001 noterat på NASDAQ Nordic i Stockholm med sekundärnoteringar i Köpenhamn och Oslo.

AVVIKELSE FRÅN SVENSK KOD FÖR BOLAGSSTYRNING

SAS har sedan införandet av Koden följt denna utom i följande avseenden:

- Stämmoförhandlingarna i SAS AB hålls huvudsakligen på svenska och stämmomaterial finns tillgängligt på svenska. Styrelsen anser mot denna bakgrund att vart och ett av de skandinaviska språken fritt kan användas vid bolagsstämman i bolaget med beaktande av de tre skandinaviska språkens stora likhet.
- VD:s presentationsbilder som bifogas protokollet är på engelska – detta avviker mot kodbestämmelsen 1.4. VD:s anförande under stämmoförhandlingen är på svenska, men för att den bredare kapitalmarknaden ska ha möjlighet att förstå och ta del av vad VD presenterat under bolagsstämman har SAS valt att tillhandahålla presentationsmaterialet på engelska för nedladdning från hemsidan.

VIKTIGA REGELVERK FÖR SAS

Externa regler:

- Svensk lagstiftning, EU-förordningar och andra länders lagstiftningar där SAS har verksamhet
- Svensk kod för bolagsstyrning (Koden)
- NASDAQ Nordic i Stockholm och Köpenhamn samt Oslo börs regelverk för emittenter
- Marknadsmissbruksförordningen
- Rekommendationer utgivna av relevanta svenska och internationella organisationer
 - Flygsäkerhetsföreskrifter och certifieringar
 - Redovisningsregler

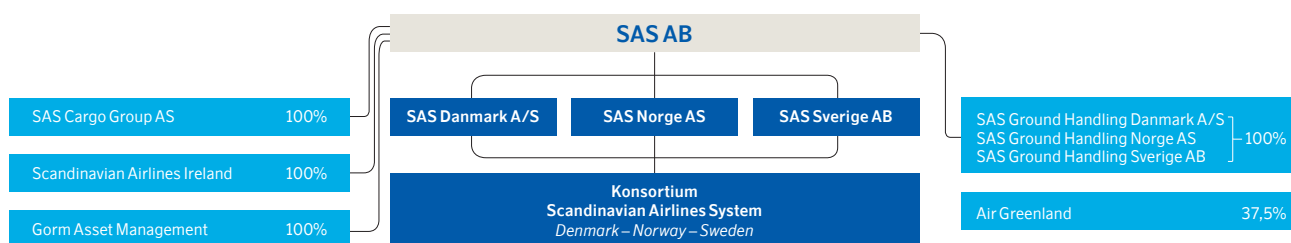
Interna regler:

- Bolagsordningen¹
- Informationspolicy
- Styrelsens arbetsordning
- Styrelsens instruktioner till VD
- Code of Conduct¹
- Insiderpolicy

Inga överträdelser av tillämpliga börsregler eller av god sed på aktiemarknaden har rapporterats av Börsens disciplinnämnd, Oslo börs eller Aktiemarknadsnämnden under räkenskapsåret 2017/2018.

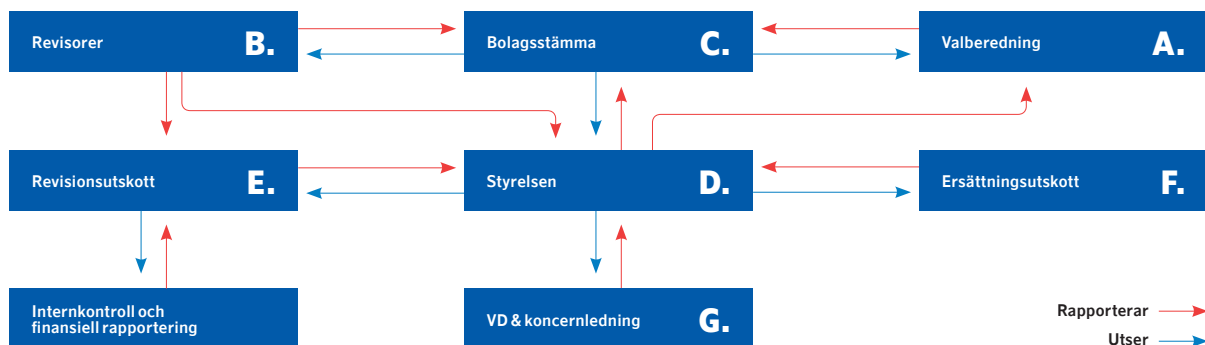
¹) Finns tillgängliga för nedladdning på www.sasgroup.net

SAS LEGALA STRUKTUR¹, 31 DECEMBER 2018

¹) Bolag med verksamhet.

SAS BOLAGSSTYRNINGSSTRUKTUR

SAS ÄGARE OCH AKTIE

SAS har löpande dialog med kapitalmarknaden rörande frågor som rör SAS koncernens utveckling, strategiska position och tillväxtmöjligheter. Inga större förändringar har genomförts i ägarstyrningsprinciperna under 2018. Under året har de flesta flygbolag på marknaden haft en nedgång i värdet på sin aktie. Även SAS stamaktie hade en negativ utveckling och aktien sjönk med 20% under räkenskapsåret.

ÄGANDE OCH KONTROLL SAMT AKTIESLAG

SAS AB har tre slags aktier: stamaktier, preferensaktier och förlagsaktier. Per 31 oktober 2018 fanns 382,6 miljoner stamaktier och 2,1 miljoner preferensaktier utfärdade med kvotvärde 20,10 SEK. Tillsammans utgör de ett registrerat aktiekapital på 7 732 MSEK. I november 2018 fattade styrelsen beslut om att samtliga utestående preferensaktier skulle lösas in i december 2018.

Det finns inte några utfärdade eller utestående förlagsaktier. Stamaktier och förlagsaktier berättigar vardera till en röst. Preferensaktier berättigar vardera till en tiondels röst.

Stamaktier och förlagsaktier kan högst utges till ett antal som svarar mot 100% av aktiekapitalet i bolaget. Preferensaktier kan högst utges till ett antal som svarar mot 10% av aktiekapitalet. Stamaktierna och preferensaktierna ger aktieinnehavaren de rättigheter som finns i aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Förlagsaktierna ger aktieinnehavarna rätt att delta i och rösta på bolagets stämmor. Förlagsaktier ger inte aktieinnehavarna rätt till utdelning eller att delta i fondemission. Skulle förlagsaktier inlösas eller bolaget upplösas och bolagets tillgångar utskiftas erhåller innehavare av förlagsaktier lika del i bolagets tillgångar som stamaktier, dock inte med högre belopp än vad som motsvarar förlagsaktiers kvotvärde uppräknat från första dagen för registrering av förlagsaktie till och med dagen för utbetalning av inlösenbeloppet eller utskiftning med en räntefaktor motsvarande STIBOR 90 dagar med tillägg av två procentenheter. Läs mer om förlagsaktier i not 21. Aktiekursutvecklingen för stam- och preferensaktierna framgår på sid. 30-31.

SKYDDET AV SAS LUFTFARTSRÄTTIGHETER I BOLAGSORDNINGEN

Av luftfartspolitiska skäl har det i SAS bolagsordning införts dels en möjlighet till tvångsinlösen av stamaktier genom nedsättning av aktiekapitalet, dels, såvitt inlösen inte är möjlig eller bedöms som otillräcklig, en möjlighet till utgivande av förlagsaktier för teckning med stöd av redan utgivna teckningsoptioner.

När trafikrättigheterna hotas kan SAS

- Tvångsinlösa stamaktier
- Utge förlagsaktier

En förutsättning för dessa åtgärder är att bolagets styrelse bedömer att det föreligger ett direkt hot mot bolagets eller dotterföretags trafikrättigheter för luftfart genom att bolaget eller dess dotterföretag bryter eller riskerar att bryta mot bestämmelser om ägande och kontroll i bilaterala luftfartsavtal eller i lag eller förordning rörande tillstånd för lufttrafik inom EU/EES.

Av luftfartspolitiska skäl har det i bolagets bolagsordning också införts vissa lämplighets- och behörighetskrav på styrelseledamöter så att styrelsen vid var tid ska ha den sammansättning som kan krävas för att bolaget och dess dotterföretag ska kunna bibehålla sina trafikrättigheter för luftfart, innefattande krav på medborgarskap, bostättningsort och kunskap och erfarenhet av de samhälls-, affärs- och kulturförhållanden som råder i de skandinaviska länderna.

Utöver dessa krav och bolagsordningens föreskrifter, finns inga begränsningar eller röstregler om tillsättandet eller entledigandet av ledamöter till styrelsen.

Tvångsinlösen

Om styrelsen bedömer att ett direkt hot föreligger mot trafikrättigheterna kan den fatta beslut att tvångsinlösa ett tillräckligt antal stamaktier som inte innehas av aktieägare med hemvist i Danmark, Norge eller Sverige samt av stamaktier som kontrolleras, direkt eller indirekt, av en person eller ett företag utanför dessa tre länder, så att fortsatt skandinaviskt ägande och kontroll säkerställs. I första hand ska sådan tvångsinlösen ske av stamaktier som ägs eller kontrolleras av någon person eller företag utanför EU/EES. Innan inlösen sker, ska aktieägarna ges möjlighet att avyttra sina

stamaktier frivilligt inom viss föreskriven tid. Inlösen sker sedan utan återbetalning till aktieägaren eftersom minskningen ska överföras till bolagets reservfond.

Förlagsaktier

Skulle åtgärden att inlösa stamaktier av styrelsen inte bedömas som möjlig eller tillräcklig, kan styrelsen föreslå en bolagsstämma att besluta om att ge ut förlagsaktier till sådant antal som säkerställer fortsatt skandinaviskt ägande och kontroll. Ett sådant beslut måste biträdas av minst hälften av de på stämman avgivna rösterna. De därvid utgivna förlagsaktierna tecknas med stöd av redan utgivna teckningsoptioner, som idag innehas av ett dotterföretag till SAS AB men som styrelsen i SAS AB äger överlåta till ett eller flera lämpliga rättssubjekt med hemvist i Danmark, Norge eller Sverige så snart detta bedöms nödvändigt av luftfartspolitiska skäl. Sammanlagt finns 75 000 teckningsoptioner utgivna som berättigar till nyteckning av sammanlagt 150 000 000 förlagsaktier. En nyteckning skulle öka bolagets aktiekapital med maximalt 3 015 000 000 SEK. Utgivna förlagsaktier ska genom styrelsens försorg inlösas så snart hotet inte längre föreligger.

ÄGANDE OCH KONTROLL

SAS AB hade totalt 61 259 aktieägare den 31 oktober 2018. De största aktieägarna är den svenska och danska staten som representerade 29% av rösterna. Mer information om aktien och ägarstrukturen finns på sid. 30-31 i SAS årsredovisning 2017/2018.

Det finns inga begränsningar avseende aktieägares rösträtt vid bolagets stämmor i bolagsordningen utan aktieägare får, i enlighet med aktiebolagslagen, rösta för det fulla antal röster som denne äger eller företräder genom fullmakt. Det finns inte heller några särskilda ordningar, till exempel pensionsstiftelser eller dylikt, varigenom bolagets eller koncernens anställda äger aktier för vilka rösträtten har begränsats. SAS AB har ingen kännedom om avtal mellan aktieägare som skulle begränsa aktieägares möjlighet att rösta vid en bolagsstämma eller rätten att fritt överlåta sådana aktier.

EFFEKTER AV ETT OFFENTLIGT UPPKÖPSEBJUDANDE

I ett antal avtal i SAS har motparterna rätt att säga upp avtalen vid förändring av majoritetsägandet eller kontrollen av bolaget.

A. VALBEREDNINGEN

Valberedningen representerar SAS aktieägare och utses av årsstämman med uppgift att bereda stämmans beslut i val och arvodesfrågor samt procedurfrågor för nästkommande valberedning. I samband med årsstämman 2018 antogs en instruktion till valberedningen.

Valberedningen har till uppgift att lämna förslag avseende val av ordförande vid årsstämma, antalet styrelseledamöter och arvodet till styrelsen, uppdelat mellan ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter och eventuell ersättning för arbete i styrelseutskotten, val av styrelseledamöter och styrelseordförande, val av revisor, arvode till bolagets revisor och valberedning inför nästa årsstämma.

VALBEREDNING, FYRA PROTOKOLLFÖRDA MÖTEN (AVSER PERIODEN 10 APRIL 2018 TILL 29 JANUARI 2019)

Ledamot	Representant för	Röster, % 31 oktober 2018
Carl Rosén, ordförande	Näringsdepartementet för svenska staten	14,8
Peder Lundquist	Danska Finansministeriet för danska staten	14,2
Jacob Wallenberg	Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse	6,5
Gerald Engström	Gerald Engström och Färna Invest AB	3,1
Carsten Dilling	Styrelseordförande	-

Av valberedningen bearbetade frågor

Sedan årsstämman 2018 har valberedningen utvärderat styrelsens arbete, kompetens och sammansättning. Mångsidighet, bredd och könsfördelning har också behandlats. Styrelseordföranden ingår sedan årsstämman 2018 i valberedningen och resultatet av styrelsens utvärdering hålls tillgängligt för valberedningen.

Minst ett möte med styrelsen och koncernchefen genomförs innan valberedningen lämnar sitt förslag till årsstämman.

Valberedningens förslag offentliggörs i kallelsen till årsstämman, på bolagets hemsida och vid årsstämman. Ledamöterna har inte av SAS erhållit arvode eller andra ersättningar för sitt arbete i valberedningen.

Valberedningen kan belasta SAS med skäliga kostnader för rekryteringskonsulter eller andra externa kostnader som erfordras för att valberedningen ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

B. REVISORER

Revisorer utses av årsstämman med uppgiften att granska bolagets finansiella rapportering samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av bolaget. Val av revisor genomfördes vid årsstämman 2018, då PricewaterhouseCoopers AB (PwC) omvaldes till revisor för tiden intill slutet av årsstämman 2019. Huvudansvarig revisor är Bo Hjalmarsson. Vid sidan av SAS har han revisionsuppdrag för bland annat Ericsson och SAAB.

Den huvudansvariga revisorn har vid två tillfällen för räkenskapsåret 2017/2018 träffat styrelsen och presenterat upplägget för revisionsarbetet och redovisat sina iakttagelser från revisionen.

Revisorn har också träffat revisionsutskottet vid fem tillfällen. Styrelsen har under räkenskapsåret vid ett tillfälle träffat bolagets revisor utan närvaro av VD eller annan person från bolagsledningen.

PwC avger revisionsberättelse avseende SAS AB, koncernen och en övervägande majoritet av dotterföretagen. Under året har PwC utöver revisionsarbetet utfört tjänster för bolag i SAS avseende rådgivning inom områden som är förknippade med revisionen enligt tabellen nedan. För information om arvoden till revisorn under 2017/2018, se not 38.

Arvoden till revisorer	MSEK
Revisionsuppdrag	7
Övriga lagstadgade uppdrag	0
Skatterådgivning	0
Övrigt	1
Totalt	8

C. BOLAGSSTÄMMA

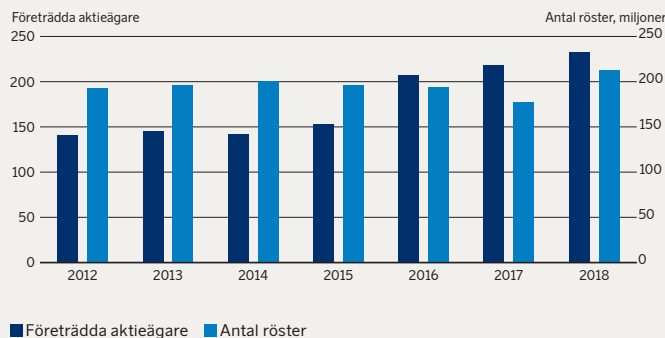
Bolagsstämman är SAS högsta beslutande organ. På bolagsstämman i SAS AB motsvarar en stamaktie en röst utan begränsningar i fråga om hur många röster varje aktieägare kan avge vid en bolagsstämma. Preferensaktier berättigar vardera till en tiondels röst.

Bolagsstämma kan avhållas i Stockholm, Solna eller Sigtuna. Kallelse till årsstämma utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Kallelsen utfärdas genom annons i dagstidning i Sverige, i Post- och Inrikes Tidningar i Sverige, offentliggörande i pressmeddelande och publicering på bolagets hemsida. SAS skickar också kallelsen med e-post till de aktieägare som begär det via bolagets hemsida www.sasgroup.net.

I 2017/2018 kallade styrelsen till en extra bolagsstämma den 3 november 2017 och till årsstämman den 10 april 2018.

Bolagsordningen innehåller inga särskilda bestämmelser om tillsättande och entledigande av styrelseledamöter eller om ändring av bolagsordningen. Per 31 oktober 2018 fanns inga av bolagsstämman lämnade bemyndiganden till styrelsen att besluta att bolaget ska ge ut nya stam- och/eller preferensaktier eller förvärva egna aktier.

ANTAL DELTAGARE ÅRSSTÄMMOR 2012-2018

BESLUT FRÅN ÅRSSTÄMMAN 10 APRIL 2018

- Fastställande av resultat- och balansräkningen.
- Dispositioner beträffande resultatet enligt den fastställda balansräkningen.
- Ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och VD.
- Tillsättande av styrelseledamöter, styrelseordförande, revisor och valberedning.
- Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

PÅ ÅRSSTÄMMAN 2018 BESLUTADE STYRELSEARVODEN

Namn	Styrelse	Revisionsutskott	Ersättningsutskott	Totalt, TSEK
Carsten Dilling	585		75	660
Dag Mejdell	390		25	415
Monica Caneman	295	95		390
Oscar Stege Unger	295	45		340
Lars-Johan Jarnheimer	295	45		340
Liv Fiksdahl	295			295
Sanna Suvento-Harsaae	295			295
Endre Røros	295			295
Cecilia van der Meulen	295			295
Janne Wegeberg	295			295
Totalt	3 335	185	100	3 620

NOVEMBER 2017–OKTOBER 2018 ARVODEN TILL ARBETSTAGARSUPPLEANTER

Namn	Period	Totalt, SEK
Endre Røros	november 2017 - januari 2018	2 000
Pål Gisle Andersen	november 2017 - oktober 2018	10 000
Stefan Ottosson	november 2017 - augusti 2018	7 000
Joacim Olsson	november 2017 - oktober 2018	12 500
Crista Cere	november 2017 - oktober 2018	10 000
Kim John Christensen	november 2017 - oktober 2018	10 000
Jan Levi Skogvang	januari 2018 - oktober 2018	8 000
Anna-Lisa Kemze	augusti 2018 - oktober 2018	2 000

ÅRSSTÄMMAN 2019

Tid och plats: 13 mars 2019 kl 15.00 på SAS huvudkontor, Frösundaviks allé 1, Solna

Kallelse: Offentliggörs mellan fyra till sex veckor före årsstämman

Delta på stämman: Anmälningförfarandet framgår i kallelsen

Sista anmälningdag: 6 mars 2019 för aktieägare med aktier registrerade i Danmark och Norge samt 7 mars 2019 för aktieägare med aktier registrerade i Sverige.

Avstämningsdag: 7 mars 2019

D. STYRELSEN

Styrelsens arbete styrs av den svenska aktiebolagslagen, bolagsordningen, Koden och den av styrelsen årligen fastställda arbetsordningen. Styrelsen är ytterst ansvarig för SAS verksamhet. Det inkluderar även riskhantering, regelefterlevnad samt SAS interna kontroll.

Styrelsens ledamöter väljs av årsstämman fram till dess nästa årsstämma hållits. Bolagsordningen anger att styrelsen ska ha sex till åtta bolagsstämموvalda ledamöter. Styrelsen har under 2017/2018 bestått av åtta bolagsstämموvalda ledamöter fram till årsstämman den 10 april 2018, och därefter sju ledamöter. Därutöver har styrelsen bestått av tre arbetstagarrepresentanter med vardera två personliga suppleanter.

Arbetstagarrepresentanterna utses av SAS arbetstagargrupper i Danmark, Norge och Sverige enligt lag och särskilt avtal. Suppleanterna deltar vid styrelsens sammanträden om ordinarie ledamot har förfall. Med undantag för arbetstagarrepresentanterna är ingen styrelseledamot anställd i SAS AB eller annat bolag i SAS. De bolagsstämموvalda ledamöterna utses för tiden fram till slutet av nästa årsstämma. Någon regel om längsta tid som ledamot kan ingå i styrelsen finns inte. Styrelseledamöternas erfarenhet och eventuella beroendeförhållanden till bolagets ägare med mera framgår på sid. 58-59.

Ledamöternas medelålder är 55 år och tre av de sju ledamöterna invalda vid årsstämman 2018 är kvinnor. Samtliga bolagsstämموvalda ledamöter anses av valberedningen vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Samtliga ledamöter anses också oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare per 31 oktober 2018.

SAS AB uppfyller de krav som Koden uppställer avseende styrelsens oberoende i förhållande till bolaget, bolagsledningen respektive bolagets större aktieägare. Valberedningen tillämpar Kodens punkt 4.1 och bedömer att Kodens krav på mångsidighet, bredd

och könsfördelning i styrelsen har förbättrats i enlighet med valberedningens ambition att uppnå en jämn könsfördelning i styrelsen.

För att effektivisera och fördjupa styrelsens arbete finns två utskott:

- Ersättningsutskottet
- Revisionsutskottet

Ledamöterna till dessa utskott utses av styrelsen. Huvuduppgiften för utskotten är att förbereda ärenden för styrelsens beslut. Utskotten innebär ingen delegering av styrelsens rättsliga ansvar. Rapportering till styrelsen av frågor som behandlas vid utskottens möten sker antingen skriftligen eller muntligen vid efterföljande styrelsesammanträde.

Arbetet i respektive utskott följer en skriftlig instruktion och arbetsordning, fastställd av styrelsen. SAS chefsjurist tjänstgör som sekreterare i revisionsutskottet. Protokoll från utskottssammanträdena tillställs samtliga styrelseledamöter. Ersättning för arbete i styrelseutskott fastställs av årsstämman.

STYRELSENS ARBETE 2017/2018

Styrelsens arbete följer en årlig föredragningsplan med särskilda teman och fasta beslutspunkter. Arbetsordningen beskriver fördelningen av styrelsens arbete dels mellan styrelsen och dess utskott, dels mellan styrelsen, dess ordförande och VD. Styrelseordföranden ska genom ett nära samarbete med VD följa verksamhetens utveckling, planera styrelsemöten, ansvara för att övriga ledamöter fortlöpande får högkvalitativ information om koncernens ställning och utveckling samt tillse att styrelsen årligen utvärderar styrelsearbetet och VD:s arbetsinsats.

Arbetsordningen innehåller också bestämmelser som ska säkerställa styrelsens behov av fortlöpande information och ekonomisk rapportering samt instruktioner för verkställande direktören och bolagets styrelseutskott. Arbetsprocessen utvärderas varje år inklusive styrelsearbetet. Styrelseutvärderingen genomförs genom en årlig enkät som sammanställs och sedan diskuteras av styrelsen.

NÄRVAROFREKVENS STYRELSEMÖTEN NOVEMBER 2017–OKTOBER 2018¹

Namn	9/11 ¹	11/12	29/1 ²	26/2	5/3 ³	10/4 ⁴	10/4 ⁴	22/5 ⁵	29/5	14-15/6	30/8	30/10
Fritz H. Schur, ordförande (t o m 10 april 2018 före årsstämman)	●	●	●	●	●	●	-	-	-	-	-	-
Jacob Wallenberg, vice ordförande (t o m 10 april 2018 före årsstämman)	●	●	●	●	●	●	-	-	-	-	-	-
Dag Mejdell, vice ordförande	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Carsten Dilling, ledamot/ordförande fr o m årsstämman 2018	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Lars-Johan Jarnheimer, ledamot	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Monica Caneman, ledamot	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Berit Svendsen, ledamot (t o m 10 april 2018 före stämman)	●	●	●	●	○	●	-	-	-	-	-	-
Sanna Suvanto-Harsaae, ledamot	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●
Oscar Stege Unger, ledamot (fr o m 10 april 2018 efter årsstämman)	-	-	-	-	-	-	●	●	●	●	●	●
Liv Fiksdahl, ledamot (fr o m 10 april 2018 efter årsstämman)	-	-	-	-	-	-	●	●	○	●	●	●
Janne Wegerberg, arbetstagarrepresentant	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Cecilia van der Meulen, arbetstagarledamot	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○ ⁶	●	●
Jens Lippestad, arbetstagarrepresentant t o m 31 december 2017	○ ⁷	○ ⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endre Røros, arbetstagarrepresentant fr o m 1 januari 2018	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

● Närvarat ○ Ej närvarat

1) Två protokollförda extra styrelsemöten per telefon

2) Två protokollförda styrelsemöten

3) Extra styrelsemöte.

4) Två styrelsemöten, varav ett konstituerande efter årsstämman

5) Extra styrelsemöte per capsulam

6) Joacim Olsson, 2:e suppleant, närvarande

7) Endre Røros, 1:e suppleant, närvarande

AVHANDLADE HUVUDFRÅGOR VID STYRELSEMÖTEN

November	December	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Augusti	Oktober
9 november Beslut om riktad nyemission. Vid det andra mötet beslutades att bemyndiga ledningen att emittera obligationer i SEK.	11 december Bokslutet för 2016/2017 och förslag till resultatdisposition, externa revisionsavrapportering, budget för 2017/2018 och utsikterna för 2019–2020, SAS Informationspolicy samt GDPR. Vidare diskuterades eventuell investering i ny kortdistansflotta. Fastställande av riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.	29 januari Fastställande av årsredovisningen för 2016/2017 och resultatdisposition samt arbetsplanen för revisionsarbetet. Genomgång av flygsäkerhetsarbetet och hållbarhetsarbete. Vidare beslutades om senareläggning av årsstämman till 10 april. Vid det andra mötet beslutades om partiell obligatorisk inlösen av preferensaktier.	26 februari Fastställande av första delårsrapporten 2017/2018.	5 mars Beslut om kallelse till årsstämma 2018. Vidare diskuterades investering i ny kortdistansflotta samt produktionsstrategi.	10 april Beslut om att lägga order på ca 50 Airbus A320 flygplan. Vid det andra styrelsemötet efter årsstämman konstituerades styrelsen.	22 maj Beslut om att undersöka möjligheten att utöka befintligt obligationslån med upp till 1 miljard SEK. 29 maj Revisor avrapporterade sin översiktliga granskning av sitt arbete samt fastställande av andra delårsrapporten 2017/2018.	14-15 juni Genomgång av SAS strategi, GDPR samt diskussion om förlängning av konsortialavtalet. Fastställande av styrelsens mötesplan för 2017/2018. Beslut om att utse ny internrevisor samt att föreslå årsstämman ny extern revisor.	30 augusti Revidering av styrelsens arbetsordning och instruktioner, SAS Finanspolicy och Insiderpolicy samt uppföljning av riskhantering, regelefterlevnad, intern kontroll och bolagsstyrning. Fastställande av SAS tredje delårsrapport 2017/2018.	30 oktober Utvärdering av styrelsearbetet och VD:s arbete. Vidare beslutades att bemyndiga ledningen att avyttra SAS ägande i Air Greenland.

Under 2017/2018 diskuterade styrelsen den framtida flygplansflottan inklusive beslutet att köpa 50 Airbus A320neo. Övriga frågor som avhandlades var bland annat GDPR, finansiering, hållbarhet, byte av revisor, säkerhetsarbetet, riskhantering och SAS resultatutveckling.

Inom styrelsen utses medlemmarna i de två styrelseutskotten, ersättningsutskottet och revisionsutskottet.

Under november 2017–oktober 2018 höll styrelsen totalt 14 styrelsemöten inklusive ett konstituerande möte samt ett per capsulam-möten.

VD och andra ledande befattningshavare i bolaget har deltagit i styrelsens sammanträden såsom föredragande och bolagets chefsjurist har varit styrelsens sekreterare.

E. REVISIONSUTSKOTT

ANSVAROMRÅDE

Revisionsutskottet övervakar den finansiella rapporteringen, effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering. Utskottet håller sig informerat om revisionen. Revisionsutskottet svarar för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering. Kvalitetssäkringen sker genom att utskottet behandlar kritiska redovisningsfrågor och de finansiella rapporter som bolaget lämnar. Frågor som utskottet behandlar är intern kontroll, regelefterlevnad, osäkerhet i redovisade värden, ändringar efter balansdagen, ändringar i uppskattningar och bedömningar, finansiella och legala risker, misstänkta oegentligheter samt andra förhållanden som påverkar bolagets finansiella rapportering.

Bolagets externa revisor deltar i alla revisionsutskottets möten. Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och därvid särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revisionstjänster, och bidra vid upprättandet av förslag till årsstämmans beslut om revisorsval och revisionsarvode. En upphandlingsprocess genomfördes under 2017/2018 avseende extern och intern revision från och med räkenskapsåret 2018/2019.

UTNÄMNADE AV LEDAMÖTER

Styrelsen utser revisionsutskottets ledamöter. Samtliga ledamöter av revisionsutskottet är oberoende i förhållande till SAS, bolagsledningen och aktieägarna i enlighet med Koden. I utskottets sammanträden deltar, utöver utskottssekreteraren och den externa revisorn, SAS CFO och en arbetstagarrepresentant samt, vid behov, representanter från SAS redovisningsenhet.

REVISIONSUTSKOTTETS ARBETE 2017/2018 – FEM PROTOKOLLFÖRDA MÖTEN

Mötesdatum:	11/12	29/1	23/2	28/5	30/8
Monica Caneman (ordförande)	●	●	●	●	●
Carsten Dilling (fram till 10 april 2018)	●	●	●	-	-
Lars-Johan Jarnheimer	●	●	●	●	●
Oscar Stege Unger (från 10 april 2018)	-	-	-	●	●

● Närvarat ○ Ej närvarat

F. ERSÄTTNINGSPRINCIPER

ANSVAROMRÅDE

Ersättningsutskottet bereder styrelsens beslut i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare med syfte att säkerställa bolagets tillgång till befattningshavare med den kompetens bolaget behöver för bolaget anpassade kostnader. Ersättningsutskottet förbereder förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för godkännande på årsstämman.

UTNÄMNADE AV LEDAMÖTER

Styrelsen utser ersättningsutskottets ledamöter. Koden anger bland annat att ledamöterna i ersättningsutskottet ska vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Samtliga ledamöter av ersättningsutskottet är oberoende i förhållande till SAS och bolagsledningen.

**ERSÄTTNINGsutskottets arbete 2017/2018
– SEX PROTOKOLLFÖRDA MÖTEN**

Mötesdatum:	20/11	11/12	29/1	15/6	30/8	11/10
Fritz H. Schur (fram till 10 april 2018, ordförande)	●	●	●	-	-	-
Jacob Wallenberg (fram till 10 april 2018)	●	●	●	-	-	-
Carsten Dilling (från 10 april 2018, ordförande)	-	-	-	●	●	●
Dag Mejdell	●	●	●	●	●	●

● Närvarat ○ Ej närvarat

PRINCIPER FÖR ERSÄTTNING OCH ÖVRIGA ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR BOLAGSLEDNINGEN VID ÅRSSTÄMMAN 2018

Principer för ersättning till bolagsledningen utarbetas och presenteras av ersättningsutskottet för styrelsen som förelägger årsstämman förslag till sådana principer för godkännande. Den sammanlagda ersättningen bör vara marknadsmässig och konkurrenskraftig samt stå i relation till ansvar och befogenheter.

Årsstämman 2018 fastställde ersättningsprinciper till ledande befattningshavare, vilka var oförändrade i förhållande till de ersättningsprinciper som fastställdes på årsstämman 2017.

Ersättningen ska utgöras av fast lön, övriga förmåner samt pension. Den fasta lönen ska återspegla de krav som ställs på befattningen avseende kompetens, ansvar, komplexitet och på vilket sätt den bidrar till att uppnå affärsmålen. Den fasta lönen ska också återspegla den prestation som befattningshavaren nått och således vara individuell och differentierad. Övriga förmåner, som bland annat kan omfatta bilförmån och sjukvårdsförsäkring, ska vara marknadsmässiga och endast utgöra en begränsad del av den sammanlagda ersättningen.

Pensionsförmånen ska vara avgiftsbestämd och premien bör ej överstiga 30% av årslönen.

Uppsägningstiden för VD och övriga i bolagsledningen ska vara 6 månader vid uppsägning från befattningshavarens sida och maximalt 12 månader vid uppsägning från bolagets sida. Vid uppsägning från bolagets sida och, i vissa specifika fall, från befattningshavarens sida ska avgångsvederlag kunna utgå med belopp motsvarande högst ett års fast lön med full avräkning om befattningshavaren erhåller ersättning från ny anställning eller uppdrag.

Styrelsen får frånga principerna om det i enskilda fall finns särskilda skäl för det.

Ersättning till VD ska beslutas inom ramen för godkända principer av styrelsen i SAS AB efter beredning och rekommendation av det av styrelsen inrättade ersättningsutskottet.

Styrelsen anser att det finns särskilda skäl att avvika från principerna om att pensionspremien ej bör överstiga 30% för VD Rickard Gustafson då aktuell marknad jämförelse av VD-löner i Sverige motiverar en pensionspremie på 40% och att Rickard Gustafsons totala kompensation bestående av årlig lön och pensionsförmån därmed anses marknadsanpassad.

Ingen rörlig ersättning ska enligt årsstämmans beslut utgå till ledande befattningshavare.

De fullständiga riktlinjerna finns tillgängliga på bolagets hemsida www.sasgroup.net under Bolagsstyrning, årsstämman 2018. För detaljerade upplysningar om styrelsens, VD:s och ledande befattningshavarens ersättningar och förmåner under 2017/2018, se not 3.

Föreslagna riktlinjer till årsstämman den 13 mars 2019 är oförändrade i förhållande till de riktlinjer som fastställdes på årsstämman 2018 bortsett från tillägget att ledande befattningshavare utöver fast lön, enligt separat överenskommelse, föreslås kunna erhålla

rörlig lön motsvarande 20% av den fasta lönen vid uppfyllande av beslutade resultatmål och mot att befattningshavarens fasta lön fryses för revision fram till och med revisionsåret 2021.

G. VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN OCH KONCERNLEDNING

Styrelsen utser VD i SAS AB, som tillika är koncernchef. Styrelsen har delegerat det operativa ansvaret för SAS förvaltning till VD. En instruktion avseende arbetsfördelningen mellan styrelse och VD beslutas årligen av styrelsen som också årligen utvärderar VD:s arbete. I styrelsens instruktioner för VD framgår närmare föreskrifter angående VD:s befogenheter och förpliktelser.

VD har ett nära samarbete och informationsutbyte med ordföranden samt regelbundna möten avseende SAS verksamhet och utveckling samt för planeringen av styrelsesammanträdena. För att möjliggöra för styrelsen att fortlöpande följa och kontrollera SAS finansiella ställning förser VD styrelsen med månadsrapporter.

Koncernledningen bestod under 2017/2018 av sju medlemmar inklusive VD fram till mars 2018 då Torbjörn Wist tillträdde som koncerndirektör & CFO. Vid utgången av räkenskapsåret 2017/2018 bestod koncernledningen således av åtta medlemmar. För information om koncernledningens sammansättning och funktioner, se sid. 60.

Koncernledningen är inte ett bolagsorgan i svensk aktiebolsagsrättslig mening och har som kollegialt ledningsorgan inte något på lag grundat ansvar i förhållande till styrelse och aktieägare. Det är enbart VD som rapporterar till styrelsen. Koncernledningen har normalt protokollförda möten varje vecka. Dessa möten leds av VD, som fattar beslut efter samråd med koncernledningens övriga medlemmar.

SAS övergripande enheter som inte är separata juridiska enheter styrs av koncernledningen, genom respektive enhets representant.

Till grund för koncernledningens styrning och kontroll av verksamheten finns riktlinjer och policyer avseende finansiell styrning och uppföljning, kommunikationsfrågor, HR, juridiska frågor, varumärken, affäretik samt miljöfrågor.

INTERNKONTROLL – FINANSIELL RAPPORTERING

SAS tillämpar COSO, ett internationellt vedertaget ramverk för intern kontroll, för att beskriva och utvärdera koncernens kontrollstruktur.

Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen involverar styrelsen, bolagsledningen samt personalen och har utformats för att ge en rimlig försäkran om tillförlitligheten i den externa rapporteringen. Styrelsen är ytterst ansvarig för den interna kontrollen. Nedan beskrivs fem områden som gemensamt formar basen för en god kontrollstruktur.

KONTROLLMILJÖ

Kontrollmiljön utgör basen för den interna kontrollen och innefattar den kultur som SAS kommunicerar och verkar i. Koncernen har som ambition att dess värderingar: pålitlighet, öppenhet, omtanke och värdeskapande ska genomsyra organisationen och den interna kontrollmiljön.

Samtliga handlingar, såväl internt som externt, ska präglas av denna värderingsgrund. SAS Code of Conduct (Uppförandekoden) beskriver önskat förhållningssätt i olika situationer, inklusive en rapportstruktur för avvikelser från önskat förhållningssätt. Information om koncernens styrning finns tillgänglig för samtliga medarbetare på koncernens intranät. Dessa dokument beskriver SAS styrfilosofi,

styrmodell, enheterna och bolagens roller och ansvar, ägarkrav, övergripande uppföljning, interna affärsrelationer samt uppdelning av arbetsuppgifter.

RISKBEDÖMNING

Bolagsledningen gör varje år en verksamhetsövergripande riskbedömning med utgångspunkt i verksamhetens målsättningar. Riskbedömningen presenteras för revisionsutskottet och följs upp kontinuerligt under året.

Med avseende på den finansiella rapporteringen genomförs årligen en bedömning av väsentliga risker i förhållande till större balans- och resultatposter. Genom bedömningen graderas risker med avseende på den finansiella rapporteringen och kritiska områden identifieras.

Vidare genomför SAS internrevision årligen en riskbedömning som ligger till grund för kommande års revisionsplan. Såväl riskbedömningen som revisionsplanen presenteras för bolagsledningen och revisionsutskottet.

KONTROLLAKTIVITETER

För att hantera risker och säkerställa tillförlitligheten i den finansiella rapporteringen utförs kontroller på flera nivåer inom SAS. Under räkenskapsåret 2017/2018 har SAS arbetat vidare med att definiera viktiga kontrollaktiviteter, nyckelkontroller, i förhållande till väsentliga risker med avseende på den finansiella rapporteringen. I SAS ramverk för intern kontroll har dessa nyckelkontroller sammanställts och beskrivits per process. De processer som omfattas av ramverket är ledningsprocessen, bokslutsprocessen, intäktsprocessen, inköpsprocessen, löneprocessen, kapitalförvaltningsprocessen samt kontroller relaterade till IT. Ramverket är föremål för en årlig översyn med utgångspunkt i den uppdaterade riskbedömningen rörande risker med avseende på finansiell rapportering. SAS internrevision utförde sammantaget fem revisioner under räkenskapsåret som avsåg:

- Informationssäkerhet
- Inköspolicyn
- Kundnöjdheten vid extern wet leaseproduktion
- Effektiviseringsprogrammet
- GDPR

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

SAS ambition är att informations- och kommunikationsvägar avseende den interna kontrollen för den finansiella rapporteringen ska vara kända och ändamålsenliga. På intranätet finns samtliga policyer och riktlinjer inom det finansiella området samlade under 'SAS Group Financial Guide'. SAS redovisningsprinciper och eventuella förändringar kommuniceras alltid genom direktutskick samt genom kontinuerliga möten med ekonomer i enheterna och dotterföretagen.

Samtliga enheter och dotterföretag avger varje månad en verksamhetsrapport, inklusive finansiell status och utveckling. För att säkerställa att den externa informationsgivningen blir korrekt och fullständig finns en Informationspolicy som är fastlagd av SAS styrelse. SAS publicerade externa rapporter bygger på rapportering från samtliga legala enheter i enlighet med en standardiserad rapporteringsrutin.

Finansiell information som lämnas regelbundet är: årsredovisningen, kvartalsrapporter, månatliga trafikrapporter, pressmeddelanden, presentationer och telefonkonferenser riktade till finansanalytiker, investerare och möten med kapitalmarknaden i Sverige och internationellt. Ovanstående information finns också tillgänglig på SAS hemsida www.sasgroup.net.

UPPFÖLJNING

SAS internrevision hanteras i extern regi. De revisioner som utförs av internrevisionen baseras på en årlig internrevisionsplan och är främst inriktade på operationella riskområden. Internrevisionsplanen omfattar dock även processer som påverkar den finansiella rapporteringen samt risker för oegentligheter, otillbörligt gynnande av annan part på bolagets bekostnad, och risker för förlust eller förskingring. Den årliga internrevisionsplanen godkänns av revisionsutskottet och SAS koncernens styrelse.

Uppföljning och kontinuerlig utvärdering av efterlevnad av policyer och riktlinjer, såväl som uppföljning av rapporterade brister, görs regelbundet. I samband med uppföljning av åtgärdsplaner för noterade brister i kontrollaktiviteter och dess kontrollmål testas åtgärderna och dess efterlevnad. Rekommendationer från den externa och interna revisionen samt status avseende åtgärder sammanställs och presenteras för koncernledningen och revisionsutskottet. Den finansiella rapporteringen behandlas vid varje styrelsemöte och vid möten i revisionsutskottet.

Söder Mälarsstrand, Stockholm, Sverige.

STYRELSE

Styrelsen ansvarar för SAS organisation och förvaltning, att kontrollen av bokföringen och de ekonomiska förhållandena i övrigt är betryggande samt för tillsättande och entledigande av VD. Samtliga bolagsstämmovalda styrelseledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Stämman 2018 beslutade i enlighet med valberedningens förslag om omval av Carsten Dilling, Monica Caneman, Lars-Johan Jarnheimer, Dag Mejdel och Sanna Suvanto-Harsaae samt nyval av Liv Fiksdahl och Oscar Stege Unger. Till styrelsens ordförande valdes Carsten Dilling.

Styrelsesammansättningen grundades på att SAS agerar på en marknad som kännetecknas av ett betydande förändringstryck och hård konkurrens, men också av tillväxt. Mot bakgrund av dessa förhållanden samt beskedet från Fritz H. Schur, Berit Svendsen och

Jacob Wallenberg att de inte står till förfogande för omval, anser valberedningen att kontinuitet inom den övriga delen av styrelsen är av stor vikt.

Valberedningen bedömde att styrelsen med sin erfarenhet av SAS och tidigare åtgärdsprogram är särskilt lämpad för att kunna ge bolagets ledning det stöd som behövs i det fortsatta förändringsarbetet. Med Carsten Dilling som ny ordförande får SAS ett tydligt industriellt ledarskap samtidigt som hans fyra år som ordinarie styrelseledamot säkrar djup kunskap om bolaget.

Valberedningen ansåg att Kodens krav på mångsidighet, bredd och könsfördelning uppfylldes genom valberedningens förslag.

Inga aktiekonvertibler eller optioner finns utställda till styrelsen i SAS AB.

CARSTEN DILLING
FÖDD 1962

Ordförande i SAS AB:s styrelse sedan 2018. Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2014.

Styrelseuppdrag: Ordförande i NNIT A/S och Icotera A/S, vice ordförande i Højgaard Holding A/S samt ledamot i Terma A/S och i MTH Group A/S.

Utbildning: HA & HD i Udenrigshandel, Copenhagen Business School.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: Styrelseledamot i styrelsen för Get AS, Traen A/S (chairman), Gatetrade A/S, Columbus IT Partner A/S, Dansk Industri (DI), Industriens Arbejdsgivere i Köpenhamn (IAK), och ett antal styrelseuppdrag i TDC koncernen. Tidigare VD och koncernchef TDC A/S.

Aktieinnehav: 35 222.

Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

DAG MEJDELL
FÖDD 1957

Vice ordförande i SAS AB:s styrelse sedan 2008.

Styrelseuppdrag: Ordförande i Norsk Hydro ASA, Sparebank 1 SR Bank ASA, NSB AS, International Post Corporation och Telecomputing AS.

Utbildning: Civilekonom från Norges Handelshøyskole.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: VD och koncernchef för Dyno Nobel ASA samt VD och koncernchef i Posten Norge AS. Styrelseordförande för Arbejdsgiverforeningen Spekter, Svenska Handelsbanken, Region Norge och Vice ordförande i Evry ASA. Styrelseledamot i DYWIDAG System International GmbH. Industrial advisor IK investment Partners.

Aktieinnehav: 4 214.

Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

MONICA CANEMAN
FÖDD 1954

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2010. **Styrelseuppdrag:** Styrelseordförande i Euroclear Sverige AB. Ordförande i Nasdaq AB Listing Committee.

Utbildning: Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: Styrelseordförande i Allenex AB, Arion Bank hf, Big Ba AB, Bravida Holding AB, EDT AS, Fjärde AP Fonden, Frösunda LSS AB, Intervrum AB och Viva Media Group AB. Styrelseledamot i Akademi-kliniken AB, Citymail Group AB, Comhem AB, EDB Business Partner ASA, Intermail A/S, Lindorff Group AB, My Safety AB, Nets AB, Nordisk Energiförvaltning ASA, Nya Livförsäkrings AB, Nocom AB, Resco AB, Schibsted ASA, SEB Trygg Liv, Svenska Dagbladet AB och XponCard Group AB.

Aktieinnehav: 4 000.

Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

LIV FIKSDAHL
FÖDD 1965

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2018. **Styrelseuppdrag/befattning:** Inga externa uppdrag

Utbildning: Finance and management vid Trondheim Økonomiske Høgskole.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: Ansvarig för IT och Operations på DnB och tidigare andra ledande befattningar inom DnB. Styrelseordförande för branschorganisationen Bank og Betaling i Finans Norge. Vice ordförande för Sparebanksforeningen. Styrelsemedlem i BankAxept och Doorstep.

Aktieinnehav: 0.

Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

Revisorer: PricewaterhouseCoopers AB (PwC)
Huvudansvarig revisor: Bo Hjalmarsson. Auktoriserad revisor. Utsedd 2013.
Övriga större uppdrag: Ericsson och SAAB.
Styrelsesekreterare: Marie Wohlfahrt, chefsjurist.

LARS-JOHAN JARNHEIMER
FÖDD 1960

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2013. Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Arvid Nordqvist HAB, Egmont International Holding AS och Ingka Holding B.V (moderbolag till IKEA). Styrelseledamot i Wonderboo AB och Elite Hotels.

Utbildning: Bachelor of Science in Business Administration and Economics, Lunds och Växjö universitet.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: Styrelseordförande i Qliro Group, BRIS och Eniro AB. Styrelseledamot i MTG Modern Times Group AB, Millicom International Cellular S.A, Invik, Apoteket AB. VD och koncernchef Tele2. Aktieinnehav: 10 000. Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

SANNA SUVANTO-HARSAAE
FÖDD 1966

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2013. Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Altia Oyj, BoConcept AS, TCM Group AS, Babysam AS, Nordic Pet Care Group AS, Workz AS och Footway AB. Vice ordförande i Paulig Oyj. Styrelseledamot i CEPOS och Broman Group Oyj.

Utbildning: Civilekonom, Lunds universitet.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: Styrelseordförande i Health and Fitness Nordic AB, Sunset Boulevard AS och BTX AS. Styrelseledamot i Jetpak AB, Duni AB, Candyking AB, Upplands Motor AB, CCS AB, Clas Ohlson AB och Symrise AG. Aktieinnehav: 2 100. Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

OSCAR STEGE UNGER
FÖDD 1975

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2018. Styrelseuppdrag/befattning: Direktör på Wallenberg Foundations AB

Utbildning: Master of Science in Business Administration och Bachelor of Science in Economics vid Stockholms universitet.

Tidigare styrelseuppdrag/befattningar: Chef för investerarrelationer och därefter Kommunikationschef på Investor AB.

Aktieinnehav: 5 000. Aktieinnehav närstående: 0.

Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen och till bolagets större aktieägare.

ARBETSTAGARREPRESENTANT
ENDRE RØROS, FÖDD 1972

Verksam i SAS Norge. Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan januari 2018.

Aktieinnehav: 0. Aktieinnehav närstående: 0.

SUPPLEANTER:

Pål Gisle Andersen, förste suppleant. Aktieinnehav: 0.

Jan Levi Skogvang, andre suppleant. Aktieinnehav: 0.

ARBETSTAGARREPRESENTANT
CECILIA VAN DER MEULEN,
FÖDD 1955

Verksam i SAS Sverige. Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2017.

Aktieinnehav: 0. Aktieinnehav närstående: 0.

SUPPLEANTER:

Lisa Kemze, förste suppleant. Aktieinnehav: 0.

Joacim Olsson, andre suppleant. Aktieinnehav: 0.

ARBETSTAGARREPRESENTANT
JANNE WEGEBERG, FÖDD 1951

Verksam i SAS Danmark. Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2016.

Aktieinnehav: 0. Aktieinnehav närstående: 0.

SUPPLEANTER:

Christa Cere, förste suppleant. Aktieinnehav: 0.

Kim John Christiansen, andre suppleant. Aktieinnehav: 0.

LEDNINGSGRUPP

Koncernledningen svarar för koncernens affärsstyrning, ekonomisk rapportering, förvärv/avyttringar, finansiering och kommunikation samt andra koncernövergripande frågor. Medlemmarna i koncernledningen tillsätts av VD i samråd med styrelsen. Det är enbart VD

som rapporterar till styrelsen medan övriga koncernledningsmedlemmar rapporterar till VD. Koncernledningen har fördelat ansvaret inbördes vad gäller koncernens affärsstyrning och har normalt protokollförda möten varje vecka.

RICKARD GUSTAFSON,
FÖDD 1964

Verkställande direktör och koncernchef. Medlem av SAS Group Management sedan 1 februari 2011.
Tidigare: Olika ledande befattningar inom GE Capital, både i Europa och USA, och 2006–2011 VD på Codan/Trygg-Hansa.
Externa styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Aleris och styrelseledamot i FAM AB.
Utbildning: Civilingenjör Industriell Ekonomi.
Aktieinnehav: 40 000.
Aktieinnehav närstående: 5.

Rickard Gustafson eller närstående har inga väsentliga aktieinnehav eller delägarskap i företag som SAS har betydande affärer med.

GÖRAN JANSSON,
FÖDD 1958

Vice VD och EVP Strategy & Ventures. Medlem av SAS Group Management sedan 1 mars 2011.
Tidigare: CFO och vice koncernchef i Assa Abloy.
Externa styrelseuppdrag: Styrelseledamot i SPP.
Utbildning: Civilekonom, Stockholms universitet.
Aktieinnehav: 0
Aktieinnehav närstående: 0.

TORBJØRN WIST,
FÖDD 1968

Koncerndirektör och CFO. Medlem av SAS Group Management sedan 1 mars 2018.
Tidigare: Group Treasurer på Telenor ASA samt flera ledande finansiella befattningar i Salomon Brothers, Merrill Lynch och Greenhill & Co.
Externa styrelseuppdrag: Inga.
Utbildning: Civilekonom, Richard Ivey School of Business vid University of Western Ontario i London, Kanada.
Aktieinnehav: 0.
Aktieinnehav närstående: 0.

MATTIAS FORSBERG,
FÖDD 1972

Koncerndirektör och CIO. Medlem av SAS Group Management sedan 1 januari 2016.
Tidigare: CIO Systembolaget 2011–2015 och innan dess CIO B&B Tools samt strategi-/managementkonsult på Accenture med erfarenhet av svenska och internationella uppdrag.
Externa styrelseuppdrag: Ledamot i Skandias fullmäktige.
Utbildning: Civilingenjör Teknisk Fysik samt Civilekonom, Uppsala universitet.
Aktieinnehav: 0.
Aktieinnehav närstående: 0.

CARINA MALMGREN HEANDER,
FÖDD 1959

Koncerndirektör och Chief of Staff. Medlem av SAS Group Management sedan 1 januari 2015.
Tidigare: Flertalet ledande befattningar inom HR och affärsverksamhet hos Electrolux, Sandvik och ABB.
Externa styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Svenska Flygbranschen AB. Styrelseledamot i Projektengagemang AB och Scandinavian Track Group AB.
Utbildning: Civilekonom, Linköpings universitet.
Aktieinnehav: 0.
Aktieinnehav närstående: 0.

ANNELIE NÄSSÉN,
FÖDD 1968

Koncerndirektör Global Sales & Marketing. Medlem av SAS Group Management sedan 1 juli 2017.
Tidigare: Kommer närmast från en tjänst som VP Global Sales & Revenue Management och har dessförinnan haft ett antal ledande befattningar inom SAS kommersiella enheter och Travel Retail.
Externa styrelseuppdrag: Inga
Utbildning: Bachelor of Management / BI Norwegian Business School Oslo, DIHM Marketing Management / IHM Business School.
Aktieinnehav: 933.
Aktieinnehav närstående: 0.

LARS SANDAHL SØRENSEN,
FÖDD 1963

Vice VD och COO. Medlem av SAS Group Management sedan 1 maj 2015.
Tidigare: Internationell bakgrund från ledande roller inom ISS World (grupp-CCO), SAS (koncern-CCO & CEO för SAS International), Visit Denmark (VD), Dansk Industri. Partner för AIMS International och rådgivare för stora europeiska aktiva ägarfonder.
Externa styrelseuppdrag: NKT Holding A/S, Industriens Fond, DI:s (Dansk Industri) Hovedbestyrelse, DI:s utskott för Erhvervspolitik, IAK och Sport Event Denmark.
Utbildning: Economics & management från Kansai Gaidai University & St. Cloud University och Stanford University.
Aktieinnehav: 0.
Aktieinnehav närstående: 0.

KARL SANDLUND,
FÖDD 1977

Koncerndirektör Commercial. Medlem av SAS Group Management sedan 1 februari 2014.
Tidigare: Kommer närmast från en tjänst som Koncerndirektör & Chief Strategy Officer och har dessförinnan arbetat i olika ledningsroller för SAS. Innan Karl Sandlund rekryterades till SAS 2004 arbetade han inom McKinsey.
Externa styrelseuppdrag: Inga.
Utbildning: Civilingenjör Industriell Ekonomi, Linköpings universitet.
Aktieinnehav: 2 000.
Aktieinnehav närstående: 0.

KOMMENTAR TILL SAS RESULTAT OCH FINANSIELLA POSITION

Ökade intäkter och ökad effektivitet gav SAS det bästa resultatet på många år. Högre flygbränslepriser och kostnader kopplade till trafikstörningar tyngde dock resultatet under den senare delen av året. För fjärde året i rad har SAS genererat en avkastning på investerat kapital som överstigit kapitalkostnaden. Detta innebär att SAS har kunnat lösa in sina preferensaktier, vilket bereder väg för framtida utdelningar till stamaktieägare.

RESULTATKOMMENTAR

Resultatet före skatt och jämförelsestörande poster uppgick under 2017/2018 till 2 127 (1 951) MSEK. Detta är något bättre än vår vägledning i början av räkenskapsåret, trots flygbränslekostnader som var betydligt högre än föregående år. Resultatets främsta drivkrafter under 2017/2018 var följande:

Intäkterna ökade med 2 064 MSEK under året. Detta berodde på en positiv utveckling av enhetsintäkten hänförlig till en ökad trafik och antalet passagerare som svar på SAS mer kundanpassade kapacitet. Fraktintäkterna ökade också med 162 MSEK och intäkter kopplade till EuroBonus ökade med 215 MSEK.

Rörelsekostnaderna exklusive jämförelsestörande poster ökade med 1 731 MSEK jämfört med föregående år. Flygbränslekostnaderna ökade med MSEK 1 160. Kostnader kopplade till trafikstörningar ökade med 480 MSEK.

Effektiviseringsåtgärderna bidrog under räkenskapsåret med 723 MSEK och motverkade därmed prisökningar i avtal. Effektiviseringen bidrog till att sänka den valutajusterade enhetskostnaden exklusive flygbränsle med 1.1% jämfört med föregående år. Positiva valutaeffekter om 333 MSEK påverkade även resultatet under räkenskapsåret. Valutakursutvecklingen hade en positiv effekt på intäkterna om 931 MSEK, framförallt till följd av en starkare NOK. Rörelsekostnaderna påverkades däremot negativt med -574 MSEK, delvis på grund av en starkare NOK, samt även på grund av en starkare USD under den senare delen av räkenskapsåret. Mer information om valutaeffekterna samt SAS säkringsstrategi finns på sid. 45–46.

FINANSIELL STÄLLNING

Det är glädjande att vi under det gångna räkenskapsåret kunnat fortsätta stärka vår finansiella ställning. Eget kapital minskade med enbart 790 MSEK trots inlösen av preferensaktier för nästan 2,6 miljarder SEK. Den finansiella beredskapen var god och slutade på 42% trots att vi genomfört ovan nämnda inlösen av preferensaktier, samt investeringar om 6,8 miljarder SEK. Av investeringarna var 5,2 miljarder SEK relaterade till flygplan och dessa har huvudsakligen finansierats genom sale and leaseback.

I början av november 2017 genomfördes framgångsrikt en riktad emission om 1 270 MSEK. Detta förbättrade våra möjligheter att uppnå sänkta finansieringskostnader. Ett första steg togs i november 2017 då vi emitterade ett nytt icke säkrat obligationslån på 1,5 miljarder SEK till en kupongränta om 5,37%. I juni utökades obligationen med 750 MSEK till en kupong om 4,73%. Efter räkenskapsårets slut löstes återstoden av preferensaktierna in för en sammanlagd summa av 1 103 MSEK. Sammantaget innebär detta att vår genomsnittliga finansieringskostnad, om man också inkluderar utdelningen till preferensaktieägarna, kommer minska betydligt framöver.

FRAMTIDA AKTIVITETER

Vårt mål är att långsiktigt säkerställa att vi över en konjunkturcykel skapar värde för aktieägarna och årets resultat visar att vi är på rätt väg. Vi har fått ett stort förtroende från aktieägare och kapitalmarknad och vi avser fortsätta förvalta det efter bästa förmåga.

Även om årets resultat stärker oss återstår mycket att göra. Vår pågående förnyelse av flygplansflottan ökar kapitalbindningen, vilket i sin tur ökar lönsamhetskraven. För att uppnå högre lönsamhet är det avgörande att vi fortsätter genomförandet av vårt effektiviseringsprogram och breddningen av vår intäktsbas, bland annat genom ökade intäkter relaterade till EuroBonus-programmet.

Aveseende bolagets finansiering kommer konvertibellånet om 1 574 MSEK förfalla i April 2019, förutsatt att konvertering inte sker innan dess. Vi arbetar just nu på bästa sätt att hantera detta.

Det har varit ett spännande första år i företaget. Det är en mångfacetterad och komplicerad verksamhet, med hårt arbetande människor. Det är tydligt att branschen är i förändring, men att SAS har goda förutsättningar att spela en fortsatt viktig roll i skandinavisk luftfart.

Tack för ditt intresse och stöd under året.

Torbjørn Wist
CFO

28 januari 2019

KONCERNENS RESULTATRÄKNING INKLUSIVE RAPPORT ÖVER ÖVRIGT TOTALRESULTAT

MSEK	Not	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Intäkter	2	44 718	42 654
Personalkostnader	3	-9 441	-9 205
Övriga rörelsekostnader	4	-28 347	-27 489
Leasingkostnader flygplan		-3 156	-3 116
Avskrivningar och nedskrivningar	5	-1 763	-1 635
Resultatandelar i intresseföretag	6	35	4
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag samt rörelser		-4	-21
Resultat vid försäljning av flygplan, byggnader och slots-par	7	479	995
Rörelseresultat		2 521	2 187
Resultat från andra värdepappersinnehav	8	0	1
Finansiella intäkter	9	129	148
Finansiella kostnader	9	-609	-611
Resultat före skatt		2 041	1 725
Skatt	10	-452	-576
Årets resultat		1 589	1 149
Övrigt totalresultat			
Poster som senare kan återföras i resultaträkningen:			
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamheter		147	-124
Kassafördessäkringar – säkringsreserv, netto efter skatt om 45 (-41)		-160	147
Poster som ej kommer att återföras i resultaträkningen:			
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsordningar, netto efter skatt om 291 (-408)		-915	1 210
Summa övrigt totalresultat, netto efter skatt		-928	1 233
Summa totalresultat		661	2 382
<i>Årets resultat hänförligt till:</i>			
Innehavare av aktier i moderföretaget		1 589	1 149
Innehav utan bestämmande inflytande		0	0
Resultat per stamaktie (SEK) ¹	41	3,70	2,42
Resultat per stamaktie efter utspädning(SEK) ¹	41	3,25	2,13

1) Resultat per stamaktie är beräknat som periodens resultat hänförligt till innehavare i moderföretaget efter avdrag för utdelning på preferensaktier i relation till i genomsnitt 382 582 551 (330 082 551) utestående stamaktier.

SAS koncernen har inte några options- eller aktieprogram. Konvertibla obligationslån medför utspädningseffekt i de fall en konvertering till stamaktier skulle medföra ett försämrat resultat per aktie. Per balansdagen fanns ett konvertibelt obligationslån om 1 574 MSEK omfattande 66 329 543 aktier.

Resultat före skatt och jämförelsestörande poster, MSEK	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Resultat före skatt	2 041	1 725
Nedskrivningar ¹	206	208
Omstruktureringskostnader ²	255	110
Realisationsresultat ³	-475	-974
Övriga jämförelsestörande poster ⁴	100	882
Resultat före skatt och jämförelsestörande poster	2 127	1 951

1) Nedskrivningar avser flygplan 206 (0) MSEK och IT-system 0 (208) MSEK.

2) Omstruktureringskostnader belastar resultatet som personalkostnader 105 (74) MSEK och fastighetskostnader 150 (36) MSEK.

3) Realisationsresultat omfattar flygplansförsäljningar 479 (317) MSEK, överlåtelse av två slots-par på London Heathrow 0 (678) MSEK samt försäljning av dotterföretag -4 (-21).

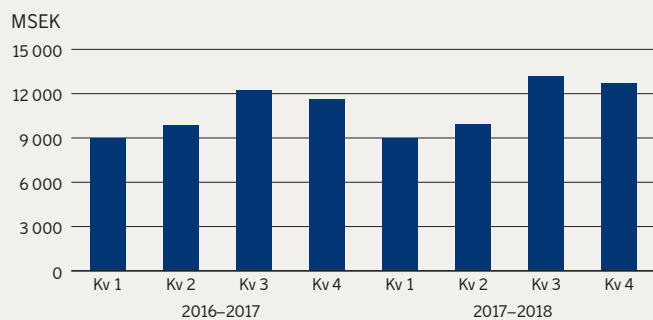
4) Övriga jämförelsestörande poster inkluderar avsättning om 100 (0) MSEK som ska delas ut till våra medarbetare som en gratifikation, kostnader relaterade till flygplan 0 (180) MSEK samt negativ resultat-effekt om 672 MSEK under 2016/2017 avseende bot (70,2 MEUR) för överträdelse av konkurrensregler inom flygfraktsområdet. Dessutom ingår 0 (30) MSEK avseende en avtalsförlikning inom fraktverksamheten.

RESULTATRÄKNING EXKLUSIVE ÖVRIGT TOTALRESULTAT – KVARTALSVISA UPPGIFTER

MSEK	2016–2017					2017–2018				
	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår
	Nov–jan	Feb–apr	Maj–jul	Aug–okt	Nov–okt	Nov–jan	Feb–apr	Maj–jul	Aug–okt	Nov–okt
Intäkter	8 957	9 843	12 210	11 644	42 654	8 978	9 916	13 146	12 678	44 718
Personalkostnader	-2 421	-2 302	-2 293	-2 189	-9 205	-2 268	-2 355	-2 385	-2 433	-9 441
Övriga rörelsekostnader	-6 105	-7 188	-6 778	-7 418	-27 489	-5 859	-6 846	-7 461	-8 181	-28 347
Leasingkostnader flygplan	-733	-801	-808	-774	-3 116	-760	-765	-814	-817	-3 156
Avskrivningar och nedskrivningar	-327	-388	-343	-577	-1 635	-353	-374	-404	-632	-1 763
Resultatandelar i intresseföretag	-11	3	-4	16	4	-9	-8	29	23	35
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag samt rörelser	-21	0	0	0	-21	-4	0	0	0	-4
Resultat vid försäljning av flygplan, byggnader och slots-par	84	723	110	78	995	104	47	26	302	479
Rörelseresultat	-577	-110	2 094	780	2 187	-171	-385	2 137	940	2 521
Resultat från andra värdepappersinnehav	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter	41	43	29	35	148	34	30	34	31	129
Finansiella kostnader	-161	-142	-150	-158	-611	-136	-144	-167	-162	-609
Resultat före skatt	-697	-208	1 973	657	1 725	-273	-499	2 004	809	2 041
Skatt	141	-112	-438	-167	-576	34	141	-458	-169	-452
Periodens resultat	-556	-320	1 535	490	1 149	-239	-358	1 546	640	1 589
<i>Hänförligt till:</i>										
Innehavare av aktier i moderföretaget	-556	-320	1 535	490	1 149	-239	-358	1 546	640	1 589
Innehav utan bestämmande inflytande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

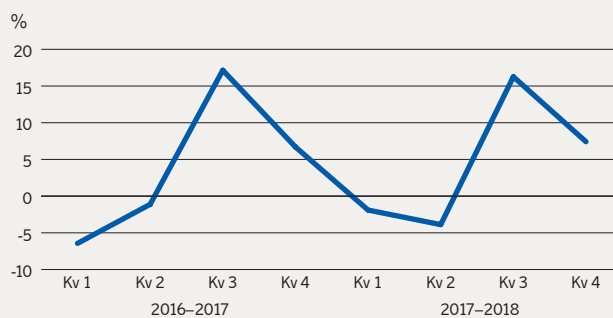
INTÄKTER

(kvartal enligt räkenskapsåret november–oktober)

EBIT-MARGINAL

(kvartal enligt räkenskapsåret november–oktober)

KONCERNENS BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR, MSEK	Not	31 okt 2018	31 okt 2017
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	11	1 498	1 581
Materiella anläggningstillgångar	12		
Byggnader och mark		500	549
Flygplan		8 767	7 900
Reservmotorer och reservdelar		92	57
Verkstadsinventarier och serviceutrustning för flygplan		73	88
Övriga inventarier och fordon		102	95
Pågående investeringar		48	16
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	13	2 658	1 987
		12 240	10 692
Finansiella anläggningstillgångar	14		
Kapitalandelar i intresseföretag	6	417	374
Andra värdepappersinnehav		3	3
Pensionsmedel, netto	15	4 025	4 871
Uppskjuten skattefordran	10	174	219
Andra långfristiga fordringar		2 770	2 512
		7 389	7 979
Summa anläggningstillgångar		21 127	20 252
Omsättningstillgångar			
Varulager och förråd	16	401	321
		401	321
Kortfristiga fordringar	17		
Kundfordringar		1 219	1 363
Fordringar hos intresseföretag	18	1	2
Övriga fordringar		866	931
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	829	850
		2 915	3 146
Likvida medel			
Kortfristiga placeringar	20	4 232	5 932
Kassa och bank		5 524	2 904
		9 756	8 836
Summa omsättningstillgångar		13 072	12 303
SUMMA TILLGÅNGAR		34 199	32 555

EGET KAPITAL OCH SKULDER, MSEK	Not	31 okt 2018	31 okt 2017
Eget kapital			
Aktiekapital	21	7 732	6 776
Övrigt tillskjutet kapital		327	327
Reserver	22	1 261	1 274
Balanserade vinstmedel		-2 052	-319
Totalt eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare		7 268	8 058
Innehav utan bestämmande inflytande		0	0
Totalt eget kapital		7 268	8 058
Långfristiga skulder	23		
Förlagslån	24	1 161	1 067
Obligationslån	25	3 040	386
Övriga lån	26	3 291	4 088
Uppskjuten skatteskuld	10	359	361
Övriga avsättningar	28	4 044	3 461
Övriga skulder		116	0
		12 011	9 363
Kortfristiga skulder			
Kortfristig del av långfristiga lån		2 272	2 868
Kortfristiga lån	29	328	166
Förskott från kunder		13	11
Leverantörsskulder		1 675	1 448
Skatteskulder		32	32
Trafikavräkningsskuld		5 681	5 064
Kortfristig del av övriga avsättningar	28	1 028	1 499
Övriga skulder		582	712
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30	3 309	3 334
		14 920	15 134
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		34 199	32 555
Eget kapital per stamaktie (SEK) ¹		16,11	13,28

1) Eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare exklusive preferenskapital i relation till 382 582 551 (330 082 551) utestående stamaktier.

Information om koncernens ställda säkerheter, eventual- och hyresförpliktelser finns i not 31, 32 och 33.

KONCERNENS FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

MSEK	Aktiekapital ¹	Övrigt tillskjutet kapital ²	Säkringsreserver	Omräkningsreserv	Balanserade vinstmedel ³	Totalt eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning 1 november 2016	6 776	327	1 325	-74	-2 328	6 026	-	6 026
Utdelning preferensaktier					-350	-350	-	-350
Totalresultat november–oktober			147	-124	2 359	2 382	-	2 382
Utgående balans 31 oktober 2017	6 776	327	1 472	-198	-319	8 058	-	8 058
Nyemission	1 055				178	1 233	-	1 233
Utdelning preferensaktier					-105	-105	-	-105
Inlösen preferensaktier	-99				-2 480	-2 579	-	-2 579
Totalresultat november–oktober			-160	147	674	661	-	661
Utgående balans 31 oktober 2018	7 732	327	1 312	-51	-2 052	7 268	-	7 268

1) Antal aktier i SAS AB: 382 582 551 (330 082 551) stamaktier, kvotvärde 20,10 SEK samt 2 101 552 (7 000 000) preferensaktier, kvotvärde 20,10 SEK.

2) Beloppet består av överkursfonder samt eget kapitalandel av konvertibelt lån.

3) Utdelning på stamaktier har ej lämnats för 2016/2017.

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

MSEK	Not	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt		2 041	1 725
Avskrivningar och nedskrivningar		1 763	1 635
Resultat vid försäljning av flygplan, byggnader och aktier		-475	-974
Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet m.m.	34	228	341
Betald skatt		-45	-26
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		3 512	2 701
<i>Förändring av:</i>			
Varulager och förråd		-79	-9
Rörelsefordringar		267	-11
Rörelseskulder		859	-238
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital		1 047	-258
Kassaflöde från den löpande verksamheten		4 559	2 443
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Flygplan		-5 236	-5 730
Reservmateriel		-38	-97
Byggnader, inventarier och pågående investeringar		-107	-113
Aktier och andelar, immateriella tillgångar m.m.		-11	-73
Förskottsinsbetalningar för flygplan		-1 448	-1 302
Summa investeringar		-6 840	-7 315
Avyttring av dotterföretag	35	-3	-24
Försäljning av flygplan, reservmotorer och byggnader		-	1 313
Intäkter från sale and leaseback av flygplan		4 068	5 224
Försäljning av andra anläggningstillgångar m.m.		96	715
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 679	-87
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
	36		
Nyemission		1 223	-
Inlösen av preferensaktier		-2 579	-
Utdelning på preferensaktier		-228	-350
Upptagande av lån		3 853	2 385
Återbetalning av lån		-2 921	-3 183
Förmånsbestämda pensionsbetalningar		-283	-546
Utbetalningar av depositioner och spärrade bankmedel		-224	-291
Återbetalningar av depositioner och spärrade bankmedel		211	166
Övrigt i finansieringsverksamheten		-15	-68
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-963	-1 887
Årets kassaflöde		917	469
Omräkningsdifferens i likvida medel		3	-3
Likvida medel vid årets början		8 836	8 370
Likvida medel vid årets slut	37	9 756	8 836
Kassaflöde från den löpande verksamheten per stamaktie (SEK)		11,92	7,40

KOMMENTARER TILL KASSAFLÖDESANALYSEN

Kassaflödet från den löpande verksamheten före rörelsekapitalförändringar uppgick till 3 512 (2 701) MSEK. Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet m.m. avser främst avsättningar för omstruktureringsskostnader och andra jämförelsestörande poster.

Rörelsekapitalförändringarna uppgick till 1 047 (-258) MSEK. Det är framförallt rörelseskulder, särskilt trafikavräkningsskulden som har ökat under året.

Årets flygplansförvärv som uppgick till 4 010 MSEK består av leveransbetalningar för nio nya Airbus A320neo, varav åtta omgående avyttrades genom sale and leaseback samt köp av sju Boeing 737, en Airbus A319, en Airbus A340 och en Bombardier Q400 som tidigare var operationellt leaseade. Därutöver inkluderar

flygplansinvesteringarna 1 009 MSEK aktiverade utgifter för flygplansunderhåll och 217 MSEK för flygplansmodifieringar.

Under året genomfördes sale and leaseback av åtta Airbus A320neo som förvärvats under året samt sex Boeing 737.

Ett obligationslån på 1 500 MSEK återbetalades på förfalldagen i november parallellt med att ett nytt obligationslån på samma belopp emitterades till bättre villkor och med förfalldatum i november 2022. Det nya obligationslånet utökades i juni genom emission av en ytterligare tranch om 750 MSEK.

Sammantaget ökade SAS koncernens likvida medel under räkenskapsåret med 920 (466) MSEK varefter de likvida medlen uppgick till 9 756 (8 836) MSEK.

NOTÖVERSIKT

REDOVISNINGSPRINCIPER		
NOT 1	Väsentliga redovisningsprinciper	67

INTÄKTER & RESULTAT		
NOT 2	Intäkter	73
NOT 4	Övriga rörelsekostnader	75
NOT 5	Avskrivningar och nedskrivningar	75
NOT 6	Resultat och kapitalandelar i intresseföretag	75
NOT 7	Resultat vid försäljning av flygplan, byggnader och slots-par	76
NOT 8	Resultat från andra värdepappersinnehav	76
NOT 9	Finansnetto	76
NOT 10	Skatt	76
NOT 38	Ersättning till revisorer	95
NOT 39	Transaktioner med intresseföretag	95
NOT 40	Segmentrapportering	96
NOT 42	Resultat per aktie	97
NOT 43	Transaktioner med närstående	97

MEDARBETARE		
NOT 3	Personalkostnader	73
NOT 15	Ersättningar till anställda efter avslutad anställning	80

OPERATIVA TILLGÅNGAR		
NOT 11	Immateriella tillgångar	77
NOT 12	Materiella anläggningstillgångar	78
NOT 13	Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	79
NOT 16	Varulager och förråd	83
NOT 17	Kortfristiga fordringar	83
NOT 18	Kortfristiga fordringar hos intresseföretag	83
NOT 19	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	83
NOT 41	Dotterföretag i SAS koncernen	97

ÖVRIGT		
NOT 44	Väsentliga händelser efter balansdagen	97

FINANSIELLA TILLGÅNGAR & SKULDER		
NOT 14	Finansiella anläggningstillgångar	79
NOT 20	Kortfristiga placeringar	83
NOT 23	Långfristiga skulder	84
NOT 24	Förlagslån	84
NOT 25	Obligationslån	85
NOT 26	Övriga lån	85
NOT 27	Finansiell riskhantering och finansiella derivat	86
NOT 29	Kortfristiga lån	93
NOT 37	Likvida medel	95

OPERATIVA SKULDER & FÖRPLIKTELSE		
NOT 28	Övriga avsättningar	93
NOT 30	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	93
NOT 31	Ställda säkerheter	93
NOT 32	Eventualförpliktelser	94
NOT 33	Hyresförpliktelser	94

KAPITALSTRUKTUR		
NOT 21	Aktiekapital	84
NOT 22	Reserver	84

KASSAFLÖDESNOTER		
NOT 34	Justering för övriga poster som inte ingår i kassafödet med mera	94
NOT 35	Avyttring av dotterföretag	94
NOT 36	Skulder i finansieringsverksamheten	95

MODERFÖRETAGET		
NOT 1	Antal anställda, löner, andra ersättningar och sociala kostnader	100
NOT 2	Resultat från finansiella poster	100
NOT 3	Skatt	100
NOT 4	Andelar i dotterföretag	100
NOT 5	Andra värdepappersinnehav	100
NOT 6	Konvertibelt lån	100
NOT 7	Obligationslån	100
NOT 8	Eventualförpliktelser	100
NOT 9	Ersättning till revisorer	100

NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Uttryckt i miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

NOT 1 VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

ALLMÄNT

SAS AB ("Bolaget") och dess dotterföretag (kallas kollektivt för "Koncernen") tillhandahåller transporttjänster.

Koncernens huvudsakliga verksamhet är att bedriva passagerarflyg i ett omfattande nordiskt och internationellt nätverk. Koncernens tre viktiga knutpunkter i Köpenhamn, Oslo och Stockholm utgör fundamentet i flygnätverket. Förutom passagerarflyg erbjuder koncernen flygfrakttjänster och andra flygrelaterade tjänster på utvalda flygplatser i koncernens linjenätverk.

SAS AB är ett svenskt publikt aktieföretag med säte i Stockholm och adressen till huvudkontoret är Frösundaviks allé 1, Solna, Stockholm. SAS AB är moderföretag i SAS koncernen.

Koncernredovisningen för SAS AB har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen, RFR 1 "Kompletterande regler för koncerner", samt International Financial Reporting Standards (IFRS) och tolkningar från IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) sådana de antagits av EU och som gäller för räkenskapsår som börjar den 1 november 2017. Dessa standarder har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter. De finansiella rapporterna har upprättats på basis av anskaffningsvärde med undantag för omvärdering av finansiella tillgångar och skulder. De viktigaste redovisningsprinciperna anges nedan.

UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

För att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS krävs att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och antaganden.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Förändringar i uppskattningarna redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Se mer information under rubriken "Kritiska redovisningsbedömningar och källor till osäker värdering" i denna not.

NYA OCH ÄNDRADE STANDARDER OCH TOLKNINGAR SOM GÄLLER FÖR RÄKENSKAPSÅRET 2017/2018

Under 2017/2018 har det inte skett några väsentliga förändringar av IFRS som har påverkat koncernen. IAS 7, Rapport över kassaflöden, är ändrad vad gäller upplysningar om förändringar av skulder hänförliga till finansieringsverksamheten, se not 36.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Koncernredovisningen omfattar finansiella rapporter för moderföretaget och enheter över vilka koncernen har bestämmande inflytande. Koncernen kontrollerar ett företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt inflytande i företaget.

Företag där koncernens ägande uppgår till minst 20% och högst 50%, eller där koncernen har betydande inflytande på annat sätt men inte kan utöva ett bestämmande inflytande, definieras som intresseföretag. Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Resultat från dotterföretag som förvärvats under året ingår i koncernens resultat från och med den dag då det kom under koncernens kontroll. De nettotillgångar som kan särskiljas, såväl materiella som immateriella, i nyligen förvärvade dotterföretag konsolideras i de finansiella rapporterna på basis av verkligt värde för koncernen vid det datum då koncernen fick kontroll. Resultat från dotterföretag som avyttrats under räkenskapsåret ingår i koncernens resultat fram till försäljningsdagen.

Minoritetsintresse i nettotillgångar hos konsoliderade dotterföretag redovisas i koncernens balansräkning som en separat komponent i eget kapital. Koncernens resultat och komponenter i övrigt totalresultat är hänförligt till moderföretagets ägare och till minoritetens ägare även om detta leder till ett negativt värde för minoritetsintresset. Alla koncerninterna transaktioner, balansposter, intäkter och kostnader elimineras vid konsolidering.

RÖRELSEFÖRVÄRV

Förvärv av dotterföretag och rörelser redovisas enligt förvärvsmetoden. Anskaffningsvärdet för rörelseförvärv värderas som det sammanlagda verkliga värdet (vid förvärvstidpunkten då bestämmande inflytande erhålls) för förvär-

vade tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder samt emitterade egetkapitalandelar utfärdade av koncernen i utbyte mot kontroll av den förvärvade rörelsen. Förvärvsrelaterade kostnader redovisas i resultatet när de uppkommer. I anskaffningsvärdet ingår även verkligt värde vid förvärvstidpunkten för de tillgångar eller skulder som är följden av en överenskommelse om villkorad köpeskilling. Villkorad köpeskilling klassificeras antingen som eget kapital eller som finansiell skuld. Belopp klassificerade som finansiella skulder omvärderas varje period till verkligt värde. Eventuella omvärderingsvinster och -förluster redovisas i resultatet.

Det förvärvade företagets identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser som uppfyller kraven för redovisning enligt IFRS 3 "Rörelseförvärv" redovisas till sitt verkliga värde på förvärvsdagen.

Vid rörelseförvärv där summan av anskaffningsvärdet, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande, och verkligt värde vid förvärvstidpunkten på tidigare aktieinnehav överstiger verkligt värde vid förvärvstidpunkten på identifierbara förvärvade nettotillgångar redovisas skillnaden som goodwill i balansräkningen. Om skillnaden är negativ redovisas denna som en vinst på ett förvärv till lågt pris direkt i resultatet efter omprövning av skillnaden.

Innehav utan bestämmande inflytande

Förändringar i moderföretagets andel i ett dotterföretag som inte leder till en förlust av bestämmande inflytande redovisas som egetkapitaltransaktioner (det vill säga som transaktioner med koncernens ägare). Eventuell skillnad mellan det belopp med vilket innehav utan bestämmande inflytande justeras och det verkliga värdet på den erlagda eller erhållna ersättningen redovisas direkt i eget kapital och fördelas på moderföretagets ägare.

Förlust av bestämmande inflytande

När moderföretaget förlorar bestämmande inflytande över ett dotterföretag, beräknas vinsten eller förlusten vid avyttringen som skillnaden mellan:

- summan av det verkliga värdet för den erhållna ersättningen och det verkliga värdet av eventuellt kvarvarande innehav och
- de tidigare redovisade värdena för dotterföretagets tillgångar (inklusive goodwill), skulder och eventuellt innehav utan bestämmande inflytande.

INNEHAV I INTRESSEFÖRETAG

Intresseföretag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 % och 50 % av rösterna. Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Resultat i intresseföretag redovisas med utgångspunkt i koncernens ägarandel av resultat för dessa intresseföretag. Eventuella förluster hos intresseföretag redovisas i koncernredovisningen tills innehavet i sådana intresseföretag skrivs ned till noll. Efter detta redovisas förluster endast i den utsträckning koncernen är skyldig att ge ekonomiskt stöd till sådana intresseföretag.

Det redovisade värdet för innehav i intresseföretag motsvarar kostnaden för varje investering, inklusive goodwill, andelen balanserade vinstmedel efter förvärv och andra eventuella förändringar i eget kapital. Det redovisade värdet av innehav i intresseföretag värderas regelbundet, och om värdet har sjunkit skrivs det ned under den period då detta skedde.

Vinster och förluster från transaktioner med intresseföretag elimineras proportionerligt med koncernens intresse i dessa företag.

AVVECKLADE VERKSAMHETER OCH TILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING

När koncernen avser att avyttra, alternativt kategorisera som "innehav för försäljning", en verksamhet som utgör en självständig, väsentlig verksamhet eller ett geografiskt verksamhetsområde ska den klassificeras som avvecklad. Vinst eller förlust efter skatt i den avvecklade verksamheten särredovisas i resultaträkningen, skild från koncernens övriga resultat och redovisningen för jämförelseperioden visas för att presentera den avvecklade verksamheten separat från den kvarvarande verksamheten.

Tillgångar som innehas för försäljning värderas till det lägre av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. Anläggnings-tillgångar och avyttringsgrupper klassificeras som innehav för försäljning om deras redovisade värde kommer att återvinnas vid en försäljning snarare än genom fortsatt nyttjande. Detta villkor anses vara uppfyllt när företagsledningen och styrelsen har fattat beslut om att avyttra rörelsen, en aktiv försäljningsprocess har inletts, och tillgångarna finns tillgängliga för omedelbar försäljning i sitt nuvarande skick, samt att det är troligt att försäljningen kommer att ske inom ett år.

SEGMENTRAPPORTERING

Koncernens verksamhet redovisas som ett rörelsesegment, vilket är konsekvent med den interna rapporteringen till högsta verkställande beslutsfatta- ren definierad som SAS koncernledning.

Geografisk information om intäkter från externa kunder samt tillgångar

Trafikintäkter från inrikes trafik inom Danmark, Norge respektive Sverige allo- kerar till Inrikes. Trafik mellan de tre länderna hänförs till Intraskandinaviskt. Övriga trafikintäkter allokeras till det geografiska område där destinationen ligger. Övriga intäkter allokeras till geografiskt område baserat på kundens geografiska placering, till exempel avseende varor som exporteras till en kund i annat land alternativt den geografiska placering där tjänsten eller servicen utförs.

Tillgångar fördelade per geografiskt område omfattar inte koncernens flygplan samt förskott avseende materiella anläggningstillgångar. Eftersom flygplanen används flexibelt över hela linjenätet, finns ingen rättvisande bas för att allokera dessa.

OMRÄKNING AV UTLÄNDSK VALUTA

De enskilda finansiella rapporterna för företag inom koncernen värderas i företagets funktionella valuta, det vill säga valutan i den ekonomiska miljö där de primärt har sin verksamhet.

Transaktioner i andra valutor än företagets funktionella valuta (utländska valutor) omräknas enligt de valutakurser som rådde vid transaktionstillfället. Vid varje balansdatum ska monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens valutakurser. Icke-monetära poster redovisade till verkligt värde i utländsk valuta omräknas till de kurser som rådde den dag då det verkliga värdet fastställdes. Icke-monetära poster som värderats till sitt anskaffningsvärde i en utländsk valuta omräknas inte.

Kursdifferenser som uppstår på grund av omräkning redovisas som vinst eller förlust under den period då de uppstår, förutom kursdifferenser vid transaktioner som ingåtts för att säkra nettoinvesteringar i utländska dotter- företag och kursdifferenser på monetära poster som ska erhållas från eller betalas till en utländsk verksamhet för vilka betalning varken planeras eller sannolikt kommer att göras och som utgör en del av nettoinvesteringen i en utländsk verksamhet. Dessa differenser redovisas i övrigt totalresultat.

För koncernredovisningen omräknas tillgångar och skulder i koncernens utlandsverksamheter till balansdagens valutakurser. Intäkter och kostnader omräknas till genomsnittskursen under perioden, under förutsättning att valutakurserna inte fluktuerar väsentligen under perioden. I så fall används valutakursen på transaktionsdagen. Eventuella omräkningsdifferenser redovisas i övrigt totalresultat.

De valutakurser som tillämpas vid omräkning av de finansiella rapporterna i konsolideringssyfte är följande:

VALUTAKURSER

			Balansdagskurs		Genomsnittskurs	
			2018 31 okt	2017 31 okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Danmark	DKK	100	139,43	130,74	136,52	129,28
Norge	NOK	100	108,97	102,28	105,65	104,54
USA	USD		9,16	8,36	8,55	8,69
Storbritannien	GBP		11,68	11,04	11,51	11,03
Schweiz	CHF	100	912,42	839,07	877,19	879,31
Japan	JPY	100	8,10	7,39	7,74	7,78
EMU-länder	EUR		10,40	9,73	10,17	9,62

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument redovisas i koncernens balansräkning när koncernen blir en part enligt instrumentets avtalsmässiga bestämmelser och värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde beroende på hur de ursprungligen kategoriserades enligt IAS 39.

Upplupet anskaffningsvärde beräknas med hjälp av effektivräntemetoden där eventuella över- eller underkurser samt direkt hänförliga kostnader och intäkter periodiseras över kontraktets löptid med hjälp av effektivräntan. Effektivräntan är den ränta som ger instrumentets anskaffningsvärde som resultat vid nuvärdesberäkning av framtida kassaflöden.

Verkligt värde fastställs vanligtvis genom hänvisning till officiella marknadsnoteringar. När marknadsnoteringar saknas fastställs det verkliga värdet genom allmänt vedertagna värderingsmetoder såsom diskontering av framtida kassaflöden baserat på tillgänglig marknadsinformation.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR

Finansiella tillgångar delas upp i följande kategorier: *Finansiella tillgångar som kan säljas, finansiella tillgångar som omvärderas till verkligt värde via årets resultat, lånefordringar och kundfordringar och investeringar som hålls till förfall*. Kategoriseringen beror på de finansiella tillgångarnas art och syfte, och fastställs vid det första redovisningstillfället.

Lånefordringar och kundfordringar

Utestående fordringar i intresseföretag kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar och värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kundfordringar kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar. Kundfordrans förväntade löptid är 12 dagar, varför värdet redovisas till nominellt belopp utan diskontering, vilket bedöms vara en god uppskattning av verkligt värde. Kundfordringar utvärderas individuellt för nedskrivningar och alla nedskrivningsförluster redovisas i resultatet som övriga rörelsekostnader.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassamedel, depositioner och likvida investeringar med en löptid på högst tre månader, vilka snabbt kan konverteras till känt kontantbelopp och där risken för värdeförändring är liten. Posterna kortfristiga placeringar samt kassa och bank i koncernens balansräkning utgör sammanlagt koncernens likvida medel. Depositioner och spärrade medel, kategoriseras som låne- och kundfordringar och övriga placeringar kategoriseras som finansiella tillgångar som innehas för handel.

FINANSIELLA SKULDER OCH EGET KAPITAL

Finansiella skulder och egetkapitalinstrument klassificeras enligt villkoren i kontraktet.

Ett egetkapitalinstrument är ett kontrakt som innebär en residual rätt i koncernens tillgångar när skulderna har dragits av. Eget kapitalinstrument ut- fördade av koncernen redovisas med beloppet av de ersättningar som erhål- lits efter direkta emissionskostnader.

Finansiella skulder utgör kontraktsskyldigheter och redovisas när koncernen blir betalningsskyldig enligt kontraktet.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder kategoriseras som andra skulder. Eftersom leverantörss- kulder har en förväntat kort löptid redovisas värdet till nominellt belopp utan diskontering, vilket bedöms vara en god approximation av leverantörsskul- dernas verkliga värde.

Låneskulder

Långfristiga låneskulder, det vill säga skulder med löptid längre än ett år, ut- görs av räntebärande skulder till banker och kreditinstitut samt emitterade obligationslån. Kortfristiga låneskulder utgörs av kortfristig del av den rän- tebärande långfristiga låneskulden, det vill säga den del av lånen som ska amorteras, under kommande räkenskapsår, samt övriga kortfristiga rän- te- bärande skulder med en återstående löptid som är kortare än ett år.

Alla låneskulder kategoriseras som andra skulder och redovisas inled- ningsvis till verkligt värde med avdrag för direkta transaktionskostnader. Därefter värderas låneskulder till upplupet anskaffningsvärde enligt effek- tivräntemetoden med undantag för eventuella långfristiga låneskulder som redovisas som säkring av verkligt värde. Den säkrade risken i samband med långfristiga låneskulder som betecknas som verkligt värdesäkringar värderas till verkligt värde.

SAMMANSATTA FINANSIELLA INSTRUMENT

Komponenterna i ett sammansatt finansiellt instrument (konvertibelt skul- debrev) som emitteras av SAS klassificeras separat som finansiella skulder respektive eget kapitalinstrument i enlighet med avtalsvillkoren och definition- nerna av en finansiell skuld och ett eget kapitalinstrument. Konverteringsrät- ten som kommer att regleras genom ett utbyte av ett fast belopp av kontanter mot ett fastställt antal av bolagets egna aktier är ett eget kapitalinstrument.

Vid emissionstidpunkten fastställs skuldkomponentens verkliga värde ge- nom diskontering med gällande marknadsränta för en liknande skuld utan konverteringsrätt. Detta belopp redovisas som en skuld och värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde till dess att skulden utsläcks vid konvertering eller vid dess förfallotidpunkt.

Konverteringsrätten klassificeras som ett eget kapitalinstrument och dess värde bestäms genom avdrag av skuldkomponenten från det sammansatta finansiella instrumentets verkliga värde. Detta värde redovisas som eget ka- pital och omvärderas därefter inte. Ingen vinst eller förlust redovisas vid kon- vertering eller vid förfall av konverteringsrätten.

Transaktionskostnader som är direkt hänförliga till emissionen av det sam- mansatta finansiella instrumentet allokeras till skuld- respektive egetkapital-

komponenten proportionerligt baserat på den initiala fördelningen av erhållna medel. Transaktionskostnader hänförliga till eget kapitalkomponenten redovisas direkt i eget kapital. Transaktionskostnader hänförliga till skuldkomponenten inkluderas i skuldens bokförda värde och periodiseras över skuldens löptid enligt effektivräntemetoden.

DERIVATINSTRUMENT

Koncernen innehar olika finansiella instrument för att hantera valutarisk, ränterisk och bränslerisk.

Alla derivat värderas till verkligt värde och redovisas som antingen tillgångar eller skulder beroende på om instrumentets verkliga värde är positivt eller negativt.

Redovisningen av förändringar i verkligt värde beror på huruvida derivatet har betecknats, och uppfyller kraven för säkringsredovisning samt vilken typ av säkring det gäller. Om derivat betecknats som ett säkringsinstrument i en verklig värdesäkring redovisas förändringar i derivatets verkliga värde och den säkrade posten i resultatet på den rad i koncernens resultaträkning som gäller den säkrade posten. Om ett derivat betecknas som ett säkringsinstrument i en kassaflödessäkring eller säkring av nettoinvestering redovisas den effektiva delen av förändringarna i derivatinstrumentets verkliga värde i övrigt totalresultat och ackumuleras i säkringsreserven i eget kapital. Den ineffektiva delen av kassaflödessäkringar redovisas direkt i koncernens resultat. Belopp som hänförs till eget kapital återförs i koncernens resultat under de perioder när den säkrade posten redovisas i koncernens resultat. För ett derivat som inte betecknas som säkringsinstrument redovisas vinsten eller förlusten i resultatet för den period då förändringen uppkom.

För att säkringsredovisning ska få tillämpas måste dess effektivitet kunna påvisas vid ingåendet och löpande under säkringsperioden. När det gäller säkring av prognostiserade kassaflöden är ett krav att det är mycket sannolikt att prognosen ska inträffa.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar redovisas till historiskt anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning. Dessa tillgångar skrivs av linjärt till beräknat restvärde över den förväntade nyttjandeperioden. Eftersom komponenter i flygplan har varierande nyttjandeperiod har koncernen delat upp komponenterna i avskrivningssyfte. Kostnader för rutinmässigt flygplansunderhåll samt reparationer resultatförs löpande. Omfattande modifieringar, bland annat de större obligatoriska genomgångarna av motorerna, och förbättringar på anläggningstillgångar aktiveras och skrivs av tillsammans med den tillgång som arbetet hänförs till, över dess kvarvarande nyttjandeperiod. Investeringar i egna och hyrda lokaler skrivs av över beräknad nyttjandeperiod, dock ej överstigande kvarvarande hyresperiod för hyrda lokaler.

Resultat vid avyttring eller utrangering av materiell anläggningstillgång beräknas som skillnaden mellan försäljningsvärdet och det redovisade värdet. Den vinst eller förlust som uppstår redovisas i resultatet.

Avskrivningar baseras på följande förväntade nyttjandeperioder:

Tillgångsklass	Avskrivning
Flygplan	20 år ¹
Reservmateriel och reservdelar	20 år ¹
Motorkomponenter (genomsnitt)	8 år
Verkstadsinventarier och serviceutrustning för flygplan	5–10 år
Övriga inventarier och fordon	3–5 år
Byggnader	5–50 år

¹) Beräknat restvärde efter en nyttjandeperiod på 20 år uppgår till 10%.

LEASING

SAS har ingått finansiella och operationella leasingavtal. Leasingavtal där SAS i stor utsträckning tar över samtliga risker och fördelar med tillgången redovisas som finansiella leasingavtal. Alla övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal.

Koncernen som leasetagare

Finansiella leasingavtal – I början av leasingperioden redovisas finansiella leasingavtal till det lägre av verkligt värde för tillgången i leasingavtalet och nuvärde av minimileaseavgifterna. Motsvarande betalningsskyldighet till leasegivaren ingår i balansräkningen under övriga lån. Leaseavgifter är proportionellt fördelade mellan finansiella kostnader och minskad leasingförpliktelse så att en konstant räntesats redovisas för den återstående skulden. Tillgångens nyttjandeperiod överensstämmer med koncernens policy för ägda tillgångar.

Sale and leaseback-avtal klassificeras i enlighet med ovan nämnda princi-

per för finansiell respektive operationell leasing. Vinst från sale and leaseback av egendom och utrustning som givit upphov till ett finansiellt leasingavtal skjuts upp och periodiseras över leasingperioden. Om en sale and leaseback-transaktion resulterar i ett operationellt leasingavtal, och det är uppenbart att transaktionen genomförs till verkligt värde, redovisar koncernen eventuell vinst eller förlust omedelbart.

Operationell leasing – Avgifter som ska betalas under operationella leasingavtal belastar resultatet linjärt över perioden för respektive leasingavtal. Förmåner som erhållits och eventuellt kommer att erhållas som stimulans för att ingå ett operationellt leasingavtal fördelas också linjärt över leasingperioden.

I SAS produktionsmodell, som baseras på att mindre flöden och regionaltrafik flygs av samarbetspartners, hyrs flygplanskapacitet inklusive bemanning in från externa operatörer. Hyresavtalen klassificeras som operationella leasingavtal och kostnaderna allokeras dels till leasingkostnader flygplan, för själva flygplanskapaciteten, och dels till övriga rörelsekostnader, wet lease-kostnader.

Koncernen som leasegivare

Finansiell leasing – Fordringar från finansiell leasing upptas i balansräkningen till nettoinvesteringsbeloppet i leasingavtalet, vilket beräknas utifrån minimileaseavgifterna och eventuellt restvärde diskonterat till den ränta som kalkylerats i leasingavtalet. Intäkter från finansiell leasing allokeras till olika redovisningsperioder så att den speglar en konstant periodisk avkastning från koncernens utestående nettoinvestering för leasingavtalen.

Operationell leasing – Hyresintäkter från operationell leasing redovisas linjärt över perioden för respektive leasingavtal. Direkta initialkostnader för förhandlingar och upprättande av ett operationellt leasingavtal adderas till det redovisade värdet för den leasade tillgången och redovisas linjärt över leasingperioden.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar utgörs av goodwill och aktiverade utgifter för systemutveckling. Koncernen bedriver ingen verksamhet avseende forskning och utveckling (FoU).

Immateriella tillgångar redovisas i balansräkningen när:

- en identifierbar, icke-monetär tillgång föreligger
- det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som kan hänföras till tillgången kommer att tillfalla företaget
- tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Goodwill redovisas i balansräkningen som en immateriell tillgång till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade nedskrivningar. Goodwill utgörs av det belopp varmed summan av anskaffningsvärdet, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde vid förvärvstidpunkten på tidigare aktieinnehav överstiger verkligt värde vid förvärvstidpunkten på identifierbara förvärvade nettotillgångar.

Vinst eller förlust vid avyttringen av en enhet inkluderar kvarvarande redovisat värde på den goodwill som avser den avyttrade verksamheten.

Goodwill har bedömts ha en obestämbar nyttjandeperiod. Goodwill allokeras till minsta möjliga kassagenererande enhet och det redovisade värdet provas minst en gång per år för ett eventuellt nedskrivningsbehov. Prövning av nedskrivningsbehovet sker dock oftare om det finns indikationer på att en värdeminskning har inträffat. En analys av diskonterat kassaflöde utförs utifrån kassaflödena från den kassagenererande enheten och denna enhets redovisade värde av tillgångarna jämförs med deras återvinningsvärde. Dessa kassaflödena diskonteras med räntesatser som koncernen uppskattar vara den riskpåverkade genomsnittliga kapitalkostnaden för de aktuella verksamheterna. Eventuell nedskrivning redovisas omedelbart i resultatet.

Utvecklingskostnader som inte uppfyller ovan nämnda kriterier om när immateriella tillgångar ska redovisas i balansräkningen, resultatförs i den period de uppkommer. Utgifter för systemutveckling redovisas som en tillgång under förutsättning att de uppfyller ovan nämnda kriterier. Aktiverade IT-system skrivs av linjärt över tillgångens förväntade nyttjandeperiod vilken uppgår till mellan 3–15 år. Avskrivning på aktiverade IT-system ingår i posten avskrivningar i resultaträkningen.

UTSLÄPPSRÄTTER

När utsläppsrätter erhålls vederlagsfritt från respektive lands myndighet redovisas dessa till nominellt belopp, vilket i praktiken innebär att både den immateriella tillgången och den förutbetalda intäkten värderas till noll. Inköpta utsläppsrätter avsedda för eget bruk redovisas som immateriella tillgångar under omsättningstillgångar till anskaffningskostnad med avdrag för nedskrivningar. Till den del förbrukade utsläppsrätter motsvaras av innehavda utsläppsrätter redovisas en avsättning i balansräkningen. Denna avsättning värderas till de innehavda utsläppsrätternas anskaffningsvärde.

Till den del förbrukade utsläppsrätter överstiger innehavda utsläppsrätter värderas avsättningen till gällande marknadspris, med motsvarande kostnad i resultaträkningen.

NEDSKRIVNING AV MATERIELLA OCH IMMATERIELLA TILLGÅNGAR MED BESTÄMBAR NYTTJANDEPERIOD

Koncernen utvärderar kontinuerligt huruvida det finns indikationer på värdenedgång avseende materiella och immateriella tillgångar med bestämbar nyttjandeperiod för att identifiera potentiella nedskrivningsbehov. Om sådana indikationer identifieras görs en beräkning av återvinningsvärdet för tillgången (eller som en del av en kassagenererande enhet) för att fastställa den eventuella nedskrivningens storlek. Återvinningsvärdet definieras som det högre av tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Om det beräknade återvinningsvärdet för tillgången (eller den kassagenererande enheten) är lägre än dess bokförda värde skrivs det bokförda värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned. Hur återvinningsvärdet fastställs beror på vilken sorts tillgång det rör sig om.

Vid varje bokslutstillfälle utvärderas om det finns indikationer om att grunden för tidigare nedskrivningar inte längre föreligger eller har förbättrats. Om sådana indikationer finns omräknas återvinningsvärdet, och bokfört värde ökas till det lägre av återvinningsvärde och det bokförda värdet som tillgången skulle ha haft om tidigare nedskrivning inte hade ägt rum.

VARULAGER OCH FÖRRÅD

Varulager och förråd av flygmateriel samt övriga förråd är redovisade till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärde beräknas genom att använda vägda genomsnittspriser.

AVSÄTTNINGAR OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Avsättningar redovisas då koncernen identifierar legala eller informella förpliktelser som ett resultat av historiska händelser, då dessa utfall är sannolika samt att de ekonomiska resurser som krävs för att lösa förpliktelserna med rimlig säkerhet kan uppskattas.

Ett omstruktureringsåtagande anses ha uppstått och avsättning för förpliktelser görs när koncernen har fastställt en utförlig och detaljerad formell plan för omstruktureringen. Planen ska ha kommunicerats till berörda parter och antingen ha påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Pensioner

Koncernen har olika pensionsordningar för sina anställda. Dessa varierar kraftigt på grund av olika lagstiftning och avtal om tjänstepensionssystem i de enskilda länderna. De flesta pensionsordningar för personal inom Skandinaviens har tidigare varit förmånsbaserade. Nya kollektivavtal med flygande personal ingicks i november 2012. De nya avtalen innebär bland annat att de förmånsbaserade pensionsordningarna till stor del ersatts med premiebaserade pensionsordningar med verkan från första kvartalet 2013/2014.

För de pensionsordningar där arbetsgivaren har förpliktat sig för en bestämd premie har förpliktelser mot arbetstagarna upphört när avtalade premier har erlagts. Där förmånsbaserad pension har avtalats upphör inte förpliktelserna förrän avtalade pensioner utbetalats. Den skuld eller tillgång som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelserna vid rapportperiodens slut minskat med verkligt värde på förvaltningstillgångarna. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelserna beräknas årligen av oberoende aktuarier med tillämpning av den s.k. projected unit credit method.

Årets pensionskostnad är sammansatt av nuvärdet av årets pensionsintjäning och ett räntenetto, vilket beräknas med diskonteringsräntan på den förmånsbaserade pensionsskulden eller pensionstillgången, netto. Samtliga avvikelse i uppskattningar redovisas omedelbart i övrigt totalresultat.

Uppsägningslöner

Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställd sagts upp före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång från anställning i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag när det föreligger sådan skyldighet enligt anställningskontrakt eller vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra till frivillig avgång från anställd.

INTÄKTSREDOVISNING

Passagerarintäkter

Biljettförsäljning redovisas som kortfristig trafikavräkningssskuld i koncernens balansräkning. Passagerarintäkter redovisas när SAS eller annat flygbolag utför transporten. Ej längre giltiga biljetter som inte har använts av passageraren redovisas som intäkt. Koncernen gör en uppskattning av outnyttjade biljetter varje period med utgångspunkt i historisk användningsnivå för outnyttjade biljetter under den senaste två- eller treårsperioden, och re-

dovisar löpande intäkter och reducerar den kortfristiga trafikavräkningssskulden utifrån denna uppskattning.

Koncernen bedömer löpande den beräknade kortfristiga trafikavräkningssskulden och redovisar eventuella justeringar i sina finansiella rapporter under den period då bedömningarna gjorts. Dessa justeringar gäller i första hand återbetalningar, utbyten, transaktioner med andra flygbolag och andra poster som slutbetalas under en period som kommer senare än respektive biljettförsäljning och till annat belopp än det ursprungliga försäljningspriset.

Charterintäkter

SAS har avtal med särskilda kunder rörande charterflygningar. Likt passagerarintäkter redovisas charterintäkter när transporten utförs.

Post- och fraktintäkter

Koncernen tillhandahåller godstransporttjänster, både i passagerarplan och kommersiella fraktflygningar. Intäktsredovisning görs när flygtransporten har genomförts.

Ränteintäkter

Ränteintäkter redovisas i enlighet med effektivräntemetoden. Ränteintäkter består huvudsakligen av ränteintäkter på bankkonto, fordringar och räntebärande värdepapper.

Övriga intäkter

Försäljning av varor och övriga tjänster intäktsredovisas när varan har levererats respektive när tjänsten har utförts.

LOJALITETSPROGRAM

Genom medlemskap i koncernens lojalitetsprogram, EuroBonus, kan kunderna tjäna bonuspoäng genom att flyga med SAS och/eller andra Star Alliance-bolag samt genom att handla från kommersiella samarbetspartners, till exempel hyrbils- och kreditkortsföretag.

Enligt IFRIC 13 är tilldelning av lojalitetspoäng att betrakta som en separat identifierbar transaktion vid köp av flygbiljetter. Den del av biljettpriset som allokeras till lojalitetspoängen värderas till verkligt värde och redovisas som en intäkt först i den period som åtagandet uppfylls.

LÅNEUTGIFTER

Låneutgifter som uppkommer i verksamheten resultatförs under den period de uppkommer. Låneutgifter avseende förskottsbetalningar hänförliga till ännu ej levererade flygplan aktiveras som del i anskaffandet av kvalificerade produktionsresurser. I det fall beslut fattats om sale and leaseback upphör aktivering av räntekostnader. Avskrivningar av aktiverade låneutgifter påbörjas vid drifttagande av flygplanen och sker enligt huvudprincipen för flygplan.

SKATTER

Aktuell skatt för perioden baseras på periodens resultat justerat för skattemässig icke avdragsgilla kostnader och icke skattepliktiga intäkter. Den aktuella skatten beräknas utifrån per balansdagen gällande skattesatser.

Vid redovisning av uppskjuten skatt tillämpas balansräkningsmetoden varvid temporära skillnader, skillnader mellan tillgångars eller skulders redovisade och skattemässiga värden, resulterar i en uppskjuten skattefordran eller skatteskuld. Uppskjutna skatteskulder redovisas för samtliga skattepliktiga temporära skillnader, medan uppskjutna skattefordringar redovisas i den utsträckning det är sannolikt att skattepliktiga överskott kommer att skapas mot vilka de avdragsgilla temporära skillnaderna kan utnyttjas, eller innan rätten att utnyttja underskottsavdrag går förlorad.

Uppskjutna skatteskulder redovisas avseende samtliga skattepliktiga temporära skillnader hänförliga till investeringar i dotter- och intresseföretag utom i de fall koncernen kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det är sannolikt att en sådan återföring inte sker inom en överskådlig framtid.

Uppskjuten skatt beräknas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Uppskjuten skatt resultatförs, utom i de fall då den är relaterad till poster som bokförs i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital, då den uppskjutna skatten också bokförs i övrigt totalresultat respektive direkt mot eget kapital.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder nettoredovisas om posterna avser samma skattemyndighet.

KRITISKA REDOVISNINGSBEDÖMNINGAR OCH KÄLLOR TILL OSÄKER VÄRDERING

Upprättandet av bokslut och tillämpningen av redovisningsprinciper baseras ofta på ledningens bedömningar eller på uppskattningar och antaganden om de redovisade beloppen av tillgångar och skulder som inte är direkt uppenbara utifrån andra källor. Dessa uppskattningar samt antaganden i samband med dessa baseras på tidigare erfarenheter och andra faktorer som anses vara rele-

vanta. Faktiska resultat kan komma att skilja sig från dessa uppskattningar.

Uppskattningarna och underliggande antaganden ses över regelbundet. Ändrade uppskattningar redovisas i den period uppskattningen ändras om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Nedan beskrivs övergripande de redovisningsprinciper som påverkas av sådana uppskattningar eller antaganden som förväntas ha den största inverkan på koncernens redovisade resultat eller finansiella ställning. För uppgifter om redovisade värden på balansdagen hänvisas till balansräkningen med tillhörande not hänvisningar.

Förväntade ekonomiska nyttjandeperioder för materiella anläggningstillgångar

Koncernledningen granskar periodiskt att de ekonomiska nyttjandeperioderna för materiella anläggningstillgångar är korrekta. Granskningen utgår från tillgångarnas aktuella skick, den period som de förväntas fortsätta vara ekonomiskt förmånliga för koncernen, information om tidigare tillgångar av samma art samt utvecklingen i branschen.

Eventuella förändringar i den ekonomiska nyttjandeperioden för egendom och utrustning redovisas framåtriktat i resultatet.

Nedskrivning av tillgångar

Koncernen granskar de bokförda värdena på sina tillgångar för att avgöra om det finns några indikationer på att dessa tillgångar behöver skrivas ned. När dessa bedömningar görs allokeras tillgångar som inte genererar eget kassaflöde till en lämplig kassagenererande enhet.

Företagsledningen ska göra vissa antaganden vid värdering av tillgångarna, inklusive tidpunkt och värde för kassaflöden som ska genereras genom tillgångarna. Det uppskattade framtida kassaflödet baseras på rimliga antaganden vilka representerar ledningens bästa uppskattning av de ekonomiska frutsättningar som kommer att föreligga under tillgångens återstående livslängd, och baseras på senaste finansiella plan som godkänts av ledningen. På grund av denna subjektivitet kommer dessa uppskattningar sannolikt att avvika från framtida faktiska verksamhetsresultat och kassaflöden, och alla sådana avvikelser kan medföra en nedskrivning under kommande perioder.

Pensioner

Pensionsantaganden är viktiga inslag i de aktuariella metoder som används för att mäta pensionsåtaganden och värdera tillgångar och kan ha en väsentlig inverkan på redovisade pensionsförpliktelse, pensionstillgång och den årliga pensionskostnaden. De antaganden som är mest kritiska är diskonteringsränta, inflation och förväntad löneökning.

Den beräkning som enligt IAS 19 ska tillämpas vid beräkning av förmånsbestämda planer benämns Projected Unit Credit Method. Metoden kräver flera beräkningsmässiga antaganden (aktuariella parametrar) för att fastställa nuvärdet på den förmånsbestämda förpliktelsen. Aktuariella antaganden omfattar både demografiska och finansiella antaganden. Då antagandena måste vara neutrala och ömsesidigt förenliga ska de varken vara oförsiktiga eller överdrivet försiktiga. De ska återspegla det ekonomiska sambandet mellan faktorer såsom inflation, löneökningstakt, avkastning på förvaltningstillgångar och diskonteringsränta. Detta innebär att de ska vara realistiska utifrån kända ekonomiska samband och avspeglar SAS bästa bedömning av de faktorer som avgör den slutliga kostnaden för att lämna ersättningar efter avslutad anställning, dvs pensionskostnaden.

Vid beräkning av pensionsförpliktelser, årets pensionsintjäning och avkastning på fonderade medel används parametrar som fastställs lokalt i respektive land baserat på den lokala marknadssituationen samt förväntad framtida utveckling. Detta innebär att parametrarna utgår från marknadens förväntningar vid rapportperiodens slut beträffande den tidsperiod under vilken förpliktelsen ska regleras.

Diskonteringsräntan har fastställts baserat på marknadsmässig avkastning på förstklassiga företagsobligationer (bostadsobligationer) och löptiden återspeglar den uppskattade tidsfördelningen och storleken av pensionsutbetalningarna (durationen) samt den valuta som dessa ska betalas i.

Övriga antaganden baseras på förväntad utveckling under förpliktelsens löptid. Bedömningen avseende framtida lönejusteringar motsvarar inflationsantagandet i respektive land och förväntad livslängd är fastställt till DUS14 för Sverige samt till K2018 för Norge, se vidare information i not 15.

Räntekostnaden på förpliktelsen samt förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna redovisas i form av ett räntenetto, vilken har beräknats med diskonteringsräntan. Detta räntenetto klassificerar SAS som en personalkostnad och redovisar räntenettet inom rörelseresultatet.

Avvikelser kan uppstå om diskonteringsräntan förändras (en sänkt diskonteringsränta ökar nuvärdet av pensionskulderna och den årliga pensionskostnaden), eller av faktiska inflationsnivåer, lönejusteringar samt förväntad livslängd som avviker från koncernens antaganden. Förändrade antaganden kan

medföra en väsentlig förändring av pensionstillgångarna, förpliktelser och pensionskostnader under kommande perioder.

Under året har diskonteringsräntan varit oförändrad i Sverige och Danmark men stigit i Norge, UK och USA. Den totala effekten från förändrade diskonteringsräntor medför en positiv påverkan på övrigt totalresultat om 0,2 mdr SEK. Under året höjde SAS det svenska inflationsantagandet från 1,6% till 1,9% som resulterade i en negativ påverkan på övrigt totalresultat om 0,7 mdr SEK. Avkastningen på förvaltningstillgångarna har varit lägre än diskonteringsräntan, vilket har inneburit en negativ påverkan på övrigt totalresultat om 0,1 mdr SEK. I tillägg har ett negativt värde om 0,2 mdr SEK redovisats inom raden Erfarenhetsbaserade vinster/förluster då fullständig indexering har skett.

Känsligheten vid förändringar av olika parametrar var för sig kan uppskattas enligt följande: En procentenhets förändring av diskonteringsräntan har en påverkan på förpliktelsen med cirka 3,0 mdr SEK och en procentenhets förändring av inflationsantagandet påverkar förpliktelsen med cirka 2,9 mdr SEK.

Uppskjutna skatt

Koncernen redovisar uppskjutna skattefordringar vid varje balansdag i den utsträckning det är sannolikt att de kommer att utnyttjas under kommande perioder. Detta bygger på uppskattningar om framtida lönsamhet. Om dessa uppskattningar ändras kan det medföra minskade uppskjutna skattefordringar under kommande perioder för tillgångar som för närvarande redovisas i koncernens balansräkning. När framtida lönsamhetsnivåer uppskattas, beaktas verksamhetsresultat från de senaste åren och, om så behövs, övervägs försiktiga och genomförbara skatteplaneringsstrategier för att generera framtida lönsamhet. Om framtida lönsamhet är sämre än det belopp som kalkylerades när det uppskjutna skattebeloppet fastställdes kommer en minskning i uppskjutna skattefordringar att krävas, med motsvarande belastning av resultatet, utom i fall då den är relaterad till poster som bokförts direkt mot eget kapital. Om framtida lönsamhet överskrider den nivå som kalkylerats vid beräkningen av uppskjutna skattefordringar, kan ytterligare en uppskjuten skattefordran redovisas med motsvarande kreditering av resultatet, utom i det fall den uppskjutna skatten hänför sig till ett rörelseförvärv.

Om dessa uppskattningar ändras kan det också medföra nedskrivning av uppskjutna skattefordringar under kommande perioder för tillgångar som för närvarande redovisas i balansräkningen.

Åtaganden avseende operationellt leasade flygplan

SAS gör löpande avsättningar relaterat till användningen för åtaganden som uppkommer i samband med operationell leasing av flygplan. Åtaganden avser huvudsakligen motorer, men inkluderar även landningsställ, air frame och APU. Den finansiella effekten är beroende av ett stort antal faktorer, vilket gör den svårbedömd. Då de större obligatoriska genomgångarna av motorer, landningsställ, air frame och APU avsätts för löpande minskar risken för att återlämningen ska få väsentlig effekt på koncernens resultat.

Omstruktureringskostnader

SAS har tidigare genomfört och kan i framtiden komma att behöva genomföra omstruktureringsåtgärder, vilka kräver att bolaget gör viktiga bedömningar avseende kostnader för avgångsvederlag och andra åtgärder för att reducera personalstyrkan eller uppsägning av hyres- och leasingavtal. Skulle det verkliga utfallet avvika från det bedömda kan framtida resultatutfall påverkas.

Rättstvister

Koncernen är involverad i rättstvister och andra tvister som en naturlig del av affärsverksamheten. Det krävs bedömningar från ledningen för att avgöra det sannolika utfallet. Faktiska resultat av utfallet kan avvika från ledningens bedömning vilket i sin tur kan påverka koncernens resultat (se också förvaltningsberättelsen: legala frågeställningar).

NYA OCH ÄNDRADE STANDARDER OCH TÖLKNINGAR SOM INTE TRÄTT I KRAFT OCH INTE HAR TILLÄMPATS I FÖRTID AV KONCERNEN

Följande nya och ändrade standarder och tolkningar har publicerats och är obligatoriska för koncernens redovisning för räkenskapsåret som börjar den 1 november 2018 eller senare. SAS har inte tillämpat någon av de nya standarderna i förtid.

IFRS 9 "Finansiella instrument" ersätter IAS 39 "Finansiella instrument: Redovisning och värdering". Koncernen kommer att tillämpa den nya standarden från räkenskapsåret som inleds den 1 november 2018.

IFRS 15 "Intäkter från avtal med kunder" reglerar hur redovisning av intäkter ska ske. IFRS 15 ersätter IAS 18 "Intäkter" och IAS 11 "Entreprenadavtal". Standarden träder i kraft den 1 januari 2018 och SAS kommer att implementera den för räkenskapsåret som inleds den 1 november 2018.

IFRS 16 "Leasing" innebär en modell för alla leasetagares redovisning. Standarden ersätter IAS 18 "Leasingavtal". Standarden träder i kraft den

1 januari 2019 och antogs av EU i november 2017. SAS kommer att tillämpa den nya standarden från räkenskapsåret som inleddes den 1 november 2019.

Av tabellen nedan framgår den uppskattade effekten från införandet av IFRS 9 och IFRS 15 på eget kapital och andra poster i balansräkningen per övergångsdatumet 1 november 2018.

IFRS 15 kommer att införas enligt den modifierade retroaktiva metoden. Det innebär att ingående balanser per 1 november 2018 justeras för att spegla effekten av IFRS 15, men tidigare perioder räknas inte om. IFRS 9 tillämpas från 1 november 2018. Vägledningen i IFRS 9 avseende säkringsredovisning tillämpas framåtriktad med undantag för redovisning av förändringar i optioners tidsvärde som tillämpas retroaktivt, vilket innebär att jämförelseperioderna räknas om och ingående balanser per 1 november 2017 justeras. Alla övriga ändringar till följd av IFRS 9 tillämpas retroaktivt, men utan justering av jämförelseperioderna. Det innebär att ingående balanser per 1 november 2018 justeras för att spegla effekten av IFRS 9, men tidigare perioder räknas inte om.

MSEK	Rapporterat 31 okt 2018	Justeringar IFRS 9	Justeringar IFRS 15	Justerad balans 1 nov 2018
Kundfordringar	1 219	-14		1 205
Totalt eget kapital	7 268	-11	-16	7 241
Trafikavräkningssskuld	5 681		+21	5 702
Uppskjutet skattefordran	174	+3	+5	182

Finansiella tillgångar	Tidigare klassificering (IAS 39)	Ny klassificering (IFRS 9)	Förklaring
Andra långfristiga fordringar / Kundfordringar / Övriga fordringar	Låne- och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	Hanteras i en affärsmodell med målet att hålla till förfall. Betalningar är endast betalningar av kapitalbelopp och ränta.
Derivat	Säkringsinstrument, derivat	FVOCI	Effektiva delen av förändringen i en verkligt värdesäkring redovisas i övrigt totalresultat.
Derivat	Innehav för handel	FVTPL	Verkligt värde över resultaträkningen, ingen förändring.
Kortfristiga placeringar	Innehav för handel / Låne- och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	Hanteras i en affärsmodell med målet att hålla till förfall. Betalningar är endast betalningar av kapitalbelopp och ränta.
Kassa och bank	Låne- och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	Hanteras i en affärsmodell med målet att hålla till förfall. Betalningar är endast betalningar av kapitalbelopp och ränta.
Övriga skulder	Övriga skulder	Upplupet anskaffningsvärde	

Nedskrivning

Finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde prövas för nedskrivningsbehov baserat på förväntade kreditförluster (ECL). Reservering för kundfordringar baseras alltid på förväntade kreditförluster under livstiden. Om det inte finns någon förväntning om att erhålla betalning skrivs hela tillgångens värde av. Förluster och bortskrivningar redovisas som kostnader i resultaträkningen. Till följd av den nya nedskrivningsmodellen ökar reserveringen för förväntade förluster i kundfordringar med 14 MSEK. SAS övriga finansiella tillgångar är inte föremål för ytterligare reservering för nedskrivningar per övergångsdatumet.

Finansiella skulder

SAS klassificering och värdering av finansiella skulder påverkas inte av IFRS 9. Det innebär att finansiella skulder vid det första redovisningstillfället värderas till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. Den nya vägledningen i IFRS 9 avseende modifierade finansiella skulder påverkar inte SAS finansiella skulder per övergångsdatumet.

Säkringsredovisning

SAS kommer att tillämpa reglerna för säkringsredovisning i IFRS 9. Ändringarna för SAS avser mätning av effektivitet och optioners tidsvärde som betecknas i säkringsrelationen. När det gäller mätning av effektivitet ersätts de tidigare kraven på att en säkring ska ligga mellan 80 och 125% av en övergripande bedömning om säkringsrelationen är effektiv eller inte. För optioner som betecknas i en säkringsrelation finns det en ny vägledning avseende förändringar av det verkliga värdet på tidsvärdet, om endast realvärdet identifieras i säkringsrelationen. Det initiala tidsvärdet behandlas som en kostnad för säkringsstrategin och förändringar i tidsvärdet redovisas i övrigt totalresultat

IFRS 9 FINANSIELLA INSTRUMENT

IFRS 9 "Finansiella instrument" ersätter IAS 39 "Finansiella instrument: Redovisning och värdering". Den nya vägledningen i IFRS 9 berör främst tre olika områden: klassificering och värdering, nedskrivningar och säkringsredovisning. SAS kommer att tillämpa IFRS 9 retroaktivt från det datum den träder i kraft, 1 november 2018, och kommer inte att räkna om jämförelsesiffror, med undantag för vägledningen avseende förändringar av tidsvärdet på optioner där jämförelseperioderna räknas om och ingående balanser per 1 november 2017 justeras. Effekten vid övergången till IFRS 9 är en minskning i eget kapital med 11 MSEK netto efter skatt. De nya principerna och påverkade områdena beskrivs nedan.

Klassificering och värdering

Finansiella tillgångar värderas vid det första redovisningstillfället till verkligt värde, och värderas och klassificeras därefter till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultaträkningen. Klassificeringen av finansiella tillgångar beror på tillgångens egenskaper och inom vilken affärsmodell den hålls. Derivat värderas till verkligt värde. De avtalsmässiga villkoren för SAS övriga finansiella tillgångar föranleder betalningar som enbart är betalningar av kapitalfordran och ränta på utestående kapitalbelopp och den finansiella tillgången hålls i en affärsmodell vars syfte är att hålla finansiella tillgångar för att erhålla kontraktuella kassaflöden. Till följd av denna klassificering värderas samtliga tillgångar utom derivat till upplupet anskaffningsvärde. Följaktligen redovisas tillgångar kontinuerligt till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, med avdrag för reservering för nedskrivningar. Av tabellen nedan framgår effekten på klassificeringen:

och inte i resultaträkningen som i IAS 39. På löpande basis förväntas framöver en minskad volatilitet i resultaträkningen. Den nya vägledningen för säkringsredovisning avseende förändringar av tidsvärdet på optioner kommer att tillämpas retroaktivt och jämförelseperioderna räknas om. Den uppskattade övergångseffekten avser omklassificeringar i eget kapital per 1 november 2017 om 25 MSEK, och en ökning i resultaträkningen för jämförelseperioden 1 november 2017–31 oktober 2018 om 9 MSEK, vilket påverkar säkringsreserver i eget kapital.

IFRS 15 – INTÄKTER FRÅN AVTAL MED KUNDER

IFRS 15 "Intäkter från avtal med kunder" ersätter IAS 18 "Intäkter" och IAS 11 "Entreprenadavtal". IFRS 15 inför en ny principbaserad modell för redovisning av intäkter från avtal med kunder. Standarden introducerar en femstegsmodell som kräver att intäkter ska redovisas när kontroll över en vara eller tjänst har överförts till kunden. SAS tillämpar den modifierade retroaktiva metoden, vilket innebär att ingående balanser per 1 november 2018 justeras, men tidigare perioder räknas inte om. Den uppskattade effekten vid övergången till IFRS 15 är en minskning i eget kapital med 16 MSEK, netto efter skatt, vilket bedöms som ej väsentligt för koncernredovisningen.

Enligt nuvarande redovisningsstandarder redovisar SAS passagerarintäkter och charterintäkter när transporten utförs, post och frakt när transporten är genomförd och övriga intäkter när varorna har levererats eller tjänsten utförts. Alla kundkontakter har analyserats med hjälp av femstegsmodellen. De identifierade prestationsåtagandena fullföljs vid en viss tidpunkt, som motsvarar samma tidpunkt som intäkten redovisas idag. Eftersom transaktionspriset för dessa tjänster också är oförändrat, och allokeras till de identifierade prestationsåtagandena, leder inte IFRS 15 till någon väsentlig förändring av intäktsredovisningen.

Den enda identifierade effekten avser ombokningsavgifter som enligt IAS 18 redovisades som intäkt vid ombokningstillfället. I den nya vägledningen är denna avgift en avtalsändring som redovisas då flygbiljetten utnyttjas. Det innebär att intäkterna kommer att redovisas senare än i nuläget. Per övergångsdatumet bedöms trafikavräkningskulden öka med 21 MSEK, med en motsvarande minskning i eget kapital med 16 MSEK, netto efter skatt.

Som framgick i de finansiella rapporterna för räkenskapsåret som avslutades i oktober 2017 ska allokeringen av lojalitetspoäng i EuroBonus-programmet göras med utgångspunkt i poängens proportion till det totala prestationsåtagandets, dvs flygbiljetten och poängens, fristående försäljningspris. Under året har konkluderats att den nya vägledningen i IFRS 15 inte kommer att ha någon effekt på SAS nuvarande redovisning av lojalitetsprogrammet.

IFRS 16 – LEASING

IFRS 16 "Leasing" ersätter IAS 17 "Leasing" och innebär en enda modell för alla leasetagares redovisning. I denna ersätts den nuvarande klassificeringen i operationell och finansiell leasing av en modell där leasetagaren redovisar en tillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden.

Under året har SAS koncernen fortsatt arbetet med att utreda hur IFRS 16 kommer att påverka de finansiella rapporterna. Standarden bedöms ha en väsentlig inverkan på SAS finansiella rapportering, då koncernen har betydande hyresåtaganden för bland annat flygplan, lokaler och markanläggningar. Vid utgången av räkenskapsåret 2017/2018 uppgick det nominella värdet av utestående leasingkontrakt i koncernen till ca 27,4 miljarder SEK. Se not 33. Standarden träder i kraft den 1 januari 2019 och antogs av EU i november 2017. SAS kommer att tillämpa den nya standarden från räkenskapsåret som inleddes den 1 november 2019.

MODERFÖRETAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Moderföretaget har upprättat sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridiska personer" samt tillämpliga uttalanden från Rådet för finansiell rapportering. RFR 2 innebär att moderföretaget i årsredovisningen för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och Tryggandelagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag och tillägg som ska göras från IFRS.

SKILLNADERNA MELLAN KONCERNENS OCH MODERFÖRETAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER FRAMGÅR NEDAN:

Pensioner: De löpande pensionspremierna redovisas som kostnader.

Aktier i dotter- och intresseföretag: Redovisas till anskaffningsvärde. Förvärsrelaterade kostnader för dotterföretag, som kostnadsförs i koncernredovisningen, ingår som en del i anskaffningsvärdet för andelar i dotterföretag.

Övriga aktier och andelar: Redovisas till anskaffningsvärde.

NOT 2 INTÄKTER

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Trafikintäkter:		
Passagerarintäkter	34 077	32 644
Charter	1 957	1 964
Frakt och post	1 632	1 470
Övriga trafikintäkter	2 701	2 419
Övriga rörelseintäkter:		
Försäljning ombord	261	269
Ground Handling-tjänster	1 183	1 028
Tekniskt underhåll	211	314
Terminal- och speditionstjänster	361	354
Försäljningskommissioner och avgifter	618	569
Övriga rörelseintäkter	1 717	1 623
Summa	44 718	42 654

NOT 3 PERSONALKOSTNADER

MEDELANTAL ANSTÄLLDA

Medelantalet anställda under 2017/2018 inom SAS koncernen var 10 146 (10 324). Fördelningen av medelantal anställda per land framgår av tabell nedan.

Medelantalet anställda i Danmark uppgick till 3 357 (3 486), i Norge 2 711 (2 801) samt i Sverige 3 816 (3 789).

	2017–2018 Nov–okt		2016–2017 Nov–okt	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Danmark	2 286	1 071	2 356	1 130
Norge	1 676	1 035	1 644	1 157
Sverige	2 259	1 557	2 244	1 545
Övriga länder	116	146	94	154
Totalt	6 337	3 809	6 338	3 986
Totalt män och kvinnor	10 146		10 324	

KÖNSFÖRDELNING INOM LEDANDE BEFATTNINGAR I KONCERNEN

	31 okt 2018		31 okt 2017	
	Antal på balansdagen	varav män	Antal på balansdagen	varav män
Styrelseledamöter	37	65%	34	68%
VD och andra ledande befattningshavare	38	76%	31	71%

LÖNER, ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA AVGIFTER

SAS koncernens totala lönekostnader uppgick till 8 907 (8 635) MSEK varav sociala avgifter 1 244 (1 302) MSEK och pensioner 783 (835) MSEK.

Löner, ersättningar och sociala avgifter inkluderar omstruktureringkostnader om 105 (74) MSEK.

	2017–2018 Nov–okt		2016–2017 Nov–okt	
	Löner & andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnad) ¹	Löner & andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnad) ¹
SAS AB	22	14 (7)	20	15 (8)
SAS Konsortiet	4 465	1 491 (584)	4 287	1 639 (648)
Övriga dotterföretag	2 393	522 (192)	2 191	483 (179)
SAS koncernen totalt	6 880	2 027 (783)	6 498	2 137 (835)

¹ Pensionskostnaden för samtliga VD och andra ledande befattningshavare i SAS koncernens företag uppgick till 15 (14) MSEK.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelse, verkställande direktörer och övriga ledande befattningshavare samt övriga anställda framgår av tabell nedan.

	2017–2018 Nov–okt		2016–2017 Nov–okt	
	Styrelse, VD & ledande befattningshavare (varav rörlig lön)	Övriga anställda	Styrelse, VD & ledande befattningshavare (varav rörlig lön)	Övriga anställda
SAS AB	20 (-)	2	19 (-)	1
SAS Konsortiet	22 (-)	4 444	33 (2)	4 254
Ground Handling-verksamheten	12 (-)	2 267	16 (-)	2 086
SAS Cargo	10 (-)	81	8 (-)	76
Övriga dotterföretag	8 (-)	14	1 (-)	4
SAS koncernen totalt	72 (-)	6 808	77 (2)	6 421

Pensionskostnader	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Förmånsbaserade pensionsordningar	-90	-7
Premiebaserade pensionsordningar	873	842
Summa	783	835

ERSÄTTNINGAR OCH FÖRMÅNER TILL STYRELSEN, VD OCH ÖVRIGA LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Till styrelsens ledamöter i SAS AB utgår arvode och annan ersättning enligt årsstämans beslut, som även har godkänt principerna för ersättningarna till ledande befattningshavare.

STYRELSEN

Vid årsstämman i SAS AB den 10 april 2018 fastställdes arvoden till styrelsens ledamöter och ersättning för arbete i styrelseutskott enligt nedan:

Styrelsens ordförande	585 TSEK
Styrelsens förste vice ordförande	390 TSEK
Övriga styrelseledamöter (8 pers.)	295 TSEK/ledamot
Arbetstagsuppseanter (6 pers.)	1 TSEK inläsningsarvode/styrelsemöte 3,5 TSEK arvode/styrelsemöte vid deltagande
Ordförande revisionsutskottet	95 TSEK
Övriga ledamöter i revisionsutskottet (2 pers.)	45 TSEK
Ordförande ersättningsutskottet	75 TSEK
Övriga ledamöter ersättningsutskottet (1 pers.)	25 TSEK

Ingen av styrelseledamöterna har under räkenskapsåret 2017/2018 varit anställd i SAS koncernen med undantag av arbetstagsrepresentanterna och deras uppseanter. Ingen styrelseledamot, som inte är anställd i SAS koncernen, har erhållit någon ersättning eller förmån från något bolag i SAS koncernen utöver i flygbranschen sedvanliga reseförmåner och det arvode som erhållits för styrelse- och utskottsarbetet.

PRINCIPER

Följande av årsstämman fastställda ersättningsprinciper har tillämpats under räkenskapsåret 2017/2018 avseende ledande befattningshavare i SAS koncernen. Med ledande befattningshavare avses i detta sammanhang VD och övriga medlemmar av SAS koncernledning.

Den sammanlagda ersättningen till ledande befattningshavare ska vara marknadsmässig och konkurrenskraftig samt stå i relation till ansvar och befogenheter. Ersättningen ska utgöras av fast lön, övriga förmåner samt pension.

Styrelsen får frågå riktlinjerna om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

SAS koncernens övergripande ersättningsmodell bygger på följande fem hörnstenar:

- Lönesättningen ska vara individuell och differentierad.
- Lönesättningen ska vara nationell och marknadsanpassad.
- Lönesättningen ska vara ett viktigt chefsinstrument för att nå verksamhetens mål.
- Lönesättningen ska stimulera till professionell och personlig utveckling.
- Pensionsförmånen ska vara avgiftsbestämd och premien bör ej överstiga 30% av årslönen.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Verkställande direktör tillika koncernchef Rickard Gustafson, har följande ersättningskomponenter i sitt anställningsavtal:

- En årlig lön som är föremål för lönerrevision i januari varje år. Den årliga lönen reviderades under 2018, efter att ha varit oförändrad sedan 2016, och uppgår till 11 232 TSEK.
- En premiebestämd pensionsordning där 40% av den årliga lönen erlaggs som premier till en överenskommen pensionsförsäkring. Pensionsålder är 65 år. De av årsstämman fastställda ersättningsprinciperna medger att styrelsen får frågå riktlinjerna om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl till att avvika från principerna om att pensionspremierna ej bör överstiga 30% då aktuell marknadsjämförelse av VD-löner i Sverige motiverar en pensionspremie på 40% och att VD Rickard Gustafsons totala kompensation bestående av årlig lön och pensionsförmån därmed anses marknadsanpassad.
- Övriga förmåner som bil- och reseförmån, sjukvårdsförsäkringar samt grupplivförsäkringar.
- Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning från verkställande direktörens sida och tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida. Avgångs-

vederlag för verkställande direktören, vid uppsägning från SAS AB på annan grund än väsentligt avtalsbrott, grovt åsidosättande av verkställande direktörens åligganden eller brottslig gärning mot SAS koncernen, utgår med ett belopp motsvarande tolv månadslöner. Om ny anställning erhålls inom tolv månader efter anställningens upphörande ska utfallande avgångsvederlag minskas med erhållen ersättning från sådan ny anställning.

VICE VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

SAS koncernen har under räkenskapsåret 2017/2018 haft två vice verkställande direktörer, Göran Jansson och från och med 1 juli 2018 Lars Sandahl Sørensen (COO)

Göran Jansson har följande ersättningskomponenter i sitt anställningsavtal:

- En årlig lön som är föremål för lönerrevision i januari varje år. Den årliga lönen reviderades under 2018, efter att ha varit oförändrad sedan 2016, och uppgår till 4 800 TSEK.
- En premiebestämd pensionsordning där 29,8% av lönen erlaggs till vald försäkring. Pensionsålder är 65 år.
- Övriga förmåner som bil- och reseförmån, sjukvårdsförsäkringar samt grupplivförsäkringar.
- För Göran Jansson är uppsägningstiden sex månader vid uppsägning från den anställdes sida och tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida. Avgångsvederlag för vice verkställande direktör, vid uppsägning från SAS AB:s sida på annan grund än väsentligt avtalsbrott, grovt åsidosättande av vice verkställande direktörens åligganden eller brottslig gärning mot SAS koncernen, utgår med ett belopp motsvarande tolv månadslöner med avräkning mot inkomster från annan anställning eller uppdrag. Avgångsvederlag kan även utgå vid uppsägning från befattningshavarens sida om dennes ansvar eller befogenheter väsentligen förändras genom organisatoriska förändringar. Avgångsvederlag i ovannämnda fall utgår dock inte om befattningshavaren erbjudits annan relevant anställning inom SAS koncernen.

Lars Sandahl Sørensen har följande ersättningskomponenter i sitt anställningsavtal:

- En årlig lön som är föremål för lönerrevision i januari varje år. Den årliga lönen reviderades under 2018 och uppgår till TDKK 4 450.
- En premiebestämd pensionsordning där 30% av lönen erlaggs till vald försäkring. Pensionsålder är 65 år.
- Övriga förmåner som bil- och reseförmån, sjukvårdsförsäkringar samt grupplivförsäkringar.
- För Lars Sandahl Sørensen är uppsägningstiden sex månader vid uppsägning från den anställdes sida och tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida. Avgångsvederlag för vice verkställande direktör, vid uppsägning från SAS AB:s sida på annan grund än väsentligt avtalsbrott, grovt åsidosättande av vice verkställande direktörens åligganden eller brottslig gärning mot SAS koncernen, utgår med ett belopp motsvarande sex månadslöner med avräkning mot inkomster från annan anställning eller uppdrag. Avgångsvederlag kan även utgå vid uppsägning från befattningshavarens sida om dennes ansvar eller befogenheter väsentligen förändras genom organisatoriska förändringar. Avgångsvederlag i ovannämnda fall utgår dock inte om befattningshavaren erbjudits annan relevant anställning inom SAS koncernen.

ANDRA LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Övriga nuvarande koncernledningsmedlemmar har premiebaserade pensionsordningar där upp till 30% av den fasta grundlönen avsätts till pension. Samtliga nuvarande koncernledningsmedlemmar har pensionsålder 65 år. Uppsägningstiden för alla övriga koncernledningsmedlemmar är tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida och sex månader vid uppsägning från den anställdes sida.

Avgångsvederlag för dessa ledande befattningshavare fastställs enligt samma principer som för nuvarande vice verkställande direktörer.

ÖVRIGT

Övriga typiska chefsavtal i SAS koncernen baseras på de fem hörnstenar som beskrivits ovan under rubriken Principer.

Under 2017/2018 har den sammanlagda ersättningen utgjorts av fast lön, övriga förmåner samt pension.

Ett trettiotal chefer har därutöver deltagit i ett "Annual Incentive System" för 2018.

För ledare och medarbetare inom försäljningsorganisationen introducerades under 2013 en rörlig lönomodell. Den rörliga löndelen baseras på utfall i förhållande till i förväg uppsatta individuella försäljningsmål som fastställs i ett målkontrakt och kan maximalt uppgå till två månadslöner.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESSEN

Frågan om styrelsens arvoden bereds av valberedningen, som består av representanter valda vid årsstämman. Förslag till styrelsearvoden framläggs på stämman av valberedningen för stämmans beslut.

Det av styrelsen inrättade ersättningsutskottet har som sin primära uppgift att för styrelsens beslut bereda frågor som rör den verkställande direktörens lön och övriga anställningsvillkor, samt utarbeta och föreslå de huvudprinciper och ramvillkor som ska gälla för lönesättning och andra ersättnings- och anställningsvillkor (inklusive, i förekommande fall, rörlig lön, pension och principer för avgångsvederlag) för ledande befattningshavare och övriga ledare i SAS koncernen. Förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för koncernledningen framläggs av styrelsen på årsstämman för stämmans beslut.

Ersättningar till andra ledande befattningshavare än VD har beslutats av verkställande direktören efter samråd med ersättningsutskottet och i enlighet med av stämman fastställda principer.

Ersättningsutskottet har haft sex protokollförda sammanträden under räkenskapsåret 2017/2018.

ERSÄTTNINGAR OCH FÖRMÅNER TILL VD OCH ÖVRIGA LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE 2017–2018 (NOV–OKT), TSEK

Namn	Fast lön ¹	Övriga förmåner ³	Summa fast lön och övriga förmåner	Pensionspremier ⁵
Rickard Gustafson	11 346	140	11 486	4 662
Lars Sandahl Sørensen ⁴	2 031	53	2 084	608
Göran Jansson	4 868	267	5 135	1 408
Övriga ²	20 664	168	20 832	5 332

1) Inkluderar semesterersättning.

2) Fyra medlemmar för hela räkenskapsåret. Två medlemmar i åtta månader.

3) Övriga förmåner inkluderar bil- och reseförmån, sjukvårdsförsäkringar samt grupplivförsäkringar.

4) Utsågs till vice VD i juli 2018. Ersättningen avser 4 månader.

5) Inkluderar sjukförsäkring.

NOT 4 ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Försäljnings- och distributionskostnader	2 583	2 417
Flygbränsle	7 996	6 836
Luftfartsavgifter	4 159	4 262
Cateringkostnader	1 263	1 075
Hanteringskostnader	2 663	2 704
Tekniskt flygplansunderhåll	2 897	3 515
Data- och telekommunikationskostnader	1 554	1 569
Wet lease-kostnader	1 283	1 123
Övrigt	3 949	3 988
Summa	28 347	27 489

NOT 5 AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Immateriella tillgångar	136	372
Byggnader och inredningar	67	59
Flygplan	1 513	1 157
Reservmotorer och reservdelar	3	4
Verkstadsinventarier och serviceutrustning för flygplan	18	16
Övriga inventarier och fordon	26	27
Summa	1 763	1 635

NOT 6 RESULTAT- OCH KAPITALANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Resultatandelar i intresseföretag:	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Air Greenland A/S ¹	30	-4
Malmö Flygfraktterminal AB	5	8
Övriga	0	0
Summa	35	4
Totala intäkter i intresseföretag	2 081	1 894
Resultat efter skatt i intresseföretag	80	12

1) Resultatandelen inkluderar korrigering avseende föregående års resultat med 2 (-1) MSEK.

Air Greenland är ett grönländskt bolag som bedriver flygtrafik inom, och till och från, Grönland. Malmö Flygfraktterminal AB bedriver flygfraktsverksamhet i Malmö, Sverige. De två intresseföretagen har en nära anknytning till flygverksamheten och resultatandelen redovisas i rörelseresultatet.

Kapitalandelar i intresseföretag:	Organisationsnr	Säte	Kapitalandel %	Kapitalandel	
				2018 31 okt	2017 31 okt
Air Greenland A/S	30672	Nuuk, Grönland	37,5	401	355
Malmö Flygfraktterminal AB	556061-7051	Malmö, Sverige	40,0	13	15
Övriga				3	4
Summa				417	374
Totala tillgångar i intresseföretag				1 953	1 836
Totala skulder i intresseföretag				-841	-840
Eget kapital i intresseföretag				1 112	996

NOT 7 RESULTAT VID FÖRSÄLJNING AV FLYGPLAN, BYGGNADER OCH SLOTS-PAR

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Airbus A320	202	327
Boeing 737	277	138
Bombardier CRJ900	-	-138
Reservmotorer	-	-10
Slots-par	-	678
Summa	479	995

NOT 8 RESULTAT FRÅN ANDRA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Utdelning	0	1
Summa	0	1

NOT 9 FINANSNETTO

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter på finansiella tillgångar ej värderade till verkligt värde	45	33
Ränteintäkter på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde	87	112
Övriga finansiella intäkter	-	-
<i>Nettoresultat finansiella instrument kategoriserade som:</i>		
Innehav för handel, ränteintäkt	-3	3
Summa	129	148
Finansiella kostnader		
Räntekostnader på finansiella skulder ej värderade till verkligt värde	-416	-480
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till verkligt värde	-143	-119
Övriga finansiella kostnader	-54	-54
Valutakursdifferenser, netto	4	42
<i>Nettoresultat finansiella instrument kategoriserade som:</i>		
Innehav för handel, räntekostnad	0	0
Andra skulder, räntekostnad	0	-
<i>Säkringsredovisning</i>		
Säkring av verkligt värde		
– varav värdeförändring på säkringsinstrument	-	-
– varav värdeförändring på säkrad post	-	-
Ineffektivitet på kassaflödessäkring	-	-
Ineffektivitet på säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	-	-
Summa	-609	-611
Summa finansnetto	-480	-463

NOT 10 SKATT

Följande komponenter ingår i koncernens skatt.

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Aktuell skatt	-32	-29
Uppskjuten skatt	-420	-547
Summa skatt redovisad i årets resultat	-452	-576
Skatt redovisad i övrigt totalresultat	336	-449
Summa skatt redovisad i övrigt totalresultat	336	-449

Aktuell skatt har beräknats utifrån fastställd skattesats i respektive land. Uppskjuten skatt har beräknats till den skattesats som förväntas gälla då skatten realiserar.

Skatten för räkenskapsåret kan stämmas av mot resultat före skatt enligt följande:

	2017–2018 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt (%)	2016–2017 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt (%)
Resultat före skatt	2 041		1 725	
Skatt enligt skattesats i Sverige	-449	-22,0	-380	-22,0
Skatteeffekt av icke avdragsgilla kostnader	-29	-1,4	-211	-12,2
Skatteeffekt av icke skattepliktiga intäkter	51	2,5	6	0,3
Skatteeffekt av olika skattesatser	-41	-2,0	17	1,0
Övrigt	16	0,8	-8	-0,5
Skatt och effektiv skattesats för räkenskapsåret	-452	-22,1	-576	-33,4

I tabellerna nedan redovisas koncernens mest väsentligaste uppskjutna skatteskulder och skattefordringar efter kategori samt hur skulderna och fordringarna förändrats.

	2018 31 okt	2017 31 okt
Uppskjuten skatteskuld i balansräkningen:		
Kassaflödessäkringar	362	400
Anläggningstillgångar	1 368	1 551
Pensioner	285	480
Övriga temporära skillnader	429	487
Kvittning av uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 085	-2 557
Summa	359	361

	2018 31 okt	2017 31 okt
Uppskjuten skattefordran i balansräkningen:		
Skattemässiga underskottsavdrag	1 590	2 105
Anläggningstillgångar	4	1
Pensioner	181	164
Övriga temporära skillnader	484	506
Kvittning av uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 085	-2 557
Summa	174	219

	2018 31 okt	2017 31 okt
Avstämning av uppskjuten skatt, netto:		
Ingående balans	-142	854
Förändring avseende kassaflödessäkringar	45	-41
Förändring enligt resultaträkningen	-452	-576
Förändring avseende förmånsbestämda pensionsordningar	291	-408
Kursdifferenser m.m.	73	29
Uppskjuten skatt, netto, per 31 oktober	-185	-142

Per balansdagen har koncernen utnyttjade underskottsavdrag uppgående till cirka 7 400 (9 500) MSEK. Baserat på dessa underskottsavdrag redovisar koncernen en uppskjuten skattefordran om 1 590 (2 105) MSEK. Uppskjutna skattefordringar redovisas i den utsträckning det finns faktorer som talar för att skattepliktiga överskott kommer att skapas. Bedömningen om respektive koncernföretags framtida resultatutveckling baseras såväl på redovisade resultat under senare år som på förbättrade lönsamhetsutsikter. Redovisade underskottsavdrag på totalt 1 590 MSEK avser verksamheter i Danmark med 547 MSEK, Norge med 53 MSEK samt Sverige med 975 MSEK. Avseende Sverige finns ytterligare potentiella uppskjutna skattefordringar hänförliga till svenska pensioner, men då utredning pågår kan beloppet ej kvantifieras. För underskottsavdrag uppgående till 49 (96) MSEK, redovisas ingen uppskjuten skattefordran på grund av osäkerhet vad avser framtida vinsttjänning. För samtliga underskottsavdrag finns ingen förfallotidpunkt.

Uppskjutna skatteskulder avser till största del anläggningstillgångar där det skattemässiga värdet är lägre än det redovisningsmässiga. De temporära skillnader som finns avseende anläggningstillgångar kommer i framtiden att förändras i och med att det redovisade och skattemässiga värdet blir lika alternativt då anläggningstillgången avyttras och en högre skattemässig vinst uppstår. Pensioner ger också upphov till uppskjutna skatteskulder då redovisning och skattemässiga värden hanteras på olika sätt. SAS har valt att netto redovisa uppskjutna skatter i balansräkningen då det finns en legal rätt till kvittning samtidigt som det är ett starkt legalt samband mellan de uppskjutna skattefordringarna och uppskjutna skatteskulderna.

Avsättning för uppskjuten skatt på temporära skillnader relaterade till icke utdelade vinster i dotter- och intresseföretag har inte skett, då dessa vinster inte kommer att delas ut inom överskådlig framtid alternativt att utdelning kan ske utan att vinstmedlen blir föremål för beskattning.

NOT 11 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

	Goodwill		IT-system		Summa immateriella tillgångar	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	741	803	1 807	2 103	2 548	2 906
Investeringar	-	-	11	73	11	73
Försäljning/utrangering	-	-	-17	-369	-17	-369
Företagsförsäljning ¹	-	-14	-	-	-	-14
Omklassificeringar	-	-	3	-	3	-
Valutakursdifferenser	47	-48	-	-	47	-48
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	788	741	1 804	1 807	2 592	2 548
Ingående avskrivningar	-90	-98	-877	-874	-967	-972
Årets avskrivningar och nedskrivningar ²	-	-	-136	-372	-136	-372
Försäljning/utrangering	-	-	17	369	16	369
Företagsförsäljning ¹	-	3	-	-	-	3
Omklassificeringar	-	-	-3	-	-3	-
Valutakursdifferenser	-4	5	-	-	-4	5
Utgående ackumulerade avskrivningar	-94	-90	-999	-877	-1 094	-967
Ingående nedskrivning	-	-11	-	-	-	-11
Företagsförsäljning ¹	-	11	-	-	-	11
Utgående nedskrivning	-	-	-	-	-	-
Redovisat värde	694	651	805	930	1 498	1 581

1) Under 2016/2017 avyttrades dotterföretaget Cimber A/S.

2) Årets avskrivningar och nedskrivningar inkluderar nedskrivning av IT-system med 0 (208) MSEK.

SAS koncernen bedriver ingen verksamhet avseende forskning och utveckling (FoU).

	2018 31 okt	2017 31 okt
Goodwill:		
SAS Scandinavian Airlines Norge	694	651
Summa goodwill	694	651

PRÖVNING AV NEDSKRIVNINGSBEHOV AV IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Bedömning av värdet av koncernens immateriella tillgångar har gjorts genom jämförelse med återvinningsvärdet som har baserats på koncernens kassagenererande nyttjandevärde utifrån fem års kassaflöden i koncernens affärsplan. För perioden efter planperioden ligger tillväxttakten på +1,0% och kostnadsutvecklingen på -0,6%.

De prognostiserade kassaflödena baseras på antaganden avseende volymutveckling, enhetsintäkt, driftsmarginaler och diskonteringsräntor, som fastställs av företagsledningen baserat på historisk erfarenhet och marknadsdata. Principerna för ovan bedömning är oförändrade sedan 2016/2017 års prövning. Diskonteringsräntan har estimerats baserat på en vägd kapitalkostnad före skatt om 11,1% (11,8%) och efter skatt om 8,7% (9,2%). För att stödja den nedskrivningsprövning som gjorts av goodwill i koncernen har en övergripande analys gjorts av känsligheten i de variabler som använts i modellen. En försämring av vart och ett av de väsentliga antagandena som ingår i affärsplanerna eller en försämring av den årliga omsättningstillväxten, driftsmarginalerna bortom planperioden eller en höjning av diskonteringsräntan som var och en för sig är rimligt troligt visar att en god marginal ändå finns mellan återvinningsvärde och redovisade värden. Ledningen har därför gjort bedömningen att det inte finns något ytterligare behov av nedskrivning av goodwill och övriga immateriella tillgångar vid utgången av oktober 2018.

NOT 12 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Byggnader & mark		Flygplan ^{1,2}		Reservmotorer & reservdelar		Verkstadsinventarier & serviceutrustning flygplan	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	1 182	1 233	17 729	18 610	128	137	390	401
Investeringar	3	-	5 236	5 730	38	97	8	16
Aktiverade räntor ³	-	-	-	-	-	-	-	-
Försäljning/utrangering	-51	-121	-4 413	-7 812	-	-165	-40	-28
Företagsförsäljning ⁴	-	-6	-	-	-	-	-	-
Omklassificeringar	28	87	708	1 201	-	59	2	2
Valutakursdifferenser	21	-11	-14	-	-	-	-	-1
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 183	1 182	19 246	17 729	166	128	360	390
Ingående avskrivningar	-633	-706	-9 829	-10 356	-71	-89	-302	-308
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-67	-59	-1 513	-1 157	-3	-4	-18	-16
Försäljning/utrangering	34	120	863	1 674	-	22	34	23
Företagsförsäljning ⁴	-	2	-	-	-	-	-	-
Omklassificeringar	-	2	-	10	-	-	-1	-2
Valutakursdifferenser	-17	8	-	-	-	-	-	1
Utgående ackumulerade avskrivningar	-683	-633	-10 479	-9 829	-74	-71	-287	-302
Redovisat värde	500	549	8 767	7 900	92	57	73	88

	Övriga inventarier & fordon		Pågående investeringar		Förskott anläggnings-tillgångar		Summa materiella anläggningstillgångar	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	450	563	16	33	1 987	2 135	21 882	23 112
Investeringar	36	28	60	69	1 448	1 302	6 829	7 242
Aktiverade räntor ³	-	-	-	-	-	-	-	-
Försäljning/utrangering	-42	-134	-	-	-	-	-4 546	-8 260
Företagsförsäljning ⁴	-	-1	-	-	-	-	-	-7
Omklassificeringar	-1	-3	-28	-86	-971	-1 309	-262	-49
Valutakursdifferenser	5	-3	-	-	194	-141	206	-156
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	448	450	48	16	2 658	1 987	24 109	21 882
Ingående avskrivningar	-355	-458	-	-	-	-	-11 190	-11 917
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-26	-27	-	-	-	-	-1 627	-1 263
Försäljning/utrangering	40	126	-	-	-	-	971	1 965
Företagsförsäljning ⁴	-	1	-	-	-	-	-	3
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-	-1	10
Valutakursdifferenser	-5	3	-	-	-	-	-22	12
Utgående ackumulerade avskrivningar	-346	-355	-	-	-	-	-11 869	-11 190
Redovisat värde	102	95	48	16	2 658	1 987	12 240	10 692

1) Försäkringsvärdet för flygplanen per 31 oktober 2018 uppgick till 39 748 MSEK. Här ingår försäkringsvärde för inhyrda (operationellt leasade) flygplan med 28 663 MSEK.

2) Modifieringar av operationellt leasade flygplan ingår i planenligt restvärde med 126 (171) MSEK.

3) Aktivering av räntor har ej gjorts.

4) Under 2016/2017 avyttrades dotterföretaget Cimber A/S.

Vid ingången av räkenskapsåret 2017/2018 fanns tio Boeing 737 som finansierats genom finansiella leasingavtal, med ursprungliga löptider om sex år. Under året har ytterligare tre Boeing 737 finansierats under nya finansiella leasingavtal med löptider om sex år och nio månader. Dessutom har en ny Airbus A320neo förvärvat, formellt genom ett finansiellt leasingavtal, med en löptid om tolv år. SAS har i samtliga finansiella leasingavtal köpoptioner under leasens löptid.

Med avseende på finansiellt leasade flygplan är leasingavtalens utformning sådan (särskilt vad avser SAS köpoptioner under löptiden och den ekonomiska risk SAS har vad avser flygplanens värde) att avtalen ur SAS synpunkt är att jämföra med köp.

De 14 (10) finansiellt leasade flygplanen ingår i balansräkningen med 2 422 (1 502) MSEK. Utöver dessa finns bland de ägda, 14 (17) flygplan till ett bokfört värde om 2 654 (3 435) MSEK placerade i av SAS helägda finansieringsstrukturer tillsammans med härtill hörande skuldsättning om 820 (1 001) MSEK, att betrakta som finansiellt leasade.

SAS koncernens flygplansinnehav kan specificeras enligt följande:

	2018 31 okt	2017 31 okt
Ägda	6 345	6 398
Finansiellt leasade	2 422	1 502
Bokfört värde	8 767	7 900

Fortsättning Not 12

FINANSIELL LEASING

SAS koncernen har finansiella leasingavtal avseende flygplan med kvarvarande löptider på upp till nio år. Dessutom finns finansiella leasingavtal avseende byggnader med kvarvarande löptid på drygt tre år samt avseende fordon och serviceutrustning för flygplan med kvarvarande löptider på upp till fem år.

Leaseavgifterna består dels av minimileaseavgifter och dels av variabla avgifter. I de fall leaseavgifterna baseras på en rörlig ränta ingår dessa i minimileaseavgifterna enligt den vid avtalets början gällande räntan. Framtida förändringar av räntan ingår i de variabla avgifterna. Totalt erlagda leaseavgifter uppgick till 316 (656) MSEK. Variabla avgifter påverkade årets leaseavgifter med -7 (-14) MSEK. Per balansdagen förekom ingen vidareuthyrning av finansiellt leasade tillgångar. Finansiellt leasade tillgångars bokförda värde uppgick på balansdagen till:

	Flygplan		Andra anläggnings-tillgångar	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Anskaffningsvärde	4 967	3 750	472	452
Avgår ackumulerade avskrivningar	-2 545	-2 248	-118	-89
Bokfört värde finansiellt leasade tillgångar	2 422	1 502	354	363

Framtida minimileaseavgifter och dess nuvärden för finansiella leasingavtal gällande på balansdagen:

	2018 31 okt		2017 31 okt	
	Framtida minimi-leaseavgift	Nuvärde av framtida minimi-leaseavgift	Framtida minimi-leaseavgift	Nuvärde av framtida minimi-leaseavgift
Förfallotidpunkt:				
Inom ett år	454	446	263	262
1–5 år	2 290	2 135	1 494	1 438
Över 5 år	386	299	17	12
Summa	3 130	2 880	1 774	1 712

OPERATIONELL LEASING

SAS koncernen har under året inte leasat ut några ägda flygplan eller andra tillgångar.

Föregående år leasades ägda flygplan ut för en total leaseintäkt om 70 MSEK, varefter flygplanen avyttrades.

På balansdagen fanns inga ägda flygplan eller andra tillgångar som leasas ut.

KONTRAKTERADE INKÖPSÅTAGANDEN

Koncernen har förpliktelser avseende framtida förvärv av materiella anläggningstillgångar. Kontrakterade beställningar per 31 oktober 2018 finns för 44 Airbus A320neo, en A330-300 och åtta Airbus A350-900 med leverans under åren 2019–2023 uppgående till ett framtida inköpsåtagande, inklusive reservmaterial, om 3 290 MUSD. På balansdagen uppgick övriga inköpsåtaganden till 2 (2) MSEK. Dessutom har SAS kontrakterat 15 A320neo som kommer att leasas operationellt.

NOT 13 FÖRSKOTT AVSEENDE MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2018 31 okt	2017 31 okt
Airbus	2 458	1 987
Övriga	200	-
Summa	2 658	1 987

NOT 14 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Kapitalandelar i intresseföretag		Andra värdepappersinnehav		Pensionsmedel, netto		Uppskjuten skatt och andra långfristiga fordringar ²		Summa finansiella anläggnings-tillgångar	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	374	398	73	73	4 871	2 615	2 731	3 185	8 049	6 271
Tillskott	-	-	-	-	373	553	303	879	676	1 432
Resultatandelar i intresseföretag	35	4	-	-	-	-	-	-	35	4
Företagsförsäljning ¹	-	-	-	-	-	-	-	-10	-	-10
Amortering	-	-	-	-	-	-	-326	-1 166	-326	-1 166
Utdelning	-13	-23	-	-	-	-	-	-	-13	-23
Omklassificeringar	-	-	-	-	-1 192	1 643	-40	3	-1 232	1 646
Valutakursdifferenser	21	-5	-	-	-27	60	276	-160	270	-105
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	417	374	73	73	4 025	4 871	2 944	2 731	7 459	8 049
Ingående nedskrivning	-	-	-70	-70	-	-	-	-	-70	-70
Nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-	-	-70	-70	-	-	-	-	-70	-70
Redovisat värde	417	374	3	3	4 025	4 871	2 944	2 731	7 389	7 979

1) Under 2016/2017 avyttrades dotterföretaget Cimber A/S.

2) I redovisat värde ingår spärrade bankmedel 1 969 (1 798) MSEK och uppskjuten skattefordran 174 (219) MSEK.

NOT 15 ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING

Tabellen nedan visar var i de finansiella rapporterna som koncernens ersättningar efter avslutad anställning är redovisade.

	2018 31 okt	2017 31 okt
Pensionsmedel i balansräkningen		
Nuvärdet av fonderade förpliktelser	-17 255	-16 774
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	21 855	22 345
Överskott i fonderade planer	4 600	5 571
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	-575	-700
Överskott i förmånsbaserade pensionsplaner (pensionsmedel, netto)	4 025	4 871
Redovisning i rörelseresultatet avseende ¹	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Förmånsbestämda pensionsplaner	90	7
Premiebaserade pensionsplaner	-873	-842
	-783	-835
Omvärdering avseende förmånsbaserade pensionsplaner ²	-915	1 210

1) Kostnader redovisade i rörelseresultatet inkluderar kostnader för tjänstgöring under innevarande år, kostnader för tjänstgöring under tidigare år, räntenettokostnader samt vinster och förluster vid regleringar.

2) Redovisas inom Övrigt totalresultat, netto efter skatt.

FÖRMÅNSBASERADE PENSIONSPLANER

De flesta pensionsordningar för personal inom Skandinavien har tidigare varit förmånsbaserade. Nya kollektivavtal med flygande personal i Skandinavien ingicks i november 2012. De nya avtalen innebär bland annat att de förmånsbaserade pensionsordningarna till stor del ersatts med premiebaserade pensionsordningar med verkan från första kvartalet 2013/2014. Premiebaserade pensionsordningar återfinns numera för huvuddelen av personalen i Danmark och Norge samt i Sverige för flygande personal, yngre tjänstemän samt personal inom SAF-LO-kollektivet. Merparten av de kvarvarande förmånsbaserade pensionsordningarna är säkrade genom försäkringsbolag i respektive land. I Sverige är pensionsordningarna säkrade främst hos Alecta och Euroben, i Danmark hos Danica och i Norge hos DnB. En stor del av SAS anställda i Sverige omfattas fortsatt av ITP-pension försäkrad i Alecta (Alecta-planen). Premien för den förmånsbestämda ålderspensionen är individuell och är bland annat beroende av den försäkrades ålder, lön och tidigare intjänad pension. Förväntade avgifter nästa räkenskapsår (2018/2019) avseende förmånsbestämda pensionsplaner som är tecknade i Alecta-planen beräknas att uppgå till cirka 70 MSEK. Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i % av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsåtagandena, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Kollektiv konsolidering, i form av kollektiv konsolideringsnivå, ska normalt sett tillåtas variera mellan 125% och 175%. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125% eller överstiger 175% ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade om den kollektiva konsolideringsnivån överstiger 175%. Alecta tillämpar dock premie-reduktioner för att undvika att ett alltför stort överskott uppstår. Vid utgången av räkenskapsåret uppgick Alectas överskott i form av den konsoliderade kollektiva konsolideringsnivån till 159% (158%). Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare (så kallad multi-employer plan) och företag som omfattas av en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare och som klassificeras som förmånsbestämd ska redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader på samma sätt som för vilken annan förmånsbestämd plan som helst. SAS erhåller information som gör det möjligt för SAS att redovisa sin proportionella allokerade andel av Alecta-planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader i enlighet med reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner. SAS redovisar därmed förmånsbestämda nettotillgångar eftersom framtida ekonomiska fördelar är tillgängliga för SAS i form av premiereduktioner, tackning av framtida pensionsindexeringar samt även kontant återbetalning.

IAS 19 "Ersättningar till anställda" innebär att samtliga avvikelser i uppskattningar redovisas omedelbart i övrigt totalresultat. Vidare beräknas diskonteringsräntan på den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen eller pensionstillgången, netto och detta räntenetto redovisar SAS som en personalkostnad inom rörelseresultatet. SAS redovisar särskild löneskatt enligt reglerna i IAS 19, vilket innebär att de aktuella antagandena som ska göras vid beräkning av förmånsbestämda pensionsordningar även ska inkludera skatter som löper på pensioner.

De kvarvarande pensionsordningarna i Sverige redovisade per 31 oktober 2018 ett överskott om ca. 3,5 mdr SEK, varför särskild löneskatt har redovisats på överskottet. Den särskilda löneskatten uppgår per 31 oktober 2018 till cirka 0,8 mdr (1,1 mdr) SEK.

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Förmånsbaserade pensionsordningar		
Årets pensionsintjäning	-75	-99
Kostnader för intjäning under tidigare år och vinster/förluster från regleringar	56	44
Räntekostnader på pensionsförpliktelser	-390	-382
Ränteintäkter på förvaltningstillgångar	468	428
Övrig kostnad	-	-5
Löneskatt	31	21
Årets resultatpåverkan avseende förmånsbaserade pensionsordningar	90	7

Ovanstående resultatpåverkan redovisas i sin helhet som personalkostnad.

	2018 31 okt	2017 31 okt
Förändring av nuvärdet av förmånsbestämda pensionsförpliktelser		
Ingående pensionsförpliktelser	17 474	18 674
Årets pensionsintjäning	75	99
Regleringar	-242	-278
Räntekostnader	390	382
Omklassificering	17	-25
Utbetalda pensioner	-867	-854
Valutakursdifferenser	140	-91
	16 987	17 907

Omvärderingar:

– Vinst/förlust (-/+) till följd av förändrade demografiska antaganden	31	-16
– Vinst/förlust (-/+) till följd av förändrade finansiella antaganden	589	-470
– Erfarenhetsbaserade vinster/ förluster (-/+)	223	53
Utgående pensionsförpliktelser 31 oktober	17 830	17 474

	2018 31 okt	2017 31 okt
Förändring av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Ingående förvaltningstillgångar	22 345	21 289
Regleringar	-186	-234
Ränteintäkter	468	428
Inbetalda premier/avgifter	128	546
Övrig kostnad/intäkt	31	-5
Omklassificering	31	-
Utbetalda pensioner	-712	-854
Valutakursdifferenser	113	-31
	22 218	21 139

Omvärderingar:

– Särskild löneskatt	-263	284
– Valutakursdifferenser	-	-
– Avkastning på förvaltningstillgångar (exklusive belopp som ingår i ränteintäkter)	-100	922
Utgående förvaltningstillgångar 31 oktober	21 855	22 345

	2018 31 okt	2017 31 okt
Förändringar av pensionsmedel (netto)		
Ingående pensionsmedel (netto)	4 871	2 615
Årets resultatpåverkan	90	7
Omklassificering	14	25
Omvärderingar	-943	1 355
Inbetalda premier/avgifter	283	546
Särskild löneskatt	-263	263
Valutakursdifferenser	-27	60
Utgående pensionsmedel (netto) 31 oktober	4 025	4 871

Fortsättning not 15

Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen och förvaltningstillgångarnas sammansättning per land	2018 31 okt					2017 31 okt				
	Sverige	Norge	Danmark	Övriga	Summa	Sverige	Norge	Danmark	Övriga	Summa
Nuvärdet av förpliktelsen	-15 614	-702	-228	-1 286	-17 830	-14 923	-980	-245	-1 326	-17 474
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	19 930	304	206	1 415	21 855	20 403	434	215	1 293	22 345
Pensionsmedel, netto	4 316	-398	-22	129	4 025	5 480	-546	-30	-33	4 871

Omvärderingar – analys av belopp redovisat inom Övrigt totalresultat	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
– Vinst/förlust (+/-) till följd av förändrade demografiska antaganden	-31	16
– Vinst/förlust (+/-) till följd av förändrade finansiella antaganden	-589	470
– Erfarenhetsbaserade vinster/ förluster (+/-)	-223	-53
– Särskild löneskatt	-263	263
– Avkastning på förvaltningstillgångar (exklusive belopp som ingår i ränteintäkter)	-100	922
Summa omvärderingar	-1 206	1 618

Under året har diskonteringsräntan varit oförändrad i Sverige och Danmark men stigit i Norge, UK och USA. Den totala effekten från förändrade diskonteringsräntor medför en positiv påverkan på övrigt totalresultat om 0,2 mdr SEK. Under året höjde SAS det svenska inflationsantagandet från 1,6% till 1,9% som resulterade i en negativ påverkan på övrigt totalresultat om 0,7 mdr SEK. Avkastningen på förvaltningstillgångarna har varit lägre än diskonteringsräntan, vilket har inneburit en negativ påverkan på övrigt totalresultat om 0,1 mdr SEK. I tillägg har ett negativt värde om 0,2 mdr SEK redovisats inom raden Erfarenhetsbaserade vinster/förluster då fullständig indexering har skett.

AKTUARIELLA ANTAGANDEN

Den beräkning som enligt IAS 19 ska tillämpas vid beräkning av förmånsbestämda planer benämns Projected Unit Credit Method. Metoden kräver flera beräkningsmässiga antaganden (aktuariella parametrar) för att fastställa nuvärdet på den förmånsbestämda förpliktelsen. Aktuariella antaganden omfattar både demografiska och finansiella antaganden. Då antagandena måste vara neutrala och ömsesidigt förenliga ska de varken vara försiktiga eller överdrivet försiktiga. De ska återspegla det ekonomiska sambandet mellan faktorer såsom inflation, löneökningstakt, avkastning på förvaltningstillgångar och diskonteringsränta. Detta innebär att de ska vara realistiska utifrån kända ekonomiska samband och avspeglar SAS bästa bedömning av de faktorer som avgör den slutliga kostnaden för att lämna ersättningar efter avslutad anställning, d v s pensionskostnaden.

Vid beräkning av pensionsförpliktelser, årets pensionsintjäning och avkastning på fonderade medel används parametrar som fastställs lokalt i respektive land baserat på den lokala marknadssituationen samt förväntad framtida utveckling. Detta innebär att parametrarna utgår från marknadens förväntningar vid rapportperiodens slut beträffande den tidsperiod under vilken förpliktelsen ska regleras.

Diskonteringsräntan har fastställts baserat på marknadsmässig avkastning på förstklassiga företagsobligationer (bostadsobligationer) och löptiden återspeglar den uppskattade tidsfördelningen och storleken av pensionsutbetalningarna (durationen) samt den valuta som dessa ska betalas i.

Övriga antaganden baseras på förväntad utveckling under förpliktelsens löptid. Bedömningen avseende framtida lönejusteringar motsvarar inflationsantagandet i respektive land och förväntad livslängd är fastställd till DUS14 (DUS14) för Sverige samt till K2018 (K2013) för Norge.

De viktigaste aktuariella antagandena var följande:	2018 31 okt					2017 31 okt				
	Sverige	Norge	Danmark	Övriga	Summa	Sverige	Norge	Danmark	Övriga	Summa
Diskonteringsränta	2,20%	2,85%	0,70%	3,46%	2,30%	2,20%	2,10%	0,70%	2,90%	2,23%
Inflation	1,90%	1,50% ¹⁾	1,75%	3,4% ²⁾	1,89%	1,60%	1,50% ¹⁾	1,75%	3,4% ²⁾	1,60%
Löneökningar	2,00%	1,75%	1,75%	-	1,99%	2,00%	1,75%	1,75%	-	1,98%
Pensionsökningar	1,90%	0,95%	1,75%	3,3% ²⁾	1,96%	1,60%	1,50%	1,75%	3,3% ²⁾	1,70%

1) Avser enbart ofonderad planer.

2) Avser enbart planerna i UK.

Den genomsnittliga durationen i de förmånsbaserade pensionsordningarna var följande:	Sverige	Norge	Danmark	Övriga
År 2017/2018	14,6	10,7	6,3	16,8
År 2016/2017	14,6	7,9	7,0	16,6

Fortsättning not 15

	2018 31 okt		2017 31 okt	
	Summa	%	Summa	%
Förvaltningstillgångarna består av följande¹⁾:				
Alecta (Sverige):				
Aktier, varav 44% är placerade i svenska aktier	3 808	41	3 985	43
Räntebärande värdepapper, varav 50% är placerade i svenska räntebärande instrument	4 645	50	4 634	50
Fastigheter	836	9	649	7
	9 289	100	9 268	100
Euroben (Sverige):				
Aktier, varav 30% är placerade i svenska aktier	2 835	29	2 810	28
Räntebärande värdepapper	6 060	62	6 121	61
Fastigheter	880	9	695	7
Övrigt	-	-	408	4
	9 775	100	10 034	100
Danica (Danmark):				
Aktier	35	17	32	15
Räntebärande värdepapper	146	70	155	72
Fastigheter	27	13	28	13
	208	100	215	100
DnB (Norge):				
Aktier	37	12	43	10
Räntebärande värdepapper	237	78	346	80
Fastigheter	28	9	41	9
Övrigt	2	1	4	1
	304	100	434	100
Övriga länder:				
Aktier	359	26	329	25
Räntebärande värdepapper	684	48	495	37
Övrigt	372	26	507	38
	1 415	100	1 331	100

1) Förvaltningstillgångar i de svenska pensionsordningarna exkluderar särskild löneskatt som inte ingår i de förvaltningstillgångar som Alecta respektive Euroben förvaltar. Endast en obetydlig andel av förvaltningstillgångarna är placerade i SAS-aktier.

Medlemsstatistik, per 31 oktober 2018	Aktiva	Förtids- pensionärer	Fribrevs- havare	Ålders- pensionärer
Alecta-planen	2 031	-	3 176	3 585
Euroben	48	-	513	991
Övriga planer i Sverige (ofonderade)	-	-	-	73
DnB	-	196	-	429
Danica	14	-	-	14
Övriga	23	-	454	562
Summa	2 116	196	4 143	5 654

Inverkan/känslighet i den förmånsbaserade pensionsförpliktelsen för ändringar i väsentliga antaganden, MSEK:	Sverige	Norge	Danmark	Övriga	Summa
Diskonteringsränta, -1%	-2 678	-95	-17	-207	-2 997
Inflation, +1% ¹⁾	-2 827	-40	-2	-43	-2 912
Lön, +1%	-230	-	-	-	-230

Ovanstående känslighetsanalys baseras på en förändring i ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta.

1) Överensstämmer med känsligheten avseende pensionsökningar.

NOT 16 VARULAGER OCH FÖRRÅD

	2018 31 okt	2017 31 okt
Förråd, flygmateriel	331	279
Förråd, övrigt	35	16
Varulager	35	26
Summa	401	321
Värderat till anskaffningskostnad	401	321
Värderat till nettoförsäljningsvärde	-	-
Summa	401	321

NOT 17 KORTFRISTIGA FORDRINGAR

Nedskrivning av kundfordringar och återvunna kundfordringar, netto, samt nedskrivning av övriga kortfristiga fordringar har belastat resultatet med 14 (16) MSEK.

	2018 31 okt	2017 31 okt
Åldersanalys ej nedskrivna kundfordringar		
Ej förfallna kundfordringar	1 138	1 334
Förfallna < 31 dagar	24	13
Förfallna 31–90 dagar	39	5
Förfallna 91–180 dagar	9	3
Förfallna >180 dagar	9	8
Summa	1 219	1 363
Avsättning för osäkra kundfordringar		
Ingående avsättning	9	9
Reservering för befarade förluster	11	11
Återförda reserveringar	-1	-2
Konstaterade förluster	-4	-9
Utgående avsättning	15	9

NOT 18 KORTFRISTIGA FORDRINGAR HOS INTRESSEFÖRETAG

	2018 31 okt	2017 31 okt
Air Greenland A/S	1	2
Summa	1	2

NOT 19 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2018 31 okt	2017 31 okt
Förutbetalda kostnader	431	403
Upplupna intäkter	398	447
Summa	829	850

NOT 20 KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	2018 31 okt	2017 31 okt
Statsskuldsväxlar	287	284
Depositioner	980	3 121
Företagscertifikat	2 842	2 411
Skatteavdragskonto i Norge	123	116
Summa	4 232	5 932

Bokfört värde på kortfristiga placeringar överensstämmer med det verkliga värdet. Verkligt värde är det belopp som skulle ha erhållits för utestående kortfristiga placeringar vid avyttring på balansdagen. Depositioner och skatteavdragskonto är kategoriserade som lånefordringar och kundfordringar. Övriga finansiella instrument kategoriseras som innehav för handel.

Samtliga placeringar har en löptid om högst tre månader. I posten depositioner ingår fordran övriga finansiella institut 339 (846) MSEK.

NOT 21 AKTIEKAPITAL**AKTIEKAPITAL**

Bolaget har tre slags aktier, stamaktier, preferensaktier och förlagsaktier.

Per 31 oktober 2018 fanns 382 582 551 stamaktier och 2 101 552 preferensaktier utfärdade och utestående, som tillsammans utgör ett registrerat aktiekapital om 7 732 150 470 SEK. Under räkenskapsåret 2015/2016 skedde konvertering av SAS konvertibellån till 1 082 551 stamaktier. Under räkenskapsåret 2017/2018 emitterade SAS 52 500 000 stamaktier genom en riktad nyemission. De 382 582 551 stamaktierna har ett kvotvärde om vardera SEK 20,10. Under räkenskapsåret 2013/2014 genomfördes en emission av 7 000 000 preferensaktier med kvotvärde 20,10 SEK. Under räkenskapsåret 2017/2018 återlöstes SAS 4 898 448 preferensaktier. De 2 101 552 kvarvarande preferensaktierna har ett kvotvärde om vardera SEK 20,10. Efter räkenskapsårets utgång den 5 december 2018 löstes samtliga preferensaktier in.

Det finns inte några utfärdade eller utestående förlagsaktier. Stamaktier och förlagsaktier berättigar vardera till en röst. Preferensaktier berättigar vardera till en tiondels röst.

Stamaktier och förlagsaktier kan högst utges till ett antal som svarar mot 100% av aktiekapitalet i bolaget. Preferensaktier kan högst utges till ett antal som svarar mot 10% av aktiekapitalet. Stamaktier och preferensaktier ger aktieinnehavaren de rättigheter som finns i aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Förlagsaktier ger aktieinnehavarna rätt att delta i och rösta på bolagets stämmor. Förlagsaktier ger inte aktieinnehavarna rätt till utdelning eller att delta i fondemission. Skulle förlagsaktier inlösas eller bolaget upplösas och bolagets tillgångar utskiftas erhåller innehavare av förlagsaktier lika del i bolagets tillgångar som stamaktier, dock inte med högre belopp än vad som motsvarar förlagsakties kvotvärde uppräknat från första dagen för registrering av förlagsaktie till och med dagen för utbetalning av inlösenbeloppet eller utskiftning med en räntefaktor motsvarande STIBOR 90 dagar med tillägg av två procentenheter.

För att säkra att bolagets ägandeförhållanden uppfyller de krav som ställs i bilaterala luftfartsavtal eller i lag eller förordning rörande tillstånd för lufttrafik inom EES, har styrelsen enligt bolagsordningen rätt att besluta om obligatorisk inlösen av aktier som innehas av utomskandinaviska aktieägare utan återbetalning till berörda aktieägare. Om inlösen av sådana aktier inte är möjlig, har styrelsen rätt att (efter godkännande av bolagsstämman) överlåta teckningsoptioner, vilka ger rätt till teckning av förlagsaktier, till skandinaviska aktieägare för att späda ut utomskandinaviska aktieägares aktieinnehav till den nivå som krävs enligt ovan nämnda regler.

UTDELNINGSPOLICY

SAS AB har två noterade aktieslag per 31 oktober 2018. SAS övergripande mål är att skapa värden för aktieägarna. Utdelning förutsätter att bolagsstämman beslutar därom, samt att SAS AB har utdelningsbara medel. Hänsyn ska även tas till koncernens resultat och förväntade utveckling, finansiella ställning, investeringsbehov samt relevanta konjunkturförhållanden. Utdelningspolicy strävar efter en långsiktigt hållbar utdelning.

Stamaktier

Utdelning till stamaktieägarna kan ges när värde skapats genom att SAS avkastning på investerat kapital överstiger den genomsnittliga kapitalkostnaden. Utdelningsbeloppet ska ta i beaktande restriktioner i koncernens finansiella instrument¹.

Preferensaktier

SAS ska ge en utdelning till preferensaktieägarna med 50 SEK per år, med kvartalsvis utbetalning om 12,50 SEK per preferensaktie fram till och med det utbetalningstillfälle av preferensutdelning som infaller närmast efter avstämningsdagen den 5 februari 2019, varefter den årliga företrädesrätten till utdelning ökas med motsvarande 1% av teckningskursen per preferensaktie och år fram till och med det utbetalningstillfälle för preferensaktieutdelning som infaller närmast efter avstämningsdagen den 5 februari 2023. Därefter ska den årliga företrädesrätten till utdelning på preferensaktier uppgå till ett belopp motsvarande 50 SEK plus 5% av teckningskursen. Utdelning ska i samtliga fall vara jämnt fördelat över året genom kvartalsvisa utbetalningar. Efter räkenskapsårets utgång den 5 december 2018 skedde inlösen av samtliga preferensaktier.

1) SAS hade per 31 oktober 2018 två finansiella instrument utestående som begränsar utdelningsrätten till SAS stamaktieägare. Enligt preferensaktie villkoren kunde utdelning till stamaktieägare inte ges om preferensaktiekapitalet översteg 50% av bokfört eget kapital. Full utdelning måste också ha betalats ut till preferensaktieägarna. Preferensaktierna inlöstes 5 december 2018. I november 2017 emitterade SAS en icke säkerställd obligation om 1,5 miljarder SEK, som i juni 2018 utökades till 2,25 miljarder SEK. Obligationen anger att utdelningen till aktieägare inte får överstiga 50% av årets resultat, dock att begränsningen inte omfattar preferensaktier eller andra typer av finansiella produkter eller instrument. Ingen utdelning får lämnas om SAS bryter mot obligationsvillkoren.

NOT 22 RESERVER

Omräkningsreserv	2018	2017
Ingående omräkningsreserv	-198	-74
Årets omräkningsdifferenser	147	-124
Utgående omräkningsreserv 31 oktober	-51	-198
Säkringsreserv		
Ingående säkringsreserv	1 472	1 325
Kassaflödessäkringar:		
– Redovisade direkt i övrigt totalresultat	1 237	395
– Förändring i resultaträkningen	-1 442	-207
– Skatt hänförlig till årets förändring av säkringsreserv	45	-41
Utgående säkringsreserv 31 oktober	1 312	1 472
Summa reserver		
Ingående reserver	1 274	1 251
Årets förändring av reserver:		
– Omräkningsreserv	147	-124
– Säkringsreserv	-160	147
Utgående reserver 31 oktober	1 261	1 274

OMRÄKNINGSRESERV

Omräkningsreserven omfattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än svenska kronor.

SÄKRINGSRESERV

Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödesinstrument hänförligt till säkringstransaktioner som ännu inte inträffat.

NOT 23 LÅNGFRISTIGA SKULDER

Långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.

	2018 31 okt	2017 31 okt
Förlagslån	1 161	1 067
Obligationslån	360	-
Övriga lån	341	15
Summa	1 862	1 082

NOT 24 FÖRLAGSLÅN

Under verksamhetsåret 1985/1986 emitterades ett förlagslån på 200 MCHF. Lånet löper utan fastställd förfallodag. Räntesatsen fastställs för perioder om tio år och uppgår från och med januari 2016 till 0,625%. SAS har exklusiv rätt att säga upp lånet vart femte år. Vid uppsägning i samband med ränteomsättning har SAS rätt att återbetala lånet till 100% av nominellt värde. Sker uppsägning fem år efter ränteomsättning ska lånet återbetalas till 102,5% av nominellt värde.

SAS har tidigare år återköpt obligationer för 73 MCHF varefter lånet uppgår till nominellt 127 (127) MCHF, motvärde 1 161 (1 067) MSEK.

Lånet är noterat på Basel Stock Exchange, Geneva Stock Exchange och Swiss Exchange. På balansdagen uppgick det totala marknadsvärdet (inklusive kreditrisk) till 36 (31) MCHF, motvärde 331 (328) MSEK. Verkligt värde har fastställts i sin helhet av officiella prisnoteringar.

NOT 25 OBLIGATIONSÅN

I maj 2001 etablerades ett program för europeiska medellånga lån på 1 000 MEUR. EMTN-programmet gör det möjligt för koncernen att emittera obligationer med fast eller rörlig ränta i valfri valuta. SAS emitterade ett obligationslån om 1 500 MSEK i november 2017 och utökade lånet med 750 MSEK i juni

2018. På balansdagen uppgick SAS koncernens emitterade obligationer till 3 040 (2 470) MSEK. Nedan följer en specifikation på enskilda obligationslån:

Ursprungligt emitterat belopp	Kupongränta	Löptid	Återstående skuld valuta	2018 31 okt		2017 31 okt	
				Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde	Verkligt värde
25,0 MEUR		2011/17	-	-	-	243	243
30,0 MEUR	4,4% ¹	2017/22	29,7 MEUR	309	331	289	296
10,0 MEUR	3,6% ¹	2016/21	10 MEUR	104	109	97	98
35,0 MEUR	3,6% ¹	2018/23	34,6 MEUR	360	394	-	-
1 500,0 MSEK		2013/17	-	-	-	1 500	1 503
2 250,0 MSEK	5,2%	2017/22	2 267,1 MSEK	2 267	2 202	-	-
35,0 MEUR		2013/18	-	-	-	341	358
Summa				3 040	3 036	2 470	2 498
Avgår amorteringar 2018/2019 resp. 2017/2018				-	-	-2 084	-2 103
Summa				3 040	3 036	386	395

1) Kupongränta vid balansdagen. Lånet löper till rörlig ränta.

Återstående skuld i valuta och bokfört värde i MSEK överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde. Koncernen har ingått valutaderivatavtal för vissa av dessa obligationer i syfte att begränsa valutarisken. Verkligt värde har fastställts genom att delvis använda sig av officiella prisnoteringar samt diskontering av kassaflöden till noterad ränta.

NOT 26 ÖVRIGA ÅN

	2018 31 okt		2017 31 okt	
	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiell leasing	2 706	2 832	1 534	1 601
Konvertibel	1 559	1 582	1 521	1 823
Övriga lån	1 298	1 317	1 817	1 881
Summa före amortering	5 563	5 731	4 872	5 305
Avgår amortering 2018/2019 resp. 2017/2018	-2 272	-2 383	-784	-859
Summa övriga lån	3 291	3 348	4 088	4 446

Förfalloprofil för övriga lån	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023>	Totalt
Finansiell leasing	324	371	1 018	205	447	341	2 706
Konvertibel	1 559	-	-	-	-	-	1 559
Övriga lån	389	255	450	184	20	-	1 298
Totalt	2 272	626	1 468	389	467	341	5 563

Övriga lån, finansiell leasing och konvertibel kategoriseras som andra skulder vilket innebär redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Under 2014 emitterades ett konvertibelt skuldebrev om 1 600 MSEK som löper på fem år. Vid utställandedagen var värdet på skuldandelen 1 399 MSEK och värdet på eget kapitalandelen (konverteringsrätt och återköpsrätt) 201 MSEK. På balansdagen 31 oktober 2017 var lånets konverteringskurs 24,0173 SEK. Som följd av en riktad emission i november 2017 ändrades konverteringskursen till 23,73 SEK. Lånet är konverteringsbart på begäran av innehavaren. I övriga lån ingår viss upplåning inom ramen för olika revolverande kreditfaciliteter (se not 27 för ytterligare information). Dessa lån ränteomsätts till gällande interbankränta som baseras på valutans i lånet plus en marginal. Den genomsnittliga räntesatsen uppgick på balansdagen till 4,115% för finansiell leasing, 3,625% för konvertibel och 3,978% för övriga lån.

Verkligt värde för konvertibeln har fastställts genom att använda sig av officiella prisnoteringar. För övriga lån och finansiell leasing har verkligt värde fastställts genom diskontering utifrån avkastningskurvor på balansdagen.

NOT 27 FINANSIELL RISKHANTERING OCH FINANSIELLA DERIVAT

SAS koncernen är exponerad för olika typer av finansiella risker. All riskhantering sker centralt och i enlighet med av styrelsen fastställda policyer. SAS koncernen använder derivatinstrument som en del i sin finansiella riskhantering för att begränsa bränsle-, valuta- och ränteexponeringen.

BRÄNSLEPRISRISK

SAS koncernen är exponerad mot förändringar i priset på flygbränsle. Exponeringen hanteras genom att löpande säkra 40–80% av den prognostiserade bränsleförbrukningen för kommande tolv månader. De finansiella derivat som används för säkring av flygbränsle är huvudsakligen optioner och swappar. Den 31 oktober 2018 hade koncernen träffat avtal om derivat som omfattar cirka 52% av koncernens beräknade bränslebehov för november 2018–oktober 2019. Under november 2017–oktober 2018 stod kostnader i samband med flygbränsle för 18,7% av koncernens rörelsekostnader, jämfört med 16,5% under november 2016–oktober 2017.

VALUTARISK

SAS koncernen är valutaexponerad för både transaktionsrisk och translationsrisk.

Transaktionsrisk uppkommer när flöden i utländsk valuta exponeras för valutakursförändringar. För att hantera den transaktionsrisk som SAS koncernen exponeras för, säkras prognostiserade kommersiella valutaflöden med hjälp av valutaderivat. Säkringsnivån ska enligt finanspolicyen uppgå till 40–80% av en 12 månaders rullande likviditetsprognos. Framtida kontrakterade flygplansköp i USD kan valutasäkras med upp till 80% av kontrakterade belopp. Vidare kan framtida flygplansförsäljningar säkras med valutaderivat och lån i USD upp till 80% av flottans bokförda värde. Den 31 oktober 2018 hade koncernen träffat avtal om derivat som omfattar cirka 49% av koncernens beräknade operationella valutaexponering för november 2018–oktober 2019.

Translationsrisk uppkommer vid omräkning av balansposter i utländska valutor till följd av valutakursförändringar. För att begränsa translationsrisken anger policyen att den finansiella nettoskulden huvudsakligen ska hållas i respektive dotterföretags redovisningsvaluta.

RÄNTERISK

SAS koncernen exponeras för ränterisk när marknadsvärdet på den finansiella nettoskulden (räntebärande tillgångar och skulder) påverkas vid rörelser i avkastningskurvan (marknadsräntor vid olika löptider). Koncernens upplåning inkluderar lån till både fast och rörlig ränta. För att hantera ränterisken används räntederivat i syfte att förändra den underliggande finansiella bruttoskuldens räntebindningstid. Enligt gällande policy är målsättningen att den genomsnittliga räntebindningen på den finansiella bruttoskulden ska motsvara 2 år, med ett tillåtet intervall mellan 1–4 år. Därutöver ska den finansiella bruttoskuldens utveckling för nästkommande tolv månader samt kontrakterade framtida flygplansköp beaktas. Per 31 oktober 2018 var den genomsnittliga räntebindningstiden 2,7 (2,2) år.

KÄNSLIGHETSANALYS, OMVÄRDERINGSEFFEKT PER BALANSDAGEN

Känslighetsanalysen avseende bränslepris visar den omedelbara omvärderingseffekten vid ett 10-procentigt parallellskifte av priskurvan för bränslederivat.

Känslighetsanalysen avseende valuta visar den omedelbara omvärderingseffekten på balansdagen för kassaflödessäkringar, kundfordringar och leverantörsskulder vid en 10-procentig förstärkning eller försvagning av den svenska kronan gentemot samtliga valutor som SAS koncernen är exponerad för. Utöver ovanstående effekt på eget kapital påverkas eget kapital vid 10% valutaförändring med 0 (0) MSEK av värdeförändringar för säkringar av nettoinvesteringar. Motsvarande värdeförändring uppstår för nettoinvesteringar i utlandsverksamhet. Nettoeffekten av ovanstående värdeförändringar ger ingen påverkan på eget kapital.

Känslighetsanalysen avseende marknadsräntor visar den omedelbara omvärderingseffekten på balansdagen för räntederivat, verkligt värdesäkringar och kortfristiga placeringar vid en 1-procentig parallellförskjutning av avkastningskurvan. Utöver omvärderingseffekten påverkas SAS koncernens räntenetto under perioden november 2018–oktober 2019 med cirka 17 (22) MSEK om korta marknadsräntor stiger med 1 procentenhet. Om korta marknadsräntor däremot faller med 1 procentenhet ger det motsvarande negativ effekt på räntenettet med -17 (-22) MSEK. Beräkningen inkluderar även räntederivat.

KÄNSLIGHETSANALYS, OMVÄRDERINGSEFFEKT PER BALANSDAGEN

	Förändring	Valuta	2018	2017	2018	2017
			31 okt	31 okt	31 okt	31 okt
Marknadsrisk			Resultatpåverkan	Resultatpåverkan	Eget kapital påverkan	Eget kapital påverkan
Bränslepris	+/- 10%		-15/-78	-16/12	405/-217	267/-242
Valutarisk SEK	+/- 10%	CNY	2/-2	1/-1	23/-23	22/-22
Valutarisk SEK	+/- 10%	DKK	-4/4	-11/11	0/0	-18/18
Valutarisk SEK	+/- 10%	EUR	-1/1	-3/3	-7/7	0/0
Valutarisk SEK	+/- 10%	JPY	1/-1	0/0	34/-34	22/-22
Valutarisk SEK	+/- 10%	NOK	14/-14	5/-5	290/-290	242/-242
Valutarisk SEK	+/- 10%	USD	-52/52	-54/113	-119/357	-238/468
Valutarisk SEK	+/- 10%	OTHER	0/0	-1/1	37/-37	20/-20
Marknadsräntor	+/- 1%		-	-	46/-46	-

Fortsättning not 27

FINANSIELLA DERIVAT

För att hantera valutaexponeringen används olika typer av valutaderivat såsom valutaterminkontrakt, valutaswapavtal och valutoptioner. Vidare hanteras ränterisikexponering med olika typer av räntederivat såsom FRA (forward rate agreement), futures, ränteswapavtal och valutaränteswapavtal.

Per 31 oktober 2018 uppgick det verkliga värdet på SAS koncernens utestående derivatinstrument till totalt 476 (467) MSEK, fördelat enligt nedanstående tabell.

	2018 31 okt Verkligt värde				2017 31 okt	
	Utestående volym	Tillgångar	Skulder	Netto	Utestående volym	Verkligt värde, netto
Valutaderivat	18 176	189	-159	30	13 926	72
Räntederivat	2 960	112	-	112	-	-
Bränslederivat	6 226	345	-11	334	3 243	395
Summa	27 362	646	-170	476	17 169	467

På balansdagen överensstämmer verkligt värde med bokfört värde.

Verkligt värde är det belopp som erhålls/erläggs vid avyttring på balansdagen av utestående finansiella instrument. Ej säkringsredovisade derivat kategoriseras som finansiella instrument som innehas för handel. Med utestående volym menas derivatkontraktens nominella belopp uttryckt i absoluta tal.

Det totala bokförda värdet för koncernens finansiella derivatinstrument presenteras i följande balansposter i tabellen till höger.

KVITNING AV FINANSIELLA DERIVATINSTRUMENT

För att begränsa kreditrisker i fordringar från banker relaterade till derivatinstrument har SAS ingått nettningsavtal, under ISDA-avtal, med de flesta av sina motparter.

Upplýsingarna i tabellen nedan inkluderar finansiella tillgångar och skulder som är föremål för rättsligt bindande ramavtal om nettnings eller liknande som täcker finansiella instrument.

	2018 31 okt	2017 31 okt
Andra långfristiga fordringar	80	-
Övriga fordringar	566	574
Summa derivattillgångar	646	574
Kortfristiga skulder	-170	-107
Summa derivatsskulder	-170	-107
<i>Derivattillgångar/-skulder netto vid periodens slut</i>	476	467
Allokering av derivat enligt följande:		
Kassaflödessakringar	495	499
Verkligt värdesäkringar	-	-
Säkring av nettoinvesteringar	-	-
Derivat som inte betecknas som säkringar ur redovisningssynpunkt	-19	-32
Derivattillgångar/-skulder netto vid periodens slut	476	467

	2018 31 okt			2017 31 okt		
	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder	Summa	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder	Summa
Bruttobelopp	646	-170	476	574	-107	467
Belopp som har kvittats	-	-	-	-	-	-
Redovisat i balansräkningen	646	-170	476	574	-107	467
Belopp som omfattas av avtal om nettnings	-552	165	-387	-498	51	-447
Nettobelopp efter avtal om nettnings	94	-5	89	76	-56	15

SÄKRINGSREDOVISADE DERIVAT, KASSAFLÖDESSÄKRING**Flygplanssäkringar**

Säkringar av framtida kontrakterade flygplansköp/försäljningar utgör säkringstransaktioner utifrån att det är betalningsflödet i utländsk valuta vid ett framtida köp/försäljning som säkras enligt kassaflödesmetoden. De lån och de valutaterminkontrakt som ingår i säkringsförhållanden valutaomräknas till aktuell balansdagkurs och den förändring som beräknats effektiv, bokförs i övrigt totalresultat. Per 31 oktober 2018 redovisas den ackumulerade valutaeffekten på kassaflödessaerade lån och derivat avseende framtida flygplansköp och -försäljningar i eget kapital med 998 (1 091) MSEK.

Kommersiella flöden

För att hantera transaktionsrisken gällande kommersiella prognostiserade flöden används valutaderivat. Dessa valutaderivat utgör säkringstransaktioner enligt kassaflödesmetoden och är villkorsmässigt matchade mot underliggande likviditetsprognos. Under förutsättning att effektiviteten hos säkringarna kan påvisas, redovisas den ackumulerade förändringen i marknadsvärdet för varje säkringstransaktion i eget kapital tills den återförs till resultaträkningen som en kostnad/intäkt. Per 31 oktober 2018 redovisas den ackumulerade valutaeffekten på dessa kassaflödessaerade valutaderivat i eget kapital med 52 (97) MSEK.

Räntederivat

När SAS koncernen lånar till rörlig ränta och ändrar ränteeponeringen genom att ingå ränteswapavtal, i vilket det avtalas att rörlig ränta erhålles och fast ränta betalas, klassificeras säkringsförhållandet som en kassaflödessaering. När säkringsredovisning tillämpas redovisas den effektiva delen av säkringsinstrumentets värdeförändring i övrigt totalresultat. De räntederivat som utgör säkringstransaktioner är villkorsmässigt matchade mot enskilda lån. Per balansdagen 31 oktober 2018 redovisas den ackumulerade effekten på dessa kassaflödessaerade räntederivat i eget kapital med 88 (-) MSEK.

Bränslederivat

För att hantera prisrisken gällande flygbränsle används bränslederivat. Dessa derivat utgör säkringstransaktioner enligt kassaflödesmetoden och är villkorsmässigt matchade mot underliggande prognostiserade bränslebehov. Per 31 oktober 2018 redovisas den ackumulerade effekten på dessa kassaflödessaerade bränslederivat i eget kapital med 174 (284) MSEK. Tidsvärdet omvärderas löpande och tidsvärdeförändringen redovisas till verkligt värde över resultaträkningen.

Totalt redovisas 1 682 (1 472) MSEK avseende kassaflödessaeringar i eget kapital per 31 oktober 2018 och beräknas påverka resultaträkningen under följande år, enligt nedanstående tabell:

Fortsättning not 27

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024>	Summa
Flygplan	201	207	216	102	100	454	1 280
Kommersiella flöden	67	-	-	-	-	-	67
Räntederivat	32	75	5	-	-	-	112
Bränslederivat	223	-	-	-	-	-	223
Uppskjuten skatt	-115	-62	-49	-22	-22	-100	-370
Effekt på eget kapital	408	220	172	80	78	354	1 312

SÄKRINGSREDOVISADE DERIVAT, VERKLIG VÄRDESÄKRING

I de fall SAS koncernen lånar till fast ränta och ändrar räntexponeringen genom att ingå ränteswapavtal, i vilket det avtalas att fast ränta erhålles och rörlig ränta betalas, klassificeras säkringsförhållandet som en verkligt värdesäkring. När säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringarna hänförliga till säkringsinstrumentet över räntenettet där effekterna motverkas genom att även underliggande säkrad position (lånets räntedel) värderas till verkligt värde och redovisas över räntenettet. De räntederivat som utgör säkringstransaktioner är villkorsmässigt matchade mot enskilda lån. Per 31 oktober 2018 föreligger ingen verkligt värdesäkring.

EJ SÄKRINGSREDOVISADE DERIVAT

Övriga derivat säkringsredovisas ej utan omvärderas löpande och redovisas till verkligt värde över resultaträkningen. Räntederivat som inte kan kopplas till specifik upplåning är inte heller föremål för säkringsredovisning och omvärderas löpande till verkligt värde över resultaträkningen.

UTSLÄPPSRÄTTER

SAS har för 2018 erhållit cirka 51% av utsläppsrätterna utan kostnad. Resterande behov har köpts på den öppna marknaden. På balansdagen 31 oktober uppgick säkringen till 100% av 2018 års behov och 50% av 2019 års förväntade underskott av utsläppsrätter. SAS har på balansdagen en upparbetad utsläppsrättsskuld på balansräkningen på 96 MSEK samt en tillgång av köpta utsläppsrätter på 10 MSEK. Under perioden november 2017 till oktober 2018 har SAS kostnadsfritt 110 MSEK gällande utsläppsrätter.

KREDITRISK

Koncernens finansiella transaktioner ger upphov till exponering för kreditrisk gentemot de finansiella motparterna. Med kreditrisk eller motpartsrisik avses risken för förlust om motparten inte fullgör sina åtaganden enligt ingångna avtal. Finanspolicyn föreskriver att transaktioner endast får ingås med motparter med hög kreditvärdighet, definierat som kategori A3/P-1 eller bättre enligt Moody's alternativt A-/A-1 enligt Standard & Poor's.

Fastställda motpartsgränser finns för varje motpart och revideras kontinuerligt. För att begränsa motpartsrisken ytterligare har ISDA-avtal (nettningsavtal) ingåtts med de flesta motparter. Den kreditmässiga exponeringen är geografiskt koncentrerad till Norden med 83%. Resterande kreditexponering är fördelad med 1% i övriga Europa och med 13% i övriga världen. Den maximala kreditexponeringen för derivatinstrument motsvaras av det bokförda värdet/verkliga värdet, se tabell under rubriken finansiella derivat. För likvida medel utgörs kreditriskens storlek av det bokförda värdet och fördelar sig enligt följande:

Rating (Moody's)	Bokfört värde	
	2018 31 okt	2017 31 okt
Aaa/P-1	287	735
Aa1/P-1	651	410
Aa2/P-1	-	1 062
Aa3/P-1	5 401	4 642
A1/P-1	2 126	1 211
A2/P-1	843	2
A3/P-1	448	774
Summa	9 756	8 836

Beträffande SAS koncernens kundfordringar är kreditrisken spridd på ett stort antal kunder, såväl privatpersoner som företag i olika branscher. Kreditupplysning erfordras för försäljning på kredit i syfte att minimera risken för kundförluster och baseras på koncernintern information om betalningsbeteende kompletterad med kredit- och affärsinformation från externa källor. Den maximala kreditrisken för SAS koncernen överensstämmer med de finansiella tillgångarnas bokförda värde enligt kategoriseringstabell.

LIKVIDITETS- OCH UPPLÅNINGSRISK

Med likviditets- och upplåningsrisk avses risken att tillräcklig likviditet inte är tillgänglig vid önskad tidpunkt, samt att refinansiering av förfallna lån blir kostsam eller försvårad.

Målsättningen är att den finansiella beredskapen minimum ska uppgå till 25% av SAS koncernens fasta kostnader. Den finansiella beredskapen motsvarar likvida medel plus totala outnyttjade kreditfaciliteter. Per 31 oktober 2018 uppgick den finansiella beredskapen till 12 202 (10 613) MSEK där likvida medel uppgick till 9 417 (7 913) MSEK och totala outnyttjade kreditfaciliteter till 2 785 (2 700) MSEK eller 42% (37%) av koncernens fasta kostnader. SAS koncernens likvida medel ska hållas i instrument med god likviditet eller kort löptid med kreditvärdighet om lägst A3/P-1 enligt kreditvärderingsinstitutet Moody's alternativt A-/A-1 enligt Standard & Poor's.

Följande tabeller visar återstående kontraktssenlig löptid för SAS finansiella skulder och tillgångar exklusive verksamheter för försäljning. Beloppen är kontraktssenliga ej diskonterade kassaflöden. Tabellerna visar kontrakterad tidpunkt när SAS är skyldig att betala eller erhålla och innehåller både ränta och nominellt belopp. Framtida ränteflöden till rörlig ränta är beräknade med gällande räntesats på balansdagen, vilket medför att dessa kan falla ut med andra belopp.

Per 31 oktober 2018 uppgick koncernens räntebärande skulder till 10 092 (8 575) MSEK, 0% (0%) av de räntebärande skulderna är förenade med krav på finansiella nyckeltal såsom kassaflödes-, skuldsättnings- och likviditetsmått. Löptiden för den räntebärande bruttoskulden uppgick vid utgången av året till 2,9 (1,7) år, exklusive förlagslånet på 127 MCHF som löper utan fastställd förfallodag.

FINANSIELL NETTOSKULD/NETTOFORDRAN

MSEK	Balans- räkning	Finansiell nettoskuld
Andra värdepappersinnehav	3 varav räntebärande	-
Andra långfristiga fordringar	2 770 varav räntebärande	2 180
Kundfordringar	1 219 varav räntebärande	-
Fordringar hos intresseföretag	1 varav räntebärande	-
Övriga fordringar	866 varav räntebärande	588
Kortfristig placeringar	4 232	4 232
Kassa och bank	5 524	5 524
Förlagslån	-1 161	-1 161
Obligationslån	-3 040	-3 040
Övriga lån	-3 291	-3 291
Övriga långfristiga skulder	-116 varav räntebärande	-
Kortfristig del av långfristiga lån	-2 272	-2 272
Kortfristiga lån	-328	-328
Leverantörsskulder	-1 675 varav räntebärande	-
Övriga skulder	-582 varav räntebärande	-
Finansiell nettofordran		2 432

Fortsättning not 27

LIKVIDITETSRISK

31 okt 2018	Upp till och med 3 mån	4–12 mån	1–5 år	Över 5 år
Finansiella skulder				
Förlagslån	7	-	29	1 182
Obligationslån	123	6	3 202	367
Finansiella leasingar	131	296	2 083	387
Konvertibel	-	1 603	-	-
Övriga lån	68	125	1 250	-
Övriga långfristiga skulder	-	-	116	-
Kortfristiga lån	-	-	-	-
– Bränslederivat	-	-	-	-
– Valutaderivat	78	22	-	-
Övriga skulder	55	527	-	-
Leverantörsskulder	1 675	-	-	-
Summa	2 137	2 579	6 680	1 936
Valutaderivat brutto ¹	14 804	3 372	-	-
Finansiella tillgångar				
Andra värdepappersinnehav	-	-	3	-
Andra långfristiga fordringar	113	100	2 007	417
– Räntederivat	-	-	75	5
Kundfordringar	1 201	18	-	-
Fordringar hos intresseföretag	-	1	-	-
Övriga fordringar	4	18	278	-
– Bränslederivat	176	48	-	-
– Valutaderivat	104	67	-	-
– Räntederivat	7	25	-	-
Kortfristiga placeringar	4 232	-	-	-
Kassa och bank	5 524	-	-	-
Summa	11 361	277	2 363	422
Netto	9 224	-2 302	-4 317	-1 514
<hr/>				
31 okt 2017	Upp till och med 3 mån	4–12 mån	1–5 år	Över 5 år
Finansiella skulder				
Förlagslån	7	-	27	1 094 ²
Obligationslån	1 786	357	410	-
Finansiella leasingar	66	195	1 514	-
Konvertibel	-	57	1 603	-
Övriga lån	115	596	1 457	15
Kortfristiga lån	-	-	-	-
– Bränslederivat	-	4	-	-
– Valutaderivat	89	14	-	-
Övriga skulder	624	88	-	-
Leverantörsskulder	1 448	-	-	-
Summa	4 135	1 311	5 011	1 109
Valutaderivat brutto ¹	9 268	4 657	-	-
Finansiella tillgångar				
Andra värdepappersinnehav	-	-	3	-
Andra långfristiga fordringar	48	85	1 396	983
Kundfordringar	1 334	29	-	-
Fordringar hos intresseföretag	-	2	-	-
Övriga fordringar	50	4	326	-
– Bränslederivat	134	265	-	-
– Valutaderivat	115	37	-	-
Kortfristiga placeringar	5 940	-	-	-
Kassa och bank	2 904	-	-	-
Summa	10 525	422	1 725	983
Netto	6 390	-889	-3 286	-126

1) Valutaderivaten har i stort sett motsvarande positiva kassaflöden.

2) Förlagslån med evig löptid.

Fortsättning not 27

KONTRAKTERADE KREDITFACILITETER

Koncernen har träffat avtal om olika kreditfaciliteter för att säkra ytterligare finansiering vid behov. I tabellen nedan finns en detaljerad beskrivning av dessa faciliteter per 31 oktober 2018.

				2018 31 okt	2017 31 okt
Facilitet	Förfall	Total facilitet	Utnyttjad facilitet	Outnyttjad facilitet	Outnyttjad facilitet
Kreditfacilitet, 150 MEUR	2021	1 561	-	1 561	1 459
Kreditfacilitet, 137 MUSD	2020	1 256	32	1 224	1 116
Kreditfacilitet, 26 MUSD	2020	239	239	-	-
Kreditfacilitet, 34 MUSD	2021	309	309	-	-
Kreditfacilitet, 26 MUSD	2020	240	240	-	-
Kreditfacilitet, 57 MUSD	2023	521	521	-	125
Summa		4 125	1 341	2 785	2 700

VÄRDERING TILL VERKLIGT VÄRDE

Enligt IFRS 7 ska upplysningar avseende finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen lämnas om metod för fastställande av verkligt värde enligt en värderingshierarki bestående av tre nivåer. Nivåerna ska återspegla i vilken utsträckning verkligt värde bygger på observerbar marknadsdata respektive egna antaganden. Nedan följer en beskrivning av de olika nivåerna för fastställande av verkligt värde.

Nivå 1

Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån observerbara (ojusterade) noterade priser på en aktiv marknad för identiska tillgångar och skulder. En marknad betraktas som aktiv om noterade priser från en börs, bank, prissättningstjänst såsom Thomson Reuters eller övervakningsmyndighet finns lätt och regelbundet tillgängliga och dessa priser representerar verkliga och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på armslängds avstånd.

Denna grupp inkluderar i huvudsak statsskuldväxlar och standardiserade derivat där det noterade priset används vid värderingen.

Nivå 2

Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån värderingsmodeller som baseras på andra observerbara data för tillgången eller skulden än noterade priser inkluderade i nivå 1, antingen direkt (det vill säga som prisnoteringar) eller indirekt (det vill säga härledda från prisnoteringar).

Exempel på observerbar data inom nivå 2 är data som kan utgöra grund för bedömning av pris, till exempel marknadsräntor och avkastningskurvor.

Denna grupp inkluderar i huvudsak certifikat och ej standardiserade derivat (ränte-, valuta- och bränsleswappar, valuta- och bränsleoptioner) som inte handlas på en aktiv marknad och det verkliga värdet fastställs med hjälp av värderingstekniker som baseras i all väsentlighet på observerbar marknadsdata.

Nivå 3

Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån värderingsmodeller där väsentlig indata baseras på icke observerbar data.

SAS koncernen har för närvarande inga finansiella tillgångar eller skulder där värderingen väsentligen baseras på icke observerbar data.

FASTSTÄLLANDE AV VERKLIGT VÄRDE – VÄRDERINGSTEKNIK**Andra värdepappersinnehav**

Balansposten "Andra värdepappersinnehav" 3 (3) MSEK utgörs av aktieinnehav som inte är intresseföretag eller dotterföretag.

Hela balansposten värderas till anskaffningsvärde på grund av att dess verkliga värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt till en försvarbar kostnad. Av detta skäl ingår inte balansposten "Andra värdepappersinnehav" i vidstående tabeller "Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde".

Räntederivat

Ränteswappar: Verkligt värde för ränteswappar fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden. Diskontering sker utifrån avkastningskurvor som baseras på aktuella marknadsräntor på balansdagen.

Futures: Standardiserade terminskontrakt med daglig avräkning. Det verkliga värdet bestäms därigenom via daglig marknadsvärdering "market to market".

Forward Rate Agreement, FRA: Verkligt värde för OTC FRA-kontrakt fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden. Diskontering sker utifrån avkastningskurvor som baseras på aktuella marknadsräntor på balansdagen. Standardiserade FRA-kontrakt med kontantavräkning värderas till verkligt värde utifrån noterade köp- respektive säljräntor per bokslutsdagen för ett FRA-kontrakt med motsvarande återstående löptid.

Valutaderivat

Valutaswappar: Verkligt värde för valutaswappar fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden i respektive valuta och ränta. Diskontering sker utifrån avkastningskurvor på balansdagen. Omräkning av valuta-komponenten sker utifrån aktuella valutakurser på balansdagen.

Valutaoptioner: Verkligt värde för optioner fastställs genom användandet av Black and Scholes värderingsmodell som är en erkänd och accepterad värderingsmodell på de finansiella marknaderna. Modellen baseras på i huvudsak observerbar data som till exempel spotkurs, lösenkurs, löptid, ränta, volatilitet med mera.

Bränslederivat

Bränsleoptioner: Verkligt värde för bränsleoptioner fastställs genom användandet av Black and Scholes värderingsmodell. Modellen baseras på i huvudsak observerbar data som till exempel fuelswapkurvan, lösenkurs, löptid, ränta, volatilitet med mera.

Bränsleswappar: Verkligt värde för bränsleswappar fastställs utifrån fuelswapkurvan på balansdagen.

Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar som kategoriserats som innehav för handel utgörs av statsskuldväxlar, bostads- och företagscertifikat med maximal återstående löptid av tre månader. Verkligt värde fastställs genom diskontering utifrån avkastningskurvor på balansdagen.

Kassa och bank

Kassa och bank utgörs av kassamedel samt disponibla tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut. Bokfört värde motsvarar verkligt värde.

Fortsättning not 27

VERKLIGT VÄRDE OCH BOKFÖRT VÄRDE PÅ FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	2018 31 okt		2017 31 okt	
	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Finansiella tillgångar till verkligt värde	636	636	551	551
Finansiella tillgångar innehav för handel	3 641	3 641	5 741	5 741
Övriga tillgångar	10 057	10 049	6 448	6 551
Summa	14 334	14 326	12 740	12 843
Finansiella skulder				
Finansiella skulder till verkligt värde	141	141	52	52
Finansiella skulder innehav för handel	29	29	55	55
Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	11 675	10 977	10 091	9 813
Summa	11 845	11 147	10 198	9 920

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE

	2018 31 okt			2017 31 okt		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
TILLGÅNGAR						
Andra värdepappersinnehav	-	3	-	-	3	-
Andra långfristiga fordringar						
– Räntederivat	-	80	-	-	-	-
Övriga fordringar						
– Bränslederivat	-	345	-	-	399	-
– Valutaderivat	-	189	-	-	175	-
– Räntederivat	-	32	-	-	-	-
Kortfristiga placeringar	287	2 841	-	400	2 411	-
Kassa och bank	-	500	-	2 904	-	-
Summa	287	3 990	-	3 304	2 988	-
SKULDER						
Övriga lån						
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-
Kortfristiga lån						
– Bränslederivat	-	11	-	-	4	-
– Valutaderivat	-	159	-	-	103	-
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-
Summa	-	170	-	-	107	-

Fortsättning not 27

KATEGORISERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Innehav för handel		Låne- & kundfordringar		Finansiella tillgångar som kan säljas		Andra skulder	Säkringsinstrument, derivat	Icke finansiella poster	Summa bokfört värde	Summa verkligt värde ¹
	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde					
31 okt 2018											
TILLGÅNGAR											
Andra värdepappersinnehav	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	3
Andra långfristiga fordringar	-	2 690	-	-	-	-	-	-	-	2 690	2 690
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	80	-	-	80	80
Kundfordringar	-	1 219	-	-	-	-	-	-	-	1 219	1 210
Fordringar hos intresseföretag	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Övriga fordringar	-	20	-	-	-	-	-	280	-	300	300
– Bränslederivat	-	-	-	-	-	-	345	-	-	345	345
– Valutaderivat	10	-	-	-	-	-	179	-	-	189	189
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	32	-	-	32	32
Kortfristiga placeringar	3 128	1 104	-	-	-	-	-	-	-	4 232	4 232
Kassa och bank	500	5 024	-	-	-	-	-	-	-	5 524	5 524
Summa	3 638	10 057	3	-	636	281	14 615	14 606			
SKULDER											
Förlagslån	-	-	-	1 161	-	-	-	-	-	1 161	337
Obligationslån	-	-	-	3 040	-	-	-	-	-	3 040	3 036
Övriga lån	-	-	-	3 291	-	-	-	-	-	3 291	3 348
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	46	-	536	-	-	-	582	582
Kortfristig del av långfristiga lån	-	-	-	2 272	-	-	-	-	-	2 272	2 383
Kortfristiga lån	-	-	-	158	-	-	-	-	-	158	151
– Bränslederivat	-	-	-	-	-	11	-	-	-	11	11
– Valutaderivat	29	-	-	-	-	130	-	-	-	159	159
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leverantörsskulder	-	-	-	1 675	-	-	-	-	-	1 675	1 675
Summa	29	-	-	11 643	141	536	12 349	11 682			

	Innehav för handel		Låne- & kundfordringar		Finansiella tillgångar som kan säljas		Andra skulder	Säkringsinstrument, derivat	Icke finansiella poster	Summa bokfört värde	Summa verkligt värde ¹
	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde					
31 okt 2017											
TILLGÅNGAR											
Andra värdepappersinnehav	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	3
Andra långfristiga fordringar	-	1 933	-	-	-	-	-	579	-	2 512	2 467
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kundfordringar	-	1 363	-	-	-	-	-	-	-	1 363	1 363
Fordringar hos intresseföretag	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	2
Övriga fordringar	-	31	-	-	-	-	-	326	-	357	357
– Bränslederivat	-	-	-	-	-	-	399	-	-	399	399
– Valutaderivat	23	-	-	-	-	-	152	-	-	175	175
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kortfristiga placeringar	2 811	3 121	-	-	-	-	-	-	-	5 932	6 034
Kassa och bank	2 904	-	-	-	-	-	-	-	-	2 904	2 904
Summa	5 738	6 448	3	-	551	907	13 647	13 704			
SKULDER											
Förlagslån	-	-	-	1 067	-	-	-	-	-	1 067	328
Obligationslån	-	-	-	386	-	-	-	-	-	386	394
Övriga lån	-	-	-	4 088	-	-	-	-	-	4 088	4 446
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	175	-	537	-	-	-	712	712
Kortfristig del av långfristiga lån	-	-	-	2 868	-	-	-	-	-	2 868	2 962
Kortfristiga lån	-	-	-	59	-	-	-	-	-	59	59
– Bränslederivat	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	4
– Valutaderivat	55	-	-	-	-	48	-	-	-	103	103
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leverantörsskulder	-	-	-	1 448	-	-	-	-	-	1 448	1 448
Summa	55	-	-	10 091	52	537	10 735	10 456			

1) Verkligt värde för kortfristiga placeringar och förlagslån fastställt i sin helhet genom användandet av officiella prisnoteringar. Verkligt värde för övriga finansiella tillgångar och skulder har fastställts genom att delvis använda sig av officiella prisnoteringar, såsom diskontering av framtida kassaflöden till noterad ränta.

NOT 28 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	Omstrukturering		Lojalitetsprogram		Åtaganden för operationellt leasade flygplan		Övriga avsättningar		Totalt	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Ingående avsättningar	431	598	1 776	1 719	2 524	-	229	229	4 960	2 546
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	2 238	-	-	-	2 238
Nya avsättningar	255	110	855	1 168	1 327	1 717	1	1	2 438	2 996
Ianspråktaga avsättningar	-214	-272	-723	-1 111	-1 591	-1 274	0	0	-2 528	-2 657
Valutakurseffekter	1	-5	-	-	199	-157	2	-1	202	-163
Utgående avsättningar	473	431	1 908	1 776	2 459	2 524	232	229	5 072	4 960

	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Fördelning i balansräkningen:										
Långfristiga skulder	228	236	1 908	1 776	1 895	1 439	13	10	4 044	3 461
Kortfristiga skulder	245	195	-	-	564	1 085	219	219	1 028	1 499
	473	431	1 908	1 776	2 459	2 524	232	229	5 072	4 960

OMSTRUKTURERING

Avsättningarna för omstrukturering är hänförliga till de kostnads- och effektiviseringsåtgärder som initierats de senaste åren. Åtgärderna innebär genomgripande förändring och förenkling av verksamheten och kommer att ge en reduktion av enhetskostnaden.

Förutom omstruktureringsavsättningar för personal innehåller reserven avsättningar för fastighetskostnader.

Den långfristiga delen av omstruktureringsreserven bedöms bli utnyttjad inom fem år.

Det finns inga återförda utnyttjade belopp i avsättningen för omstruktureringens kostnader.

LOJALITETSPROGRAM

Genom medlemskap i koncernens lojalitetsprogram, EuroBonus, kan kunderna tjäna bonuspoäng genom att flyga med SAS och/eller andra Star Alliance-bolag samt genom att handla från kommersiella samarbetspartners, till exempel hyrbils- och kreditkortsföretag.

Tilldelning av lojalitetspoäng betraktas som en separat identifierbar transaktion vid köp av flygbiljetter. Den del av biljettpriiset som allokeras till lojalitetspoängen värderas till verkligt värde och redovisas som en intäkt först i den period som åtagandet uppfylls.

Beloppet för ianspråktaga avsättningar inkluderar omvärderingar avseende EuroBonus poängskuld. Tidigare uppskattningar av verkligt värde per poängkategori har under de senaste åren fortlöpande justerats ned drivet av fortsatta prisreduceringar, ändrade EuroBonus-regler och uttagsmönster.

Intjänade EuroBonus-poäng har en giltighet på fem år.

ÅTAGANDEN FÖR OPERATIONELLT LEASADE FLYGPLAN

SAS gör löpande avsättningar för åtaganden i samband med operationell leasing av flygplan. Åtagandena avser huvudsakligen motorer, men inkluderar även landningsställ, air frame och APU. Den långfristiga delen omfattar ett stort antal åtaganden med en genomsnittlig löptid på knappt fyra år. Det åtagande som ligger längst fram i tiden är om knappt tolv år.

NOT 29 KORTFRISTIGA LÅN

	2018 31 okt	2017 31 okt
Upplupna räntor	158	59
Derivat	170	107
Summa	328	166

NOT 30 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2018 31 okt	2017 31 okt
Semesterlöneskuld	1 071	1 016
Övriga upplupna personalkostnader	272	280
Försäljningsomkostnader	270	443
Bränslekostnader	317	219
Luftfartsavgifter	271	282
Leasingkostnader	189	234
Hanteringskostnader	255	279
Data och telekommunikationskostnader	150	161
Övriga upplupna kostnader	473	404
Förutbetalda intäkter	41	16
Summa	3 309	3 334

NOT 31 STÄLLDA SÄKERHETER

	2018 31 okt	2017 31 okt
<i>Avseende skulder:</i>		
Inteckningar i flygplan	4 197	4 647
<i>Avseende depositioner:</i>		
Depositioner och spärrade bankmedel	2 894	3 246
Summa	7 092	7 893

Utestående skuld per 31 oktober 2018 avseende inteckningar i flygplan uppgick till 1 341 (1 436) MSEK.

NOT 32 EVENTUALFÖRPLIKTELSER

	2018 31 okt	2017 31 okt
<i>Garantier avseende:</i>		
Utsläppsrätter	257	47
Övrigt	14	16
Summa	271	63

I samband med överlåtelsen av två slots-par på London Heathrow som skedde under räkenskapsåret 2016/2017 ingick SAS en överenskommelse om att fortsätta använda dessa två slots-par under en period om upp till tre år. Om SAS inte fullgör detta åtagande kan SAS påföras ett vitesbelopp.

Koncernen är inblandad i diverse processer och juridiska förfaranden som har uppstått genom den vardagliga affärsverksamheten. Dessa anspråk relaterar till, men är inte begränsade till, koncernens affärspraxis, personalfrågor och skattefrågor. Avsättningar har redovisats för dessa frågor i enlighet med de sannolika och kvantifierbara förlustriskerna. Vad gäller frågor som inte kräver några avsättningar har bedömningen gjorts, med utgångspunkt i information som finns tillgänglig för närvarande, att dessa inte kommer att ha någon betydande negativ effekt på koncernens finansiella resultat och redovisas inte heller som en eventualförpliktelse. Rättsprocesser är emellertid oförutsägbara till sin karaktär och även om bedömning skett att de aktuella avsättningarna är tillräckliga och/eller att koncernen har ett tillräckligt försvar i dessa frågor, kan ofördelaktiga resultat ändå uppstå. Detta skulle kunna ha en betydande negativ effekt på koncernens finansiella resultat under kommande redovisningsperioder. För ytterligare information, se förvaltningsberättelsen sid 40.

NOT 33 HYRESFÖRPLIKTELSER

SAS koncernen har ingått hyresåtaganden enligt följande, med angivande av den totala årshyran för:

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024>
Flygplan	3 343	3 241	3 050	2 602	2 336	6 870
Fastigheter	586	499	489	459	467	1 860
Maskiner och inventarier	344	315	292	291	250	91
Summa	4 273	4 055	3 831	3 352	3 053	8 821

Hyreskontrakt med en årlig hyreskostnad överstigande 0,5 MSEK har medtagits. Den totala hyreskostnaden under räkenskapsåret 2017/2018 uppgick till 4 687 (4 143) MSEK, varav en positiv effekt om 7 (28) MSEK avsåg förändringen av variabla avgifter jämfört med avtalets ursprungliga villkor. De variabla avgifterna varierar med olika faktorer som omsättning, konsumentprisindex och kortfristiga marknadsräntor.

Under räkenskapsåret 2017/2018 vidareuthyrdes objekt för 106 (159)

MSEK. Värdet av framtida fasta avgifter för dessa vidareuthyrda objekt uppgår till 196 (217) MSEK.

SAS koncernen hade vid utgången av räkenskapsåret 2017/2018 totalt 157 flygplan i flygplansflottan, varav 110 inhyrda. Efter utgången av räkenskapsåret har operationella leasingavtal tecknats för ytterligare fem flygplan. Då avtalen är tecknade efter räkenskapsårets utgång återfinns dessa inte i tabellen över framtida hyresåtaganden ovan.

NOT 34 JUSTERING FÖR ÖVRIGA POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET MED MERA

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Resultatandelar i intresseföretag	-35	-4
Utdelningar från intresseföretag	13	23
Resultateffekt vid värdering av finansiella instrument enligt IAS 39	-31	62
Omvärdering av pensionsåtaganden	-90	-
Avsättningar	355	257
Övrigt	16	3
Summa	228	341

NOT 35 AVYTTRING AV DOTTERFÖRETAG

Under räkenskapsåret 2017/2018 avslutades affären i vilken dotterföretaget Cimber A/S avyttrades 2016/2017.

Värdet av sålda tillgångar och skulder var följande:

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Anläggningstillgångar	-	14
Omsättningstillgångar	-	5
Likvida medel	-	29
Långfristiga skulder	-	-
Kortfristiga skulder	-	-24
Summa	-	24
Realisationsresultat exklusive försäljningskostnader	-	-19
Köpeskilling	-	5
Försäljningskostnader	-3	-
Likvida medel i avyttrade företag	-	-29
Påverkan på koncernens likvida medel	-3	-24

NOT 36 SKULDER I FINANSIERINGSVERKSAMHETEN

	31 okt 2017	Upptagande av lån	Återbetalning av lån	Valutakurs- differenser	Upplupet	Derivat	Omklassivering till kortfristigt	31 okt 2018
Förlagslån	1 067	-	-	94	-	-	-	1 161
Obligationslån	386	2 635	-	32	-13	-	-	3 040
Övriga lån	4 088	1 218	-	265	-8	-	-2 272	3 291
Kortfristig del av långfristiga lån	2 868	-	-2 921	50	3	-	2 272	2 272
Kortfristiga lån	166	-	-	-	99	63	-	328
Summa	8 575	3 853	-2 921	441	81	63	0	10 092

NOT 37 LIKVIDA MEDEL

	2018 31 okt	2017 31 okt
Kortfristiga placeringar	4 232	5 932
Kassa och bank	5 524	2 904
Likvida medel vid periodens slut	9 756	8 836

Uppllysning om betalda räntor:

Under året erhållen ränta uppgick till 120 (153) MSEK varav 84 (127) MSEK avser terminspremier för valutaderivat. Under året betald ränta uppgick till 499 (582) MSEK varav 133 (117) MSEK avser terminspremier för valutaderivat.

NOT 38 ERSÄTTNING TILL REVISORER

Följande ersättningar har utgått till revisionsföretag för revisionsuppdrag.

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Revisionsuppdrag		
PwC	7	7
Övriga lagstadgade uppdrag		
PwC	0	0
Skatterådgivning		
PwC	0	1
Övrigt		
PwC	1	1
Summa	8	9

PwC Sverige: Revisionsuppdrag 4,7 MSEK, övriga lagstadgade uppdrag 0,0 MSEK, skatt 0,1 MSEK och övrigt 0,7 MSEK.

NOT 39 TRANSAKTIONER MED INTRESSEFÖRETAG

Intäkter vid försäljning till intresseföretag uppgick till 12 (16) MSEK. Kostnader vid inköp från intresseföretag var 42 (47) MSEK.

NOT 40 SEGMENTRAPPORTERING

Koncernens flygverksamhet och därtill hörande annan verksamhet redovisas som ett rörelsesegment. Högste verkställande beslutsfattaren, definierad som SAS koncernledning, är strategiskt ansvarig för resursallokering, främst av flygplanskapacitet till olika linjeområden, och bereder underlag inför strategiska styrelsebeslut. Trafik- och övriga intäkter fördelas geografiskt enligt nedanstående uppställning.

GEOGRAFISK UPPEDELNING

	Inrikes		Intraskandinavien		Europa		Interkontinentalt		Summa	
	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Passagerarintäkter	8 550	8 935	3 519	3 383	13 293	12 218	8 715	8 108	34 077	32 644
Frakt- och postintäkter	4	4	8	14	64	91	1 556	1 361	1 632	1 470
Charterintäkter	0	0	0	0	1 957	1 964	0	0	1 957	1 964
Övriga trafikintäkter	704	661	275	251	1 039	906	683	601	2 701	2 419
Summa trafikintäkter	9 258	9 600	3 802	3 648	16 353	15 179	10 954	10 070	40 367	38 497

	Danmark		Norge		Sverige		Europa		Övriga länder		Summa	
	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Övriga rörelseintäkter	697	735	1 153	1 056	865	924	982	863	654	579	4 351	4 157

Under 2017/2018 och 2016/2017 fanns ingen enskild kund som stod för mer än 10% av koncernens intäkter.

Koncernens tillgångar och skulder finns huvudsakligen i de skandinaviska länderna. Summa anläggningstillgångar, inklusive förskott avseende materiella anläggningstillgångar, som inte är finansiella instrument, uppskjutna skattefordringar eller tillgångar avseende ersättningar efter avslutad anställning fördelas geografiskt enligt nedanstående uppställning. I gruppen Ej fördelat ingår förskott till Airbus och övriga för kommande flygplansleveranser med 2 658 (1 987) MSEK, se not 13. Flygplan används flexibelt över hela linjenätet och allokeras ej.

	Danmark		Norge		Sverige		Övriga länder		Ej fördelat		Summa	
	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt	2018 31 okt	2017 31 okt
Anläggningstillgångar	893	848	299	310	3 950	3 930	362	187	11 424	9 887	16 928	15 162

NOT 41 DOTTERFÖRETAG I SAS KONCERNEN

					2018 31 okt	2017 31 okt
	Säte	Organisationsnummer	Antal ägda aktier	Ägarandel	Bokfört värde	Bokfört värde
<i>Ägda av SAS AB:</i>						
SAS Sverige AB	Sigtuna	556042-5414	70 500 000	100	1 937	1 937
SAS Norge AS	Bærum	811176702	47 000 000	100	3 028	3 028
SAS Danmark A/S	Köpenhamn	56994912	47 000 000	100	3 970	3 970
SAS Individual Holdings AB	Stockholm	556063-8255	610 000	100	595	595
Linjeflyg AB	Sigtuna	556062-8454	2 000 000	100	237	237
SAS Cargo Group A/S	Tårnby	25736443	200 500	100	0	0
SAS Ground Handling Denmark A/S	Tårnby	32339026	55 000	100	37	37
SAS Ground Handling Norway AS	Oslo	912056228	5 000	100	52	52
SAS Ground Handling Sweden AB	Stockholm	556934-7924	445 000	100	64	64
Scandinavian Airlines Ireland Ltd	Dublin	601918	2 000 000	100	19	19
Gorm Asset Management Ltd	Dublin	592913	1	100	0	0
Övriga					1	2
					9 940	9 941
<i>Ägda av SAS Konsortiet:</i>						
SAS Capital B.V.	Rotterdam	167071	501	100	-	8
Övriga					2	2
					2	10
<i>Ägda av SAS Individual Holdings AB:</i>						
Red 1 A/S	Köpenhamn	24202941	500	100	1	1
					1	1
<i>Ägt av Gorm Assets Management Ltd:</i>						
Gorm Dark Blue Ltd	Dublin	593238	1	100	0	0
Gorm Deep Blue Ltd	Dublin	593239	1	100	0	0
Gorm Sky Blue Ltd	Dublin	593240	1	100	0	0
Gorm Light Blue Ltd	Dublin	617208	1	100	0	-
Gorm Warm Red Ltd	Dublin	627405	1	100	0	-
Gorm Ocean Blue Ltd	Dublin	627406	1	100	0	-

NOT 42 RESULTAT PER AKTIE

Beräkningen av resultat per aktie före och efter utspädning baseras på nedanstående resultat och antal stamaktier. 2014 emitterades ett konvertibelt skuldebrev vilket potentiellt kan ge utspädningseffekt, se not 26. I november 2017 ökade antalet stamaktier med 52 500 000 som följd av en riktad nyemission. Som följd av nyemissionen ändrades konverteringskursen och antalet potentiella stamaktier ökade med 793 448 aktier.

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Årets resultat hänförligt till innehavare av aktier i moderföretaget	1 589	1 149
Avgår utdelning på preferensaktier	-174	-350
Årets resultat hänförligt till innehavare av aktier i moderföretaget före utspädning	1 415	799
Återläggning av räntekostnad (konvertibelt lån)	45	45
Årets resultat hänförligt till innehavare av aktier i moderföretaget efter utspädning	1 460	844
Vägt genomsnittligt antal stamaktier under året före utspädning	382 582 551	330 082 551
Effekt av potentiellt utestående stamaktier	66 329 543	65 536 095
Vägt genomsnittligt antal stamaktier under året efter utspädning	448 912 094	395 618 646
Resultat per stamaktie före utspädning (SEK)	3,70	2,42
Resultat per stamaktie efter utspädning (SEK)	3,25	2,13

SAS årsredovisning november 2017–oktober 2018

NOT 43 TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

Inga väsentliga transaktioner med närstående parter har ägt rum under räkenskapsåret 2017/2018 eller under räkenskapsåret 2016/2017 förutom mellan koncernbolag där transaktionerna görs på marknadsmässiga villkor.

Utöver ovanstående information samt information i not 3 om Ersättning till ledande befattningshavare finns inga väsentliga transaktioner med närstående.

NOT 44 VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER BALANSDAGEN

SAS beslutade om inlösen av samtliga 2,1 miljoner preferensaktier för en sammanlagd inlösenlikvid om 1 112 MSEK. Avstämningsdag var den 30 november 2018 och betalning av inlösenlikviden till aktieinnehavarna med preferensrätt skedde den 5 december 2018.

SAS AB, MODERFÖRETAG

RESULTATRÄKNING

MSEK	Not	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Intäkter		56	92
Personalkostnader	1	-32	-34
Övriga rörelsekostnader		-32	-73
Rörelseresultat		-8	-15
Resultat från andelar i koncernföretag	2	0	-122
Resultat från andra värdepappersinnehav	2	0	1
Ränteintäkter och liknande resultatposter		212	211
Räntekostnader och liknande resultatposter		-230	-246
Resultat före bokslutsdisposition och skatt		-26	-171
Bokslutsdisposition		0	18
Skatt	3	-14	6
Årets resultat		-40	-147

Moderföretaget redovisar inga poster i övrigt totalresultat för 2017/2018 respektive 2016/2017. Årets resultat för moderföretaget utgör därmed även bolagets totalresultat.

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR, MSEK	Not	2018 31 okt	2017 31 okt
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i dotterföretag	4	9 940	9 941
Andra värdepappersinnehav	5	2	2
Uppskjuten skattefordran	3	701	714
Fordringar på koncernföretag		4 000	4 000
Andra långfristiga fordringar		0	4
Summa anläggningstillgångar		14 643	14 661
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordringar på koncernföretag		132	462
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2	1
		134	463
Kassa och bank		2	2
Summa omsättningstillgångar		136	465
SUMMA TILLGÅNGAR		14 779	15 126

En riktad nyemission om 52 500 000 stamaktier gjordes i november 2017. I februari 2018 återlöstes 4 898 448 preferensaktier. Föregående år skrevs aktier i dotterföretag ned med 125 MSEK.

EGET KAPITAL OCH SKULDER, MSEK	Not	2018 31 okt	2017 31 okt
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		7 732	6 776
Reservfond		405	306
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel		2 232	4 885
Årets resultat		-40	-147
Summa eget kapital		10 329	11 820
Långfristiga skulder			
Konvertibelt lån	6	0	1 521
Obligationslån	7	2 243	0
Uppskjuten skatteskuld	3	10	19
Summa långfristiga skulder		2 253	1 540
Kortfristiga skulder			
Kortfristig del av långfristiga lån	6	1 559	1 500
Skulder till koncernföretag		444	17
Leverantörsskulder		3	6
Övriga skulder		172	221
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		19	22
Summa kortfristiga skulder		2 197	1 766
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		14 779	15 126

Information om moderföretagets eventalförpliktelser finns i not 8.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

MSEK	Aktiekapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 31 oktober 2016	6 776	306	5 235	12 317
Utdelning preferensaktier			-350	-350
Årets resultat			-147	-147
Eget kapital 31 oktober 2017	6 776	306	4 738	11 820
Nyemission	1 055		215	1 270
Emissionskostnader			-37	-37
Återlösen av preferensaktier	-99	99	-2 579	-2 579
Utdelning preferensaktier			-105	-105
Årets resultat			-40	-40
Eget kapital 31 oktober 2018	7 732	405	2 192	10 329

Antal aktier: 382 582 551 (330 082 551) stamaktier, kvotvärde 20,10 (20,10) samt 2 101 552 (7 000 000) preferensaktier, kvotvärde 20,10. Varje stamaktie berättigar till en röst och samtliga stamaktier äger lika rätt till andel i företagets tillgångar och vinst. Preferensaktier berättigar till en tiondels röst.

KASSAFLÖDEANALYS

MSEK	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat före bokslutsdisposition och skatt	-26	-171
Resultat vid likvidation av dotterföretag	0	-3
Nedskrivning av aktier	-	125
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-26	-49
<i>Förändring av:</i>		
Rörelsefordringar	52	-52
Rörelseskulder	-34	33
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital	18	-19
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-8	-68
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i dotterföretag	-	-20
Likvidation av dotterföretag	1	10
Kassaflöde från investeringsverksamheten	1	-10
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Nyemission	1 223	-
Inlösen av preferensaktier	-2 579	-
Utdelning på preferensaktier	-228	-350
Erhållet koncernbidrag	18	-
Återbetalning av obligationslån	-1 500	-
Nytt obligationslån	2 269	-
Förändring av kortfristiga placeringar	263	383
Förändring av räntebärande fordringar	-	8
Förändring av räntebärande skulder	541	39
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	7	80
Årets kassaflöde	0	2
Likvida medel vid årets början	2	0
Likvida medel vid årets slut	2	2

Upplysning om betalda räntor:

Under året erhållen ränta uppgick till 212 (215) MSEK. Under året betald ränta uppgick till 137 (235) MSEK.

NOT 1 ANTAL ANSTÄLLDA, LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER

Medelantalet anställda uppgick till 4 (4) personer, samtliga var anställda i Sverige.

	2017–2018 Nov–okt		2016–2017 Nov–okt	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Sverige	2	2	2	2
Summa män och kvinnor	4		4	

För löner, ersättningar och sociala avgifter samt ersättning till styrelse, VD och övriga ledande befattningshavare i SAS AB hänvisas till SAS koncernens not 3, Personalkostnader sid 73–75.

NOT 2 RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Utdelning	0	1
Resultat vid likvidation av dotterföretag	0	3
Nedskrivning av aktier	0	-125
Summa	0	-121

NOT 3 SKATT

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Aktuell skatt	-	-
Uppskjuten skatt	-14	6
Summa skatt	-14	6
Uppskjuten skattefordran/skuld		
Ingående balans	695	689
Skatteeffekt på poster i eget kapital	10	0
Uppskjuten skatt	-14	6
Utgående skattefordran/skuld	691	695

NOT 4 ANDELAR I DOTTERFÖRETAG

Se SAS koncernens not 41 – Dotterföretag i SAS koncernen, sid 97.

NOT 5 ANDRA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	2018 31 okt	2017 31 okt
Incorporate Cell Company	2	2
Summa	2	2

NOT 6 KONVERTIBELT LÅN

Under 2014 emitterades ett konvertibelt skuldebrev om 1 600 MSEK som löper på fem år. Värdet på skuld- respektive eget kapitalandel var vid utställanddagen 1 399 MSEK respektive 201 MSEK. På balansdagen var lånets konverteringskurs 23,73 (24,0173) SEK. Lånet är konverteringsbart på begäran av innehavaren och har en räntesats på 3,625%.

Lånet kategoriseras som andra skulder vilket innebär redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

NOT 7 OBLIGATIONSÅN

	2018 31 okt	2017 31 okt
Emitterat belopp 2 250 (1 500) MSEK	2 243	1 500
Summa	2 243	1 500

I november 2017 emitterades ett obligationslån om 1 500 MSEK med förfall 2022. Lånet löper med 5,375% ränta. I samma månad amorterades det obligationslån som emitterades 2013. I juni 2018 utökades det nya lånet genom emission av en ytterligare tranch om 750 MSEK.

Lånet kategoriseras som andra skulder vilket innebär redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

NOT 8 EVENTUALFÖRPLIKTELSE

SAS AB har förbundit sig att såsom för egen skuld svara för SAS Konsortiets ingångna räntebärande förpliktelser, leasingåtaganden och andra finansiella förpliktelser (så kallad "Irrevocable Undertaking") med vissa förbehåll för subordinationer och förutsatt att förpliktelserna ingåtts under tiden från ikraftträdandet av Irrevocable Undertaking den 31 december 2003 och fram till och med dess upphörande den 30 september 2020.

SAS AB har också förbundit sig att för vart och ett av dotterföretagen Gorm Asset Management Ltd, Gorm Dark Blue Ltd, Gorm Deep Blue Ltd, Gorm Light Blue Ltd, Gorm Ocean Blue Ltd och Gorm Sky Blue Ltd med fullgörelsegaranti svara för alla åtaganden i avtal med externa leasegivare av flygplan. Dotterföretagen är alla baserade på Irland och verksamma som part i vissa avtal med externa leasegivare av flygplan.

NOT 9 ERSÄTTNING TILL REVISORER

	2017–2018 Nov–okt	2016–2017 Nov–okt
Revisionsuppdrag		
PwC	6	6
Övriga lagstadgade uppdrag		
PwC	0	0
Skatterådgivning		
PwC	0	0
Övrigt		
PwC	0	0
Summa	6	6

Revisionsarvodet faktureras till moderföretaget där sedan vidarefakturerings sker för respektive kostnad till berörda dotterföretag.

Av revisionsuppdrag avser 4 MSEK PwC Sverige.

UNDERSKRIFTER

Styrelsen och verkställande direktören intygar härmed att årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen samt RFR 2 "Redovisning för juridiska personer" och ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat och att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Styrelsen och verkställande direktören intygar härmed att koncernredovisningen har upprättats enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat och att förvaltningsberättelsen för koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm 28 januari 2019

Carsten Dilling
Styrelsens ordförande

Dag Mejdell
Vice ordförande

Monica Caneman
Styrelseledamot

Lars-Johan Jarnheimer
Styrelseledamot

Oscar Stege Unger
Styrelseledamot

Liv Fiksdahl
Styrelseledamot

Sanna Suvanto-Harsaae
Styrelseledamot

Endre Røros
Styrelseledamot

Cecilia van der Meulen
Styrelseledamot

Janne Wegerberg
Styrelseledamot

Rickard Gustafson
Verkställande direktör och koncernchef

Årsredovisningen och koncernredovisningen har, som framgår av ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 28 januari 2019. Koncernens resultat- och balansräkning och moderföretagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 13 mars 2019.

Vår revisionsberättelse har avgivits den 28 januari 2019

PricewaterhouseCoopers AB

Bo Hjalmarsson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig

Eva Medbrant
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i SAS AB, org.nr 556606-8499

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för SAS AB för räkenskapsåret 1 november 2017 till 31 oktober 2018, med undantag av bolagsstyrningsrapporten på sidorna 48–60 i den tryckta versionen av detta dokument. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 32–105 i den tryckta versionen av detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 oktober 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 oktober 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 48–60 i den tryckta versionen av detta dokument. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

VÅR REVISIONSANSATS – ÖVERSIKT

- Övergripande väsentlighetstal: 270 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,6 % av omsättningen.
- Omfattningen av vår revision är baserad på vår uppfattning om SAS riskområden, betydelsen av dessa och hur dessa hanteras och kontrolleras inom bolaget. Således läggs största vikt vid de riskområden som bedöms ha störst betydelse och där risken för väsentliga fel är som störst. I denna bedömning tas också hänsyn till om redovisningen är beroende av uppskattningar eller subjektiva bedömningar av företagsledningen.
- Strategiska program och finansiering

Revisionens inriktning och omfattning

SAS är verksam i en bransch som kännetecknas av hård konkurrens med en stark prispress som medför krav på effektiviseringar vilka skall balanseras mot höga säkerhetskrav. Branschen kännetecknas också av stora investeringar i form av flygplan och annan infrastruktur. SAS har under många år haft en otillräcklig lönsamhet vilket lett till kraftfulla omstruktureringar men också till behov av nytt kapital. Även om SAS i dagsläget har en tillfredsställande finansiell position är branschen och därmed även SAS känslig för den makroekonomiska utvecklingen där framförallt oljepriset och utvecklingen av USD och den norska kronan är viktiga parametrar. SAS befinner sig i en förnyelsefas av sin flygplansflotta med avsikt att öka bränsleeffektiviteten och förenkla det löpande underhållet genom färre flygplanstyper. Som diskuteras nedan under särskilt betydelsefulla områden ger förnyelsen av flygplansflottan upphov till väsentliga finansieringsbehov.

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivån och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där den verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller fel. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet (se tabellen nedan). Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Koncernens väsentlighetstal	270 MSEK
Hur vi fastställde det	0,6 procent av omsättningen
Motivering av valet av väsentlighetstal	Vi valde omsättningen som utgångspunkt för väsentlighetstalet då resultatet i SAS fluktuerar mellan åren och är förhållandevis lågt.

Vi kom överens med revisionskommittén om att vi skulle rapportera upptäckta felaktigheter som översteg MSEK 15 samt felaktigheter som understeg detta belopp men som enligt vår mening borde rapporteras av kvalitativa skäl.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

SÄRSKILT BETYDELSEFULLT OMRÅDE

HUR VÅR REVISION BEAKTADE DET SÄRSKILT BETYDELSEFULLA OMRÅDET

Omstruktureringsprogram och finansiering

SAS har under en längre period arbetat med att öka andelen rörliga kostnader och implementerat ett antal olika omstruktureringsprogram för att säkerställa en flexibilitet i kapaciteten och för en framtida lönsam verksamhet. En framgångsrik implementering av dessa program är betydelsefull både för värdering av olika tillgångsposter men också för att säkerställa tillgång till finansiering av flygplansflottan. Den nuvarande flygplansflottan består av både inhyrda och ägda flygplan. De sammanlagda hyresförpliktelserna, som inte redovisas som en skuld i balansräkningen, uppgår till MSEK 21 442 per 31 oktober 2018 (se not 33). Därutöver har SAS under 2018 lagt en ny order på 51 nya flygplan som kommer att levereras under perioden 2019–2023 tillsammans med de kvarvarande 17 flygplanen från den tidigare Airbus ordern. De framtida inköpsåtagandena på de beställda flygplanen uppgår till ca MUSD 3 290 (se not 12) exklusive 15 flygplan för vilka finansiering säkrats. Företagsledningen bedömer att resterande finansiering kommer att ske via en kombination av hyresavtal, lånefinansiering och via operativt kassaflöde.

I vår revision har vi skaffat oss en förståelse för hur den makroekonomiska utvecklingen kan komma att påverka SAS och hur styrelsen och företagsledningen arbetar för att inhämta information för beslut-sunderlag och för att övervaka att beslutade åtgärder implementeras på avsett sätt. I vår revision har vi också tagit del av företagsledningens likviditetsplaner, alternativa finansieringsmöjligheter och känslighetsanalyser avseende tillgång till finansiering, valutor och räntor.

Baserat på vår granskning har vi dragit slutsatsen att SAS i dag-släget har realistiska möjligheter att uppfylla sina åtaganden i form av aktuell upplåning, hyresåtaganden och åtaganden för kommande flygplansköp. Vi anser också att SAS årsredovisning ger en tillfredsställande belysning av SAS utmaningar och risker i samband med fortsatt finansiering.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Den tryckta versionen av detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1–31 samt 106–109. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för SAS AB för räkenskapsåret 1 november 2017 till 31 oktober 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlopande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 48–60 i den tryckta versionen av detta dokument och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplýsningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm, utsågs till SAS ABs revisor av bolagsstämman den 10 april 2018 och har varit bolagets revisor sedan 20 mars 2013.

Stockholm den 28 januari 2019

PricewaterhouseCoopers AB

Bo Hjalmarsson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Eva Medbrant
Auktoriserad revisor

OPERATIONELLA NYCKELTAL

Passagerartrafikrelaterade nyckeltal	2017–2018	2016–2017	2015–2016	2014–2015	2013–2014	2012–2013	2012		2010	2009
	Nov–okt	Nov–okt	Nov–okt	Nov–okt	Nov–okt	Nov–okt	Jan–okt	2011		
Antal beflugna destinationer, linjetrafik	125	123	118	119	125	150	136	128	127	134
Antal flygningar, linjetrafik	291 908	298 100	297 481	293 898	294 679	402 460	338 870	396 134	367 817	380 470
Antal passagerare, totalt (000) ¹	30 082	30 065	29 449	28 884	29 408	30 436	25 916	28 990	27 096	26 967
Antal passagerare, linjetrafik (000)	28 794	28 625	27 738	26 941	27 061	28 057	23 979	27 206	25 228	24 898
Offererade säteskm, totalt (milj.) ¹	52 781	52 217	48 620	44 289	45 158	44 629	36 126	40 953	38 851	39 934
Offererade säteskm, linjetrafik (milj.)	49 023	48 303	44 956	40 877	40 971	40 583	32 813	37 003	34 660	35 571
Betalda passagerarckm, totalt (milj.) ¹	39 946	40 078	36 940	33 781	34 714	33 451	27 702	30 668	29 391	29 025
Betalda passagerarckm, linjetrafik (milj.)	36 496	36 360	33 508	30 561	30 686	29 650	24 746	27 174	25 711	25 228
Kabinfaktor, totalt (%) ¹	75,7	76,8	76,0	76,3	76,9	75,0	76,7	74,9	75,6	72,7
Genomsnittlig passagerarsträcka, totalt (km)	1 328	1 333	1 252	1 170	1 180	1 099	1 069	1 058	1 085	1 076
Viktrelaterade nyckeltal										
Offererade tonkm, ATK, totalt (milj. tonkm)	6 859	6 746	6 179	5 553	5 617	5 527	4 475	5 089	4 835	5 052
Offererade tonkm, linjetrafik (milj. tonkm)	6 372	6 251	5 741	5 132	5 119	5 042	4 098	4 604	4 318	4 463
Offererade tonkm, övrigt (milj. tonkm)	487	495	437	421	498	485	377	485	517	589
Betalda tonkm, RTK, totalt (milj. tonkm)	4 808	4 819	4 404	3 989	4 067	3 930	3 201	3 555	3 448	3 327
Passagerare och överviktsbagage (milj. tonkm)	3 964	3 976	3 666	3 354	3 446	3 308	2 733	3 018	2 897	2 863
Total lastfaktor, totalt (%)	70,1	71,4	71,3	71,8	72,4	71,1	71,5	69,9	71,3	65,9
Trafikintäkt/betald tonkm (SEK)	8,40	7,99	8,11	8,92	8,34	9,53	9,94	10,23	10,42	11,34
Nyckeltal för kostnader och effektivitet										
Enhetskostnad	0,72	0,69	0,70	0,79	0,75	0,80	0,81	0,86	0,95	1,02
Betald flygbränslekostnad inkl hedging, snitt (USD/ton)	675	566	583	757	978	1 093	1 116	970	773	831
Intäktsrelaterade nyckeltal										
Passagerarintäkt/betald passagerarckm, linjetrafik, yield (SEK)	0,93	0,90	0,91	1,00	0,94	1,07	1,09	1,12	1,16	1,30
Passagerarintäkt/offererade säteskm, linjetrafik, (SEK)	0,70	0,68	0,68	0,75	0,70	0,78	0,82	0,82	0,86	0,92
Miljönyckeltal										
CO ₂ , gram/passagerarckm ²	95	96	99	101	100	104	118	122	121	127
Klimatindex ³ (Miljöindex ⁴)	87	88	91	92	92	94	98	100	90	94
Scandinavian Airlines specifika nyckeltal										
Marknadsandel, till, från och inom Skandinavien, (%)	32	31	31	32	33	32	33	33	34	36
Yield, valutajusterad förändring, (%)	1,6	-2,9	-7,7	4,0	-7,4	-0,4	-1,0	-2,0	-7,4	-5,2
PASK, valutajusterad förändring, (%) ⁵	0,5	-1,9	-8,0	3,8	-5,8	-3,2	1,1	-1,3	-0,2	-7,3
Total enhetskostnad, förändring, (%)	2,2	-3,5	-11,1	-3,8	-2,2	-6,0	-0,1	2,0	-7,8	-8,1
Genomsnittligt flygavst. per flygning, linjetrafik, km	961	951	903	866	865	861	844	847	823	816
Antal dagliga avgångar, linjetrafik, årligt snitt	800	817	813	805	807	791	773	683	667	707
Antal flygplan i trafik ⁶	157	158	156	151	156	151	156	157	159	172
Flygplan, blocktimmar/dag	9,6	9,6	9,3	8,8	9,0	8,7	8,2	8,1	7,5	8,0
Piloter, heltidstjänster	1 273	1 345	1 300	1 228	1 396	1 413	1 328	1 304	1 297	1 609
Piloter, blocktimmar/år	687	686	681	688	685	665	659	650	630	550
Piloter, personalkostnad, MSEK ⁷	2 580	2 435	2 489	2 370	2 459	2 584	2 979	2 826	-	-
Kabinpersonal, heltidstjänster	2 522	2 635	2 574	2 325	2 564	2 607	2 613	2 528	2 442	2 835
Kabinpersonal, blocktimmar	771	777	759	762	762	721	674	660	640	616
Kabinpersonal, personalkostnad, MSEK ⁷	1 767	1 613	1 647	1 546	1 587	1 769	2 087	2 076	-	-
Regularitet, (%)	98,0	98,9	98,4	98,7	99,0	98,8	99,0	98,5	96,6	99,3
Punktlighet, (%) inom 15 min	77,7	83,6	83,9	87,9	88,4	86,2	89,4	88,9	86,9	90,1
Kundnöjdhet, CSI	70	72	73	74	72	71	72	72	70	68

1) Total produktion, vilket inkluderar reguljärtrafik, charter, ad hoc-flygningar och så kallade bonusresor m.m., vilket gör att siffrorna avviker från de publicerade trafikalen.

2) Koldioxidutsläpp per passagerarkilometer som omfattar samtliga passagerare ombord på samtliga genomförda flygningar (linjetrafik, charter etc.). Metodjusterat från 2012/2013.

3) I samband med 4Excellence ändrades basår till helår 2011. Resultatet januari–oktober 2012 omfattar november 2011–oktober 2012.

4) Avser Scandinavian Airlines.

5) Avser RASK före räkenskapsåret 2013/2014.

6) Inklusive wet lease.

7) Exklusive omstruktureringkostnader.

Definitioner och begrepp se sid 108.

EKONOMISK TIOÅRSÖVERSIKT

Resultaträkningar, MSEK	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012 ¹	2011	2010	2009
Intäkter	44 718	42 654	39 459	39 650	38 006	42 182	35 986	41 412	41 070	44 918
Rörelseresultat före avskrivningar	3 774	2 844	2 962	2 877	1 576	3 647	955	3 019	246	-1 311
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 763	-1 635	-1 367	-1 446	-1 443	-1 658	-1 426	-2 413	-1 885	-1 845
Resultatandelar i intresseföretag	35	4	39	37	30	25	32	28	12	-258
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag	-4	-21	-7	-	6	700	400	-	-73	429
Resultat vid försäljning av flygplan, byggnader och slots-par	479	995	265	777	-16	-118	-247	12	-239	-97
Finansiella intäkter	129	148	91	124	102	50	96	224	174	304
Finansiella kostnader	-609	-611	-553	-632	-1 130	-999	-1 055	-1 030	-1 041	-645
Resultat före skatt, EBT	2 041	1 725	1 431	1 417	-918	1 648	-1 245	-1 629	-3 069	-3 423
Resultat före skatt och jämförelsestörande poster	2 127	1 951	939	1 174	-697	919	23	94	-444	-2 247
Balansräkningar, MSEK										
Anläggningstillgångar	21 127	20 252	19 319	18 512	18 291	18 600	29 692	29 883	30 591	29 636
Omsättningstillgångar, exklusive likvida medel	3 316	3 467	4 065	3 556	3 617	3 462	4 273	5 494	6 191	8 670
Likvida medel	9 756	8 836	8 370	8 198	7 417	4 751	2 789	3 808	5 043	4 189
Eget kapital	7 268	8 058	6 026	6 339	4 907	3 226	11 156	12 433	14 438	11 389
Långfristiga skulder	12 011	9 363	9 822	10 275	10 384	10 173	12 111	13 889	13 932	13 069
Kortfristiga skulder	14 920	15 134	15 906	13 652	14 034	13 414	13 487	12 863	13 455	18 037
Balansomslutning	34 199	32 555	31 754	30 266	29 325	26 813	36 754	39 185	41 825	42 495
Kassaflödesanalyser, MSEK										
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4 559	2 443	3 663	3 036	1 096	1 028	2 562	-482	-155	-3 414
Investeringar	-6 840	-7 315	-5 960	-4 306	-2 113	-1 877	-2 595	-2 041	-2 493	-4 661
Försäljning av anläggningstillgångar m.m.	4 161	7 228	3 345	3 193	1 632	1 644	1 976	517	697	2 050
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	1 880	2 356	1 048	1 923	615	795	1 943	-2 006	-1 951	-6 025
Nyemission	1 223	-	-	-	3 500	-	-	-	4 678	5 808
Inlösen av preferensaktier	-2 579	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utdelning	-228	-350	-350	-350	-175	-	-	-	-	-
Extern finansiering, netto	621	-1 537	-530	-787	-1 275	1 171	-2 961	763	-1 859	-1 524
Årets kassaflöde	917	469	168	786	2 665	1 966	-1 018	-1 243	868	-1 741
Finansiella nyckeltal och finansiella mått²										
EBIT-marginal, %	5,6	5,1	4,8	5,6	0,4	6,2	-0,8	1,6	-4,7	-6,9
Avkastning på eget kapital, %	22	18	24	18	-15	457	-25	-12	-17	-27
Avkastning på investerat kapital, %	14	13	12	14	4	18	-1	4	-5	-6
Justerad finansiell nettoskuld/EBITDAR	2,7x	3,1x	3,2x	3,0x	4,2x	3,2x	6,5x	3,0x	8,0x	31,4x
Finansiell beredskap, %	42	37	41	40	37	26	31	33	34	23
Soliditet, %	21	25	19	21	17	12	30	32	35	27
Justerad soliditet, %	13	15	12	13	11	8	24	26	28	21
Finansiell nettoskuld, MSEK	-2 432	-2 799	-1 166	-726	1 102	4 567	6 549	7 017	2 862	6 504
Skuldsättningsgrad	-0,33	-0,35	-0,19	-0,11	0,22	1,42	0,59	0,56	0,2	0,57
Justerad skuldsättningsgrad	2,70	2,28	3,08	2,65	3,14	5,13	1,54	1,33	0,89	1,7
Räntekostnader/genomsnittlig bruttoskuld, %	6,4	6,6	5,4	5,6	7,4	7,6	8,1	7,3	6,9	5,6
Räntetäckningsgrad	4,4	3,8	3,6	3,2	0,2	2,6	-1,6	-0,6	-1,9	-4,4

1) Som följd av att koncernens räkenskapsår ändrats till perioden 1 november–31 oktober är räkenskapsåret 2012 förkortat till perioden 1 januari–31 oktober. Avkastningsbaserade nyckeltal är beräknade med 12 månaders resultatposter.

2) SAS beräknar olika alternativa nyckeltal, APM (Alternative Performance Measures, APM-mått), vilka kompletterar de mått som definieras i tillämpliga regler för finansiell rapportering. Nyckeltalen underlättar jämförelser mellan olika perioder och används för intern analys av verksamhetens resultat, utveckling och finansiella ställning och anses därmed också ge externa intressenter som investerare, analytiker, ratinginstitut och andra värdefull information. För definitioner, se avsnitt Definitioner och begrepp. Avstämning av de alternativa nyckeltal som bedömts väsentliga att specificera finns på www.sasgroup.net under Investor relations.

Avkastningsmåten beräknas med intjäningsperiodens genomsnittliga balansposter. Avkastning på investerat kapital, justerad soliditet och justerad skuldsättningsgrad beräknas med kapitaliserade leasingkostnader, netto, varmed operationella leasingåtaganden för flygplan beaktas.

Definitioner och begrepp, se sid 108.

DEFINITIONER OCH BEGREPP

SAS använder olika nyckeltal, inklusive alternativa nyckeltal (APM), för intern analys och extern kommunikation av verksamhetens resultat, utveckling och finansiella ställning.

Med nyckeltalen ges intressenter stöd till bedömning av SAS intjänning och prestation i övrigt. I de alternativa nyckeltal som beräknas med beaktande av kapitaliserade leasingkostnader (*7) ökas SAS skuldsättning som om operationellt leasade flygplan istället skulle varit ägda eller finansiellt leasade. Kapitaliserade leasingkost-

nader (*7) är en vedertagen metod i flygbranschen att uppskatta ej balansförda åtaganden avseende operationell flygplansleasing.

Syftet med de alternativa nyckeltalen är att visa verksamhetsanpassade mått som i tillägg till övriga nyckeltal ger olika intressenter möjlighet att än bättre bedöma och värdera SAS historiska, nuvarande och framtida utveckling och ställning. Avstämning av de alternativa nyckeltal som bedömts väsentliga att specificera finns på www.sasgroup.net under Investor relations.

AEA The Association of European Airlines. En sammanslutning av de största europeiska flygbolagen.

AOC (Air Operator Certificate) Flygoperativt tillstånd.

ASK, offererade säteskilometer Antalet tillgängliga passagerarsäten multiplicerat med den sträcka som dessa flygs.

ATK, Offererade tonkilometer Antalet tillgängliga kapacitetston för transport av både passagerare, frakt och post multiplicerat med den sträcka i km som kapaciteten flygs.

Avkastning på eget kapital Periodens resultat hänförligt till innehavare av aktier i moderföretaget i relation till genomsnittligt eget kapital exklusive innehav utan bestämmande inflytande.

Avkastning på investerat kapital (ROIC) Rörelseresultat plus schablonmässig räntedel motsvarande 33% av operationella leasingkostnader, netto i relation till summa genomsnittligt eget kapital, finansiell nettoskuld och netto kapitaliserade leasingkostnader (*7).

Betalda passagerarkilometer (RPK) Se RPK.

Betalda tonkilometer (RTK) Se RTK.

Blocktider Avser tiden från det att flygplanet lämnar gate till dess att det ankommer vid gate.

Börsvärde Aktiekurs multiplicerat med utestående antal aktier.

CAGR Genomsnittlig årlig tillväxttakt.

CASK Se enhetskostnad.

Code share När ett eller flera flygbolags flygnummer anges i tidtabellen på en flygning, medan endast ett av bolagen utför själva flygningen.

EBIT Rörelseresultat.

EBIT-marginal EBIT dividerat med intäkterna.

EBITDA Resultat före skatt, finansnetto, resultat från försäljning av anläggningstillgångar, resultatandelar i intresseföretag och avskrivningar.

EBITDA-marginal EBITDA dividerat med intäkterna.

EBITDAR Resultat före skatt, finansnetto, resultat från försäljning av anläggningstillgångar, resultatandelar i intresseföretag, avskrivningar och leasingkostnader flygplan.

EBITDAR-marginal EBITDAR dividerat med intäkterna.

EBT Resultat före skatt.

EES Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Eget kapital per stamaktie Eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare med avdrag för preferenskapital i relation till antal utestående stamaktier på balansdagen.

Enhetsintäkt Se PASK.

Enhetskostnad (CASK) Summa personalkostnader, övriga rörelsekostnader, leasingkostnader flygplan och avskrivningar justerade för valuta och jämförelsestörande poster, minskade med övriga rörelseintäkter per ASK (scheduled + charter).

Finansiell beredskap Likvida medel, exklusive fordran övriga finansiella institut, samt outnyttjade kreditfaciliteter i relation till fasta kostnader. I nyckeltalet definieras fasta kostnader som personal- och övriga rörelsekostnader, exklusive kostnader för flygbränsle och luftfartsvavgifter, samt leasingkostnader flygplan.

Finansiell nettoskuld Räntebärande skulder minskade med räntebärande tillgångar exklusive pensionsmedel netto.

Finansiell leasing Baseras på ett leasingavtal vari de risker och förmåner som är förknippade med ägandet av objektet i allt väsentligt finns kvar hos leasetagaren. Objektet redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen på grund av att leasetagaren har en skyldighet att köpa tillgången när leasen är slut. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter tas upp som skuld.

FTE Full Time Equivalent, heltidstjänster.

IATA International Air Transport Association. En global sammanslutning med nästan 300 flygbolag.

ICAO International Civil Aviation Organization. FNs fackorgan för internationell civil luftfart.

Interline-intäkter Biljettavräkning mellan flygbolag.

Intresseföretag Företag där SAS koncernens ägarandel uppgår till minst 20% och högst 50%.

Justerad finansiell nettoskuld/EBITDAR Summa finansiell nettoskuld, genomsnitt och kapitaliserade leasingkostnader, netto, 12 månader, genomsnitt i relation till EBITDAR.

Justerad skuldsättningsgrad Finansiell nettoskuld plus kapitaliserade leasingkostnader, netto (*7) i relation till eget kapital.

Justerad soliditet Eget kapital i relation till balansslutning plus kapitaliserade leasingkostnader, netto (*7).

Jämförelsestörande poster I syfte att underlätta jämförelse av SAS underliggande resultat i olika perioder identifieras jämförelsestörande poster. Dessa poster utgörs av nedskrivningar, omstrukturingskostnader, realisationsresultat och övriga jämförelsestörande poster. De uppstår till följd av specifika händelser och är poster som såväl ledning som externa bedömare beaktar vid analys av SAS. Genom att redovisa resultat exklusive jämförelsestörande poster visas det underliggande resultatet vilket underlättar jämförbarhet mellan olika perioder.

Kabinfaktor RPK dividerat med ASK. Beskriver utnyttjandegraden av tillgängliga platser.

Kapitalandelsmetoden Andelar i intresseföretag upptas till SAS koncernens andel av eget kapital med hänsyn till förvärvade över- respektive undervärden.

Kapitaliserade leasingkostnader (*7) Den årliga kostnaden för operationell flygplansleasing, netto multiplicerad med sju.

Kassaflöde från den löpande verksamheten per stamaktie Kassaflöde från den löpande verksamheten i relation till genomsnittligt antal utestående stamaktier.

Koldioxid (CO₂) En färglös gas som bildas vid förbränning av alla fossila bränslen. Flygindustrins koldioxidutsläpp minskas genom en övergång till mer flygbränsleeffektiva flygplan.

LCC Low Cost Carrier. Lågkostnadsbolag.

NPV Nuvärde – netto, används bland annat vid beräkning av den kapitaliserade framtida kostnaden för operationell flygplansleasing.

Offererade säteskilometer Se ASK.

Offererade tonkilometer Se ATK.

Operationell leasing Baseras på ett leasingavtal vari risker och förmåner förknippade med ägandet kvarstår hos leasegivaren och jämställs med hyra. Leasingavgiften kostnadsförs löpande i resultaträkningen.

PASK (Enhetsintäkt) Passagerarintäkter/ASK (scheduled).

Preferenskapital Preferenskapital, mot-

svarende inlösenbeloppet för 2 101 552 preferensaktier till 105% av teckningskursen 500 kronor, uppgår till 1 103 MSEK.

RASK Totala trafikintäkter/total ASK (scheduled + charter).

Regularitet Andelen genomförda flygningar i relation till tidtabellagda flygningar.

Resultat per stamaktie (EPS) Periodens resultat hänförligt till moderföretagets ägare med avdrag för utdelning på preferensaktier i relation till genomsnittligt antal utestående stamaktier.

RPK, Betalda passagerarkilometer Antalet betalande passagerare multiplicerat med den sträcka i kilometer som dessa flygs.

RTK, Betalda tonkilometer Antalet ton betald trafik (passagerare, frakt och post) multiplicerat med den sträcka i kilometer som denna trafik flygs.

Rätetäckningsgrad Rörelseresultat ökat med finansiella intäkter i relation till finansiella kostnader.

Rörelsekapital Summan av ej räntebärande omsättningstillgångar och ej räntebärande finansiella anläggningstillgångar exklusive kapitalandelar i intresseföretag och andra värdepappersinnehav minus ej räntebärande skulder.

Sale and leaseback Försäljning av en tillgång (flygplan, fastighet etc.) som sedan hyrs tillbaka.

Skuldsättningsgrad Finansiell nettoskuld i relation till eget kapital.

Soliditet Eget kapital i relation till balansslutning.

Sysselsatt kapital Totalt kapital enligt balansräkningen med räntefria skulder frånräknade.

Total lastfaktor RTK dividerat med ATK.

WACC Genomsnittlig total kapitalkostnad, består av den genomsnittliga kostnaden för skulder, eget kapital och operationell flygplansleasing. Finansieringskällorna beräknas och vägs i enlighet med dagens marknadsvärde för eget kapital och skulder samt kapitaliserat nuvärde för kostnaden för operationell flygplansleasing.

Wet lease-avtal Inhyrning av flygplan inklusive besättning.

Yield Passagerarintäkter/RPK (scheduled).

ÅRSSTÄMMA 2019

DELTA PÅ ÅRSSTÄMMAN

SAS årsstämma äger rum den 13 mars 2019, kl 15.00 i Solna: SAS huvudkontor, Frösundaviks allé 1.

Aktieägare som önskar att delta på årsstämman måste meddela detta i förväg. Detaljer om anmälningsförfarandet framgår av kallelsen till årsstämman.

FÖRSLAG ELLER FRÅGOR TILL KALLELSEN TILL ÅRSSTÄMMAN

Aktieägare som önskar att ta upp en specifik fråga eller har ett förslag i kallelsen till årsstämman kan göra det i god tid före kallelsens utskick. Sista datum för förslag anges i god tid, enligt Kodens bestämmelser, på SAS hemsida.

ÄRENDE I KALLELSEN

Sista dag för att ta emot ärende för att tas upp i kallelsen är 23 januari 2019.

UTSKICK AV KALLELSEN OCH ANMÄLAN

- Kallelsen planeras att offentliggöras den 6 februari 2019.
- Sista anmälningsdag: 6 mars 2019 i Danmark och Norge samt 7 mars 2019 i Sverige.

UTSKICK AV DELTAGARKORT

7–8 mars 2019

ÅRSSTÄMMAN

13 mars 2019 kl 15.00

FINANSIELL KALENDER 2019

Månatlig trafiktalsinformation utkommer normalt den femte arbetsdagen. Utförlig, uppdaterad finansiell kalender finns på www.sasgroup.net under Investor Relations.

27 februari 2019	Delårsrapport 1 november 2018–januari 2019
13 mars 2019	Årsstämma 2019
28 maj 2019	Delårsrapport 2 februari 2019–april 2019
27 augusti 2019	Delårsrapport 3 maj 2019–juli 2019
5 december 2019	Bokslutskommuniké november 2018–oktober 2019
Januari/februari 2020	Årsredovisning och Hållbarhetsredovisning 2018/2019

För mer information se www.sasgroup.net.

DISTRIBUTIONSPOLICY

Alla rapporter finns på engelska och svenska och kan hämtas på www.sasgroup.net.

SAS tryckta årsredovisning distribueras endast till de aktieägare som begärt detta, men kan även beställas via e-mail: investor.relations@sas.se.

Denna rapport innehåller sådan information som SAS AB är skyldigt att offentliggöra enligt lagen om värdepappersmarknaden.

Informationen lämnades, genom nedanstående kontaktpersons försorg, för offentliggörande den 29 januari 2019 kl. 08.00 CET.

Frågor om rapporten kan ställas till Michel Fischier, Investor Relations, +46 70 997 0673 alternativt till investor.relations@sas.se.

Produktion: SAS och Narva.
Form: Narva i samarbete med Bold.
Foto: Daniel Ohlsson, Börje Svensson och SAS bildbank.
Tryck: TMG Sthlm (ISO 14001 certifierad).
Miljögodkänt papper: Scandia 2000 white.

